

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

28'inci Birleşim
6 Aralık 2021 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, bütçeye yönelik eleştirilerin tamamına yakınına AK PARTİ Grubundan bir savunma olursa mekanizmanın sağlıklı işlemeyeceğine ve bütün partileri bütçenin yapım sürecine, kurallarına ve geleneğine uymaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, görüşmelere ara verilerek CHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde CHP Grubu adına konuşması sırasında yaptığı hareketin kınama cezasıyla cezalandırılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

7.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Sırtımıza bu yükü yüklediniz." cümlesinde göstermiş olduğu vücut dilinin hiçbir gruba ve Meclise yönelik bir davranış olmadığına ilişkin açıklaması

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki ve İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisinin hiçbir şerefli üyesinin haysiyetine ve onuruna dil uzatmadığına, Meclisin itibarına laf etmediğine, Meclisin fonksiyonları yönüyle eleştirilmesinin doğal olduğuna ve sistem tasarımıyla ilgili önerilerinin İYİ Parti Grup Başkanı tarafından kendisine iletildiğine ilişkin açıklaması

11.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

15.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

16.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

17.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

- 19.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 20.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 21.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 22.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 23.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, CHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini zikrettiği hususlarla ilgili olarak, Meclise gelen Sayıştay raporlarında herhangi bir iade ve değiştirilmenin söz konusu olmadığına, soru önergelerinin bakanlar tarafından cevaplandırılma oranının yeni hükümet sisteminin olduğu dönemde, önceki dönemlere göre daha yüksek olduğuna, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının Anayasa'nın ve İç Tüzük'ün belirlediği kriterlere göre soru önergelerini değerlendirmek zorunda olduğuna, Anayasa ve İç Tüzük'ün Meclis Başkanına soruların cevaplarıyla ilgili bir inceleme, değerlendirme görevi ve yetkisi vermediğine ve İç Tüzük'e ve Anayasa'ya uygun davranmanın kendilerinin vazifesi olduğuna ilişkin konuşması
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, İç Tüzük ve Anayasa'nın soru önergelerinin iade edilmesi için ortaya koyduğu kriterlere ve kendisinin soru önergelerini mümkün olduğu kadar işleme alma yönünde bir irade kullandığına ilişkin konuşması
- 3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısının kendi şahsi talebiyle konuşmadığına, kendisine İç Tüzük ve Anayasa'ya göre konuşma hakkı tanındığına ve hiçbir milletvekilinin bir başkasına hakaret etmeye hakkının olmadığına ilişkin konuşması

VI.- SATEŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

- 1.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması
- 2.- İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklaması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması
- 3.- İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın, CHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 2018-2020 yılları arasında Bakanlığa ulaşan engelli raporlarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/54430)
- 2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, 1960'dan bu yana yaralanan güvenlik personeli ve askerlerden gazi olmak için başvuruda bulunanlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/54525)
- 3.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, 18 yaş altı doğum yapan çocuk sayısına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/54527)
- 4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Şanhurfa ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Diyarbakır ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Hakkâri ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Van ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Yalova ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Bayburt ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Ardahan ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Aksaray ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Ağrı ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Kilis ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Şırnak ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Gümüşhane ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Erzurum ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Mardin ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Erzincan ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Siirt ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Muş ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Batman ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Kars ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Düzce ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Rize ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, İstanbul ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Çankırı ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Bitlis ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Bingöl ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Karabük ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, Isparta ilinde asgari ücretli ailelerin geçim şartlarına, İlişkin soruları ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/54662), (7/54663), (7/54664), (7/54665), (7/54666), (7/54667), (7/54668), (7/54669), (7/54670), (7/54671), (7/54672), (7/54673), (7/54674), (7/54675), (7/54676), (7/54677), (7/54678), (7/54679), (7/54680), (7/54681), (7/54682), (7/54683), (7/54684), (7/54685), (7/54686), (7/54687), (7/54688)

BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 12.02
BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP
KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Enez KAPLAN (Tekirdağ)
-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçiyoruz.

Gündemimize göre, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (x)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Komisyon Raporları 281 ve 282 sıra sayılarıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Şimdi, yürütme adına bütçe sunuş konuşmasını yapmak üzere Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; öncelikle sizleri, Sayın Cumhurbaşkanımız, şahsım ve Hükümetimiz adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda 26 Ekimde başlayan 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmeleri 26 Kasım'da tamamlanmıştır. 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunda iki yüz otuz dört saat süren 21 birleşim sonunda nihai şeklini almıştır. Otuz sekiz gün boyunca harcadıkları yoğun mesai ve katkıları sebebiyle Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyelerine, tüm milletvekillerine, sürecin verimli şekilde geçmesine katkı sağlayan Bakan arkadaşlarıma, kamu kurumlarımızın temsilcilerine ve Komisyon çalışanlarına bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bugün itibarıyla, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Meclis Genel Kurulunda görüşmelerine başlıyoruz. Millî iradenin tecelligâhı Türkiye Büyük Millet Meclisinde, milletimiz önünde hesap verme mecrası olarak gördüğümüz bütçe görüşmelerinin bu yıl da en hayırlı şekilde tamamlanmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçesi, AK PARTİ hükümetlerinin 20'nci, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişin ardından hazırlanan 4'ncü bütçedir.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Oktay, bir dakika...

Arkadaşlar, salonda çok büyük gürültü var, lütfen...

Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bütçelerimiz Cumhurbaşkanımız liderliğinde ülkemizin bugüne kadar elde ettiği tüm kazanımlar için etkili birer araç olarak kullanılmıştır. Bütçe disiplini ilkemiz çerçevesinde oluşan mali alan topyekûn kalkınmaya yönelik sanayi, ulaştırma, eğitim ve sağlık yatırımlarının yanı sıra sosyal hizmet harcamalarını da kapsayan beşerî ve sosyal gelişime yönelik alanlara yönlendirilmiştir.

Dünyada 5 milyondan fazla insanın hayatına mal olan Covid-19 salgınının etkileriyle mücadelemiz bundan önceki 19 bütçemiz temelinde yükselen sağlam altyapımızla sürmektedir. Bir sağlık krizi olduğu kadar etkileri itibarıyla küresel ekonomik krize de dönüşen Covid-19'un oluşturduğu tahribat ekonomi, ticaret ve turizm başta olmak üzere pek çok alanda etkisini sürdürmektedir. Küresel ticaret, istihdam ve sermaye dolaşımı rakamları, verileri daralmaya devam ederken bizim söylediğimiz bir şey vardı; "Türkiye olarak salgın sonrası dönemde, üretimde, inovasyonda, yatırımda 'Nerede kalmıştık?' demeyeceğiz." diye ifade etmiştik. "Bu küresel krizi fırsata çevirerek, salgın atmosferinden, üreterek, büyüyerek, toplumun her kesimini destekleyerek çıkacağız." dedik ve öyle de oldu. 2021 yılı bütçemizi de bu yönde gerekli araçları kamuya sağlayacak yapıda hazırlamıştık ve yıl boyunca tüm kurumlarımız kaynaklarını en etkin ve verimli şekilde kullandılar. Bu sürece en güçlü siyasi desteği, Cumhur İttifakı olarak AK PARTİ, Milliyetçi Hareket Partisi ve Büyük Birlik Partisi birlikte vermiştir.

Büyüme oranlarından ihracatta kırdığımız rekorlara, sanayi üretimindeki artıştan iş gücüne katılıma kadar pek çok gösterge, Covid-19 salgınına rağmen Türkiye'nin yoluna güçlenerek devam ettiğini ortaya koymaktadır. Bunların yanında hastaneler, otobanlar, köprüler, barajlar, içme suyu ve sulama tesisleri, organize sanayi bölgeleri, teknoparklar, enerji ve savunma sanayisi projeleri gibi sayısız yatırımı yine içinde bulunduğumuz bütçe döneminde hayata geçirdik. Yeni yatırımlara bugün de hız kesmeden devam ediyoruz.

2022 yılı bütçe teklifini her türlü küresel etki, yaptırım ve manipülasyon girişimine rağmen güçlenen, kalkınan, büyüyen Türkiye vizyonu ile hazırladık. 2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi, doğrudan milletimizin beklentileri esas alınarak hazırlanmıştır ve kaynak tahsis edilen kamu hizmetleri ile harcama ödeneklerini net şekilde göstermektedir. Performans esaslı program bütçe özelliklerine sahip teklif, kamu hizmetleri performansının kolayca ölçülmesine, izlenmesine ve tüm kamuoyuyla şeffaf şekilde paylaşılmasına imkân tanımaktadır.

Bölgesel kalkınma, istihdam, ticaretin geliştirilmesi, gençlik, insan hakları, uzay ve havacılık gibi 67 stratejik programdan oluşan bütçe teklifimiz daha müreffeh bir Türkiye hedefimizin dayanağını oluşturmaktadır, ülkemizin gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun olarak güncellediğimiz tam bağımsız ekonomi rotamızla da örtüşmektedir. Bu doğrultuda 2022 bütçesi yatırım, üretim, istihdam ve büyüme odaklı bir yapıda yeşil kalkınma devrimimizle millî teknoloji hamlemizi güçlendirecek bir çerçevededir. Özellikle,

(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

(x) 281, 282 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri tutanağa eklidir.

tüm sektörleri içine alan yeşil dönüşümü, karbon nötr yatırımları ve yeşil ekonomiye geçiş sürecini hızlandıracak niteliktedir. 2022 bütçesi dijital Türkiye'nin yenilikçi ve çevreci bütçesidir.

Bütçemiz hem işçimizin emeğine hem işverenimize, esnafımızdan çiftçimize, teknoloji girişimcilerimizden mühendislerimize, genciyle yaşlısıyla, emeklisiyle çalışanıyla toplumun her kesimine sahip çıkmakta, milletimize hitap etmektedir. Kadının güçlenmesi, çocukların korunması, engellilerin toplumsal hayata katılımı ve ailenin güçlendirilmesi gibi özel programları barındıran 2022 bütçesiyle toplumsal yapımızı daha da güçlendireceğiz. Ülkemizin huzurunu, milletimizin birliğini, beraberliğini ve devletimizin uluslararası alanda itibarını da tavizsiz şekilde korumayı sürdüreceğiz. Sağlıktan eğitime, tarımdan ulaşırmaya, sanayiden ekonomiye ve sosyal yardımlara kadar her alanda isabetli politikaları bütçemiz temelinde birer birer uygulamaya geçirmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin sunuşumda bütçenin bütününe dair detaylı verileri paylaşmanın yanı sıra, Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerde üzerinde sıklıkla durulan hususlara da değineceğim. Bu kapsamda, küresel ekonomideki gelişmelere, Türkiye'nin ekonomisindeki görünüme, temel icraatlarımıza, Covid-19 salgınına yönelik ekonomik desteklere, orta vadeli programdaki temel politikalara ve bütçe öngörülerine, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu'na değinerek "Bütçe Gerçekleşmeleri ve 2022 Yılı Bütçe Öngörülerini" başlığı altında 2021 yılı merkezi yönetim bütçe gerçekleşme tahminleri, 2022 yılı merkezi yönetim bütçesi, 2022 yılı bütçesinin temel özelliklerinin ardından gelir politikaları ve uygulamalarına ilişkin detayları dikkatinize sunarak konuşmamı tamamlayacağım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel ekonomik görünüm ve dünya ekonomisindeki gelişmelerden başlayacak olursak... 2020 yılında başlayan küresel Covid-19 salgınının olumsuz etkileri 2021 sonu itibarıyla büyük ölçüde bertaraf edilmiş olsa da dünya ekonomisi önümüzdeki yıla yine göz ardı edilemeyecek belirsizliklerle girmektedir. Dünya genelinde görülen virüs varyantları kalıcı küresel toparlanma önünde ciddi bir engel olarak varlığını korumakta ve salgınla devamlı mücadeleyi zorunluluk hâline getirmektedir. Bütçemizi bu risklerin ve belirsizliklerin hâlen devam ettiği bir ortamda, ihtiyatlı bir yaklaşımla hazırladık. Salgına karşı alınan tedbirler özellikle hizmetler sektöründe ağır ekonomik yıkımlara yol açmış, dünya genelinde eşine rastlanmayan arz ve talep şokları tecrübe edilmiştir. 2021 yılının ikinci yarısında dünya genelinde aşılardan yaygınlaşmasıyla birlikte aşamalı da olsa ekonomilerin küresel düzeyde açılması mümkün olmuş ve ekonomik toparlanma hissedilmeye başlanmıştır. Ülkeler ve ülke grupları arasında ayrışmalar olmakla birlikte 2021 yılı bütçesi, 2021 yılı küresel toparlanmanın devam ettiği bir dönem olarak görülmektedir. Dünya Bankası haziran ayı Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'na göre, gelişmiş ekonomilerin 2021 yılında yüzde 5,4; 2022 yılında ise yüzde 4 büyümeleri öngörülmektedir; gelişmekte olan ekonomilerin ise 2021 yılında yüzde 6 ve 2022 yılında yüzde 4,7 büyümesi beklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 yılı ikinci çeyreğinde küresel ekonomilerde bir önceki yıla kıyasla, özellikle iyileşme yaşanmasıyla iş gücü piyasaları da kısmen toparlanmıştır ancak 2021 yılında istihdamdaki artış eğilimine rağmen, işsizlik oranları hâlâ salgın öncesindeki ortalamaların üzerinde seyretmektedir. Küresel enflasyon, genişlemeci para politikalarının devam etmesi, 2021 yılında petrol ve emtia fiyatlarındaki yukarı yönlü gelişmeler ile küresel talepteki toparlanmaya bağlı olarak yüksek seyretmektedir. Bu ortamda, Uluslararası Para Fonu tahminlerine göre, gelişmiş ekonomilerde ortalama üretici enflasyonunun 2020 yılında yüzde 0,7 oranındaki seviyesinden 2021 yılı itibarıyla yüzde 2,8'e yükseleceği öngörülmektedir; gelişmekte olan ekonomilerde ise 2020 yılında yüzde 5,1 olan yıllık ortalama tüketici fiyatları artışının 2021 yılında yüzde 5,5 düzeyinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Brent petrol fiyatları salgın nedeniyle 2020 yılında oldukça düşük seviyelere geriledikten sonra 40-45 dolar bandına yerleşmiş, 2021 yılında ise küresel talepte yaşanan toparlanma, Covid-19 aşılama oranlarındaki artış ve diğer faktörlerin de etkisiyle yükselme eğilimine girerek 80 dolar eşiğini aşmıştır. Bugün itibarıyla 71 dolar seviyelerinde olduğunu gördüğümüz petrol fiyatları, dalgalı seyrini sürdürmektedir. Günümüzde emtia ve enerji fiyat artışları ile çip üretimi başta olmak üzere tedarik zincirlerinde küresel çapta yaşanan sıkıntılar, otomotiv ve elektronik sektörü gibi dayanıklı mal tüketiminde arz sorunlarını beslemekte ve enflasyon risklerini artırmaktadır.

Küresel sermaye piyasalarında meydana gelebilecek oynaklıklar, kur dalgalanmaları, yüksek küresel enflasyon ve yeni virüs varyantları da dünya ekonomisi açısından belirli düzeyde riskleri barındırmaktadır. Ayrıca, süregelen Amerika Birleşik Devletleri-Çin eksenli ticaret gerilimleri, kontrolsüz göç hareketleri, jeopolitik çatışmalar, siber saldırılar ve iklim değişikliği nedeniyle artan doğal afetler küresel toparlanmaya zarar verebilir. Dönüşen küresel tedarik zinciri şartlarıyla, ülkemizin coğrafi konum avantajının ve esnek üretim olanaklarının Türkiye'ye küresel ekonominin yeni üretim merkezlerinden biri hâline gelmesi için önemli bir fırsat sunduğunu önceden gördük, bu fırsatları en iyi şekilde değerlendirdik ve şimdi bunun sonuçlarını da alıyoruz. Ülkemizin güçlenen makropolitikaları ile üretim ekonomisine dönük çabaları bu fırsatın değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel ekonomik gelişmelerin ardından Türkiye ekonomisindeki gelişmeler ve genel görünüme değinmek istiyorum. Türkiye ekonomisi 2020 yılında yüzde 1,8 oranında büyüme kaydederek Covid-19 salgınından en az hasarla çıkabilmiş ve G20 ülkeleri arasında Çin'le birlikte büyüme kaydetmeyi başaran 2 ülkeden biri olmuştur; bu performans 2021 yılında da devam etmiştir. Türkiye ekonomisi 2021 yılının üçüncü çeyreğinde yıllık yüzde 7,4 büyümeyi başarmıştır; böylece, yılın ilk dokuz ayında yüzde 11,7 oranında büyüyerek oldukça güçlü bir performans sergilemiştir. Bu dönemde ihracatın sürüklediği dış talep ve sanayi üretiminde yaşanan güçlü artış büyümeye belirgin şekilde katkı vermiştir. Hâlihazırda ekonomik aktivitedeki dinamik ve canlı gidişat ile artan ihracat desteğiyle yılın son çeyreğinde de yüksek bir büyüme performansı öngörülmektedir. 2021 yılının tamamında yüzde 10'u aşabilecek düzeyde bir büyüme oranı kaydetmeyi bekliyoruz. Başta bütçe olmak üzere, tüm politika araçlarımızla, işçi, memur, esnaf, çiftçi ve emeklilerimiz dâhil olmak üzere tüm kesimlere bu büyüme refah olarak yansıcaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; salgının iş gücü piyasası üzerinde, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli olumsuz etkileri olmuştur. Bu etkilerin azaltılması amacıyla pek çok tedbir uygulamaya geçirilmiş; kısa çalışma ödeneğinden yararlanma şartlarının esnekleştirilmesi, nakdî ücret desteği, feshi yasağı ve normalleşme desteği bu kapsamda öne çıkan tedbirler olmuştur. Bu tedbirlerin ve toparlanma sürecinin etkisiyle, salgının başta hizmetler sektörü olmak üzere, istihdamda ve iş gücüne katılımda meydana getirdiği kayıplar telafi edilmiştir. 2021 yılı Eylül ayı itibarıyla toplam istihdam düzeyi, salgının hemen öncesindeki 2020 Şubat ayına göre mevsim etkilerinden arındırılmış verilerle yaklaşık 1,7 milyon kişi daha fazladır. Tarım, sanayi, inşaat ve hizmetler sektörlerinin tümünde istihdam, salgın öncesindeki düzeyinin üzerindedir. Eylül ayı itibarıyla ilk defa istihdamımız 29 milyonu, iş gücümüz 33 milyonu aşmıştır. 2021 yılında gözlenen iktisadi faaliyetteki hızlı toparlanmayı takiben, 2022 yılında hedeflenen yüzde 5'lik güçlü büyümenin iş gücü piyasalarına olumlu yansımalarının olmasını, iş gücüne katılım ve istihdam oranlarında önemli iyileşmelerin kaydedilmesini öngörmekteyiz.

İktisadi faaliyetteki toparlanmaya ek olarak istihdam teşviklerinin etkili bir şekilde uygulanması sürdürülecektir. Bunun yanı sıra dijitalleşme ve yeşil dönüşüme uyumun hızlandırılması; kadınlar, gençler ve engelliler gibi özel politika gerektiren grupların iş gücü piyasasına girişleri ve kalıcılıkları, beşerî sermayenin güçlendirilmesi, aktif iş gücü programları, iş sağlığı ve

güvenliği, girişimciliğin geliştirilmesi alanlarında yapısal adımlar atılacaktır. Bu çerçevede, orta vadeli program tahminlerine dayalı olarak 2022 yılında istihdamın 2021 yılına göre 1 milyon 277 bin kişi artması, işsizlik oranının ise yüzde 12'ye gerilemesi beklenmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021, ihracatçılarımızın salgının dönüştürücü etkilerine hızlı adapte olmaları sayesinde ihracat performansı bakımından büyük başarıların yakalandığı bir yıl olmuştur. 21,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşen 2021 yılı Kasım ayı ihracatımızla en yüksek aylık ihracat değerine ulaşılmıştır. Kasım sonu itibarıyla yıllıklandırılmış ihracatımız 221 milyar dolar gerçekleşerek cumhuriyet tarihi rekoru kırmıştır. 2021 Ocak -Kasım dönemi ihracatın ithalatı karşılama oranı geçen seneye kıyasla 6,8 puan artışla yüzde 83,8'e yükselmiştir. Hızla artan küresel enerji fiyatları nedeniyle enerji ithalatımızdaki yüzde 65,9'luk artışa rağmen bu başarının yakalanmış olması önem arz etmektedir. Enerji harici olarak bakıldığında, ocak-kasım döneminde ise bu oranın yüzde 98,3 seviyesine çıktığı görülmektedir. Mal ve hizmet ihracatındaki yükselişle birlikte cari işlemler dengesi ağustos ve eylül aylarında fazla vermiştir. Her ne kadar salgın turizm gelirlerimizi etkilemiş ve son dönemde enerji fiyatları yükseliyor olsa da bu dönemde yaşanan yüksek büyüme oranlarını cari açığı iyileştirmeye sağlıyor olmamız oldukça kıymetlidir. Küresel salgının etkisiyle 2020 yılında 10 milyar dolar seviyelerine düşen seyahat gelirlerimiz içinde bulunduğumuz yıl toparlanma kaydetmiş ve eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış olarak 17 milyar dolarlık OVP hedefinin üzerine çıkmıştır. Yıl sonunda bu rakamın 20 milyar doların üzerine çıkmasını öngörmekteyiz. Turizm gelirlerinde ise 24 milyar dolara ulaşmayı bekliyoruz. Önümüzdeki yıl içinde seyahat gelirlerindeki artışın devam etmesini ve bu kanaldan cari işlemler dengesine olumlu katkının sürmesini hedeflemekteyiz.

Türkiye, yüksek büyüme, ihracatta artış ve cari dengenin iyileşmesi ile istihdam piyasasında salgın döneminin başarıyla atlatılmasına ek olarak, diğer birçok gösterge açısından da bu dönemde oldukça iyi bir konumdadır. Ülkemiz, benzer ülkelere göre düşük kamu borcuna ve hane halkı borçluluğuna sahiptir. AB tanımlı genel yönetim borç stokunun millî gelire oranı 2021 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 38,4'e gerilemiştir. AB ülkelerinde bu oranın ortalaması yüzde 90'ın üzerindedir. Bu oran, yıl sonu itibarıyla kur riskine bağlı olarak bir miktar daha yukarıda gerçekleşse bile AB ülke ortalamalarının çok çok altında olmaya devam edecektir.

2020 yılında dünyada bütçe açığının millî gelire oranı ortalama olarak yüzde 10'un üzerindeyken ülkemizde bu oran yüzde 3,5 gibi oldukça düşük bir seviyede gerçekleşmiştir. Bu durum, ülkemizin mali disiplindeki başarısını tesciller niteliktedir. Mali disiplin kararlılığımız dün nasılsa bugün de aynı şekilde devam etmektedir. Böylece, kamu maliyesi Türkiye ekonomisinin en güçlü çipası olmaya devam edecektir. Salgın koşullarının belirsizliğinin yaşandığı 2021 yılında da bir yandan vatandaşımıza, esnafımıza, reel sektörümüze ve ihtiyaç duyulan tüm alanlara yönelik desteklerimizi sürdürürken diğer yandan bütçe açığımızı yüzde 3,5'un altında tutarak kamu maliyesi göstergelerinin sürdürülebilirliğine önem veriyoruz.

Bankacılık sektörümüz de oldukça sağlıklı bir duruş sergilemektedir. Sektördeki kredilerin takibe dönüşüm oranı ekim ayında yüzde 3,5'la yönetilebilir düzeyde olup bankacılık kesiminin sermaye yeterlilik oranı yüzde 17,3'le yasal oranın oldukça üzerindedir. Merkez Bankasının rezervleri de son dönemde özellikle 35 milyar doların üzerinde bir artışla 126 dolara aşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir ekonomiyi değerlendirirken sadece bazı göstergeleri göz önünde bulundurup geri kalanını göz ardı etmek doğru bir yaklaşım değildir ve bütünü görmekten bizleri alıkoyar. Kurlarda son dönemde yaşanan hareketlenmeyi sadece politika faizi çerçevesine bağlamak son derece yanıltıcı ve Türkiye'nin büyüme, ihracat, cari denge ve mali disiplinde sağladığı, sahip olduğu başarıyı yok sayma anlamına gelmektedir. Salgının getirdiği olağanüstü koşullarla birlikte Türkiye'de, sadece Türkiye'de değil, diğer pek çok ülkelerde de yine politika faizinin enflasyonun altında yer aldığı bir dönemden geçmekteyiz. Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere, Fransa, Güney Kore, Brezilya, Endonezya, Malezya, Hindistan, Macaristan, Polonya ve Rusya gibi birçok ekonomide negatif politika faizi uygulanmaktadır. Ayrıca, politika faizinin yüksek olduğu dönemlerde de kurlarda hareketlenmeler görülebilmektedir.

Son dönemde yaşanan gelişmeleri; doların dünyada güçleniyor olması, para birimimize karşı yapılan spekülasyon ve manipülasyon hareketleri ve ülkemizin döviz talebini artıran etmenler çerçevesinde ele almak gerekmektedir. Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere, gelişmiş ekonomilerin sıkılaştırma programını devreye alacağı beklentisiyle, dolarda, diğer tüm ülke para birimleri karşısında bir yükselme söz konusudur. Nitekim, geçtiğimiz günlerde avro/dolar paritesi 1,12 seviyelerine kadar gerilemiştir. Küresel etkilerle ülkemizde artan ekonomik kırılganlıkların bilincindeyiz, bunun üstesinden gelecek olan da yine bizleriz. Birçok göstergede son derece iyi seviyeleri yakaladığımız, en yüksek büyüme ve ihracat artışlarını gerçekleştirdiğimiz bu dönemde, para birimimiz manipülasyon ataklarına maruz kalmaktadır. Son günlerdeki kur hareketleri ekonominin gerçeklerine uygun değildir. Bu manipülasyon girişimlerinin, bize olduğu kadar bunu yönlendirenlere de giderek artan bir maliyeti vardır ve bu sınıma, ekonomi üzerinden ülkemize sözde diz çöktürmek isteyenler için de sürdürülebilir değildir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesi, alkışlar)

Biz, yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı önceliklendiren bakış açımızla ülkemizin döviz ihtiyacını en aza indirecek ve bu saldırılara karşı çok daha dayanıklı bir ekonomik yapıyı hızlı bir şekilde tesis edeceğiz. Bu doğrultuda, ülkemizin ara malı ithalatı ve enerji harcamalarını azaltan, üretim ve ihracatı destekleyen projelerimizi birer birer hayata geçiriyoruz. Böylece, ara malı ihtiyacı yerli üretimle giderilerek ülkemizin önemli ithalat kalemlerinin yerli üretimi sağlanacak, hatta bu alanlar yeni ihracat kalemleri olarak ekonomimize katma değer sağlayacaktır. Bununla birlikte, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızın artması, daha fazla üretilmesi ve daha verimli bir biçimde kullanılması yönünde yatırımlarımızı hızlı şekilde artırıyoruz. Bu gibi yatırımların hayata geçebilmesi ve daha fazla üreten bir Türkiye için faizlerin yatırım ortamını destekleyici olması önem arz etmektedir. Amacımız, daha çok üreten, daha çok istihdam sağlayan, oluşan katma değerden tüm milletimizin yararlandığı tam bağımsız bir ekonomik yapıyı oturtmaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ'nin Türkiye'ye sağladığı istikrarı, refahı, kalkınmayı sürdürülebilir kılacağız. Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği gibi, artık ekonomide de dünya 5'ten büyüktür diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye'de nasıl vesayetleri geride bırakarak daha demokratik bir yapıyı hâkim kıldysak, nasıl güçlü bir kalkınma altyapısını oluşturduysak, aynı şekilde üretime ve istihdama dayalı topyekûn bağımsız bir ekonomiyi de ülkemize kazandıracağız.

Döviz kurlarındaki yükseliş bazı bütçe giderlerinde artışa neden olurken aynı zamanda bütçe gelirlerini de olumlu yönde etkilemektedir. Bu çerçevede, toplam bütçe dengesine bakıldığında bu etki sınırlı ve yönetilebilir düzeydedir. Bütün bu gelişmelere rağmen ekonomik büyümede sağladığımız başarı ve mali disiplindeki kararlı duruşumuz sayesinde 2021 yılı bütçemizde yüzde 4,3'lük bir bütçe açığı öngörüldüğü orta vadeli planda yüzde 3,5 olarak revize ettiğimiz bu yılı, bu oranın altında bir bütçe açığıyla kapatacağız. Önümüzdeki dönemde de mali disiplin ve büyüme hedeflerinden vazgeçmeyerek olası riskleri etkin ve dinamik bir şekilde yöneteceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemde, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de fiyatlar genel düzeyinde artışlar yaşanmaktadır. Enflasyon konusunu da yine, tek bir parametre yerine farklı dinamikleriyle açıklamak daha doğru olur. Konunun, salgının etkileri ve tedarik zincirlerinde tüm dünyada yaşanan bozulmayla birlikte ele alınması gerekmektedir. Tüm dünyada artan emtia, enerji ve navlun fiyatlarıyla birlikte, küresel olarak enflasyon olgusunun olduğu bir dönemden geçiyoruz. Enflasyon ve hayat pahalılığını tüm yönleriyle ele alıyor ve vatandaşlarımızın fiyat artışlarından en az etkilenmesi için politika

tedbirlerimizi oluşturuyor ve uyguluyoruz. Vatandaşlarımızı fiyat artışlarından korumak amacıyla doğal gazda maliyetin dörtte 3'ünü ve elektrikte ise yarısını Hükümet ve devlet olarak biz üstleniyoruz. Diğer ülkelerle kıyaslandığında, küresel enerji fiyatlarındaki yüksek artışı en az şekilde vatandaşlarımıza yansıtıyoruz. Önümüzdeki dönemde hem yurt içinde hem de yurt dışında üretim alanlarının genişletilmesiyle çıktı artışını sağlayacak ve fiyatların daha sağlıklı bir zeminde oluşmasına katkı vereceğiz. Enflasyonun yükselmesi konusunda aldığımız tedbirler, haksız ve fahiş fiyat artışlarının etkin bir şekilde denetlenmesi ve gerekirse kamu kaynaklarından feragat edilmesi yoluyla enflasyonun vatandaşlarımıza en az şekilde yansıtılması hususunda çok büyük gayret sarf ediyoruz. Bu duruşumuzu sürdürmeye kararlıyız ve vatandaşlarımızı enflasyonun etkilerine karşı korumaya devam edeceğiz. İşçimiz, memurumuz, asgari ücretlimiz, sağlık personelimiz, öğretmenimiz, güvenlik güçlerimiz, esnafımız ve çiftçimiz dâhil, milletimizi enflasyon karşısında ezdirmeyecek ve enflasyonda kalıcı düşüşü temin edecek tüm politika tedbirlerini kararlılıkla uygulayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında milletimize vereceğimiz en önemli hesap, büyük ve güçlü Türkiye için ne yaptığımız ve ne yapacağımızdır. Hamdolsun, milletimiz için gece gündüz çalışan kadrolar olarak başımız dik, alnımız ak şekilde ifade edebileceğimiz bir ticaret geçmişimiz, bir icraat geçmişimiz ve gurur duyduğumuz başarılarımız var. Reformlar ve sürdürülebilir büyümeyi merkeze aldığımız on dokuz yıllık yatırımlarımıza ek olarak bugün de devam eden, yarın da sürdüreceğimiz güçlü ve büyük Türkiye yol haritamız var. Tüm bunlar, 84 milyon vatandaşımızın ihtiyaç ve beklentisini gözeten, gelecek hayallerine yer veren, kapsayıcı ve vizyoner politikalarımızın yansımasıdır.

Covid-19 salgınının etkileri, ülkeler arasındaki ticari gerilimler ve dijital dönüşüm gibi dış faktörleri de göz önünde bulundurarak üretim, teknoloji, ticaret, eğitim, sağlık ve tarım gibi alanlara özellikle eğiliyoruz.

Sanayi altyapımız, firmalarımızın üretim esnekliği, nitelikli insan kaynağıımız ve yenilikçiliği teşvik eden AR-GE ekosistemimizle sanayi üretiminde atılım dönemindeyiz.

Çığır açan teknolojileri yerli ve millî imkânlarla üretmek amacıyla uyguladığımız Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nı genişletiyoruz. Geçen yıl başlatılan makine sektörü çağırısı kapsamında, 20 projeye 2 milyar liralık destek kararı aldık. Bu kapsamda, servo motorlar, CNC tezgâhlar gibi ithal edilen birçok ürün artık yerli ve millî imkânlarla üretiliyor.

Aynı zamanda 84 milyonun ortak hayali olan Türkiye'nin Otomobili Projesi emin adımlarla yoluna devam ediyor. Bugüne kadar 2,5 milyar liralık yatırım tamamlandı, yıl sonunda da bu tutarın 3,5 milyar lirayı bulması bekleniyor.

Kayseri'de yapımına devam edilen lityum iyon pil üretim tesisinde makine sistemleri kurulumunun Ocak 2022'de tamamlanması, yine, Nisan 2022'de de seri üretime geçmesi planlanıyor.

şu anda küresel düzeyde devam eden çip, magnezyum ve lityum tedarik krizini düşündüğümüzde, bu tür yerli teknolojiye dayalı yatırımların ne denli önemli olduğu ortadadır. Gururla ifade etmek isterim ki Küresel İnovasyon Endeksi'nde bu yıl 10 basamak birden yükselerek 41'inci sıraya yükseldik. Son on dokuz yılda yerli patent başvuru sayısı 20, yerli patent tescil sayısı ise 30 kat artış gösterdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Marka başvurularında ise 2011 yılından bu yana her yıl Avrupa 1'inci konumundayız. Yerli sınai mülkiyet başvurularında İngiltere, Rusya ve Hollanda gibi ülkeleri geride bırakarak 10'uncu sıraya yükseldik. Ankara ve Bursa'dan sonra İzmir, Kayseri, Konya, Antep, Mersin ve Adana'daki model fabrikaları faaliyete geçirdik.

KOSGEB aracılığıyla 61 bini aşkın işletmeye yılbaşından bu yana 1 milyar 740 milyon lira kaynak aktardık. Ayrıca, Yeşil Mutabakat'a uyum kapsamında öncelikli AR-GE ve yenilik konularına ilişkin 90 projeye TÜBİTAK vasıtasıyla destek sağladık. Yeşil OSB Ulusal Çerçevesi Taslağı'nı hazırladık, dönüşüm için gerekli altyapıların inşasında kullanılmak üzere Dünya Bankasından yaklaşık 300 milyon dolar tutarında kaynak temin ettik.

Çığır açan teknolojilerin belirleyici unsurlarından olan yapay zekâ alanında da Türkiye olarak iddialıyız. Yol haritamız Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi'ni ağustos ayında yayımladık ve bu yönde yapay zekâ ekosistemimizi güçlendirmeyi sürdürüyoruz.

Kamu hizmetlerinin neredeyse tamamını e-devlete entegre ettik ve ocak ayından bu yana 2,7 milyardan fazla giriş sayısına ulaştık.

Siber vatanda tam anlamıyla egemen olmak için siber güvenlik kümelenmesindeki tüm paydaşlara destek veriyor, siber kapasitemizi her geçen gün geliştiriyoruz.

Türkiye'nin uzaydaki on yıllık vizyon, strateji, hedef ve projelerinin yer aldığı Millî Uzay Programı'nı uygulamaya geçirdik. En büyük uluslararası uzay örgütü Uluslararası Uzay Federasyonuna üyeliğimiz de 25 Ekimde tescil edilmiştir. TÜRKSAT 5A uydumuzu bu yıl içinde başarılı bir şekilde uzaya fırlattık.

Savunma sanayimizin dışa bağımlılığını azaltarak Türk Silahlı Kuvvetleri ile tüm güvenlik birimlerimizin ihtiyaçlarını yüzde 80'e varan oranda yerli ve millî imkânlarla karşılıyoruz. 2021 yılı Ocak-Kasım döneminde yapılan savunma ve havacılık sanayi ihracatı kilogram başına 48,6 dolar olarak gerçekteşmiştir. Son on yıl içinde 170 ayrı ülkeye 228 farklı savunma sanayi ürünü ihraç edilmiştir. Yıl sonu itibarıyla 3 milyar doları geride bırakacağımız savunma sanayi ihracatımızı 2022 yılı ve sonrasında çok daha ilerilere taşımayı hedefliyoruz. Artan sanayi üretim ivmesiyle, global, tek merkezli üretim ağına güçlü bir üretim ve lojistik merkezi alternatifini oluşturma yolunda hızla ilerliyoruz.

En büyük sermayemiz olan gençlerimize, bilim insanlarımıza, üniversitelerimize, araştırmacılarımıza, sanayicilerimize, girişimcilerimize, KOBİ'lerimize, işçi ve emekçilerimize güveniyoruz. Tasarlayarak, üreterek, tüm çalışanların emeğine sahip çıkarak ve sanayide rekabetçiliği artırarak yolumuza emin adımlarla devam edeceğiz.

Ulaştırma ve altyapı, hükümetlerimizin en başarılı hizmet alanlarından biridir. 443,4 kilometre uzunluğundaki Kuzey Marmara Otoyolu'nun ve bu proje kapsamındaki Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nün Kınalı-Odayeri, Odayeri-Kurtköy, Kurtköy-Akyazı kesimlerini, en son kısmı bu yıl içinde olmak üzere trafiğe açtık. 330 kilometre uzunluğundaki Ankara-Niğde Otoyolu'nun Kırşehir bağlantı yolu da dâhil olmak üzere tamamını 2020 yılı sonunda hizmete açtık. Ayrıca ülkemizin ekonomik ve stratejik gücüne güç katacak Kanal İstanbul Projesi çalışmalarını başlattık. Kanal İstanbul üzerinden geçen Sazlıdere Köprüsü'nün temelini attık. 2021'den 2053'e ulaştırma ve haberleşme vizyonumuzu yeşil lojistik, verimli mobilite ve yerli, millî dijitalleşme olarak belirlemiş durumdayız. Sürekli artan bölünmüş yol ağıımız ve otoyol uzunluğumuz, şehirleri birbirine bağlayan köprüler, viyadükler, Demir İpek Yolu Türkiye hattımız, 127 ülkeye ulaşan hava ağıımız ve büyük tonajlı gemilerin yeni adresi olan limanlarımız sayesinde güvenilir bir üretim güzergâhına dönüşmüş durumdayız.

Ulaştırma, lojistik ve haberleşme yatırımlarımıza ağırlık vermeye devam edeceğiz.

Kalkınmanın temel unsuru olan enerji konusunda da geçtiğimiz on dokuz yılda cumhuriyet tarihinde tüm yapılanları katbekat aşan başarılar yakaladık. Enerjide kendi su, güneş, rüzgâr, termal ve kömür kaynaklarımızı en etkin şekilde değerlendirmeye öncelik verdik. 2018 yılı Temmuz ayında 87 bin megavat olan elektrik kurulu gücümüzü 2021 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 99 bin megavata çıkardık. 2018 yılı Temmuz ayında 6.917 olan elektrik santral sayımızı 2021 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 10.262'ye yükselttik. Ülkemiz bugün sahip olduğu yenilenebilir enerji kurulu gücüyle Avrupa'da 5'inci, dünyada 12'nci sırada yer almaktadır. Sadece 2020 yılında devreye alınan yenilenebilir enerji kurulu gücü 24 Avrupa ülkesinin toplam yenilenebilir enerji kurulu gücünden fazladır. Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin tüm ünitelerinde yapım çalışmalarını sürdürüyoruz. Enerjide dışa

bağımlılığın azaltılmasını sağlamak üzere hidrokarbon aramaları 2 sismik araştırma ve 3 derin deniz sondaj gemimizle aralıksız devam etmektedir. Fatih, Yavuz ve Kanuni sondaj gemilerimizin ardından dünyada sadece 5 adet olan 7'nci nesil 4'üncü sondaj gemimizi de filomuza ekledik. Yerli ve millî enerji yatırımlarımızla Türkiye'ye güç katmaya devam edeceğiz.

Turizmde, sağlıktan yayla turizmine, kruvaziyer turizminden gastronomi turizmine kadar pek çok yeni alanda yeni destinasyonlarla ülkemizin turizm yelpazesini genişlettik.

Dünyadaki emsalleriyle yarışacak şekilde inşa edilen Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası konser yerleşkesini Ankara'da hizmete aldık.

Salgın koşullarına rağmen Atatürk Kültür Merkezi binasının yapımını iki buçuk yıl gibi kısa bir sürede tamamladık ve sembol bir kültür sanat eseri olarak İstanbul'a kazandırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Mimarisiyle tarihî Beyoğlu'na uyumu yanında mühendislik yöntemiyle de ülkemizde ve dünyada sayılı projeler arasında yer alan Taksim Camisi'ni tüm engellemelere rağmen tamamlayarak hizmete aldık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Fethin yadigârı Ayasofya'yı seksen altı yıl sonra ibadete açtık ve Ayasofya'nın yeniden dirilişine vesile olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki eserlerimizin sayısı Malatya Arslantepe Arkeolojik Alanı'nın eklenmesiyle 2021'de 19'a yükselmiştir. Ayrıca UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne kayıtlı kültürel değerlerimizde dünyada ilk 5 ülke arasında yer almaktayız.

Kültür, sanat ve turizm potansiyelimizi değere dönüştürmeye ve vatandaşlarımıza en iyi şekilde sunmaya devam edeceğiz.

Sağlıkta gerçekleştirdiğimiz büyük dönüşümle vatandaşlarımızı hastane kapılarında eziyet çekmekten kurtardık, herkese insanca hizmet ulaştırdık ve ulaştırmaya da devam ediyoruz. Şehir hastanelerinden sağlık sigortası sisteminin geliştirilmesine, tıbbi araç gereçlerin dönüşümünden altyapı ve personel eksikliğinin giderilmesine kadar birçok alanda büyük sağlık yatırımları yaptık.

Covid-19 salgınının başladığı ilk günden itibaren hastanelerimizin hizmet kapasitesinden sağlık personelimizin gayretine, aşılama hızımızdan güçlü sağlık altyapımıza kadar salgınla mücadele alanında örnek alınan bir ülke konumundayız. Covid'le mücadelede köy köy, mahalle mahalle, ev ev tarama yaparak yüzde 90'ın üzerinde filyasyon ve temaslı takibi sağladık. Sahada görev yapan ekiplerimizle aşılarımızı ülkenin en ücra köşelerine ulaştırdık.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen kronik hastalıklar ile kronik hastalık yönetimi politikalarının hayata geçirilmesinde Norveç'le birlikte dünya lideri olarak literatüre geçtik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şehir hastanelerimiz sayesinde vatandaşlarımızın tüm teşhis ve tedavi süreçleri tek bir kampüs içerisinde tamamlanabilmektedir. Hasta, refakatçi ve çalışan konforu odaklı tek ve çift kişilik nitelikli odalara, geniş dinlenme alanlarına, nitelikli yoğun bakım ünitelerine, büyük acil servislere, yüksek teknolojiyle inşa edilmiş akıllı binalara sahip bu hastanelerimiz kaliteli sağlık hizmeti sunumunu önemli ölçüde desteklemektedir. 81 ilimiz ve tüm ilçelerimizde her bir vatandaşımıza en iyi sağlık hizmetini vermek için çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; salgının ülkemizde görülmeye başladığı ilk günlerden itibaren hızlı ve etkili olarak Covid-19'la mücadele kapsamında önemli tedbirleri uygulamaya koyduk. Salgından etkilenen işletmelerimize ciro kaybı, kira ve nakdî destek, vergi ve sosyal güvenlik prim ödemelerinde ertelemeler, KDV ve kira stopajlarında indirimler gibi birçok önemli destek sağlanmıştır. Vatandaşlarımıza ve çalışma hayatına yönelik olarak kısa çalışma ödeneğinin kapsamı genişletilmiş, asgari ücret desteği uygulamasının süresi uzatılmış, ihtiyaç sahibi ailelere nakdî destekte bulunulmuş, ilaç, tıbbi malzeme, sağlık personeli ödemeleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, iş sözleşmesinin ahlak ve iyi niyet kuralları dışında işveren tarafından feshedilememesine yönelik düzenleme yapılmış, hızlı işe dönüş desteği, istihdama dönüş desteği ve ilave istihdam teşviki uygulamaya alınmıştır. Finansman koşullarının kolaylaştırılması için Kredi Garanti Fonu limiti 25 milyar liradan 50 milyar liraya çıkarılarak teminat sıkıntısı yaşayan işletmelere finansmana erişim kolaylığı sağlanmıştır. Kamu bankalarının sermaye yapıları güçlendirilerek kredi imkânı sunulmuştur. Salgın nedeniyle temerrüde düşen firmaların siciline mücbir sebep açıklaması imkânı getirilerek ticari faaliyetlerine devam edebilmeleri için gerekli adımlar atılmıştır. Bu kapsamda, ilaç, tıbbi malzeme ve sağlık personeli ödemeleri için 27,3 milyar, kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulamalarından yararlanan kişiler için, SGK'nin prim desteği için 29,2 milyar, Covid-19'a özgü ek sübvansiyonlu krediler için 1,7 milyar, esnafa yapılan nakdî, ciro kaybı ve kira desteği hibeleri için 9 milyar, emekli maaşlarının iyileştirilmesi için 900 milyon lira, ihtiyaç sahibi ailelere merkezî yönetim bütçesinden yapılan nakdî yardımlar için 4,4 milyar, ertelenen vergi ve SGK primlerinin finansman maliyeti için 4 milyar, vazgeçilen gelir 43,8 milyar lira olmak üzere toplam 120,6 milyar lira merkezî yönetim bütçesinden destek sağladık.

İşsizlik Sigortası Fonu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan yapılan ödemelerin büyüklüğü ise 68,8 milyar liraya ulaşmıştır. Ayrıca işletmelerimize vergi ve SGK prim ödemelerinde 70,2 milyar lira tutarında erteleme imkânı sağladık. Bütün bu kalemlere ertelenen ve kullandırılan kredi büyüklüklerini de eklediğimizde salgınla mücadele kapsamında açıkladığımız tedbirlerin büyüklüğü 717,8 milyar liraya ulaşmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2021 yılı sonu itibarıyla da toplam destek büyüklüğünün 733,1 milyar liraya ulaşması beklenmektedir. Salgınla mücadele kapsamında, bütçe içi ve dışı kaynaklarımızı kullanarak vatandaşlarımızın ve işletmelerimizin yanında olmaya devam ediyoruz. Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanımız 2 yeni destek paketini daha kamuoyuyla paylaşmıştır. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerimize Yönelik İlave İstihdama Destek Paketi'ni hayata geçiriyoruz. İşverenlerimize finansman kolaylığı sağladığımız bu teşvikimizle 50'nin altında çalışanı olan iş yerlerimizin ilave istihdam sağlamaları veya nakdî ücret desteğinden yararlanan çalışanlarını tam zamanlı istihdama geçirmiş olmaları durumunda her bir çalışan için 100 bin liralık Kredi Garanti Fonu teminatlı kredi kullanma imkânı sağlanacaktır. KGF teminatı altında kullanmış oldukları kredilerin faizi, on iki ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacaktır; bu da bir çalışan için aylık 1.341 liralık destek anlamına gelmektedir. Diğer destek paketimiz, İmalata Dayalı İthal İkamesi Destek Programı'dır. Bu programla amacımız, orta-yüksek ve yüksek teknoloji üreten payını uluslararası pazarlara entegre bir biçimde daha da artırmaktır. Program kapsamında ayrıca orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörleri için kritik öneme sahip ara malları ve ham maddelerin üretimini de destekleyeceğiz. Bu sayede asgari altı ay, azami yirmi dört ay ödemesiz dönem dâhil olmak üzere azami yüz yirmi ay vadeli kaynak kullanılabilir olacaktır. Yararlanıcı KOBİ'ler için kefalet üst limiti 35 milyon lira, kefalet oranı ise yüzde 90'dır. KOBİ dışı yararlanıcılar için ise kefalet üst limiti 250 milyon liraya oranı yüzde 85'tir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomide 2022-2024 döneminin temel politikalarına, ilkelerine, hedef ve göstere niteliğindeki ekonomik büyüklüklerine geçtiğimiz eylül ayında yayımlanan orta vadeli programda yer vermiştik. Orta vadeli program ve orta vadeli mali plan, bütçe sürecinin sadeleştirilmesi ve kamuoyunun tek temel belgeye odaklanmasının sağlanması amacıyla "OVP" altında birleştirilerek tek belge hâline getirilmiştir. Orta vadeli programla, salgın sonrası toparlanması sürecinde makroekonomik istikrar çerçevesinde cari açığın kademeli olarak düşürüldüğü, sürdürülebilir, yüksek, kapsayıcı büyüme ortamını sağlamayı hedefliyoruz.

Bu dönemde küresel tedarik zincirlerindeki değişimler, dijital ve yeşil dönüşüm gibi eğilimler dikkate alınarak

uluslararası arenada rekabet gücü yüksek, üretim ve istihdam potansiyeli barındıran sektörler desteklenecektir. Böylece küresel ticaretten alınan payın artırılması ve bu kapsamda cari işlemler dengesinde kalıcı ve sürdürülebilir iyileşmenin sağlanması hedeflenmektedir. Diğer taraftan, iş gücü piyasasında etkinliği ve beceri uyumunu geliştirmeye, insan kaynağını güçlendirerek istihdam edilebilirliği artırmaya yönelik yapısal reformlar ve nitelikli bir büyüme kompozisyonuyla istihdam oranının artırılması amaçlanmaktadır.

Program döneminde para ve maliye politikalarının güçlü eş güdümüyle mal ve hizmet piyasalarında rekabet ve verimliliği artıracak yapısal politikalar hayata geçirilecektir. Önümüzdeki dönemde krediye erişim imkânı daha da kolaylaştırılarak yatırımlarda daha fazla artış hedeflenmektedir. Alınan politika tedbirleriyle birlikte ekonomimizin 2022 yılında yüzde 5 büyüyeceğini öngörüyoruz. Küresel ve ulusal düzeyde döviz kuru ve fiyatlar genel seviyesindeki gelişmelere rağmen döviz kurunda istikrar ve enflasyonla mücadele kararlılığımız sürmektedir. Program döneminde, enflasyonla mücadeleyi kararlılıkla sürdürmek, yurt içi tasarrufları artırmak, özel yatırım kaynaklı büyüme yapısını oluşturmak ve alternatif finansman yöntemleriyle yatırım araçları oluşturarak para ikamesini azaltacak uygulamaları hayata geçirmek ve bu bağlamda finansal istikrarı güçlendirmek temel makroekonomik önceliklerimiz olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde, bütçe gerçekleştirmeleri çerçevesinde 2020 yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin bazı büyüklükleri sizlerle paylaşmak istiyorum: 2020 yılında bütçe giderleri 1 trilyon 204 milyar, bütçe gelirleri 1 trilyon 28 milyar, bütçe açığı 175,3 milyar, faiz dışı açık 41,3 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı merkezî yönetim bütçe tahmini ve yıl sonu gerçekleştirmelerine bakılacak olursa 2020 yılı bütçe giderleri bütçe başlangıç tahmininin yüzde 10 üstünde, yıl sonu gerçekleşme tahminininse yüzde 0,7 altında kalmıştır. Buna karşın bütçe gelirlerimiz, bütçe başlangıç tahminine göre yüzde 7,5 oranında, yıl sonu gerçekleşme tahminine göre yüzde 5,5 oranında artış göstermiştir. 2020 yılında 175,3 milyar lira olarak gerçekleşen bütçe açığı, başlangıçta öngörülen açığın 36,4 milyar lira üzerinde, yıl sonu gerçekleşme tahmininse 63,9 milyar altında gerçekleşmiştir. Tüm bunlar 2020 yılında, Covid-19 salgını nedeniyle tüm dünyada hayat ve ekonomik aktivite durmuşken ülkemizde özel sektör ile kamunun birlikte özverili çalışmaları sonucunda mali disiplinden ödün vermeden salgını başarıyla aştığını verildiğini göstermektedir.

2023 hedeflerimize yaklaşırken hesap verebilirliğin ana omurgasını oluşturan mali saydamlıktan asla taviz vermeyeceğiz. Doğrudan milletimizden aldığımız yetkiyle yürüttüğümüz çalışmaların hesabını en nihayetinde milletimize vermek asli sorumluluğumuzdur. Bu çerçevede, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumlarının 2020 yılındaki faaliyet sonuçları ile mahallî idarelerin mali yapılarına ilişkin genel değerlendirmeleri içeren 2020 yılı Genel Faaliyet Raporu, haziran ayı sonunda kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

Sayıştay Başkanlığının Meclisimize sunmuş olduğu 2020 hesap yılına ilişkin denetim raporları Plan ve Bütçe Komisyonumuzda değerlendirilmiştir. Hükümetimizin önem verdiği hesap verebilirlik ve mali saydamlık ilkeleri çerçevesinde, raporlarda tespit edilen hususlarla ilgili çalışmalar titizlikle yapılmış ve yapılmakta olup gerek yapısal iyileştirmeler gerek mevzuat düzenlemeleri ve gerekse meslek içi eğitimlerle bulguların tekrarr etmemesi konusunda hassasiyet gösterilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2021 yılında merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin olarak, merkezî yönetim bütçe giderlerinin 1 trilyon 506,3 milyar lira, merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 1 trilyon 276,3 milyar lira, bütçe açığının 230 milyar 16 milyon lira, faiz dışı açığın 50 milyar 473 milyon lira şeklinde gerçekleşmesi; detay bazında bütçe giderlerinde ise personel giderlerinin 351,4 milyar, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinin 57,7 milyar, mal ve hizmet alım giderlerinin 130,6 milyar, cari transferlerin 587,1 milyar, sermaye giderlerinin 125,1 milyar, sermaye transferlerinin 18,5 milyar, borç verme giderlerinin 56,5 milyar, faiz giderlerinin 179,5 milyar lira olarak gerçekleşmesi; benzer şekilde 2021 yılında vergi gelirlerinin ise yaklaşık 1 trilyon 58 milyar lira, vergi dışı gelirlerin ise yaklaşık 218,4 milyar lira olacağı öngörülmüştür.

Salgınla mücadele ve fiyat istikrarının sağlanmasına destek olmak amacıyla önemli miktarda vergi gelirinden vazgeçilmesine rağmen 2021 yılında gayrisafi yurt içi hasılanın yüksek büyümesi, talebin güçlü seyretmesi, e-ticaretin ve kartlı harcamaların artışı, gelir artırıcı tedbirlerle yapılandırma gelirlerinin etkisiyle bütçe gelirlerinin daha yüksek gerçekleşeceğini tahmin etmekteyiz. Bu çerçevede, bütçe açığının millî gelire oranının orta vadeli programda öngörülen yüzde 3,5 oranının da altında gerçekleşmesini bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde sizlere 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi hakkında bilgi vermek istiyorum. 2022 yılı bütçemizde bütçe giderleri 1 trilyon 751 milyar, faiz hariç giderler 1 trilyon 510,6 milyar, bütçe gelirleri 1 trilyon 472,6 milyar, vergi gelirleri 1 trilyon 258,3 milyar, bütçe açığı 278,4 milyar lira olarak öngörülmüştür.

2022 yılı bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımı ise şöyledir: Personel giderleri 424,8 milyar, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri 69,1 milyar, mal ve hizmet alım giderleri 128,2 milyar, cari transferler 657,3 milyar, sermaye giderleri 132,3 milyar, sermaye transferi 10 milyar, borç verme giderleri 61,6 milyar, yedek ödenekler 27,3 milyar, faiz giderleri 240,4 milyar lira.

2022 yılında merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 2021 yılı gerçekleşme tahminine göre yüzde 15,4 artışla 1 trilyon 472,6 milyar lira, vergi gelirlerinin yüzde 18,9 oranında artarak 1 trilyon 258,3 milyar lira, vergi dışı gelirlerin ise 214,3 milyar liraya ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 15,4 oranında artarak 1 trilyon 472,6 milyar lira olarak gerçekleşmesini tahmin ediyoruz. Vergi gelirlerinin 2022 yılında yüzde 18,9 oranında nominal millî gelir artışı olan yüzde 18,5'a çok yakın artacağı öngörülmüştür. Vergi gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payınınsa 2022 yılında yüzde 16 olacağı tahmin edilmektedir. 2022 yılı bütçesi gelir tahminleri, ilave bir tedbir ve vergi artışı öngörülmeden yapılmıştır. 2020 ve 2021 yıllarında küresel salgın nedeniyle yapılan geçici vergi indirim ve ertelemelerine 2022 yılında ihtiyaç olmayacağı varsayılmıştır.

2022 yılında turizm sektörü başta olmak üzere hizmetler sektörünün ekonomik büyümeye ve vergi gelirlerine daha fazla katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede 2022 yılında; gelir vergisi gelirlerinin 257,2 milyar, kurumlar vergisi gelirlerinin 172,4 milyar, dâhilde alınan KDV gelirlerinin 124,9 milyar, ÖTV gelirlerinin 219,4 milyar, ithalde alınan KDV gelirlerinin 290,8 milyar, damga vergisi gelirlerinin 34,3 milyar, harç gelirlerinin 43,7 milyar, banka ve sigorta muameleleri vergisi gelirlerinin 34,3 milyar, motorlu taşıtlar vergisi gelirlerinin 24,6 milyar, diğer vergi gelirlerinin 56,7 milyar lira olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçemizin temel özelliklerine de değinmek isterim. Performans esaslı program bütçe sistemine göre hazırlanmış olduğumuz 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi; toplumun ihtiyaç ve beklentilerinin bütçede daha isabetli bir şekilde yer almasına, kamu kaynaklarıyla kamu hizmetleri arasında bağ kurulmasına ve harcama önceliği geliştirilmesine imkân tanıyan ve kamu mali yönetimini güçlendiren bir yapıya sahiptir. Amacı, küresel salgına da bağlı olarak dengelerin yeniden şekillendiği bir konjonktürde Türkiye ekonomisinin güçlü bir biçimde yükselişini sürdürmesi ve halkımızın refahının artmasıdır. Bunun yanı sıra, ekonomik dengeleme çerçevesinde elde edilen kazanımların korunması ve geliştirilmesi, üretim ve verimlilik odaklı sürdürülebilir büyüme ile adaletli paylaşımın kalıcı olarak tesisi ve Covid-19 salgınının

ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesidir. Ayrıca, Yeşil Kalkınma Devrimi ve Millî Teknoloji Hamlesi'ni odağına alan bütçe çalışmamız, yenilikçi ve çevreci bir yapıdadır. 2022 yılı bütçesi de önceki yıllarda olduğu gibi dev eserlerin, sürdürülebilir katkıların bütçesi olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; merkezî yönetim bütçesinden sağlığa ayrılan kaynağı, 2022 yılında 122,6 milyar liraya çıkarıyoruz. Bu kapsamda, sağlık harcamalarının bütçe içerisindeki payı 2022 yılında yüzde 7 olmuştur. Eğitim bütçesini 2021 yılına göre yüzde 29,4 artışla 273,5 milyar liraya çıkarıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesini ise 189 milyar liraya yükseltiyoruz.

2022 yılında bütçemizden tarıma ayırdığımız kaynağı, 57,6 milyar liraya çıkarıyoruz. Bu kapsamda, tarımsal destek programları için 25,8 milyar, tarım sektörü yatırım ödenekleri için 16,3 milyar, tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları, tarımsal KİT ve ihracat destekleri için 15,5 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen kanun gereğince, çiftçilerimize yapılan tarımsal destekleme ödemelerinden yaklaşık yıllık 600 milyon lira olan gelir vergisi stopajı kesintisi artık yapılmayacak, geriye dönük olarak beş yıllık kesintiler ise anapara ve faiz olmak üzere toplam 3,5 milyar lira iade edilecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; reel sektör destekleri için 2022 bütçemizden 68,9 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Üretimi ve istihdamı desteklemek amacıyla 2022 yılında işveren primi desteği için 35,2 milyar, hazine destekli kefaletle sağlanan krediler için 6,2 milyar, ihracat destekleri kapsamında mal ve hizmet ihracatçılarımıza 5,2 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Bunların yanı sıra, Kadının Güçlenmesi Programı'nın ödeneğini 2 kattan fazla artırarak 943 milyon liraya yükseltiyoruz.

Ormanların ve Doğanın Korunması Programı ödeneklerini bir önceki yıla göre yüzde 55 artırarak 4 milyar 738 milyon liraya, Sürdürülebilir ve Çevre İklim Değişikliği Programı ödeneklerini bir önceki yıla göre yüzde 48 oranında artırarak 2 milyar 696 milyon liraya yükseltiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal devlet anlayışımızın bir gereği olarak sosyal harcamalara 2022 yılında bütçenin yüzde 6'sını tahsis ederek 104,2 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Bu kapsamda, 2022 yılında ödeme gücü olmayan yaklaşık 9,5 milyon vatandaşımızın sağlık prim giderleri için 23,4 milyar; 65 yaş üstü yaşlılarımız, bakıma ihtiyacı olan engelli vatandaşlarımız ve yakınlarından oluşan yaklaşık 1 milyon 400 bin kişiye bağlanan aylıklar kapsamında 15,6 milyar. Ekonomik yoksunluk içinde olan 138 bini aşkın çocuğumuzun ailelerin yanında yetişmesine imkân sağlayan sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 2,5 milyar lira; elektrik tüketim desteği kapsamında 2,4 milyar; kömür yardımı için 1,4 milyar lira; 8.242 çocuğumuzun aile ortamında yetişmesine imkân veren koruyucu aile uygulaması için yaklaşık 295 milyon lira kaynak ayırdık. 2022 yılında bütçemiz, sağladığımız ilerlemeleri daha da öteye taşıyacak, her bir vatandaşımızın beklentisi, talepleri ve hayalleri doğrultusunda yeni başarı hikâyelerimizin dayanağını oluşturacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelir politikaları ve uygulamalarına değinecek olursak... Vergi sistemi, yaşayan bir sistem olup ekonomik, sosyal ve çevresel ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu hassasiyetle, neredeyse tüm kesimlerle kapsamlı istişareler gerçekleştirdik; vergisel açıdan ekonomik reformlar oluşturduk ve belirlediğimiz bir takvim dâhilinde bu eylemleri hayata geçiriyoruz. Bu kapsamda, yüce Meclisimizin kararıyla yaklaşık 835 bin basit usulde vergilendirilen esnafımızın kazancını tamamen vergiden istisna tuttuk.

Çiftçimizi desteklemek amacıyla tarımsal destekleme ödemelerinden gelir vergisini kaldırdık. Geçmiş beş yıl içinde yapılmış kesintileri de iade ediyoruz. Bu düzenleme sonucunda çiftçimize -biraz önce de ifade ettim- yaklaşık 3,5 milyar lira ödeme yapmış olacağız.

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerimizin ve meslek mensuplarının iş yüklerini son dönem geçici vergi beyan ve ödemelerini kaldırarak hafiflettik. Vergilemede vatandaşlarımız ve reel sektörümüzün ihtiyaçlarını gözeterek istikrarı ve öngörülebilirliği merkeze aldığımız politika ve uygulamalarımıza mali disiplinden taviz vermeksizin devam edeceğiz.

Kamu gelirlerinin kalitesinin daha da artırılması amacıyla kalıcı gelir kaynaklarına daha fazla odaklanacak, vergiye gönüllü uyumu daha da güçlendirecek, vergi tahsilatında etkinliği artıracak, kayıt dışılıkla mücadelemizdeki kararlı duruşumuzu devam ettireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçemizin ülkemizin kalkınması ve vatandaşlarımızın refahının artırılması doğrultusunda en kaliteli kamu hizmetine dayanak teşkil edeceğine inanıyoruz. Bütçemizin uygulanmasında bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da mali disiplinden taviz vermeyeceğiz.

Sözlerime son verirken 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sürecin her aşamasında sağladığı perspektif, liderlik ve destek nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı arz ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Strateji ve Bütçe Başkanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığımız başta olmak üzere bütçe teklifimizin oluşturulmasına katkıda bulunan tüm bakanlıklarımıza, bakanlarımıza; bağlı, ilgili, ilişkili kamu kuruluşlarımıza ve temsilcilerine, çalışanlarına bir kez daha teşekkür ediyorum. Verdikleri katkı için Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkanı ve üyelerine bir kez daha teşekkür ediyorum. Vereceğiniz katkılar için, Sayın Başkan, siz ve Genel Kurul üyeleri, şimdiden hepinize teşekkür ediyorum ve hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bizler milletvekiliyiz, Genel Kurul üyeleri değiliz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oktay.

Sayın milletvekilleri, Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu Teklifleri üzerindeki görüşmeler, 24 Kasım 2021 tarihli 23'üncü Birleşimde alınan karara uygun olarak bastırılıp dağıtılan programa göre yapılacaktır. Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince, talebi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek ve bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir. Şahıslar adına yapılacak konuşmaların süresi ise onar dakika olacaktır.

Şimdi, bütçenin tümü üzerinde siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu ile Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay ile Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbül; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Eş Genel Başkanlar İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan ile Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu (CHP sıralarından alkışlar) Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş ile İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Canikli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şahsı adına, lehte olmak üzere Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici.

Yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay.

Ve son olarak, şahsı adına, aleyhte olmak üzere Demokratik Bölge Partisi Eş Genel Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili

Sayın Salihe Aydeniz söz alacaklardır. (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi, gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Dervişoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, siyasi partilerimizin muhterem Genel Başkanları ve televizyonları başında bizleri izleyen sevgili vatandaşlarımız; hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin İYİ Partimizin görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzdayım.

Konuşmamın başında millî iradenin tecilligâhı Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurucu iradesini, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün kıymetli şahsiyetleri rahmet, şükran ve minnetle yâd ediyor, aziz hatıraları önünde tazimle eğiliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisi demokratik sistemin kalbidir, Türkiye Büyük Millet Meclisi kişi hak ve hürriyetlerinin teminatıdır. Bu sebeple, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin üstün iradesini temsil ettiğinin bilinciyle öncelikle kendi varlığına ve kendi haklarına sahip çıkarak hareket etmek durumundadır. Egemenlik yalnız ve ancak Türk milletine aittir. Dolayısıyla, Türk milletine ait olan egemenlik hiçbir şart altında hiçbir kişiye, kuruma, zümreye ya da sınıfa asla terk edilemez. İstiklal mücadelesini vermiş ve Türkiye Cumhuriyeti devletini kurmuş olan bu Gazi Meclis ekonomik çöküşün, bürokratik yozlaşmanın, siyasi kampaşmanın sebebi olan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine ve tek adam rejimine de asla teslim olmayacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Demokrasi tarihimize aşina olanlar bilirler, 1924 Anayasası'nın Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşüldüğü günlerdi, taslak metnin 25'inci maddesinde "Reisicumhur gerekçesini Meclise ve millete bildirmek şartıyla seçimlerin yenilenmesine karar verebilir ve Meclisin feshine karar verebilir." ifadesi yer alıyordu. Yani Reisicumhura Meclisin mevcut varlığını sona erdirmeye ve memleketi seçime götürme yetkisi verilmek istenmişti. O dönem genç bir milletvekili olan Mahmut Esat Bozkurt, bu yüce Meclisin kürsüsüne çıktı ve şöyle itiraz etti: "Dünyanın hangi köşesinde hangi devlet teşkilatı hâkimiyetin kayıtsız şartsız milletin olduğu anlayışının tecellisine rağmen Meclisi feshedebilir?" Ardından da merhum Şükrü Saracoğlu yine bu kürsüye çıkarak dedi ki: "Hâkimiyet kayıtsız şartsız millettir." diyorsak böyle bir kuvveti Cumhurbaşkanı dahi feshedemez." Bu büyük Meclis o gün Cumhurbaşkanı Meclisi feshetme yetkisinin verilmesini reddetti. Gazi Meclis, Türk milletinin bağımsızlık savaşının Başkomutanı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e dahi kendi varlığını sona erdirecek bir yetkiyi vermemiştir.

Devletimizin kurucusu Atatürk, 1924 Anayasası'nda Cumhurbaşkanına fesih yetkisine karşı çıkan Mahmut Esat Bozkurt ve Şükrü Saracoğlu'nu Bakan yapmıştır. Bugün itiraz edenleri istifa müessesesinin şerefinden bile mahrum bırakan, "Af istedi, affedildi." diyerek tarihe kayıtlayan anlayışa bakarak o günkü bakış açısının kıymetini bir kere daha anlıyoruz ve o Meclisi tekrar saygıyla selamlıyoruz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Çünkü cumhuriyet ve demokrasi, tartışmayı, uzlaşmayı, istişareyi, itiraz etmeyi ve en nihayetinde Türk milleti için daima en güzel olanı, en doğru olanı, en iyi olanı bulmayı hedeflemiştir. Ancak bugün geldiğimiz noktada cumhuriyeti ve demokrasiyi içselleştirememiş, araçsallaştırmış bir zihnin ürünü olan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında Türkiye Cumhuriyeti devleti, tüm yetkilerini tek adamda topladığı, ne olduğu hâlâ anlaşılamayan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi tarafından yönetilmektedir. Türkiye'yi siyasi ve ekonomik çöküşe sürükleyen bu tek adam rejiminde Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkileri kısıtlanmış, denge ve denetleme mekanizmaları yok edilmiş, denetimsiz bir yürütme, keyfî bir yönetim anlayışı ortaya çıkmıştır.

Partili Cumhurbaşkanı, karamameler yoluyla Meclisin yasama yetkisini de fiilen gasbetmiştir. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı fiilen sona ermiş, hukuk siyasetin tasallutu altında ezilmiş, korkusuz yargı hasreti günden güne kendini hissettirmeye başlamıştır. Partili Cumhurbaşkanı, devletin ve milletin temsilcisi olmaktan çıkmış, bir siyasi görüşün temsilcisi ve siyasi kampaşmanın bizatihi sebebi hâline gelmiştir. Devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e dahi verilmeyen fesih yetkisi cumhuriyetimizin özünü ve ruhunu idrak edemeyen bir iktidar tarafından ele geçirilmiş, 600 milletvekilinin görev ve sorumluluk süresi bir kişinin iki dudağının arasından çıkacak söze terk edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkı ve yetkisi fiilen elinden alınmıştır. Bu Meclisin yetkilerine göz dikenler ve şahsını devletin varlık sebebi olarak görenler dönüp bir geçmişe bakmalıdırlar. Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratikleşme tarihi bu Gazi Meclisin yetkilerini savunma ve genişletme tarihidir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin şahıs devleti olduğunu zannedenler, devlet malını kendi malı gibi görenler ve yiyenler, bu haramzade düzenin sahipleri ve taşeronları, özellikle de "Ben gidersem devlet yıkılır." diyen o sakat zihniyet, bizi iyi dinleyin, İYİ Parti olarak şunu söylüyoruz, kulak verin sözlerimize: Siz ilk genel seçimde bu iktidardan gideceksiniz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Adınız ve geriye bıraktığınız kötü hatıralarınız dahi unutulacak, hatırlanmayacaksınız ve Türk milleti ve Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Çünkü bu memleket "Ben gidersem devlet yıkılır." diyenlerin değil "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti sonsuza kadar yaşayacaktır." diyenlerin memleketidir. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bütçe yapma yetkisi elinden alınmış bir Mecliste, seçilmişlerin değil, atanmış bürokratların sunduğu bir bütçeyi tartışıyoruz. Hatta buna "tartışma" demek dahi ne kadar doğru bilemiyorum. Saraydan buraya bir metin geldi, yanında sayfalarca doküman. İçinde vatandaşın yoksulluğuna çare yok, EYT'linin sorununa çözüm yok, 3600 sözünüzü yerine getirecek kaynak yok, gençler yok, çocuklar yok, kadınlar yok. Önümüze gelen bu bütçede geleceğe dair bir umut yok, insanımıza vad edilen bir mutluluk da yok. Bu bütçenin sahibi de burada yok. Nerede bu Cumhurbaşkanı? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Kendi bütçesini savunmaya gelmiyor, kendi bütçesini sunmaya gelmiyor; biz de diyoruz ki: "Sayın Cumhurbaşkanının herhâlde çok işi var." Sayın Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını nazariitbara almalı ve öyle davranmaya kendini mecbur hissetmelidir. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Türkiye Büyük Millet Meclisine 4 bütçeden beri ne bütçeyi sunma ne de bütçeyi savunma zahmetine katlanamayan bir Cumhurbaşkanının elbette ki bu yüce kuruma olan saygısı da tartışma konusu olacaktır. O sebeple, bu bütçeye, öncelikle Sayın Cumhurbaşkanının lütfedip sunmaması ve savunmaya da gelmeyeceğinin anlaşılması münasebetiyle neresinden bakarsanız bakınız en başından itibaren öksüz ve yetim bir bütçe olarak bakıyoruz. Bu bütçe yokluk bütçesidir ve bu bütçenin sonucu da doğal sonucu da pek tabiidir ki yolsuzluktur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ Parti olarak iktidar grubuna defalarca fırsat verdik, unuttuğunuz, arasına karışmaktan korktuğunuz halkın sorunlarına önergeler vermek suretiyle işaret ettik, Komisyon gündemine taşıdık, Komisyon görüşmelerinde tam 19 tane önerge verdik. Bir taneniz bile söz alıp bu önergelerin üzerinde konuşmadınız, bir taneniz bile tartışmadınız, bir taneniz bile önerilerimizi istişare etme zahmetine katlanmadınız. Aslında size hak vermiyor da değilim; konuşmak, tartışmak, uzlaşmak, özgür iradeye sahip olan bir topluluk içinde anlam kazanır. Her biriniz önergeleri reddetmek için el kaldırmaya hazır beklediniz; 84 milyon bilinen,

görünen sorunlarına yönelik önerilerimize “hayır” dediniz. İçinizden bir kişi bile çıkıp bu önergeleri neden reddettiğinizi açıklamadı. Bakanların dahi Cumhurbaşkanı izin vermeden konuşamadığı, onurlu bir istifa hakkına dahi sahip olmadığı, yalnızca af dileyebildiği bu ucube sistemde belki de size çok fazla yükleniyoruz, fazla şey istiyoruz. Sizlere “hürriyet” ve “şahsiyet” kavramlarının faziletini hatırlatıyor, lafın daha fazlasını feraset ve tahayyül kabiliyetinize bırakıyorum. (İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, bunlar çok ağır ifadeler. Sayın Başkan, bu ifadeler çok ağır ifadeler.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen kendine bak!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bunları bize söyleyemezsiniz ya!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Burada gördüğünüz her bir milletvekili haysiyetli ve şereflidir.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Lütfen hatibi temiz bir dil kullanmaya davet edin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Doğru söylüyor Mahir Bey ya!

Sayın Başkan, böyle olur mu ya!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Şahsiyet...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Bu ifadeleri aynıyla iade ediyoruz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Aynen iade ediyoruz... Aynen iade ediyoruz...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Her birimizin iradesi, haysiyeti ve onuru alidir. Rica ediyorum...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşuyorsun... Ne gülüyorsun orada, ne gülüyorsun!

BAŞKAN – Sakin olalım, lütfen...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Şimdi...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bunu bize söyleyemezsin sen.

BAŞKAN – Devam edelim.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Lütfen temiz bir kullanmaya davet edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ben oldukça temiz bir dil kullandım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hayır, ne temizi ya!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – İnsanların onurları ve haysiyetleriyle ilgili konuşamazsınız.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen bizim haysiyetimize laf söyleyemezsin!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ferasetinize ve tahayyül kabiliyetinize bıraktım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen bizim haysiyetimize laf söyleyemezsin! Söylemeye de hakkın yok!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Meseleyi kişiselleştirmeyin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Şahsiyetinize ve şerefimize laf etmem.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Bütçeyle ilgili konuşun, bütçeyle ilgili konuşun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Nasıl etmezsin ya, söylediklerine baksana!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin şerefini ayağa düşüren ben değilim!

(İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Kimse burada şerefi ayağa düşürmedi. Bu yüce Meclisin mehabetini koruyan biziz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne alakası var? Konuşuyorsun ya! Kendi Genel Başkanına söylesene!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen kendi Genel Başkanına söylesene!

BAŞKAN – Sayın Bak...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Susarsa devam edeceğim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Olur mu öyle şey ya!

Sayın Başkan, kimse bizim şahsiyetimize laf söyleyemez.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, bütçenin bir sahibi var.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, arkadaşınız kürsüde, Lütfen...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, bütçenin sahibi var, doğru.

BAŞKAN – Sayın Ünal, lütfen...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Temiz dil kullan ya! Böyle şey olur mu?

BAŞKAN – Sayın Bak, lütfen...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bütçenin sahibi var orada.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Bütçenin sahibi var ama bizimle ilgili konuşuyor, bizim onurumuzla ilgili...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ayıptır ya! Ayıp!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Otur oturduğun yere! Ayıp ya! Ayıp ya!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Olmaz Başkan ya!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Yani ne yapalım?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Söyleyemezsin ki!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Osman Bey... Osman Bey...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Efendim, bakın...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Dinlemeye bile tahammülünüz yok!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Benim...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Bizim onurumuzla, haysiyetimizle ilgili konuşuyor hatip, bütçeyle ilgili konuşmuyor.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ben onur ve haysiyetten hiç bahsetmedim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saçmalıyorsun ya!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – İrademizle, onurumuzla, haysiyetimizle ilgili konuşamazsınız.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Neden bu kadar alınganlık gösteriyorsunuz doğrusu isterseniz

anlayabilmiş değilim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saçmalıyorsun ya!

ZAFER İŞİK (Bursa) – Hem “Söylemedim.” diyorsun hem alttan almaya...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Neyse... Olabilir...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, konuşuyorsun ya! Biz de halkın yanına gidiyoruz, sadece sen mi gidiyorsun ya?
BAŞKAN – Arkadaşlar...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne diyorsun sen?
İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Değerli Başkan, böyle bir usulümüz yok.
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ne yapıyorum? Ne yapayım?
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ben de gidiyorum halkın yanına, sen mi gidiyorsun sadece?
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Nereye gidiyorsun?
BAŞKAN – Sayın Bak...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hepimiz gidiyoruz, hepimiz sahadayız.
BAŞKAN – Sayın Bak, size söz vermedim, lütfen...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen bunları bize söyleyemezsin.
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Efendim, müsaade...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşma!
BAŞKAN – Lütfen... Kürsüde bir arkadaşımıza söz verdim, lütfen...
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkanım...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Olur mu öyle şey ya?
BAŞKAN – Cevap verme hakkınız var, tamam.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkanım...
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkanım...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Böyle bir şey olur mu ya?
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Burası...
BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, lütfen Genel Kurula hitap edin.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Söyleyemezsin ya!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Burası Türk demokrasinin kalbidir.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Tamam... Sen milletvekilli arkadaşına hakaret edemezsin ya!
BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibi dinleyelim.
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – İktidar oldunuz diye bu kürsüde bulunan hiçbir hatibe hadsizlik yapamazsınız, haddinizi bilin! (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen yapamazsın! Sen de yapamazsın!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Siz tahammülsüz...
MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Hakaret hak değildir.
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Doğrudur.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşuyorsun ya!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Doğrudur, orta yerde hakaret yok çünkü.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Nasıl yok ya?
MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Meclis İçtüzüğü temiz bir dil kullanmayı gerektirir.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – O kadar...
BAŞKAN – Lütfen, Sayın Ünal... Lütfen... Tamam, söz istersiniz, cevap verirsiniz.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Eleştirebilirsin...
BAŞKAN – Sayın Bak, lütfen... Lütfen ama yani!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ziyadesiyle aynı cümleyi size göndereyim ya da tutanaklardan bakınız. Alinganlığınızı anlayabilmiş değilim.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşuyorsunuz ya! Biz de sahaya gidiyoruz be!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sahada vatandaşın sorusuna cevap veremiyorsunuz ya!
ERHAN USTA (Samsun) – Kes ya, kes!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Susturur musunuz ya?
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Vatandaşa cevap veremiyorsunuz! Kaçıyorsunuz vatandaştan, Meral Hanım kaçıyor vatandaştan, niye konuşmuyorsun? Bir de küfür ediyorsunuz vatandaşta.
BAŞKAN – Sayın Bak... Sayın Bak... Lütfen...
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ne güzel! Ne güzel!
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Vatandaşa küfür ediyorsunuz.
BAŞKAN – Çalışma düzenini bozmayın, lütfen...
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – İçişleri Bakanın gelince konuşacağız onu.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşma, konuşma!
ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, böyle bir görüşme olamaz, susturur musunuz.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Olur mu öyle şey ya!
BAŞKAN – Sayın Usta, tamam, müdahale ediyoruz.
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tahammülsüzlüğü anlıyorum; doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar, onu da biliyorum ama bu yandan laf atmalar ile tehditlere pabuç bırakmayacağımı da buradan söylüyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)
FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Biz de onları konuşturmayız!
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşuyorsun ya!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Vatandaşın yanına gidiyormuş; vatandaşa küfür ediyorsunuz, onu bile... (İYİ Parti sıralarından gürültüler)
ERHAN USTA (Samsun) – Ayıp ya! Bakanlık yaptın ya!
BAŞKAN – Sayın Bak, lütfen...
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hakaret ediyorsunuz.
BAŞKAN – Arkadaşınızı ikaz ediniz Grup Başkan Vekilleri, olmaz ki böyle bir yöntem ya!
DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Ona da geleceğiz, ona da.
Sen Mecliste bunu yaparsan arkasında olduğun provokatörler daha fazlasını yapar.
OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kimse yapmaz, konuşuyorsun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Halkın yanına gitmiyormuş... Biz de halkın yanına gidiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bak...

Sayın grup başkan vekilleri, arkadaşımızı susturur musunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, öncelikle maskesini taksın, maskesini.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, bu susturulacak bir insan değil, bunu birisi zapt etsin, zapt etsin hemen!

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, siz buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Maskesini taksın Başkanım, maskesini taksın ya! Maskesini taksın, hastalık yayıyor şu anda.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne oldu, rahatsız mı oldun? Gerçekleri söyleyince rahatsız mı oldun sen?

ERHAN USTA (Samsun) – Ayıp ya! Ayıptır ya! Bir buçuk saat konuştu Cumhurbaşkan Yardımcısı, kimse bir şey demedi.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Oturduğün yerden laf etmeye devam edersen... Fikir insicamımı bozamazsın, senin attığın laflar bu kürsüde bana güç verir. Ben, Türk milletinin sesinin temsilcisiyim, ayakşısı değilim iktidarın. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hadi, hadi, hadi!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Kimsenin terbiyesinden mesul değilim, üslubundan hiç değilim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, iktidar partisinin milletvekilleri de bu kürsüye çıkacaklar ve çarpıtılmış rakamlara, sahte büyümelere, olmayan başarılarla sarılarak tamamen hayal ürünü olan, tozpembe bir tablo çizmeye çalışacaklar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonundan rica ediyoruz: Sıra AK PARTİ Grubunun konuşmalarına geldiğinde "Bu yayında anlatılan ülke, kişi ve kurumlar tamamen hayal ürünüdür." şeklinde bir uyarıda bulunsunlar. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

İYİ Parti olarak çiftçilerimizden emekçilerimize, esnafımızdan memurlarımıza her bir vatandaşımızın hakkını iktidar karşısında koruyarak hukuku savunmaya, milletimizin gerçeklerini iktidara göstermeye gayret sarf ediyoruz; anlayan anlar, anlamayan anlamaz.

Bu ülkede, ucuz ekmek kuyruklarına mahkûm edilen vatandaşlarımız var. Bu ülkede, işsizlikle ve umutsuzlukla sınıanan sıradağlar gibi evlatlarımız var. Bu ülkede, tenceresi kaynamayan nice analar var. Bu ülkede, evladının okul masraflarını karşılayamadığı için intihar eden babalar var. Çıkın artık sarayınızdan, inin arabalarınızdan ve vatandaşı dinleyin! (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından alkışlar) Şu cümleleri duyacaksınız: İktidarınız, yoksulluk demektir. İktidarınız, pahalılık demektir. İktidarınız, işsizlik demektir. İktidarınız, israf demektir. İktidarınız, adaletsizlik demektir.

Şimdi, bu kürsüye çıkıp birtakım süslü laflarla ve kelime oyunları ile bu aziz milletin gerçeklerini inkâr edebilirsiniz ama günü gelir o gerçekler sizi bulur ve ilk seçimde yakanıza yapışır; hesabını da er geç ödersiniz. Demokrasi, kabul etseniz de etmeseniz de, isteseniz de istemeseniz de bir hesap sorma ve hesap verme rejiminin adıdır.

Savunulacak bir şeyi kalmayanlar kendilerini haklı çıkarmak için her şeyi inkâr etmeye başlarlar. Sizin, Türk halkının emeğini ucuz iş gücü olarak uluslararası piyasalara pazarlamaktan başka savunacak hiçbir şeyiniz kalmamıştır. Türk milletinin cebinden aldığınız faizi Londra'daki tefecilere verdiğiniz ve bu milletin kanını emen müteahhitleri ihya ettiğiniz bu iktidarın miadı dolmuştur. (İYİ PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)

On dokuz yıllık iktidarınızda ülkeyi getirdiğiniz yer bellidir. Yoksulluk, yolsuzluk, toplumsal ayrışma, dış politikada itibarsızlık ve yalnızlaşma, kayırmacılık ve ötekileştirme; alametifarikalarınız bunlardır. Bu noktada memleket için yapabileceğiniz tek bir hayırlı iş kalmıştır, o da hemen seçimdir. Madem yönetemiyorsunuz patatesi, soğanı siz yiyin, siz; biberi, domatesi taneyle siz alın, siz; yediğiniz yemeğin porsiyonlarını da siz küçültün. (AK PARTİ sıralarından gürültüler, İYİ Parti sıralarından alkışlar) Tebdilikıyafetle dolaşmayı bırakın, çıkın milletin huzuruna, getirin sandığı milletin önüne; görün milletin gerçeklerini.

Değerli milletvekilleri, çok önemli ve tehlikeli bir noktaya da değinmek istiyorum. İktidarın yanlış para politikaları yüzünden Türkiye'de servet ve mülkiyet hızla el değiştiriyor. Türk lirasının eridiği bu zamanda ve zeminde malımız mülkümüz, neyimiz varsa değer kaybetmiş, yabancı sermayeye yok pahasına satılıyor, Türkiye âdeta yağmalanıyor. Ancak yerli ve millî olduğunu iddia eden bu iktidar, yabancı sermayenin ucuza satın aldığı mal mülk ve şirketlerin yanına bir de promosyon olarak Türk vatandaşlığı veriyor. Yazıklar olsun Türk vatandaşlığını promosyon olarak dağıtan bu siyasi akla ve iktidara! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Adalet ve Kalkınma Partisi refah üreten ve paylaştıran bir iktidar olmak yerine yarattığı yoksulluğu yöneten bir iktidar olmayı tercih etmiştir. Tek adamın siyasi inadı yüzünden ayçiçeği yağı karneyle satılır hâle gelmiştir, yağ reyonlarında kuyruklar oluşmaya başlamıştır. Marketler döviz bürosu gibi camlarına anlık yağ, un, şeker fiyatlarını yazıyorlar. Vatandaşımız bugün aldığını bir ay değil, bir hafta değil, bir gün sonra bile aynı fiyata temin edemiyor. Yokluk, yoksulluk ve fukaralık bütün memleketi âdeta esir almıştır. "Türk tipi başkanlık sistemi" diyerek tek adam rejimini bu memleketin başına bela edenler, şimdi de "Türk tipi ekonomi modeli" diyerek halkımızın üzerinde âdeta bir ekonomi deneyi yapıyorlar. Siz, Türk milletini kobay mı zannediyorsunuz? (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Eskiden risk alıyordunuz, şimdi de gemi azaıya almış karanlık maceralara doğru at sürüyorsunuz. Sizleri uyarıyoruz, aklınızı başınıza almanızı tavsiye ediyoruz; bu ucube sistemdir yoksulluğu körükleyen, bu ucube sistemdir vatandaşın günden güne gelirini eriten. İlk önce bu ucube sistemi kurtarmaya çalıştınız, olmayınca iktidarınızı kurtarmanın peşine düştünüz, şimdi de kendinizi kurtarmanın derdine kapılmaktasınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Millet artık "Yeter!" diyor. Ey, bir dönemin muktedirleri; siz gidiyorsunuz, milletin terazisinden kaçabilirsiniz ama asla saklanamazsınız. Korkmayın, sandığı getirin ve bu milletin merhametine kendinizi teslim edin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, şimdi yetkileri gasbedilmiş bu yüce Meclisin çatısı altında, 2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'ni görüşüyoruz. Görüşmekte olduğumuz bütçe teklifi Meclise sunulduğunda ödenekler toplamı 211 milyar dolara tekabül ediyordu, şu anda ise 130 milyar dolara denk gelmektedir. Bu, şu demektir: Türkiye Cumhuriyeti devletinin 2022 yılı bütçesinin üçte 1'inden fazlası henüz Komisyonunda görüşülürken erimiş, yok olmuştur. Bu bütçe, anlamını yitirmiş ve kaybetmiştir. Böyle bir tablo karşısında yapılması gereken, anlamını ve var olma sebebini yitirmiş olan bu bütçeyi geri çekmek, onun yerine tüm siyasi partilerin ortak mutabakatıyla erken seçim takvimini de öngören bir ekonomi programı ortaya koymaktır.

2021 yılının başında dış borçlarımızın Türk lirası karşılığı 3,2 trilyon liraydı, şu anda geldiğimiz noktada bu borç 6 trilyon liraya çıktı. Yılın başlangıcından bu yana, Türk lirasının değer kaybetmesi sebebiyle Türkiye'nin dış borcu 2,8 trilyon artmış durumdadır. 2022 yılında 84 milyon vatandaşımızdan toplanacak vergi 1 trilyon 400 milyar lira. Bunun anlamı ne biliyor musunuz? 84 milyon vatandaşımızdan toplanan verginin 2 katı kadar bir meblağ tek adamın hırsları yüzünden kaybedilmiştir. Sadece son iki ayda döviz kurundaki yükseliş sebebiyle dış borcumuzdaki artış miktarı 1 trilyon 750 milyar Türk lirasına tekabül ediyor. Söz konusu artış, 2022 merkezî yönetim bütçesinin tamamına denktir. Son iki ayda milletimizin bir yıllık bütçesinin tamamı, sizin

beceriksizliğinizi ve liyakatsiz ekonomi kadrolarınız ile inadiniz yüzünden yok edilmiştir. Şu anda, aslında, Türkiye Büyük Millet Meclisi var olmayan bir bütçe üzerinde tartışmaktadır. 2022'de milyonlarca çalışanımızın maaşından kesilecek gelir vergisi miktarı 241 milyar liradır. Peki, Türkiye'nin faize ödediği miktar nedir? O da 240 milyar lira. Ülkemizde kayıtlı çalışan işçinin, memurun, asgari ücretlinin tamamının gelirinden günde 30, ayda 900 lira kesiyorsunuz; bu parayı da gidip faiz lobisine veriyorsunuz. Sonra çıkıp diyorsunuz ki: "Biz faize karşıyız." Vatandaşın vergi borcunda faiz var, vatandaşın ödediği ceza borcunda faiz var, gençlerin öğrenim kredisinde faiz var, çiftçinin tarımsal kredilerinde faiz var. Hani faize karşıydınız? Hani nas ortadaydı? Allah'ın ayetinin azı çoğu olur mu? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) 5 müteahhidin vergi borcunu sildiğiniz gibi silin vatandaşın borç faizini. Ama yapamazsınız çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı faize, verirken karşıdır, vatandaştan alırken değil. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi soruyorum: Mandacılık, bu soygun düzenine "Dur!" demek midir, yoksa sizin yaptığınız gibi milletin cebindeki parayı tefecilere ipotek ettirmek midir? Asıl mandacılık, memleketimizin bir yıllık bütçesini iki aylık döviz kuru artışıyla yabancı sermayeye peşkeş çekmektir beyler, peşkeş çekmektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Asıl mandacılık, Türkiye'nin bir yıllık bütçesinin üçte 1'inin daha Genel Kurula gelmeden erimesine sebep olmaktır. Asıl mandacılık, döviz garantili rant projelerini İngiliz mahkemelerinin vicdanına terk etmektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Tüm bu gerçekler ortadayken bu bütçeyi tartışmanın ve görüşmenin hiçbir anlamı yoktur.

Huzur ve refah içinde yaşatma vaadiyle geldiniz, partili Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle Türk milletini fukaralığa mahkûm ettiniz, eserinize övünebilirsiniz. Türkiye'de yoksulluk artık toplumun bir kesiminin sorunu değil, neredeyse tamamının yaşam biçimi hâline gelmiştir. Esnaf, çiftçi, işçi kan alıyor; kâr edemiyor ama kira ödüyor; para kazanamıyor ama mücadele ediyor; iş bulamıyor ancak hayata tutunmaya çalışıyor; iktidar ise milletin sorunlarına çare olmak yerine, çaresizlik içinde yine suçu dış güçlere atarak polisiye tedbirlerle enflasyonu düşürebileceğini zannediyor. "Terörist çiftçiler" "lobici manavlar" "dış güçlerin maşası market zincirleri" yalanlarına da artık hiç kimse inanmıyor.

Emperyalizm ve AK PARTİ iktidarı arasında izaha muhtaç, karmaşık bir ilişki var. AK PARTİ için işler kötü gittiği zaman hemen emperyalizm aşağı, emperyalizm yukarı oluyor; "dış güçlerin karanlık planları, lobilerin sinsi kumpasları" diyorsunuz; işler tıkırında gittiğinde hiç dış güçlerden bahsetmiyorsunuz; yoksa başka başka işler ve ilişkiler mi yaşıyorsunuz? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Tüm bu kara propaganda çabalarınız beyhudedir, milletimiz asıl meselenin Sayın Erdoğan ve AK PARTİ olduğunu gayet net bir biçimde görüyor. Sayın Erdoğan konuşuyor, Türk lirası değer kaybediyor; Sayın Erdoğan konuşuyor, hayat pahalılığı artıyor; Sayın Erdoğan konuşuyor, milletimiz daha da yoksullaşıyor. Sizin bana dediğiniz gibi biz de ona defalarca "Susi!" dedik ama bir türlü dinletemedik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Bugün paramız pul olduysa sorumlusu bellidir; mutfaklar yangın yerine döndüyse, milletimiz enflasyon altında her geçen gün daha fazla eziliyorsa sorumlusu bellidir. Sorumlusu dış güçler değil, yirmi yıldır ülkenin ekonomisini yöneten Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

"Türkiye ekonomik bir kurtuluş savaşı veriyor." gibi hamasi söylemlerle iktidarın mutlak sonunu değiştirmeniz ya da geciktirmeniz mümkün olamayacaktır. Bir ay önce "Türkiye uçuyor, ekonomi şahlandı." diyordunuz, şimdi "Türk ekonomisi işgal edildi ve kurtuluş savaşı verecek noktaya geldi." diyorsunuz. Doğrudur, Türk ekonomisi işgal altındadır; Türk ekonomisini işgal eden bugünkü iktidar sahipleridir. Türk milleti sizin zulmünüze de yeterince katlanmıştır, bu haramzade düzenini yıkacağız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Son cümlelerim.

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, tamamlayalım lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Türk milleti sizin zulmünüze yeterince katlandı, bu haramzade düzeni yıkacağız. Milletimiz müsterih olsun, Türkiye'nin çözülemeyecek derdi yoktur.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in de söylediği ve ilan ettiği gibi: Evet, enflasyon yüksek ama biz hazırız, biz çözeriz. Evet, zamların ardı arkası kesilmiyor ama biz hazırız; çözeriz. Evet, işsizlik özellikle gençlerimizi canından bezdirdi ama biz hazırız, çözeriz. Zedelenen adalet duygusunu onarırız; biz hazırız, çözeriz. İYİ Parti olarak, Türk devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne ve Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş ilkelerine sınıksız bağlı kalarak Türkiye'de güçlendirilmiş parlamenter demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, güçler ayrılığı ilkesini, adil bir devleti, adil bir toplumu, liyakatli bürokrasiyi, namuslu siyaseti, zengin ve huzur içinde yaşayan bir Türkiye'yi yeniden inşa edeceğiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Yolumuz, büyük Türk milletinin yoludur; yolculuğumuz ve mücadelemiz de büyük Türk milleti içindir. Hiçbir kuşkuyla yer yoktur ki mutlaka başaracağız, başaracağız, başaracağız! Ne mutlu Türk'üm diyene! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, grup adına konuşmalar tamamlansın, ondan sonra söz vereceğim.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Tamam.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, İYİ Parti Grubu adına ikinci konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımız; öncelikle, hepinizi saygıyla selamlarım. 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım.

Tabii, baktığımızda "Bütçe nedir, ne işe yarar?" sorusunu sormanın tam vakti gibi geliyor bana çünkü işte, belki 20'ye yakın bütçe yaptı AK PARTİ ancak bugün yapılan bütçenin ne işe yaradığı konusunda çok ciddi endişeler var. Bütçeler, esas itibarıyla, devletin gelirlerinin toplanmasına, harcamalarının yapılmasına müsaade eden dokümanlardır. Bütçeler, toplumların sorunlarını çözmeye yöneliktir; maliye politikası yoluyla toplumun refahını artırmayı, ekonomiye istikrar kazandırmayı amaçlar bütçeler. Bugünkü bütçeye baktığımızda, az önce -hadî, söz sırası bizdeyken arkadaşların bir kısmı çıktı ama- Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı konuşurken de AK PARTİ Grubunun ne kadar heyecansız, ne kadar umutsuz olduğunu hep beraber yaşadık, gördük. Umulur ki -şu anda bütün göstergeler de onu gösteriyor- bu, sizin son bütçeniz olacak çünkü heyecanı olmayan bir grup bütçe yapamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

"Bu bütçenin vizyonu var mı?" diye bakıyoruz değerli arkadaşlar. Bu bütçenin vizyonu yok. Sayın Oktay da zaten hiçbir vizyon ortaya koymadı. Benden sonra konuşacak değerli AK PARTİ yöneticileri, size şimdi çok net bir soru soruyorum: Bu bütçeyle 1 trilyon 750 milyar lira para harcayacağız veya toplumun yığınla sorunu var, bu bütçe hangisini çözecek? Bir tane örnek versin bize, "Biz şu sorunu, bu harcayacağımız parayla çözeceğiz." desin. Bunu diyebilirlerse tamam. Çünkü bu bütçenin bir amacı yok. Bu bütçe zaten geldiğinde... Az önce Müsavat Bey de ifade etti yani orta vadeli program çıktı, bugün görüşüyoruz, bu bütçenin üçte 1'i eridi. Bu bütçe, oturduğu makroekonomik çerçeveyi yitirdi. Bütçeler bizim mevzuatımıza göre, biliyorsunuz, orta vadeli program çerçevesinde yapılır. Orta vadeli programda bir şeyler yazıldı, şu anda Sayın Erdoğan'ın ve sonradan atanan Sayın Bakanların, Merkez Bankası Başkanının konuştukları konular, o orta vadeli programda konulan paradigmanın tamamen tersinde. Dolayısıyla, bu bütçenin bir dayanağı yok, bu bütçe topluma güven de vermiyor, umut da vermiyor. Toplumun yığınla sorunu var. En önemli sorunumuz nedir? Yoksullaşmadır. Bu bütçede yoksullaşmaya çare var mı? Yok. Bu bütçede gelir dağılımının düzelmesine çare var mı? O da yok. İşsizliğe, enflasyona çare var mı? O da yok. Sanayileşmeye destek var mı, KOBİ'lere destek var mı, çiftçilerin artan girdiler karşısında gübre saçabilmesi için bir destek var mı? Maalesef yok. EYT yok, 3600 ek gösterge yok, atanamayan öğretmenler yok, atanamayan sağlıkçılar yok. Dolayısıyla, bu bir yokluk bütçesi ama yine de haksızlık etmeyelim, bu bütçede bazı "var"lar da var elbette. Ne var bu bütçede? Kamu-özel iş birliği projelerine aktarılan tonlarca para var, hem de dolar cinsinden tıkr tıkr çalışıyor. Dolar arttıkça kamu-özel iş birliği projelerinin müteahhitleri, yandaşlar şu anda para kazanıyor, onlara kaynak var. İsraf var, şatafat var, saltanat var, yandaş müteahhitlere destek var, milyarlarca lira kazansanız dahi faiz gelirin muafiyet var. Asgari ücretten yüzde 20 vergi alan bu Hükümet, milyarlarca lira faiz geliri olanlardan bir kuruş vergi almıyor; bu, böyle bir bütçe. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, arkadaşlar, biz, bu bütçeyi bir yanıyla "yokluk bütçesi" öbür yanıyla da "yolsuzluk bütçesi" olarak niteliyoruz. En sonunda geleceği noktada bu bütçe bir yıkım bütçesi olacaktır.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bakıyorsunuz, Sayın Berat Albayrak döneminde de sürekli bir "yeni" "yeni" "yeni" lafları var. Şimdi, şu, Sayın Albayrak'ın ilk orta vadeli programı, ismi "Yeni Ekonomi Programı". Bu olmamış, bu tutmamış, bir sonraki yıl - altlarda ufak değişiklikler var- "Yeni Ekonomi Programı" diye yeni bir program daha. Bu da olmamış, bu da tutmamış, ortalık alev yerine gelmiş, Türkiye ekonomisi yanıyor ve tekrar bir "Yeni Ekonomi Programı" daha.

İlk defa, bu sene böyle yeni olmayan fakat makul, mantıklı bir orta vadeli program çıkmıştı, onu da çok gördüler Sayın Lütfi Elvan'a ve o program buydu. Şimdi, program çıktıktan sonra -bu sefer daha kötüsü- "yeni ekonomi programı" "yeni model" "Çin modeli" diye birtakım şeyler söyleniliyor.

Tabii, ortada yeni olan bir şey yok. Siz seçime kadar hiçbir sorunu çözmeyp geçici bir rahatlama sağlamayı düşündünüz ama bu programların hepsi elinizde patladı. Nasrettin Hoca'nın göle çaldığı maya dahi sizin bu "yeni model" dediğiniz modelin tutmasından daha büyük olasılıktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bu "program" dediğiniz veya "model" dediğiniz ana omurgası ne? Türk lirasını değersizleştirmek; bu çerçevede, ihracatı artırmak, ticaret açığını belli bir seviyeye getirmek; ondan sonra, efendim, döviz bollaşacak, sonra enflasyon düşecek. Böyle bir program dünyanın hiçbir yerinde yok. Değerli arkadaşlar, Türk lirasını değersizleştirerek, Türk işçisini ezerek, emeği ezerek uygulamaya çalıştığınız program bu; "Çin" dediğiniz de zaten bu. Bugünkü Çin'i filan söylemiyorsunuz siz; kırk yıl önce hangarlarda insanların insani olmayan şartlarda yaşadığı, üst üste yaşadığı bir Çin'i model alıyorsunuz bu yüzyılda Türk milletine ve bunu da bir "model" diye ortaya koyuyorsunuz; çok yazıktır, çok yazıktır. Türk milleti, sizin bu kadar "yeni" "yeni" dediğiniz programlarla, efendim, bir deney tahtası değildir, kobay değildir; Türkiye ekonomisi bir laboratuvar da değildir. Dolayısıyla, bu "model" dediğinizin adını tam olarak koyalım; bu yeni bir model değil, bu bir çaresizlik senaryosudur, bu bir kaos senaryosudur değerli arkadaşlar.

Şimdi, bütçede paradigma değişti dedik. 22 Kasım 2021 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı bir açıklama yaptı Kabine toplantısı sonrası, dedi ki: "On dokuz yılda biz filan falan politikadan sonuç alamadık, herhangi bir sorunu çözemedik, bunları değiştireceğiz." Aslında çok güzel bir şey söyledi biliyor musunuz? On dokuz yılın nasıl heba olduğunu, on dokuz yılda ekonomi programlarından veya ekonomi uygulamalarından nasıl sonuç alınmadığını aslında kendisi bizzat itiraf etmiş oldu fakat bu tespiti dahi yanlış. Bakın, biz AK PARTİ'ye AK PARTİ'den fazla sahip çıkıyoruz. AK PARTİ'nin bu ülkeyi iyi yönettiği yıllar olmuştur değerli arkadaşlar yani insanlarımızın refahının arttığı, ekonominin iyileştiği, üretimin arttığı, istihdamın arttığı dönemler olmuştur. Evet, son on iki yıl kötüdür ama Sayın Erdoğan on dokuz yılın tamamını sildi. Şu konuda haklıdır: Çünkü bugün Türkiye ekonomisinin geldiği nokta, devraldığı 2002 Türkiye'sinden daha kötü durumdadır; belki onu söylemeye çalıştı kendisi ama buradan kendisini ikaz ediyorum: Yanlış olan şey, on dokuz yılda Türkiye Cumhuriyeti ekonomisine giren 600 milyar doların yanlış kullanılmasıyla ilgiliydi. Bu para Türkiye ekonomisine geldi çünkü güven oldu, istikrar oldu belli dönemlerde, küresel likidite de boldu; bunları çok anlattık biz burada ama yanlış olan neydi? Bu 600 milyar doları taşla, toprağa, betona gömdünüz ve onun üzerinden de rant ekonomisi yoluyla yolsuzluk yaptınız, bu paraları da yurt dışına kaçırdınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yapılan iş budur ve bu, Türkiye'yi bugün tıkamıştır.

Şimdi, MGK bahsinde bunlara geçeceğiz ancak unutmadan söyleyeyim: Eğer MGK, gündemine ekonomiyi alacaksa bu soruyu sormalıydı Erdoğan'a "On dokuz yılda 600 milyar doları nereye harcadınız? Niye bu ekonomi bu kadar kırılgan?" sorusunu sormalıydı, MGK'de bu soru kendisine sorulmalıydı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biraz daha başa dönecek olursak; "Çin" dediğimiz şey, kırk yıl öncesinde emeği ezdi ama akıllıca politikalar uyguladılar. Ne yaptılar? Tasarruf ettiler. Ne yaptılar? Yatırım yaptılar, millî gelirin yüzde 40'ına varan yatırım yapıldı. Ülkelerini bir üretim üssü hâline çevirdiler ve ondan sonrasında, şimdi millî gelirlerini hızla artırmaya çalışıyorlar. Biz ne yapıyoruz? Bizim yatırımlarımız... Çin'in -millî gelire oran olarak- söylüyorum, mutlak rakam olarak zaten yanından geçemiyoruz da- millî gelirin oran olarak onların yarısı kadar tasarruf edemiyoruz. Siz nasıl üretim üssü hâline getireceksiniz? Onlar üretim üssü hâline getirdi, biz beton yığını hâline getirdik bu memleketi. İşte, o yüzden şu andaki sıkıntıları yaşıyoruz. Ve Çin bütün bunları merkezî bir planlamayla yaptı, siz ise Devlet Planlama Teşkilatını kaldırdınız. Nasıl yapacaksınız bu işleri? Bu soruyu size sormak lazım.

Değerli arkadaşlar, Hükümetin yaptığı tek bir şey var: Artık bu işin gitmeyeceğini biliyor, ekonomiyi toparlama imkânı yok, özellikle kendi seçmen tabanını konsolide etmek için algı yönetimine oynamaya başladı, sürekli algı yönetimi. İşte, bir gün "Nas var." diyor, bir gün "dış güçler" diyor, bir gün kitap yazıyor, ertesi gün "kurtuluş savaşı" diyor; bunlarla bu milleti oyalamıyor; millet fakirlik içerisinde yanıyor, kıvraniyor, yoksulluk almış başını gitmiş. Şimdi, madem "Nas var." diyorsunuz, madem "Faiz lobisi var." diyorsunuz; on dokuz yılda AK PARTİ hükümetlerinin bütçeden yaptığı toplam faiz ödemesi, değerli arkadaşlar, 516 milyar dolardı. Bu 516 milyar doları harcarken nas yok muydu? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Sizden önceki on dokuz yıldaki hükümetler o bütçe açıkları çok fazla olmasına rağmen 248 milyar dolarla bu devletin dışlilerini döndürdüler. Siz onların 2 katından fazla faiz ödediniz bütçeden ve şimdi kalkıyorsunuz "Nas var." diyorsunuz. Şunu hatırlatmak isterim; çoğu haram olanın azı da haramdır.

Değerli arkadaşlar, politika faizi yüzde 19'ken nas var, yüzde 15'e geldik -haşa- nas yok mu, böyle bir şey olabilir mi? Niye nassı karıştırıyorsun? O zaman "Nas var." diyorsak sıfırlamamız lazım bütün faizleri, bütün faizleri sıfırlayalım. Niye öğrencilerden geciken kredi başına yüzde 19,2 faiz alıyorsunuz? Öğrenci kredisini alıyor, dört yılın bitiminden sonraki ertesi ay

önüne fatura koyuluyor, yüzde 70 artıyor; ben bunları burada anlattım, 24 bin liradan 48 bin liralara çıkıyor. Yani anlatabiliyor muyum? Şimdi, öğrenciden yüzde 100'e yakın faiz alacaksınız, ondan sonra geleceksiniz "Nas var." diyeceksiniz. TL mevduattan faiz almayacaksınız, ondan sora geleceksiniz "Nas var." diyeceksiniz. Böyle bir şeyi kabul etmek mümkün değil. "Dış güçler var." diyorsunuz. Şimdi, Sayın Erdoğan... Herkes söylüyor, ben de söyleyeceğim. Şimdi, ne diyor Sayın Erdoğan bir konuşmasında? "Bizde bir âdet vardır, başımıza bir şey gelince 'dış güçler' deriz. Ben buna katılamıyorum, sizin bünyeniz sağlamsa bünyede olan virüs size zarar vermez." diyor, çok da doğru söylüyor ama bugün -bünye kanser oldu herhâlde, ondan mıdır nedir anlayamıyoruz- başımıza en ufak bir şey gelse "Dış güçler saldırıyor..." Defalarca söyledim, kim benimle tartışmak istiyorsa tartışmaya da hazırım değerli arkadaşlar; Türkiye'ye bir dış güç saldırısı yoktur, Türkiye bir finansal saldırı altında değildir; yapılan şey sizin yanlış yönetiminizdir, yapılan şey yurt içerisindeki insanların artan bu dolar ve enflasyon karşısında kendi durumlarını koruma çabasıdır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bugün kim dolar talep ediyor? Yurt içi yerleşikler dolar talep ediyor, iyi kötü bir birikimi varsa o heba olmasın istiyor insanlar. Reel sektör dışında bizim firmalarımızın 125 milyar dolar borcu var, batmak üzere, ne yapıyor? Dolar talep ediyor. Siz de getiriyorsunuz bu yanlış yönetiminizin... Bugün, her gün artan, her gün 30-40 kuruş artan dolar karşısında "Dış güçler var." diyerek bu milletin dalga geçiyorsunuz. Bunu kabul etmek mümkün değil.

Daha dün Birleşik Arap Emirlikleri'ne "dış güç" diyordunuz değerli arkadaşlar, "15 Temmuzun finansörü." diyordunuz. 10 milyar dolar getirecek diye ne oldu? Dış güç; kahraman oldu, kurtarıcı oldu. Hatta, ben hâlâ anlayamadım, Sayın Erdoğan orada Prens'le görüşme için "Aile hassasiyeti içerisinde bir ziyaret oldu." diyor. Burada ne demek istediğini de herhâlde daha sonraki yıllarda anlayacağız diye düşünüyorum.

Şimdi, dış güçler, dış güçler... "128 milyar doları harcayıp Türk lirasını korumasız ve savunmasız hâle getirin." diye talimatı size dış güçler mi verdi? Böyle bir şey olabilir mi? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bence bir yerde dış güç aramaya gerek yok. Bu yanlış politikaları size kim empoze ediyorsa, işte dış güçler sizin o yanınızdakilerdir.

"Ekonominin kitabını yazdım." diyor bir gün; ya, iki gün geçmiyor, böyle bir şey olabilir mi, tam iki gün sonra "Kurtuluş savaşı veriyoruz." diyor. Hangisi doğru? Ekonominin kitabını yazdıysak niye kurtuluş savaşı veriyoruz? Bu ülke Kurtuluş Savaşı'nı, değerli arkadaşlar... Ha, ekonomiyi batırma kitabı yazdıysa doğrudur, o zaman kurtuluş savaşı gerekir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu ülke yüz yıl önce Kurtuluş Savaşı'nı verdi, yüz yıl önce Kurtuluş Savaşı'nı verdi. Biz bir işgal filan görmedik ki bir kurtuluş savaşı olsun yeniden. Yirmi yıldır da bu ülkeyi yönetiyorsunuz; eğer bir istila, bir işgal olduysa sizin döneminizde olmuştur, kusura bakmayın. Dolayısıyla, o zaman, işgale neden olanlar asla kurtarıcı olamaz, o zaman kurtarıcının farklılaşması gerekiyor. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sizin "ekonomide kurtuluş savaşı" dediğiniz; neoliberal düzenden kurtulmak değil, neoliberal düzene teslim olarak iktidarınızı devam ettirme çabasıdır. Ülkeyi uluslararası tefecilerin eline düşürdünüz, mahkeme kararlarına rağmen Türk topraklarını yabancılara sattınız ve şimdi size bu yanlışlarınızı söyleyenleri de "mandacı iktisatçı" diye itham ediyorsunuz; yazıktır, günahtır.

Değerli arkadaşlar, MGK bildirisinde, en sonunda "Ekonomi politikalarını hayata geçirme sürecinde Türkiye'nin karşılaştığı ve karşılaşılabileceği sınamalar ile tehditler değerlendirilmiştir." deniyor. Ben, burada, 2017 yılında 2018 bütçesini anlatırken de ekonomik güvenlik meselesinden bahsettim -merak eden arkadaşlar tutanakları açıp bakabilir-o günlerde biz bunları söyledik: Türkiye'nin ekonomik güvenliği ile ulusal güvenliği arasında ciddi bir bağlantı vardır; Türkiye'nin ekonomik güvenliği zedeleniyor, ülke sıkıntıya gidiyor. Bunlara bakın, edin, şu yanlışları yapmayın diye defalarca söyledik; onların hiçbirini yapılmadı. Kimisi eleştirdi "MGK'de ekonomi konusu görüşülür mü?" diye. Görüşülebilir çünkü ekonomideki problemler de artık bir ulusal güvenlik meselesi hâline geldi ancak MGK bunu hangi altyapıyla görüşüyor, o ayrı bir şey. Ben, MGK'ye şöyle sesleniyorum: Eğer ekonomiyi konuşacaksanız veya konuşacak idiyseñiz şunları görüşmeniz lazımdı orada: Türkiye, niye dünyanın en kırılgan ekonomisidir? Türkiye'yi dünyanın en kırılgan ekonomisi hâline getiren politikalar nelerdir? Ehliyesiz ve liyakatsiz kadrolar tarafından sürdürülen ekonomi politikaları Türkiye'yi güçsüzleştirmiştir. Esas millî güvenlik sorunu, Türkiye ekonomisinin güçsüzleşmesidir; esas millî güvenlik meselesi, ekmeğİ 50 kuruş ucuza almak için akşama kadar yağmurda Halk Ekmek kuyruklarında bekleyen vatandaşların durumudur. Temel tüketim maddelerinin fiyatları her gün artmaktadır, tüketicilerin kredi borçları gırtlaklarına kadar gelmiştir. 2002 yılında 2,2 milyar TL'yle teslim aldığı kredi borcunu, bugün, AK PARTİ hükümetleri 941 milyar TL'ye çıkardı; tam 427 kat arttı tüketicilerin borçları. Esas millî güvenlik sorunu budur, esas bunu konuşmak gerekirdi. Çiftçilerin traktörleri hacizli, arazileri hacizli; 2,6 milyar liralık borç 172 milyar liralık çıkmış. On dokuz yıllık AK PARTİ hükümetleri döneminde, çiftçinin geliri sadece 10 kat artarken borcu 66 kat artmıştır. Esas millî güvenlik sorunu, bugün ekilemeyen arazilerimizdir, gübre alamadığı için gübre saçamamasıdır; bunları konuşması lazımdı Millî Güvenlik Kurulunun.

Kamu-özel iş birliği projeleriyle torunlarımız dahi borçlandırılmıştır, eğer bir şey konuşacaksa bunu konuşmalıydı MGK'de. Yoksulluk her geçen gün artmaktadır, derinleşmektedir; milyonlarca insan, devlet tarafından verilen yardımlarla hayatını sürdürmektedir, yardım kapsamı dışında kalan milyonlar ise perişan hâldedir. AK PARTİ, 130 milyar dolar olarak devraldığı dış borcu 446 milyar dolara yükseltmiştir. AK PARTİ, bugün, kendi vatandaşlarından dahi dolar cinsinden borçlanmaktadır ve bugün, artık, dolarizasyon o kadar artmıştır ki ülke içerisinde Türk lirası azınlık para hâline gelmiştir; esas millî güvenlik sorunu budur.

Değerli arkadaşlar, çalışanların yarısı, açlık sınırının altında olan asgari ücret üzerinden ücret almaktadır. Çiftçi perişandır, süt inekleri kesime gitmektedir. Esas millî güvenlik sorunu bunlardır; MGK, ekonomiyi tartışacaksa bu konuları tartışması gerekirdi. Esas mandacı da bu yanlış politikaları uygulayanlardır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Hükümet, Sayın Erdoğan ve Kabinesi, açıkça "Biz, Türk lirasını değersizleştireceğiz." dedi ve buna da işte değişik model isimleri filan veriyorlar, ayrı bir hikâye. Değerli arkadaşlar, şimdi "Kur artışından ne zarar var?" diye bazıları da çıkıp söylüyor; işte "Kur artacak; şöyle olacak, böyle olacak..." Ya -az önce Müsavat Bey verdi- değerli arkadaşlar, sadece on bir ayda, şöyle söyleyeyim daha doğrusu, bu yılın başına kadar yani Osmanlı'dan kalan borçlar dâhil, işte, Türkiye Cumhuriyeti devletinin 1923'ten 2021 yılına kadar yaptığı, doksan sekiz yılda yaptığı borçlar dâhil Türkiye'nin toplam dış borcunun Türk lirası karşılığı 3,2 trilyon liraydı; bugün, uyguladığınız yanlış politikalar neticesinde -kurla her gün değişiyor, Müsavat Bey "6 trilyon" olarak kullandı- bugün 6,2 trilyon liraya yükseldi yani 3 trilyon lira arttı. Cumhuriyet tarihi boyunca biriktirdiğimiz borç kadar on bir ayda borç biriktirdiniz. Şimdi, böyle bir ekonomide "Ya, kur artarsa artsın." diyebilir misiniz ya? Vicdanınıza sesleniyorum -bir şey söylemenize gerek yok- aklınıza ve vicdanınıza sesleniyorum: Nasıl olabilir yani bu politikayı nasıl bir "politika" diye bu millete takdim edebilirsiniz? Daha kurun nereye gideceğİ de belli değil; belki 20 lirayı gidecek. Bakın, bu politika devam ederse kur bu ülkede 2022 yılında 20 lirayı geçecektir arkadaşlar; 14 lirayı hangimiz hayal ederdik? "Dış güçler" diyorsunuz; Mart 2021'de Naci Ağbal görevden alınmadan önce bu ülkede dolar kuru -yükselmiş olmasına rağmen- 6 lira 90 kuruştı değerli arkadaşlar, bugün 14 liraya geldi, yüzde 100 arttı ve siz diyorsunuz ki: "Dış güçler, dış güçler..." Dış güçler mi size "Merkez Bankası Başkanını bir gece yarısı görevden alın." dedi? (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Merkezî yönetim borçları da aynı şekilde. Damat bakan bir yanlış yaptı, bir sürü yanlış yaptı da yaptığı vahim hata şuydu: Türkiye içerisinde dahi dolar, altın cinsinden borçlandı. Bugün, merkezî yönetim bütçesi borç stokuna baktığınızda, bunun yüzde 81'i ya dövize ya altına ya enflasyona endeksli. Şimdi, bunlara endeksli olunca -bunların üçü de birlikte hareket ediyor biliyorsunuz- şu anda, kaçınılmaz bir şekilde, bütçenin borç stoku da aşırı bir şekilde yükseldi. Yani vergi gelirlerimizin tamamını

versek bütçenin borç stokundaki son iki yıldaki düzenlemeyi karşılamaya yetmiyor. Değerli arkadaşlar yani 84 milyondan vergi toplayacaksınız, bir avuç rantiyeciye onu aktaracaksınız borç stokunuzu yerinde tutabilmek için. Böyle bir ekonomi yönetimi olmaz.

Kur artışları daha neleri getirecek? Hayat pahalılığı zaten başladı, daha da fazla başlayacak, yoksullaşma artacak, servet el değiştirecek; insanların, özellikle KOBİ'lerimizin yıllarca dışından tırnağından artırarak kurdukları tezgâhların tamamı yabancıların eline geçecek hem de kelepir fiyatına geçecek ve dolarizasyonun artması, TL'nin değer kaybının aşırı hızlanması, tabii, KÖİ projelerinin maliyetleri de çok müthiş bir şekilde yükselecek.

Şimdi, birkaç tane de tuhaf iddia var; onların üzerinde durmak istiyorum. Az önce Sayın Oktay da söyledi "Başka ülkelerde de reel faiz negatif." dedi, işte Avrupa ülkelerinden ve bir kısım gelişmekte olan ülkelere örnek verdi. Doğrudur, onlarda da reel faiz negatif ama o zaman bir bakalım, onların kuru niye bizimki gibi değer kaybetmiyor? Çünkü değerli arkadaşlar, şu anda -dünya için söylüyorum, bizim için değil, bizim enflasyonumuz dün de yüksekti, önceki gün de yüksekti- dünyada enflasyonda geçici bir yükselme var. Dolayısıyla bütün dünya, özellikle Amerika'da... Mesela, şu anda Amerika'nın politika faizi kaç? Yüzde 0,25. Enflasyonu kaç? Yüzde 6-7 civarında. Hemen şunu da söyleyeyim: Faiz sebep, enflasyon sonuç olsaydı kaç yıldır Amerika yüzde 0,25 faiz uyguluyor, enflasyon yükselmezdi orada ya. Yani sizin teoriniz daha bir tane örnekten batıyor, gidiyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Faiz sebep, enflasyon sonuç olsaydı arkadaşlar, Amerika'da enflasyonun olmaması lazımdı. Enflasyonun dinamikleri bazen farklılaşır; bunları görmek lazım. Dolayısıyla Amerika'da yüzde 0,25 politika faizi, yüzde 6-7 enflasyon ama kâğıtlarına bakıyorsunuz, Amerikan tahvilleri iki yıllıklar yarım puanda, beş yıllıklar 1,1; on yıllıklar 1,2-1,3 civarında. Amerikan vatandaşları ve bütün dünya şunu düşünüyor, diyor ki: "Evet, bugün, Amerika'da faizler yüksek ancak Amerika devleti ve FED aldığı kararlarla bu faizi aşağıya çeker." Bu güven var. Bu güven olduğu için Amerika'nın borçlanma kâğıtlarının faizleri artmıyor. Biz de ne oluyor? Bizde tam tersi oluyor. Politika faizimiz kaç? Yüzde 15. Efendim, enflasyonumuz kaç? Yüzde 21. Normal şartlarda "Enflasyon yüzde 21 ama Türkiye enflasyonla mücadeleyi başarır. Dolayısıyla biz, Türkiye'ye yüzde 10'la, 12'yle de para versek, kâğıdını alsak para kazanırız." diye düşüncesi lazım ama bizim borçlanma kâğıtlarımızın faizi yüzde 22. Yılın ortasına doğru enflasyon biraz daha arttığında, yüzde 30'lara geldiğinde yüzde 35-40'larla borçlanacağız biz. Değerli arkadaşlar, bunu görmek lazım. Dolayısıyla, şimdi, Sayın Oktay'ın söylediği ülkelere söyleyeceğim. Hindistan rupisi... Orada da negatif reel faiz var. Yılın başından beri bizim Türk lirasındaki değer kaybı yüzde 85, mart ayından alırsanız tam yüzde 100 ama yılın başını alırsak yüzde 85. Yılın başından itibaren sadece kur artışı Hindistan rupisinde yüzde 3. Değerli arkadaşlar, Endonezya parasında da yüzde 2. Bak, oralarda da güven var.

Sayın Oktay, örnekleri yanlış yerlerden veriyorsunuz, dersinize iyi çalışmamışsınız; verdiğiniz örnekler tamamen sizi ele veriyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, şimdi, makroekonomiye ilişkin sorun/risk değerlendirmesi şeklinde vaktimin yettiği sürece bir miktar değerlendirme yapacağım. Şimdi, hepimiz biliyoruz ki Türkiye'de güven ortamı tamamen kayboldu, belirsizlik had safhaya ulaştı. Belirsizliğin yüksek olduğu zamanlarda, en kötü fiyatlanır, neye bakarsanız bakın, en kötü fiyatlanır. Şu anda, zaten bir fiyat da ortada yok. Yani şu anda, bu kurlar ihracatçının hoşuna mı gidiyor zannediyorsunuz? Yani bugün bağlantı yapacaksınız, akşamleyin kurun ne olacağını bilmiyorsunuz, ham maddeyi ne kadardan alacağınızı bilmiyorsunuz, neyi ne kadardan satacağınızı bilmiyorsunuz. Fiyatın olmadığı yerde ticaret olmaz; şu anda, ekonomide fiyat kayboldu.

Kurumsal kapasitesinin zayıflığı Türkiye'nin en büyük sorunudur, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi de bu sorunu derinleştirmiştir değerli arkadaşlar. Yani bu ülkeye yeni bir iktidar gelmesi durumunda da bu kurumsal kapasitenin artırılması, itibarının, güvenin artırılması epeyce bir vakit alacaktır çünkü yirmi yıl boyunca -bunu her yerde iddia ediyorum- AK PARTİ hükümetleri, bu ülkenin en nitelikli kurumlarını, öyle rastgele falan değil taammüden batırdı, taammüden batırdı o kurumları. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Büyüme, dengesiz ve kapsayıcı değil. Bakın, dokuz aylıklara bakın -arkadaşlardan isteyin, eğer yanılışım varsa onlar da bizden sonra konuşacaklar, kendileri söylesin- dokuz aylık olarak geriye doğru baktığımızda 2013'ten sonraki en düşük payını alıyor ücretliler; arkadaşlar, 2013'ten beri ücretlerde bir düşüş var. Yani bu büyümeye, nasıl "iyi bir büyüme" diyebilirsiniz ya? Toplumun çok önemli kısmı çalışan kesim, onların ücretlerinin millî gelirden payı düşüyor. Tarım sektörüne bakıyorsunuz, yüzde 5,9 küçülmüş. Dolayısıyla bu büyümenin dengeleyici, kapsayıcı olduğunu söylemek mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, bilerek mi yapıyorlar, bilmeyerek mi yapıyorlar bilmiyorum "İki aydır Türkiye cari fazla veriyor." diye sanki bundan sonra ilanihaye cari fazla verecekmiş gibi bir şey söylüyorlar. Bakın, size bunu örnekleriyle söyleyeceğim. Biz bu cari fazla verme hikâyesini önceden de gördük değerli arkadaşlar, 1994 yılında Türkiye üst üste kesintisiz yedi ay cari fazla vermiş. 1994 ne? Kriz yılı. 1998 Ağustos-1999 Nisanında Türkiye üst üste sekiz ay cari fazla vermiş, 2001 Mart-Aralık döneminde dokuz ay üst üste cari fazla vermiş, 2002 Haziran-Ekim döneminde beş ay üst üste cari fazla vermiş, 2019 Temmuz-Ekim döneminde dört ay üst üste cari fazla vermiş. Daha siz -yani binlerce yıl kısmı da sizin döneminizde de- 2 defa cari fazla verdiğiniz bakalım. Dolayısıyla, siz ekonominizde yapısal bir dönüşüm yapamazsanız bu cari fazlalar kriz karakteristiktir. Krizde verdiğiniz cari fazlayı bugün önümüze "emsal" diye koyuyorsunuz ve işte biz o yüzden diyoruz ki: Türkiye ekonomisi krizdedir, krizde olduğu için bu cari fazlayı veriyorsunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yarın Türkiye ekonomisinin normalleşmesi durumunda bu cari fazlaların hepsi gidecek çünkü Türkiye'nin üretim kapasitesi, ihracatı artacak. Hiçbir tedbir almadınız; 600 milyar doları -ısrarla söylüyorum- taş, toprağa, betona gömerseniz bu cari fazla kaçınılmaz olacaktır.

Dolayısıyla önümüzdeki günlerde dövize talep daha da fazla artacak. Değerli arkadaşlar, eğer kredi genişlemesi yapılırsa bunların önemli bir kısmında -bunu göreceğiz, 2020'nin Mart, Nisan aylarında da gördük- dövize talep artacak. Millî gelir istatistiklerine bakın, 4 çeyrektir stoklar eritiliyor; insanlar yenisini alamıyor, yenisi pahalı; dolayısıyla firmalar stoklarını eriterek üretim yapıyorlar, bu stokların yenilenmesi için de döviz talebi artacak. Şirketler açık pozisyonları kapatmak için döviz taleplerini artıracak, yurt içi yerleşiklerin döviz talepleri de ellerine para geçtikçe artacak. Dolayısıyla dolarizasyonun çok daha fazla artacağını öngörmeniz gerekiyor.

TL savunmasız ve korumasız bırakılmıştır, TL'yi savunacak hiçbir şey yoktur. Millî parayı koruyan 2 tane enstrümandır; biri faizdir, öbürü rezervdir. Rezervlerimiz hâlâ eksik, 40 milyar dolarlarda; faizi de faiz silahını da zaten ayağınıza sıkamak için kullanıyorsunuz; dolayısıyla Türk lirası savunmasızdır. Bundan sonra da Türk lirasının daha fazla değer kaybetmesinin önüne geçecek hiçbir politikanız, maalesef, yok.

Enflasyon... Enflasyon beklentileri bozuldu, ipin ucu kaçtı, enflasyonda yapışkanlık iyice arttı. Bu geçici kur artışları nedeniyle, ihracattaki geçici artışlar nedeniyle dış talepten kaynaklanacak fiyat artışları da ayrıca hissedeceğimiz artışlar olacaktır.

Ülkemizde kur, enflasyon geçişkenliği her zaman fazlaydı. Ancak şu anda, son yapılan akademik çalışmalar bunun yüzde 20'den yüzde 50'lere kadar çıktığını ve kur artışı enflasyona bir yıllık periyotta yansırken şimdi bir iki ay içerisinde yansıdığını gösteriyor değerli arkadaşlar. Demeye çalıştığım şey şu: Eğer siz, kura yüzde 10 değer kaybettirseniz, bu, 5 puan yani yüzde 50'si kadar enflasyon yapıyor. Yani yılbaşından beri yüzde 85'tir kurdaki değer kaybı, dolayısıyla bunun yarısı kadar enflasyonu biz kısa süre içerisinde hissedeceğiz. Tabii, TÜİK... Biliyorsunuz, enflasyonla mücadele TÜİK'e bırakıldı; TÜİK'in de

artık ne söyleyeceğini bilmiyoruz ama bunu vatandaş olarak yaşayacağız, daha doğrusu, bunu zaten Üretici Fiyat Endeksi'nde de göreceğiz. TÜİK de kaçınılmaz olarak bu rakamları eninde sonunda açıklamak durumunda kalacak.

Türkiye'nin -diğer bir şeyi- faiz yükü hızlı bir şekilde artıyor, ekonominin genelinde artıyor, bütçenin de faiz yükü artıyor. Türkiye çok hızlı bir şekilde "bütçe açığı-borçlanma-faiz" kısır döngüsüne giriyor değerli arkadaşlar. Vakit olmadığı için detaylarını açamayacağım ancak bu kadarını söyleyeyim, detayları -icap ederse- daha sonra Maliye Bakanlığında belki konuşuruz.

Diğer bir risk de şu: Ekonomi, faiz ile kur arasına sıkıştırıldı kaldı, bunun da sıkıntılarını önümüzdeki günlerde daha fazla yaşayacağız. Bu kürsüden dahi söylemekten çekiniyorum, söylemek de istemiyorum ancak şunu da söylemek durumundayız ki Türkiye'de ödemeler dengesi krizi kapıdadır. Eğer bu politikalardan vazgeçilmezse, bu cehaletten, bu kur inadından vazgeçilmezse bu ülkeyi çok hızlı bir şekilde ödemeler dengesi krizine sokarsınız değerli arkadaşlar. Akıl sahibi, vicdan sahibi birileri... Bizi dinlemiyor belli ki Sayın Erdoğan, dinlemiyor ama belki sizi dinler; istirham ediyorum, kendisini uyarın, eğer bu ülkeyi seviyorsanız uyarın kendisini; çok ciddi bir ödemeler dengesi krizi geliyor.

Bununla birlikte, finansal sektörde de ciddi risklerle karşı karşıyayız. Bakın, bunu da bir kenara yazın, kamu bankalarının sermaye ihtiyacı her gün artıyor, eğer yarın bir gün özel sektör bankalarının da kredi vermeye zorlanması durumunda oradan gelecek ilave risklerle de Türkiye karşı karşıya kalacaktır.

Hele şöyle, sermaye kontrolü... Yine, 22 Kasım'daki konuşmasındaki "Türkiye'de çok DTH var yani döviz tevdiat hesabı var, yastık altında çok para var." sözü, ciddi bir tedirginlik yarattı. Bu insanlar şunu düşünüyor... Bizi o gün herkes aradı, söyledi "Yok, olmaz öyle bir şey." dedik; bakın iktidardan çok daha fazla sorumlu davranıyoruz "Olmaz öyle bir şey." dedik. Yani "Acaba bir sermaye kontrolü mü gelir Türkiye'de?" diye herkes bunu konuşmaya başlıyor, işin en sonunda geldiği nokta bura olacaktır korkusu var. Bakın, bankalara bir akım başlarsa hiçbir şeyi toparlayamayız. Bankaların bugün likit parası 28 milyar dolar arkadaşlar ama bankalarda 260 milyar dolar döviz tevdiat hesabı var. Güveni artıramazsınız, güvensizliği kamçılayacak söz ve fiillerde bulunursanız bunu hiç kimse toparlayamaz, Allah korusun!

İşletmelerin sermayesi hızlı bir şekilde eriyor; kuyruklar, yokluklar, mal sıkıntısı başlıyor; yoksullaşma, gelir dağılımı... Tarım sektörü ayrı bir problem. Bu gübrenin saçılmaması tarım sektörünün problemlerini biraz daha önümüzdeki dönemde büyütecek.

Şimdi "öneriler" diyeceğim de Allah aşkına 19 tane -Müsavat Bey söyledi- önerge verdik -şimdi teferruatını anlatma imkânımız yok- bunların hepsi toplumun bir sorununu çözmeye yönelik önergelerdi. Ya, bir tanesinde dahi "Bunu bir tartışalım, bunu bir Hükûmete götürelim, Sayın Cumhurbaşkanına götürelim." şeklinde bir tavır olmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, bir dakika...

Buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bir dakika mı ilave veriyorsunuz?

BAŞKAN – Bir dakika.

ERHAN USTA (Devamla) – Peki.

Dolayısıyla, biz destek olmak istiyoruz, bu ülke bizim. Evet, millet değiştirtinceye kadar iktidar sizsiniz, ona bir şey dediğimiz yok. Destek vermeye çalışıyoruz, desteklere kulak asılmıyor değerli arkadaşlar. Böyle bir şey olabilir mi? Yani siz yapmıyorsanız hiç olmazsa biz düşünüyoruz, çalışıyoruz; her biri çalışılmış önergelerdi, 19 tane önergenin tamamına "ret" verildi. Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener her hafta grup toplantısında spesifik bir konuyla ilgili önerilerde bulunuyor, "Alın bunları siz kullanın, tamam sizin olsun." diyor fakat hiç kullanan eden yok.

Partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin bize iyi gelmediğini ve bu sistemden bir an evvel vazgeçilmesi gerektiğini mutlak suretle bilmemiz gerekiyor.

Bir defa, öncelikle ekonomiye istikrar kazandırmamız lazım, güven için olmazsa olmazdır. Bağımsız kurumları gerçekten bağımsız olarak çalıştırmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Başkanım, son cümle...

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) – Verimlilik çok önemlidir; toplam faktör verimlilik kaynaklı büyüme artık, Türkiye'de neredeyse sıfıra inmiştir, efendim, buranın üzerine eğilinmelidir. Yoksulluk çok acil bir konudur, kapsamlı bir yoksullukla mücadele programı uygulanmalıdır Türkiye'de çünkü insanların artık tahammül gücü kalmamıştır. Maliye politikası mutlak suretle şeffaflaştırılmalıdır. Şirketler kesimi ile bankacılık arasındaki etkileşime dikkat eden stres testi de yapılmalıdır. İhracatımızın dağıtım kanallarını da açmalıyız.

Küresel riskler vardır, salgında ortaya çıkan varyantlar ilave riskler doğurmaktadır. Amerika'da faiz artışı gündemdedir. Yüksek enflasyonla bu sürece girmemiz de Türkiye açısından diğer bir risk unsurudur.

Bütün bunlardan sonra biz diyoruz ki: Biz hazırız, ey Türk milleti, biz hazırız, Türkiye'nin sorunlarını biz çözeriz! İnancı, bilgili, bilimi esas alan temiz kadrolar Türkiye'nin sorunlarını çözer diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz talebi Sayın İsmet Yılmaz'ın.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sadece, hatip söylerken dedi ki: "Bütçeyi Sayın Cumhurbaşkanının sunması gerekir." Oysa, İç Tüzük madde 62 çok açık: "Bütçe sunuş konuşmasını Yürütme adına Cumhurbaşkanını yardımcısı veya bir bakan yapar."

Hiç şüpheleniz olmasın, Sayın Cumhurbaşkanımız bütçeyi sunmak için buraya gelseydi, yine aynı hatip "Bütçeyi Sayın Cumhurbaşkanının sunma yetkisi yoktur." diyecekti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Dolayısıyla sizin dediğinize değil Anayasa'ya uyarız, kanuna uyarız.

ERHAN USTA (Samsun) – O asgariyi gösteriyor, asgariyi gösteriyor.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Yine, Sayın Başkanım -belki bir cümle daha- bu Mecliste denildi ki: "Bu Meclisin gücü yok." Allah için, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini Cumhurbaşkanına vermezseniz Meclise "Güçsüz." diyebilir misiniz?

Amerikan Cumhurbaşkanının kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi var, bizim Cumhurbaşkanımızın kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi yok.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Amerika'ya özenmeyin.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Kuvvetler ayrılığı var, kuvvetler ayrılığı!

İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkanım, yine sayın hatip “Meclisi, Cumhurbaşkanını seçime götürür.” dedi. Bunu millet verdi, Meclise verdiği gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMET YILMAZ (Sivas) – Başkanım, tamamlayacağım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Muhterem Başkanım, millet, Cumhurbaşkanımıza seçime götürme yetkisi verdiği gibi, Meclise de seçime götürme yetkisi verdi. “Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir.” deyip de “Nasıl Meclisi seçime götürecektir?” denildiğinde... Fransız Anayasası'nda, Fransa Cumhurbaşkanının Meclisi seçime götürme yetkisi var ama kendisi bulunduğu yerde duruyor, kendisi gitmiyor seçime ama bizde Cumhurbaşkanı Meclisi seçime götürüyorsa kendisi de halkın önüne çıkmak zorunda. Millet hakem durumundadır; Allah için, hakem durumunda olduktan sonra bir şey söylenir mi? Problem ne? “Eğer millet benim doğrultumda, benim düşünceme göre karar verirse doğru yaptı, benim düşünceme göre karar vermezse yanlış yaptı.”

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Millet ne yaparsa doğrudur Sayın Bakan.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Bunu kabul edebilmek mümkün değildir.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sizi getirirken de gönderirken de doğru yapacak millet.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Yine, son olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMET YILMAZ (Sivas) – Bir diğeri, bir arkadaşımız da “Dış mihrak yoktur.” dedi. Eğer ki emperyalizm bittiye dış mihrak da bitmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır efendim, öyle demiyoruz; dış mihrak bin yıldır var, bin yıldır var.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Yılmaz.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Emperyalizmin araçları yok olmuşsa o zaman böyle bir şeyi de söylemek gereksizdir diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, açabilir misiniz? Usulen...

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, bütçeye yönelik eleştirilerin tamamına yakınına AK PARTİ Grubundan bir savunma olursa mekanizmanın sağlıklı işlemeyeceğine ve bütün partileri bütçenin yapım sürecine, kurallarına ve geleneğine uymaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Değerli Başkanım, şimdi, partili Cumhurbaşkanlığı döneminden itibaren bu bütçe görüşmelerini yapıyoruz, tabii sistemin adı değişti, Cumhurbaşkanına yetkiyi verdik ama aşağıda hiçbir şeyi değiştirmedik yani bu, Nasrettin Hoca'nın türbesine benzedi tabii. Ama burada bu sefer istirahat ediyorum, bu bütçenin bir sahibi var; bakın, Sayın Oktay Plan ve Bütçe de geldi, burada da geldi ve bunun sunumunu yapıyor ama bütçeye yönelik eleştirilerin tamamına yakınına AK PARTİ Grubundan da bir savunma olursa o zaman bu mekanizma sağlıklı işlemiyor. Yani bütçenin, bütçe yapım sürecine ve kurallarına ve bu geleneğine uymaya davet ediyorum bütün partileri.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özel.

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, Sayın Grup Başkanının ifadelerinden son derece yanlış bir algı tutanaklarda kalabilir. Bütçenin sahibi yürütme. İç Tüzük'ün uyum düzenlemelerinde, yazılan maddenin gerekçesine ve şüphe hâlinde tutanaklara gideceksiniz. Defalarca konuşuldu ve şöyle dendi: “Cumhurbaşkanı Yardımcısı yürütme adına bütçe sunuşu yapar.” diye yazarsak ancak gelir burada konuşabilir yoksa Anayasa'ya göre bu imkân yok ama “Y a Cumhurbaşkanı gelecektir” sorusuna defalarca -tutanak altında- “Zaten bütçesini sunmak, savunmak isterse o gelir; yardımcısına hak olan, atadığı yardımcısına hak olan kendisine yasak olamaz.” diye ifadeler genel kabulle durdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Buraya Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısının, aslında Anayasa'ya da aykırı bir biçimde, atanmış olarak millete ait bütçeyi sunmaya gelmesi İç Tüzük'teki “bunu yapabilir” ifadesiyle sağlandı ama defalarca üzerinde duruldu “Bütçenin esas sahibi Cumhurbaşkanındır, Yardımcısına hak olan, ona yasak değildir.” diye konuşuldu. Sizin bu ifadelerinizi kabul edersek İç Tüzük değişimindeki bütün tutanakları ve madde gerekçesini inkâr etmiş oluruz. Lütfen, bilgiye dayalı ve biraz daha dikkatli açıklamalar yapalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

İSMET YILMAZ (Sivas) – İç Tüzük açık Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Yılmaz...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Madde gerekçesi ve tutanaklarla bir bütündür İç Tüzük.

4.- Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMET YILMAZ (Sivas) – Efendim, bir hukukçu olarak söylüyorum, bir hukuk doktoru olarak söylüyorum: İç Tüzük madde 2: “Bütçe sunuş konuşmasını yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı veya bir bakan yapar.” Çok net. Eğer buradan bir şey anlaşılamıyorsa, kanun koyucu ne demek istedi, o zaman gerekçeye bakarız. Çok net, değil mi? Cumhurbaşkanı Yardımcımız sunum yapıyor; çok net, açık.

Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) – “Katılabilir.” diyor ya; hayır ya, doğru değil. (İYİ Parti sıralarından gürültüler)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, tamamen konu dışı bir tartışma.

Buyurun Sayın Özel.

5.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi buradaki durum şu: Eleştirilen, Cumhurbaşkanının gelip bütçesini sahiplenmemesi. "Cumhurbaşkanı Yardımcısı konuşamaz." diyen yok.

İSMET YILMAZ (Sivas) – İç Tüzük'e uygun davranıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Cumhurbaşkanı niye gelip sahiplenmiyor?" diyor. Siz diyorsunuz ki: "Gelemez." Gelemezse açın bakalım, bu İç Tüzük yapılırken ne konuşulmuş, ne yazılmış gerekçelere?

İSMET YILMAZ (Sivas) – Gelseydi o zaman da İç Tüzük'ün ilgili maddesini...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman konuşuruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamamdır, bu, ayrı bir tartışma konusu.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.39

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.11

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Rümeysa KADAK (İstanbul), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreñiz otuz dakikadır.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – AK PARTİ sahip çıkmıyor bütçeye.

MHP GRUBU ADINA ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine başlamış bulunuyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun düşünce ve kanaatlerini paylaşmak üzere huzurunuzdayım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken aziz vatanımızı bizlere emanet eden atalarımızı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, vatani uğruna toprağa düşen bütün kahraman şehitlerimizi, partimizin kurucusu Başbuğ Alparslan Türkeş'i rahmet ve minnetle anıyorum.

Salgında, yangında, deprem ve sel felaketlerinde, muhtelif kazalarda hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Terörle mücadelede destan yazan güvenlik güçlerimizi tebrik ediyor, her birini Allah'a emanet ediyoruz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bütçe, devletin bir yıllık gelir ve gider tahminlerini gösteren ve uygulanmasına izin veren bir kanun. Bütçe, aynı zamanda Parlamento aracılığıyla millet adına hükûmeti denetleme aracıdır. Bu nedenle bütçe, toplumsal gerçekleri kavramalı "Dik baş, tok karın, mutlu yarın." parolasıyla Türk milletinin beklentilerine ışık tutmalıdır. On iki gün sürecek bütçe görüşmelerinde Milliyetçi Hareket Partisi olarak milletin parasının hangi hizmetlere ne kadar harcanacağını değerlendireceğiz. Esnafımızın, çiftçimizin, işçimizin, memurumuzun, sanayicimizin, emeklimizin gençlerimizin, velhasıl bütün sosyal kesimlerin beklentilerini gözeticeğiz. Dünya ve ülke gündemini akıl ve vicdan terazisinde "dün, bugün, yarın" perspektifiyle ele alacağız. Bütçe görüşmelerini sabırla ve dikkatle takip ederek demokratik olgunlukla, objektif ve gerçekçi değerlendirmelerle düşüncelerimizi paylaşacağız.

Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet İttifakı, Türkiye ve Türk milleti paydasında kurulan bir siyasi erdem ittifakıdır. Bir sistem ittifakı olan Cumhuriyet İttifakı, beş buçuk yılını başarıyla geride bırakmıştır. Üç buçuk yılını tamamlayan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle parlamenter sistemdeki siyasi istikrarsızlıklara son verilmiş, darbe ve vesayet müdahaleleri tarihin tozlu raflarına kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi yönetiminde istikrar, temsilde adalet, güçlü yasama, güçlü yürütme, demokratik uzlaşma, siyasi istikrar, denge ve denetim mekanizmaları üzerine inşa edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle siyasi istikrar sağlanmış ve güçlü yürütme, güçlü Meclis hedefine ulaşılmıştır. Bu sistemin demokratik meşruiyet temeli yüzde 50+1'dir. Yürütmenin yüzde 50+1 gibi yüksek bir nispetle temsil edilmesi, millî iradenin güçlü bir şekilde tahkim edilmesini sağlamıştır. Bu durum, dünyaya emsal teşkil edecek bir demokrasi modelidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, şu anda, 14 parti, 5 grup ve 5 bağımsız milletvekiliyle çoğulculuğa ve temsilde adaletle sahiptir. 24 Haziran 2018 Seçimleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisi 101'inci yılında daha güçlü, daha fonksiyonel ve daha demokratik bir yapıya kavuşmuştur, seçmen iradesinin Meclise yansıma oranı yüzde 99'u bulmuştur. Yani vatandaşlarımızın verdiği oyların yüzde 99'u Meclisimizde temsil edilmektedir. Yasama ve yürütme ilişkileri netleşmiş, sandıkta yürütme ve yasama ayrı ayrı seçilerek kuvvetler ayrılığı daha belirgin hâle gelmiş ve her iki kuvvet de kendi içinde güçlenmiştir. Bu sistemle denge ve denetim mekanizmaları da güçlenmiştir. Meclis, yürütmeye karşı denetim gücüyle donatılmış; Cumhurbaşkanı, Meclise hesap verebilir hâle getirilmiştir. Öyle bazılarının iddia ettiği gibi, ne tek adam rejimi vardır ne de etkisiz bir Meclis vardır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Aksine, Meclisimiz, tarihin en etkili ve fonksiyonel yapısına kavuşmuştur. (AK PARTİ

sıralarından alkışlar) Türkiye, Cumhuri İttifakı ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle kaybolan yıllarını telafi etmekte, "büyük ve güçlü ülke Türkiye" hedeflerine emin adımlarla yürümektedir.

Muhterem milletvekilleri, güvenlik, adalet ve refah; bu üç unsur, bağımsız ve güçlü devlet olmanın, esenlik içinde yaşamanın ön koşuludur. Güvenlik olmadan huzur ve esenlik olmaz, adalet tesis edilemez ve refah da olmaz. Bu nedenle, on binlerce insanımızın hayatına mal olan, ülkemizin atılım hamlesine engel teşkil eden, enerjimizi içimize hapsedirmeye çalışan terör Türkiye'nin öncelikli meselelerindendir. Dünyada hiçbir ülke Türkiye kadar terörün ve iş birlikçilerinin hedefi olmamıştır. Aynı zamanda, Türkiye dışında, terörle böylesine etkin ve başarılı mücadele veren bir başka ülke daha yoktur. Sınırlarımız içindeki terör odakları yok edilerek terörle anılan il, ilçe ve köylerimiz huzur beldeleri hâline gelmiştir. 15 Temmuz 2016 sonrasında sınır ötesinde gerçekleştirdiğimiz Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı, Bahar Kalkanı, Pençe-Kaplan Harekâtlarıyla sınır güvenliğimiz teminat altına alınmış, oluşturulmak istenen terör koridoru bertaraf edilmiştir.

Fakat emperyalist odakların ve onların yerli iş birlikçilerinin farklı kisveler altında terörü semirtme çabalarına karşı daima teyakkuz hâlinde olmalıyız. "Eğit-donat-saldır" politikasıyla terör örgütlerini besleyen devletlerin, terör destekçisi kravatlı teröristlerin kimler olduklarını biliyoruz. "Ama"lı, "fakat"lı sözlerle FETÖ'ye ve PKK'ya karşı yürütülen mücadeleyi engellemeye çalışanları da tanıyoruz. Ancak bunların bütün çabaları boşunadır. Türkiye, "ara-bul-yok et" parolasıyla terörün kökünü kazırmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Muhterem milletvekilleri, siyasetin mihenk noktası millet, gündemi ülke, istikameti milletin ve ülkenin esenliğidir. Bu sebeple "Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben." diyoruz. Siyasi motivasyonunu polemiklerden, demagogilerden, yalandan, tahriklerden devşirenler; sırtını yabancı ülkelere, terör örgütlerine, küresel para simsarlarına yaslayanlar pusulasını kaybetmiş bedbahtlardır. Washington, Brüksel ve Kandil merkezli siyaset yürütenler açık bir ihanet içindedirler. "Türkiye'de can ve mal güvenliği yok, yatırım yapılamaz." diyerek küresel simsarlara taşeronluk yapanlar, Türkiye'ye parmak sallamaya tevessül eden büyükelçilerle ağız birliği içindedirler. Bu iş birlikçiler, yabancı elçilerle yaptıkları toplantılarda, yazdıkları mektuplarda yatırımcılara gözdağı vermeye kalkışmış, Türkiye'yi kötülemişlerdir. "İktidar yıkılsın da nasıl yıkılırsa yıkılsın." anlayışıyla hareket eden bu zihniyet, öğretmeni, bürokrati, kurumları, esnafı, çiftçiyi, işçiyi, yargı mensuplarını tehdit ve hakaret ederek kaos oluşturma hevesine düşmüşlerdir. Bunların tek derdi, Türkiye'yi uluslararası arenada sıkıntıya düşürmek ve kaos çıkarmaktır.

Sayın milletvekilleri, dünya önemli bir iklim ve çevre kriziyle karşı karşıyadır. Sanayileşme ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda kaynakların bilinçsizce kullanılması nedeniyle iklim ve çevre krizi tüm insanlığı etkileyen küresel bir sorun hâline gelmiştir. Batı emperyalizmi Sanayi Devrimi'yle birlikte doğa üzerinde tahakküm kurmuş, doğayı bir meta olarak istismar etmiştir. Türk kültürü ve medeniyeti, insanı doğadan, doğayı insandan ayrı görmeyen bir anlayışa sahiptir. Türkiye, medeniyetimizin temel referanslarını çağdaş bir vizyonla yorumlayarak iklim ve çevre politikaları üretmektedir. Bu kapsamda, 14 Temmuzda Ticaret Bakanlığımız tarafından yayımlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı uluslararası ticaret ve ekonomide meydana gelen yeşil dönüşümlere uyum sağlama açısından önemli görüyoruz. Türkiye'nin yeşil kalkınma hamleleri 7 Ekim 2021'de Meclisimiz tarafından onaylanan Paris İklim Anlaşması'yla ivme kazanmıştır. Türkiye, çevreyi yok etme pahasına büyümeyi amaçlayan bir ekonomi anlayışı yerine, tüm canlıların çevre üzerindeki haklarını gözetken bir anlayış ve iklim krizinin çözümünde öncü bir rol üstlenecektir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye, küresel para simsarlارının saldırıları ve dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgını nedeniyle ekonomide çok çetin bir mücadele vermektedir. Küresel para simsarlari, kur silahıyla, dış ticaret tehditleriyle, yüksek faiz dayatmasıyla, kasıtlı not indirimleriyle Türkiye'yi defalarca hedef almış ve almaya devam etmektedir. Hatırlanacağı üzere, bazı yabancı devlet başkanları Türkiye ekonomisine yönelik "Türkiye ekonomisini mahvedeceğiz." şeklinde açık tehditler savurdu, 2 Bakanımıza yönelik ambargo uyguladı. Küresel para tetikçileri ve yerli iş birlikçileri ekonomik saldırılara organize bir şekilde devam etmektedir. Bunlar, döviz kurunun ve enflasyonun artmasını amaçlayarak kaos oluşturmaya çalışmaktadırlar.

Covid-19 salgını nedeniyle son iki yıldır olağanüstü bir dönemden geçmekteyiz. Salgın, dünyada makroekonomik dengeleri ve küresel ticaretin işleyişini ciddi şekilde sarsmıştır. Salgın nedeniyle tüm dünyada bütçe açıkları, borçluluk, işsizlik ve enflasyonda yüksek artışlar meydana gelmiş, gelir dağılımı eşitsizliği ve yoksulluk artmış, fiyat istikrarı bozulmuştur. Pek çok ülke salgının ekonomik etkilerini hafifletmek için genişletici maliye ve para politikaları uygulamıştır. Dünya ekonomisi aşı çalışmaları ve kısıtlamaların kaldırılmasıyla kısmi bir toparlanmaya girmiştir fakat ekonomik belirsizlikler varlığını korumaktadır. Türkiye, salgın sürecinde zamanında alınan ekonomik ve mali tedbirler sayesinde ekonomik türbülansla başarıyla çıkarak diğer ülkelerden olumlu yönde ayrılmıştır. Türkiye, salgın koşullarına rağmen 2020 yılında yüzde 1,8 büyümüş, G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen 2'nci ülke olmuştur ve 2021 yılının birinci, ikinci ve üçüncü çeyreğinde de bu büyüme rakamları devam etmiş ve Türkiye üçüncü çeyrekte de G20 ülkeleri arasında 1'inci sırada yer almıştır. Bütün veriler Türkiye'nin, 2021 yılı sonunda, OVP'de öngörülen yüzde 9 büyüme tahmininin üzerinde, yüzde 10 civarında büyüyeceğini göstermektedir. Üçüncü çeyrekteki büyümede düşük faiz, artan yatırım, istihdama bağlı üretim ve ihracat artışının olumlu etkisi açıkça görülmektedir.

Coronavirüs salgını nedeniyle artan küresel belirsizlik ve enflasyon kaynaklı sıkıntıların farkındayız. Türkiye, arz ve maliyet yönlü yüksek enflasyonla karşı karşıyadır. Dolar başta olmak üzere, döviz kuru beklenmedik şekilde artmıştır. Bu nedenle gıda fiyatları başta olmak üzere fahiş fiyat artışları da gözlenmektedir. Vatandaşlarımızın yaşadığı ekonomik sıkıntıları biliyoruz, artan döviz kurlarından kaynaklı şikâyetlerin de farkındayız. Yüksek enflasyon, sadece Türkiye'de değil, dünya genelinde önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Emtia piyasalarındaki dalgalanmalar, enerji ve ham madde fiyatlarındaki hızlı artış, lojistik ve tedarik zincirlerindeki aksaklıklar sorunlu alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır fakat güçlü sanayi altyapımız, yetişmiş iş gücümüz, yeniliklere hızlı uyum sağlama kapasitemizle aşamayacağımız hiçbir engel yoktur. Enflasyonla mücadele, arz yönlü yaklaşımı da içeren ekonomik tedbirlerle başarılabacaktır. Bu doğrultuda, para ve maliye politikaları uyum içinde sürdürülmeli ve enflasyon tek haneye indirilmelidir; indirileceğine de inanıyoruz.

Hükümet doğru bir ekonomi politikası uygulamaktadır. Mevcut ekonomi politikaları üzerinden polemik yaratmak "Bittik, tükendik, mahvolduk." demek, felaket tellallığından başka bir şey değildir. Devletimiz bu zorlu süreçte bütün imkânlarıyla vatandaşımızın yanındadır. Sanayi yatırımları ve ihracat, rekorlar kırarak artmaktadır. Ekonomik büyümedeki artış, ihracat performansındaki rekor yükseliş, sanayi üretimindeki tirmanış ülkemizin salgından kaynaklı türbülansla güçlenerek çıktığını göstermektedir. Türkiye, düşük faiz, yüksek yatırım, üretim, istihdam ve ihracat yoluyla büyümeye devam edecektir.

Cari dengede yaşanan iyileşme ülkemizin dış finansman ihtiyacındaki azalmaya ve yapısal cari açığın kapatılmasına önemli katkılar sunmuştur. Cari işlemler dengesinin orta ve uzun vadede kalıcı olarak iyileştirilmesi gerekmektedir. Türkiye, salgının küresel arz ve talep üzerindeki etkilerine rağmen 2021 yılının ilk on ayında cumhuriyet tarihinin en yüksek ihracat rakamlarına ulaşmıştır. On iki aylık ihracatımız ekim ayı itibarıyla 215 milyar doları aşmıştır. Kasım ayına ilişkin öncü veriler ihracatımızın artarak devam ettiğini göstermektedir. İhracat artışındaki bu başarıda ihracat desteklerinin verimli kullanılması, sanayici ve ihracatçılarımızın yoğun talebe kapasite artırımlarıyla karşılık verebilmeleri ve piyasaya kaliteli mal sunmaları, ayrıca

rekabetçi fiyatlar ile coğrafi avantajların yerinde kullanılması etkili olmuştur.

Muhterem milletvekilleri, yüksek faizin uzun vadede üretim sistemine hasar vererek ekonomik atılımların önünü keseceği, bu durumun işsizlik, yoksulluk ve hayat pahalılığına neden olacağı açıktır. Makroekonomik göstergelerdeki gelişmeler gurur ve umut vericidir ancak bunlara ilaveten enflasyonun kaynağı doğru tespit edilerek Türkiye faiz yükünden mutlaka kurtulmalıdır. Yüksek faizden kademeli şekilde vazgeçilerek yatırım, üretim ve istihdamın artırılması ve ithalatta bağımlılığın azaltılması temel politikamız olmalıdır. Yüksek oranlı ve istikrarlı büyümenin sağlanmasında finansmanın sürdürülebilir ve sağlam kaynaklardan temin edilmesi elzemdir. Türkiye gibi birçok yükselen piyasa ekonomisinin üretim yapısının temelinde yatan ana sorun, üretimde kullanılan ham madde ve girdiyle birlikte makine, teçhizat ve enerjideki ithal bağımlılığıdır. Dış kaynaklara olan bağımlılığın azaltılması ve kaynakların gelir artırıcı, istihdam sağlayıcı ve verimlilik potansiyeli yüksek alanlara yönlendirilmesi gerekmektedir. Üretim, ihracat ve inovasyon öncülüğünde büyüme süreci devam ettirilmelidir. Güçlü sanayi altyapımız, yetişmiş iş gücümüz, yeniliklere uyum sağlama kabiliyetimiz buna müsaittir. Kaynak dağılımında adalet ve etkinlik, hizmet üretiminde verimlilik artırılmalıdır. Bu kapsamda, yatırımcılara ve müteşebbislere yönelik vergi indirimi ve kolaylığı sağlayan programlar hayata geçirilmelidir. Türkiye, katma değerli ve ileri teknoloji üretimde küresel bir üs hâline getirilmelidir.

Muhterem milletvekilleri, sadece dolar kuru ve faiz üzerinden değerlendirmeler yaparak ekonominin battığını iddia etmek yalandır, kara propagandadır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bazı odaklar döviz kurundaki, ekonomik gerçeklerle bağdaşmayan, suni dalgalanmaları istismar etmektedirler, âdeta zil takıp oynamaktadırlar; zil takıp oynayanlar, dış güçlerin uzantısı iç güçlerdir. Bu odaklar kur, faiz ve fiyatlar genel düzeyindeki dengesizlikler üzerinden manipülasyon üreterek vatandaşlarımızı karamsarlığa, umutsuzluğa ve sokakların kör karanlığına çekmeye çalışmaktadırlar. Ekonomideki ihracat, istihdam ve üretim verileri gayet iyi iken, piyasalardan olumlu veriler gelirken ne oldu da dolar bir anda 13 TL'ye yükseldi; hangi dağda kurt öldü de haberimiz olmadı? Millî çıkarlarımıza sahip çıkmanın bedelini suni döviz artışıyla ödetmeye çalışıyorlar, terörle mücadelemizin rovanşını kur üzerinden almaya çalışıyorlar. Faiz lobilerinin döviz operasyonları, sinsice faiz kulisi yapan IMF'ci odakların kaos yaratma hayali boşunadır. Doların yükselmesi tamamen psikolojik algı operasyonları neticesinde oluşmuştur ve bir kriz ortamı da, bu kadar saydığımız olumlu veriler varken böyle bir ortam da yoktur. Sanayi ve tarımda üretim devam etmekte, ticaret işlemektedir. Hiçbir fabrika işçi çıkarmamıştır, aksine, istihdam artmaya devam etmektedir. Türkiye, binlerce yıllık devlet ve medeniyet birikimini çağdaş politik bir vizyona kavuşturmuş bölgesel ve küresel bir aktördür. Türkiye kendi gündemine hâkimdir. Türkiye, millî ekonomisini mutlaka inşa edecek, küresel ekonomiye insanı merkeze alan bir model sunacaktır. Sömürgeci ve emperyalist Batı paradigması çökmüştür. Yeni yüzyıla Türkiye'nin adil ve hakkaniyetli nizam felsefesi mührünü vuracaktır. Türkiye küresel sermaye tetikçilerine ve para baronlarına teslim olmayacaktır. Türkiye, döviz sabotajlarına, hayat pahalılığına da asla boyun eğmeyecektir. Bizimle yani Türkiye'yle artık emir komutalı hiyerarşik ilişki kuramayacaksınız. Bize biçtiğiniz rolleri, hapsedmeye çalıştığınız blokları reddediyoruz. Hiçbir ülkenin hakkında, hukukunda, toprağında gözümüz yoktur ancak hakkımızı yedirmeyiz, hukukumuzu da çiğnetmeyiz ve asla boyun eğmeyeceğiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türk milletinin refahı ve esenliği için atılacak her adıma katkı ve destek vereceğiz.

Muhterem milletvekilleri, salgının üretime ve iş gücü piyasasına doğrudan olumsuz etkileri olmuştur. 2021 yılında birçok ülkede üretim ve istihdam açığı devam etmektedir. Oysa Türkiye'de alınan tedbirlerin etkisiyle üretim ve istihdam 2020 yılının ikinci yarısından itibaren önemli ölçüde artmıştır. Türkiye 2021 Ocak-Eylül döneminde 2,2 milyon istihdam artışıyla salgın öncesi dönemin üstüne çıkmıştır. Salgının başından bu yana imalat sektöründeki kayıtlı istihdamın sayısı 4 milyon 700 bini geçmiştir ancak sanayi işletmeleri, KOBİ'ler ve esnafımız yeterli kalifiye ve ara eleman; çırak, kalfa ve usta bulamadıklarından şikâyet etmektedirler.

Sayın milletvekilleri, ekonomide ve sosyal alanda ülkemizin yapısal sorunlarının çözümü için mesleki eğitimin teşvik edilmesi, yaygınlaştırılması ve özendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Mesleki eğitimi ülkemizin geleceği bakımından stratejik önemde görüyoruz. Şu anda 19 milyon evladımız ilk ve ortaöğretimde, 8 milyon gencimiz yükseköğretimde öğrenim görmektedir. 84 milyonluk nüfusumuz içinde eğitim öğretim gören 27 milyon gencimiz ülkemizin dinamizmi ve enerjisi bakımından ne büyük bir değer, ne büyük bir nimet, ne büyük bir potansiyeldir. Bu gençlerimiz yakın gelecekte iş ve istikbal beklemektedirler. Gençlerimizin daha küçük yaşlardan itibaren meslek edinerek eğitim almaları, yetişmeleri Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına çok büyük ivme kazandıracaktır. Türkiye mesleki eğitim sayesinde yakın gelecekte mesleksiz ve genç işsizler ordusu olma tehlikesinden kurtulacaktır. 11 Ekim 2021'de Cumhurbaşkanımız Sayın Erdoğan'ın Mesleki Eğitimde 1000 Okul Projesi ve 50 AR-GE açılış merkezinin töreninde mesleki eğitim konusunda yaptığı açıklamaları ve verdiği müddeleri önemli görüyoruz. Bu önemli atılımlar nedeniyle de Millî Eğitim Bakanlığımızı ve Sayın Cumhurbaşkanımızı tebrik ediyorum.

Üreten ülke Türkiye, güçlü sanayi, güçlü ekonomi hedeflerine ulaşmak ve iş arayan değil, işte aranan nesil yetiştirmek için mesleki eğitim konusunda atılması gereken adımlar hakkında da bazı düşünce ve önerilerimizi sizlerle paylaşmak istiyoruz. Mesleki eğitimin teşvik edilmesine, yaygınlaştırılmasına ve özendirilmesine yönelik çalışmalar âdeta bir millî seferberlik hâlinde yürütülmelidir. Mesleki eğitimde okul temelli ve iş yeri temelli modeller birleştirilerek ikili eğitim modeli oluşturulmalıdır. Mesleki eğitim veren okulların sayısı artırılmalı ve kalitesi yükseltilmelidir. Teknolojiyle iç içe mesleki eğitim veren öğretmenler istihdam edilmeli, öğretmenlerin hizmet içi eğitim almaları zorunlu olmalıdır. Mesleki eğitimin ortaöğretim içindeki payı yüzde 35'lerden yüzde 70'lere kadar yükseltilmelidir. Geleneksel çıraklık, kalfalık, ustalık eğitimi veren mesleki eğitim merkezleri de teşvik edilerek sayıları ve nitelikleri artırılmalıdır. Mesleki eğitim merkezleri ile sanayi ve KOBİ'ler arasında sektörel bağ kuran bir yapı oluşturulmalıdır. Meslek okulları ve mesleki eğitim merkezleri sektörün olduğu yerlerde ve sektörün ihtiyacına göre kümelenmelidir.

Öğrenci ve velilerin mesleki eğitime yönlendirilmesine ve özendirilmesine ilkokuldan itibaren başlanılmalı, mesleki okullar sınavlarda yüksek puan alan öğrencilerimizin tercih ettiği bir okul hâline getirilmelidir. Bugün meslek liseleri, düşük kaliteli eğitim, üniversite yolu kapalı okul imajına sahiptir. Bu imaj değiştirilmeli, üniversitenin yolu mesleki eğitimden geçirilmelidir. Üniversite sınavlarında kendi alanlarını tercih edecek öğrencilere ek puan uygulaması yapılmalıdır. Mesleki eğitim kurumlarında başarılı öğrencilere burs desteği sağlanmalı, mezunlara istihdamda öncelik verilmelidir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile meslek yüksekokulları arasında program bütünlüğü sağlanmalı, iş hayatı ile mesleki teknik eğitim arasında ilişki geliştirilmelidir. Meslek liselerinin tüm cihaz ve makinelerinde zamanın koşullarına göre yenilik yapılmalı, atölyeler ve laboratuvarlar modern bir hâle getirilmelidir. Mesleki eğitim programlarının içeriğinin belirlenmesinde, öğrencilerin rehberlik ve yönlendirilmesinde organize sanayi bölgelerinin ve meslek odalarının etkinliği artırılmalıdır. Meslek okullarının yaygınlaştırılmasıyla sanayi ve üretim ivme kazanacak; üreten ülke Türkiye, güçlü ekonomi ve güçlü sanayi hedeflerine çok daha rahat bir şekilde ulaşılacağına inanıyoruz.

Muhterem milletvekilleri, 21'inci yüzyıl Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk milletinin şahlanışına şahitlik etmektedir. Bu doğrultuda "dilde, fikirde, işte birlik" parolasıyla gelecek yüzyıllara mührünü vuracak olan Türk Devletleri Teşkilatının vizyonu oldukça önemlidir. 1992'de temeli atılan, 2009'da uluslararası bir teşkilat olarak kurulan Türk Konseyi, 12 Kasım 2021'de İstanbul'da düzenlenen zirvede "Türk Devletleri Teşkilatı" hâline gelmiştir. Türk Devletleri Teşkilatı Türk dünyasına ve bütün dünyaya armağan olsun. Zirvede kabul edilen Türk Dünyası 2040 Vizyonu Belgesi ve 2022-2026 Türk Devletleri Teşkilatı Stratejik

Yol Haritası doğrultusunda küresel ve bölgesel düzeyde atılacak adımlar gelecek yüzyılların istikametini tayin edecektir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti ve Türk milleti için yorulmadan, usanmadan, azimle çalışacağız. Bu düşüncelerle Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2022 bütçesine olumlu oy vereceğimizi ifade ediyor, bütçenin ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, yüce heyetinizi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akçay.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına 2'nci konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbul. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Bülbul.

Süreniz otuz dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Konuşmamın başında yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bütçe, devletin gelecekte belirli bir dönem için gerçekleşmesi öngörülen gider ve gelirlerinin karşılıklı tahminlerini gösteren bir cetveldir. Bütçe, gelir ve gider tahminlerini gösteren bir cetvel olmakla birlikte, yasama organı tarafından alınan kararlar yürütmeye millet adına harcama ve gelirleri toplama noktasında yetki ve izin veren bir kanun ve aynı zamanda hukuki bir belgedir. Yasama organının bütçe kanun teklifini kabul etmesiyle bütçe hakkı doğar ve bu hak da izin ve yetki verilen yürütmenin denetlenmesini sağlar. Bütçeyle kaynakların etkin tahsis edilmesi, gelir dağılımında adaletin ve ekonomik istikrarın sağlanması amaçlanır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçesi Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 4'üncü bütçesidir. MHP Grubu olarak bütçe kanun teklifini olumlu bulduğumuzu ve desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. 225 adet kamu idaresinin bütçesinin bulunduğu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ne genel olarak bakıldığında, 2022 yılı için bütçe giderlerinin yüzde 30 artışı 1 trilyon 751 milyar lira; bütçe gelirlerinin yüzde 33,7 artışla 1 trilyon 472,6 milyar lira; vergi gelirlerinin de 1 trilyon 258,3 milyar lira ve bütçe açığının 278,4 milyar lira olarak öngörüldüğü anlaşılmaktadır. 2021 yılına göre 2022 yılı bütçe ödeneklerinin yüzde 30,1 arttığı; bu artışın yaklaşık 404,8 milyar liraya denk geldiği görülmektedir.

2019 yılında baş gösteren Covid-19 küresel salgın hastalığı dolayısıyla dünyadaki bütün ülkeler özellikle ekonomik olarak sıkıntılar yaşamakta, kamu maliyeleri sarsılmaktadır. Salgının ortaya çıkmasıyla yaşanan sağlık krizini sınırlandırmak amacıyla tüm dünyada kısıtlama tedbirleri alınmış, ekonomik faaliyetler ve ticaret hacmi tarihi düzeyde gerilemiş, buna paralel olarak işsizlik oranları artmıştır. Kısmi veya tam kapanma uygulamaları özellikle hizmet sektörü üzerinde etkili olmuş, dünya genelinde imalat ve hizmet sektörlerinin büyüme oranlarında ciddi derecede farklılaşmalar görülmüştür. Ekonomik teşvik paketlerini uygulamaya koyan ülkeler, ekonomilerini para ve maliye politikalarıyla desteklemeye çalışmışlardır.

Ekonomiyi canlandırma amaçlı uygulamaya konulan genişletici para ve maliye politikalarının ardından aşılama oranının da artmasıyla toparlanma eğilimine giren ekonomilerde yaşanan talep artışları enflasyonist baskıları da beraberinde getirmiştir. Enerji fiyatları başta olmak üzere, petrol fiyatlarının arttığı, arz ve talep kaynaklı dengesizliklerin emtia fiyatlarını artırdığı, kuraklık nedeniyle gıda fiyatlarının arttığı, pandemi nedeniyle ekonomi ve ulaşımda yaşanan kapanmalar dolayısıyla tedarik zincirlerinin aksadığı ve lojistik sorunların yaşandığı bir süreçte, küresel enflasyonda ciddi artışlar görülmekte ve beklenmektedir.

2021'de küresel enflasyonun yüzde 4,3'le son on yılın en yüksek seviyesine ulaşması beklenmektedir. Gelişmiş ekonomilerde, örneğin Almanya'da yüzde 5,2; İspanya'da yüzde 5,6; ABD'de yüzde 6,2'yle son otuz yılın en yüksek enflasyonu yaşanmaktadır. Bu mevcut koşullarda ülkemizde de tabii olarak enflasyonun artış gösterdiği görülmektedir.

Enflasyonla mücadele kapsamında para ve maliye politikalarının eş güdümlü olarak sürdürülmesi, arz ve talep noktasında dengesizliklere yol açan olumsuzlukların engellenmesi, piyasada stokçuluk olarak bilinen faaliyetlerin önüne geçilmesi, haksız fiyat artışlarının engellenmesi ve nihayetinde alım gücünün korunması ve enflasyonun tek haneli rakamlara indirilmesi önem arz etmektedir. Fiyat istikrarının temin edilmesi ve çalışanlarımızın enflasyona ezdirilmemesi maksadıyla ek ticari ve mali tedbirlerin alınması, yeni destek paketlerinin açıklanması dâhil her türlü adımın atılması gerektiği kanaatindeyiz.

Bu noktada asgari ücret görüşmelerinin başladığı süreçte Sayın Cumhurbaşkanımızın "İşçilerimizi fiyat artışlarından koruyacağız ve bugüne kadarki artışların fevkinde bir artış sağlayacağız." yönündeki açıklamalarını ve yine "Ekonomide yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve büyüme merkezli yeni programımızla refahı yaygınlaştıracaktır." şeklinde yapmış olduğu açıklamaları ayrıca önemli bulmakta ve desteklemekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel salgın koşullarının devam ettiği bu süreçte ekonomimizde olumlu gelişmelerin yaşandığını memnuniyetle takip etmekteyiz. 2021 yılı ilk çeyreğinde yüzde 7,2; ikinci çeyreğinde ise yüzde 21,7 oranıyla 1999'dan bu yana elde edilen en yüksek büyüme rakamına ulaşarak OECD ülkeleri arasında Birleşik Krallık'ın ardından 2'nci sırada yer almış bulunmaktayız. 2021 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ülkemiz 7,4 oranında büyüme göstermiş, yıl sonunda ise büyümenin en az yüzde 10 civarında gerçekleşmesi beklenmektedir.

Yeni Ekonomi Programı'na göre 2021 yılı sonu için yüzde 4,3 olarak öngörülen bütçe açığı beklentisi revize edilerek 2021 yılı sonu bütçe açığının yüzde 3,5'in altında bir oranla kapatılacağı tahmin edilmektedir. Bu durum, Türkiye'nin, dünyanın birçok ülkesine göre güçlü bir kamu maliyesine sahip olduğunu göstermektedir.

Bununla birlikte, istihdam oranı 2021 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre 2,8 puan artarak yüzde 46,4 olmuş; istihdam edilenlerin sayısı 2 milyon 288 bin kişi artarak 29 milyon 652 bin kişi olmuştur.

Yine, 2019 yılının son çeyreğinden itibaren 7 çeyreklik büyüyen makine teçhizat yatırımları son çeyrekte yüzde 35,2 oranında artmış; üçüncü çeyrek itibarıyla da imalat sanayisinin ihracattaki payı yüzde 95 seviyelerine ulaşmıştır.

İhracat rakamları, yıllık olarak bakıldığında, kasım ayı itibarıyla tarihinin en yüksek seviyelerine çıkarak 220 milyar dolar civarında gerçekleşmiş, dünya ticaretindeki payımız ilk kez yüzde 1'in üzerine çıkmış, dış ticaret açığı ocak-kasım döneminde 2020'nin aynı dönemine göre yüzde 13,6 azalışla 39,2 milyar dolara gerilemiştir. Geçen yıla göre dış ticaret hacmi yüzde 29,63 artarak 48 milyar 263 milyon dolar olarak gerçekleşmiş, ocak-kasım dönemi ihracatın ithalatı karşılama oranı geçtiğimiz yıla göre 6,8 puan artışla yüzde 83,8'e yükselmiş, enerji hariç bu oranın yüzde 98,3 olduğu görülmüştür.

Dış ticaret açığımızın azaldığı, ihracatımızın arttığı ve faizlerin düştüğü böyle bir süreçte KOBİ'lerin desteklenerek, özellikle üniversite, sanayi ve ticaret odaları iş birliğiyle, tüm paydaşların katılımıyla millî ve yerli sanayinin canlandırılması son derece önemlidir. Yine, imalat sanayisinde, yerli ara malı kullanımının artırılması, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli ürünlerin üretim ve ihracatının teşvik edilmesiyle birlikte üretime, yatırıma, istihdama ve ihracata dayalı ekonomi anlayışı tahkim edilmiş olacaktır.

Yüksek faizin üretim ve istihdama dayalı ekonominin dostu olmayacağını düşünmekte, yatırımların ve istihdamın artması için özellikle arz cephesinden bir rahatlama meydana getirebilmek için uygulanan politikada faizlerin düşürülmesini önemsemekteyiz. Ekonomimizin faiz ve kur sarmalına hizmet eden lobilere fırsat vermeden, üreterek büyümesi noktasında

yatırımcılarımız ülkesine güvenmeli ve yapılacak olan yatırım girişimleri de devletimizce desteklenmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin takdir ve teveccühüyle kabul edilen ve 9 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla uygulamaya konulan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, uygulanmaya başlandığı andan itibaren sonuç vermeye başlamıştır. Bu sistemle devletimiz, hızlı ve etkin karar alma mekanizmasına sahip olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin varlığıyla, ülkemizin karşılaştığı sorunlara hızlı ve etkin çözümler üretilmiştir. Önceki sistemden alışık olduğumuz seçim sonrası hükümet kurma tartışmaları, siyasi krizler ve demokrasiyi tıkayan olası girişimler tarihe karışmıştır. İçinde bulunduğumuz süreçte siyasi istikrar hayati önem taşımaktadır. Dünyanın en büyük ülkelerinde dahi koalisyonların oluşup hükümetlerin aylarca kurulamadığını görmekteyiz. Ülkemizin, bırakın aylarca siyasi belirsizliğin içine girmesini, bir gün dahi siyasi belirsizliğe tahammülü bulunmamaktadır.

Ülkemizin bağımsızlığını ilgilendiren millî meselelerle birlikte, 24 Haziran seçimlerinin hemen sonrasında zuhur eden ve ülkemize yönelik küresel ölçekli ekonomik saldırılara karşı ve pandemi sürecinde ekonomi, güvenlik, sağlık alanında yaşanan beklenmedik gelişmelere karşı Hükümet tarafından hızlı ve etkin tedbirler üretilmiştir. Alınan bu tedbirlerin etkisi ve isabeti bugün çok daha iyi anlaşılabilmektedir. Yürütmenin karşılaşılan bu sorunlara ve saldırılara karşı pozisyon almasında, hamleler üretebilmesinde kuşkusuz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle kazanmış olduğu imkânlar ve kabiliyetler önemli rol oynamıştır. Millî politikalar ekseninde hareket eden devletimizin atmış olduğu adımlar milletimiz nezdinde de karşılık bulmuş, büyük bir teveccühle desteklenmiştir. Devletimiz yeni sisteme geçişini bu zamana kadar sorunsuz bir şekilde gerçekleştirmiş ve gerçekleştirilmeye de devam etmektedir.

"Türk tipi başkanlık sistemi" olarak da ifade ettiğimiz yeni sistemin bütün kurum ve kurallarıyla yerleşik hâle gelmesi gerektiğini her fırsatta dile getirmekteyiz. Bu kapsamda, partimizin daha önce kamuoyuyla paylaşmış olduğu 6 ana başlıktan oluşan önerimizi tekrar etmenin faydalı olacağını düşünmekteyiz. Bu doğrultuda, Siyasi Partiler Kanunu'nun değiştirilmesi, Seçim Kanunu'nda gerekli düzenlemelerin yapılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün mutlaka yeniden gözden geçirilmesi ve yeniden yazılması, milletvekilliği dokunulmazlığıyla ilgili beklentilerin karşılanması, siyasi etik kanunu ve yine kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla ilgili kanuni düzenlemelerin süratle gerçekleştirilmesi önemli bir gelişme olacaktır ve Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin kurum ve kurallarıyla yerleşik hâle gelmesine hizmet edecektir.

Öte yandan, Milliyetçi Hareket Partisi olarak cumhuriyetin 100'üncü yılında yeni bir toplum sözleşmesini milletimize kazandırmanın bir tercihten öte, ahlaki ve millî bir sorumluluk olduğuna inanmaktayız. Kendi ruh kökümüzü yansıtan, yalnızca bize özgü ve bizi anlatan, geçmişimiz ve geleceğimiz arasında bir köprü vazifesi görecek olan yeni ve sivil bir anayasanın elzem olduğu kanaatindeyiz. Her şeyden evvel, çağımızın devlet düzeni, insan hakları, demokrasi kazanımları ve hukuk anlayışına müzahir bir şekilde yeni ve sivil bir anayasa oluşturmanın 21'inci yüzyıl "Lider Ülke Türkiye" idealine çok büyük bir hizmet olacağını düşünmekteyiz.

Devlet ve millet sözleşmesinin çağın gereklerine uyarlanması, toplum ihtiyacına hitap eden yeni ve sivil bir anayasanın oluşturulması ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tam manasıyla yerleşmesi amacıyla hazırlanan cumhuriyetimizin 100'üncü yılında 100 maddelik anayasa önerisi taslağımız, 4 Mayıs 2021 tarihinde Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır. Anayasa önerisi taslağımızda, millet ve devlet hayatında önem atfedilecek birçok konuya dair yeni önerilerimiz bulunmaktadır. Önümüzdeki dönemde, özellikle yeni anayasa çalışmaları kapsamında Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet İttifakı olarak ortak bir mutabakatın oluşması ve Türkiye'de bu uzlaş ve istişare zemininin yerleşip gelişmesi adına katkıda bulunmayı sürdüreceğiz. Bu aşamada siyasi partilerden beklentilerimiz, sorumlu davranmaları ve bu anlayışla "Yeni bir anayasa istiyoruz." şeklindeki kuru söylemleri terk ederek "Nasıl bir anayasa istiyoruz?" sorusuna verdikleri cevapları somut bir teklif hâlinde ortaya koyup kamuoyuyla paylaşmalarındır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 30 Mayıs 2019 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi'nin ardından şimdiye kadar Meclisimizden 5 adet yargı paketi geçmiş ve uygulama oranı şimdiye kadar geçen süre zarfında yüzde 62 seviyelerine ulaşmıştır. Yine, 2 Mart 2021'de ilan edilen ve 2023'e kadar hayata geçirilmesi planlanan İnsan Hakları Eylem Planı doğrultusunda yüzde 35 seviyesinde bir gerçekleştirme söz konusu olmuştur. Yargı Reformu Stratejisi'nin hayata geçirilmesiyle, öngörülebilir bir yatırım ortamının oluşması, hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi, tutuksuz yargılamanın asıl yöntem olması, internet erişim engellemelerinin düzenlenmesi, hâkim ve savcılara coğrafi teminat getirilmesi, hukuk fakültelerinde eğitim sürelerinin değişmesi, hukuk yargılaması ile idari yargılamanın sadeleştirilmesi amaçlanmıştır.

Birinci yargı paketiyle hak ve özgürlükleri genişleten, ikinci yargı paketiyle infaz sisteminde kolaylık sağlayan, üçüncü yargı paketiyle özel hukuk alanında önemli sadeleştirmeler getiren, dördüncü yargı paketiyle lekelenmeme hakkı gibi hakları güçlendiren, beşinci yargı paketiyle ise uzun süredir gündemde olan ve vicdanları yaralayan, çocukların icra yoluyla teslim usulüne göre çocuğu önceleyen, insan odaklı adalet anlayışına uygun yöntemlerin hayata geçirilmesi sağlanmıştır.

Öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülen ve kanunlaşan yargı paketlerinin dışında idare tarafından alınan karar ve yapılan düzenlemelerle hayata geçirilmiş olan faaliyetler de bulunmaktadır. Bu çerçevede, bölge adliye mahkemesi sayısının 11'den 15'e çıkarılması, e-duruşma uygulamasının hayata geçirilmiş olması, vatandaşlarımızın dava masraflarının azaltılması hususunda bazı avukatlık hizmetlerinde KDV oranının yüzde 18'den yüzde 8'e düşürülmüş olması, Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulu bünyesinde Yargıda Performans Ölçüm ve Takip Merkezinin kurulmuş olması, adli süreç boyunca bilgilendirme, yönlendirme ve psikososyal destek hizmetleri sunmak amacıyla adliyelerimizde adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin kurulmuş olması; yine, dünyada uygulama alanında bir ilk olarak yirmi dört saat hizmet veren bir adliyeyle, - İstanbul Havalimanı'nda açılmış- vatandaşımızın adalet erişimini hızlandıran ve kolaylaştıran bir uygulamanın hayata geçirilmiş olması son derece önemli gelişmelerdir. Bu gelişmeler, kesinlikle ve kesinlikle reform niteliğinde gelişmeler olup, bu yeni yönetim sistemi sürecinde atılmış önemli adımlardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimizde yasalaşan reform niteliğindeki yargı paketlerini, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, adalet mekanizmasının sağlamlaştırılması ve vatandaşlarımıza hizmet noktasında, yargı sisteminin daha yüksek standartlara kavuşması adına desteklemiş bulunmaktayız. Önümüzdeki süreçte, mahkemelerin bağımsız, tarafsız, hızlı ve doğru karar vermesine ilişkin düzenlemelerin yapılması ile bu süreci etkin kılacak bilgi teknolojilerinin kullanılması noktasında atılacak adımlarda etkin bir şekilde yer alarak, hassasiyetle adalet mekanizmamızın güçlenmesine destek olmaya devam edeceğiz.

Ülkemizin her alanda millî ve yerli yatırımları artırmaya başladığını görmekteyiz. Savunma Sanayisi alanında da son yıllarda büyük atılımlar gerçekleştirilmiş; millî ve yerli üretim neticesinde Milli Piyade Tüfeği, FIRTINA obüs topları, millî İHA, SİHA ve TİHA'lar, Atak helikopterleri, ALTAY tankı, Ejder, Kirpi gibi birçok silah, mühimmat ve araç Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterine girmiş veya yakın zamanda girecektir. Denizde Millî Gemi Projesi olan MİLGEM'le Türkiye, ilk defa, Korvet tipi bir askerî geminin tasarımını millî olarak gerçekleştirmiş ve Deniz Kuvvetlerimize kazandırmıştır. Millî Denizaltı (MİLDEN) ve kamuoyunda "uçak gemisi" olarak da bilinen, çok maksatlı amfibi hücum gemisi olan TCG Anadolu Projelerinde sona yaklaşıldığı bildirilmektedir. HÜRKUŞ, HÜRJET, Millî Muharip Uçak, ATAK-2 helikopteri, SİPER Yüksek İrtifa Hava Savunma Sistemi

Projelerinde önemli mesafeler alınmış; inşallah önümüzdeki beş altı yıllık süre zarfında ülkemizin Silahlı Kuvvetleri envanterine bu silahların dâhil olacağı ifade edilmektedir.

Yüzde 80'lere varan bir millî ve yerli üretimin söz konusu olduğu savunma sanayisi alanında elde edilen başarılar aynı zamanda ülkemizin ticari ilişkilerinde de etki etmiş, bu yönde yapılan ihracatlar önemli ölçüde artmıştır. Dünyada savunma harcamalarının arttığı bir ortamda, özellikle, bölgemizde yaşanan gerilimler, teröre yapılan mali yardımlar ve silah yardımları ve Yunanistan gibi komşu ülkelerin hasmane tavırları ve silahlanma yarışı gibi nedenler millî savunmamızı güçlendirmemizin zarureti ortaya koymaktadır. Savunma sanayimizin daha iyi yerlere gelmesi için bu noktada yapılacak olan çalışmaları desteklemeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 51'inci maddesinde yer alan meşru müdafaa hakkıyla PKK/ PYD-YPG, DEAŞ gibi terör örgütlerine karşı, 24 Ağustos 2016 tarihinde sınırlarımızdan DEAŞ'ı uzaklaştırmak amacıyla Fırat Kalkanı Harekâtı, 8 Ekim 2017 tarihinde olası göçlerin ve insanlık dramının yaşanmasının engellenmesi adına İdlib Operasyonu düzenlenmiş ve daha sonra, 27 Şubat 2020'de başlatılan son operasyonla "Bahar Kalkanı Harekâtı" olarak adlandırılarak genişletilmiş, 20 Ocak 2018'de sınırlarımızın dibindeki PKK/PYD varlığının sona erdirilmesi amacıyla Zeytin Dalı Harekâtı yapılmış, 18 Ekim 2019'da da Barış Pınarı Harekâtı gerçekleştirilmiştir. Bu operasyonlarda büyük başarılar elde edilmiş, sınırlarımızda bir terör koridoru oluşturulmasına engel olunmuş, olası yeni göç dalgalarının önüne geçilmiş ve teröre göz açtırılmamıştır. Yapılan bu harekâtlar kapsamında 4 bin DEAŞ'lı terörist etkisiz hâle getirilmiş, bölgede yaşayan insanlara gıda yardımı yapılmış, eğitim ve sağlık alanında hizmetler verilmiş, bölge Türk ordusunun varlığıyla yeniden imar, inşa ve ihya olmuştur. Yapılan bu harekâtlarla sınırlarımızdaki güvenliğin artırılması amaçlanmış ve alınan diğer tedbirlerle sadece geçtiğimiz yıl boyunca 261.137 göçmenin geçişi engellenmiştir. Bu harekâtlar neticesinde, bölgede sağlanan huzur ve istikrar ortamıyla birlikte ülkemizde bulunan yaklaşık 1 milyon Suriyeli, gönüllü ve güvenli bir şekilde ülkesine geri dönmüştür.

Ülkemizin huzur ve güvenliği noktasında yapılan bu harekâtları desteklediğimizi bir defa daha ifade ediyoruz ve bu harekâtlarda şehit düşen tüm kahramanlarımızı rahmetle minnetle anıyor, gazilerimize şükranlarımızı sunuyoruz.

Sayın Başkan, Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizde geçici barınma statüsünde bulunan Suriyelilerin ülkelerine sağ salım, güvenli ve gönüllü bir şekilde dönmeleri gerektiği kanaatindeyiz. Ülkemizin göçmen kampı hâline gelmesine, demografimizin bozulmasına müsamaha göstermemiz söz konusu olamaz. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin ifadesiyle, nüfus istiklalimizi korumak mecburiyetindeyiz. Bu doğrultuda, önümüzdeki elli yıl, yüz yıl için demografik bir projeksiyonun hazırlanması gerektiği kanaatindeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her geçen gün daha fazla huzura muhtaç hâle gelen dünyamızda Covid-19 salgını hastalığı, diğer bir deyişle pandemi mevcut belirsizlikleri katbekat artırmıştır. Dünyanın farklı yerlerinde yaşanan büyük gerginlikler, uzun süreli düşük yoğunluklu çatışmalar; göç, açlık, doğal afetler, iklim değişiklikleri, vekâlet savaşları ve terörizm İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkmış olan uluslararası sistemin profesyonelce gizlemeye çalıştığı fonksiyonsuzluğunu, çaresizliğini bütün çarpıklığıyla gözler önüne sermiştir. Bu şartlar altında dış politikada ve uluslararası ilişkilerde soğuk savaş döneminin zihinlerimizde, anlayışlarımızda bırakmış olduğu tortulardan kurtulmak zaruri hâle gelmiştir. Küresel boyutta hız kazanmış olan güç mücadeleleri ve rekabet ortamı, oluşmuş olan ilkeleri ve kuralları hükümsüz kılmaktadır. Ülkelerin dış politikalarında çok kısa zaman dilimleri içinde köklü değişikliklere gidebildiği, tutarsızlığın ve kuralsızlığın âdeti kural olduğu bir sürecin içerisindeyiz. İşte böyle bir konjonktürde, içinde bulunduğumuz coğrafyada, farklı medeniyet havzalarında meydana gelen kırılmalar güvenliğini ve varlığını tehdit etmektedir. Türkiye'nin bu ahvalde güçlü olaktan ve daha güçlü hâle gelmekten başka bir seçeneği bulunamamaktadır. Kırk yıla yakın süredir mücadele ettiğimiz terör belası ve düzensiz göç hareketleri dış politikamızda güvenlik olgusunu öne çıkarmaktadır. Türkiye, bölgesinde ve dünyada yaşanan hızlı değişimi iyi okumalı; karşısına çıkan fırsatları da iyi değerlendirmek durumundadır. Ülkemiz, insan merkezli, girişimci dış politika anlayışını tahkim etmek üzere yumuşak güç unsurlarını maharetle kullanırken, sert güç unsurlarını ihmal etmeyen ve bunları bir arada uygulayabilen küresel manada akıllı güç olma yolunda kararlılıkla ilerlemelidir.

Türkiye, dünyanın en sıkıntılı ve en sıcak çatışma bölgeleri olarak bilinen Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Doğu'nun göbeğinde yer alıp enerji kaynakları yönünden bugüne kadar dışa bağımlı olmasına rağmen ekonomisi ve ordusuyla dünyanın büyük ve güçlü ülkeleri arasında yer alabilmiştir. Kuşkusuz, bunu binlerce yıllık köklü devlet geleneğimize, dinamik nüfusumuza, insanlarımızın ahlakına, çalışkanlığına ve demokratik devlet yapımıza borçlu olduğumuzu bilmekteyiz. 21'inci yüzyılın Türkiye'ye ve Türk milletine büyük imkânlar vadettiğini her fırsatta dile getirmekteyiz. Biz, 21'inci yüzyılın Türk asrı olacağına gönülden inanmaktayız. Türkiye'nin Cumhuriyet anayasası içerisinde bu hedefe büyük bir kararlılıkla yürüdüğünün de idrakindeyiz. Bugün, ülkemiz sadece bölgesinde değil, küresel ölçekte büyük itibar gören, sözü dinlenen kudretli bir ülkedir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – "Bittik, mahvolduk." edebiyatıyla ülkemizi itibarsızlaştırmaya çalışan gönüllü iş birlikçilere inat, Türkiye artan kapasitesi, etkin dış politikasıyla Afrika'dan Asya'ya bütün dünyada güçlü hamlelere imza atmaktadır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Dünyanın en fazla dış temsilciliğine sahip ülkeler sıralamasında 6'ncı sırada yer alan ülkemiz dış temsilcilikleri vasıtasıyla ekonomi, turizm, sağlık, kültür ve düşünce gibi alanlarda Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü, TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi kurumlarımızla beraber etkili bir diplomasi ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin kapasitesindeki artış kuşku yok ki kendisine yönelen tehdit ve tehlikeleri çok boyutlu ve çok katmanlı hâle getirmektedir. Müttefiklik ve hatta stratejik ortaklık ilişkisi içinde olduğumuz ülkeler başta olmak üzere ülkemizin hak ve menfaatlerine, güvenlik önceliklerine karşı düşmanca faaliyetler artarak devam etmektedir. ABD ve AB ülkeleri tarafından ülkemize âdeti büyüyen bir tehdit gözüyle bakılması, Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Cumhuriyet'e yönelen tahammülsüzlük oldukça dikkat çekici ve endişe verici bir hâl almıştır. Bu haksız tutumun arkasında, Türkiye'nin aldığı kararları kendi başına icra edebilen ve ABD Dışişleri eski Bakanı Pompeo'nun tabiriyle öngörülemez bir ülke olmasına yönelik değerlendirmeler yatmaktadır. Aslında Türkiye attığı adımları ölçen, meşruiyet zemininden ayrılmayan bir ülke olarak her zaman güvenilir bir müttefik olmuştur. Bu noktada ne yazık ki bölgesinde haksızlığa ve ikiye bölünmeye muhatap olan da hep Türkiye olmuştur. Fakat Batı'nın bir türlü bilinçaltından çıkaramadığı İslam ve Türk düşmanlığı, meselelere objektif bir şekilde, hakkaniyetle yaklaşmasını engellemekte, ilişkilerimizi zehirlemektedir.

Merhum Yazar Raif Karadağ bu durumu şöyle izah etmektedir: "Salibin hilale hıncı ve kini bitmemiştir. İşgal edilen vatani Macaristan'dan iltica ettiği ABD'ye adım atar atmaz, daha ayağının tozunu aldirmeden bir kitap yazan Stefan Zweig, Türkçeye 'Tarihte Yıldızın Parladığı Anlar' adıyla tercüme edilmiş bulunan kitabında bu durumu, bu fikri, ehlişalip fikrini en açık ve reddi imkân dâhilinde olmayan bir vakia olarak ortaya koymaktadır. Muharrir bu eserinin birinci bahsi olan İstanbul'un fethi

kısmında salibi dile getiriyor ve bütün ehlihalibi seferberliğe çağırıyordu. Stefan Zweig diyor ki: 'Ey Hristiyanlık, ey salibe bağlı olanlar uyanınız. Barbarların Ayasofya'dan indirdikleri altın haç yerde sürünmektedir. Bu altın haç oradan alıp yerine koymak zamanı gelmiştir.' İşte bu da gösteriyor ki salibin hilale karşı hıncı dinmemiş, kin ve gayzı devam etmektedir." ABD Başkanı Biden'in Cumhurbaşkanımızı devirmek için her şeyi yapacağını, muhalefetle doğrudan ilişkiye geçeceğini söylemesinin ve bu doğrultudaki faaliyetlerinin arka planı budur. CAATSA yaptırımlarının, F-35 Projesi'nden çıkarılmamızın, sınırlarımızda terör örgütlerinin ağır silahlarla küstahça destekleniyor olmasının nedeni budur. Emperyalist anlayışıyla dünyada mazlumları inim inim inilen Fransa Başkanının Müslümanlara, Türkiye'ye karşı attığı küstah adımların da nedeni budur. Afrika'da samimi, adaletli bir ülke ve siyaset ortaya koyan Türkiye'nin nüfuz alanını genişletmesinden duyulan rahatsızlığın, kaygının nedeni budur. Terörist Ermenistan yönetiminin gözünü kırpmadan Azerbaycan'daki sivil yerleşimleri 900 kiloluk harp başlıklarıyla yok etmeye çalıştığı Karabağ Savaşı'nda işgalci ve soykırımcı Ermenistan'a koşulsuz destek verilmesinin nedeni budur. Yunanistan'ın Türkiye'ye Kıbrıs ve Doğu Akdeniz üzerinden baskı yapmasının, NATO müttefiklerimiz ABD ve Fransa'yla Türkiye'ye karşı savunma iş birliği anlaşmaları yapmasının, Yunanistan'ın âdeta ABD üssü hâline gelmesinin arkasında yatan mesele, bu bilinçaltıdır. Türkiye'nin ve Türk milletinin güçlü olması, bu zihniyetin temsil edildiği ülkelerin kâbusudur. Onlara göre Türkler paramparça olup, Anadolu'dan sökülüp atılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Aksi takdirde oyunları deşifre olacak; mazlum milletleri, güçsüz devletleri, arzu ettikleri sömürü düzenini sürdüremeyeceklerdir. Bizler bu mücadelenin ve hesaplaşmanın farkındayız ve sonucu ne olursa olsun geri adım atmayacağız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sadece dış güçlerle değil onun yerli iş birlikçileriyle de seve seve mücadele etmeye hazırız ve bu mücadeleyi hakkıyla da gerçekleştireceğiz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği muasır medeniyetler seviyesine kavuşma azmiyle millî birlik ve beraberlik içinde büyük ve güçlü Türkiye'yi 2023, 2053 ve 2071 hedeflerine ulaştırmak için var gücümüzle çalışacağız. İnaniyoruz ki 21'inci yüzyıl bir Türk asrı olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Cumhuriyet anlayışıyla, İlayikelimetullah uğruna asırlarca dünya barışı ve adaletin teminatı, İslam âlemi ve bütün mazlum milletlerin yegâne ümidi olan Türkiye'yi küresel bir güç hâline getirecek 2053 ve 2071 vizyonunun altyapısını adım adım inşa edeceğiz. Rahmetli fikir ve dava adamı Dündar Taşer'in "Türk'ün cezri Sakarya'da bitmiştir. Yeni bir met devrine girme çabasıdayız. Bu met olacak ve Türk milleti eski azametine kavuşacaktır. Bunun sancıları ve ızdırapları içindeyiz." tespit ve ifadeleriyle belirttiği zorlu günlerin Cenab-ı Allah'ın izniyle geride kalmış olduğunu görmekteyiz. Türkiye'nin geleceği parlaktır. Devlet-millet kenetlenmesiyle yarınlarmız Allah'ın izniyle aydınlıktır. Biz Türk milletinin cevheri aslısı ile yüksek seviyesine inanıyor ve güveniyoruz.

Bu düşüncelerle bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Eş Genel Başkan ve İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan.

Buyurun Sayın Buldan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA PERVİN BULDAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımız; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Tarihsel mücadelemizin, tutuklu siyasetimizin cezaevlerindeki onuru olan sevgili Figen Yüksekdağ'ı, sevgili Selahattin Demirtaş'ı, Sebahat Tuncel'i, İdris Baluken'i, Gültan Kışanak'ı, Leyla Güven'i, Ayşe Gökkan'ı, Aysel Tuğluk'u, Ayla Akat Ata'yı ve tüm arkadaşlarımızı buradan saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bugün burada görüştüğümüz bütçe, geçim derdindeki halkın değil, seçim derdindeki bir iktidarın bütçesidir; halkın bütçe hakkının yok sayıldığı, katılımdan uzak, sarayın emir ve isteğine göre hazırlanan bir bütçedir. Asgari ücret artışı başta olmak üzere grubumuzun bütçeye ilişkin verdiği tüm değişiklik önermeleri bir bir reddedildi çünkü bu bütçe retçi iktidarınızın bütçesidir. Bu bütçe ekmeği büyütme bütçesi değildir, halkın sofrasındaki ekmeği daha da küçültme, yoksulluğu, açlığı daha da büyütme bütçesidir. Bu bütçe adaletsizliği ve eşitsizliği daha da çoğaltma bütçesidir; saraya kemer gevşettiren, halka ise kemer sıkıran bir bütçedir; toplumsal barış taleplerini ve bu ülkenin çoğulculuğunu, farklılıkları reddeden tekçi sistemin retçi bütçesidir; kadınları ve eşitlik talebini reddeden erkek düzenin bütçesidir ve bu bütçe, iktidarınızın son bütçesidir, dönüşü olmayan gidişinizin bütçesidir. (HDP sıralarından alkışlar)

Geldiğimiz nokta: Türkiye toplumunun talep ve ihtiyaçlarıyla iktidarınızın tercihleri keskin bir şekilde ayrılmıştır. Halkın talebi huzurdur, refahtır, adalettir, gelir dağılımı eşitliğidir, toplumsal barıştır, özgürlüktür, güven duyacağı demokratik bir sistemdir; iktidarınızın hedefi ise çoğulcu kriz üreten, yozlaşmış, otoriter, rantçı sistemin ömrünü biraz daha uzatmaktır. Ekonomik ve sosyal olarak çökmekte olan halka diriliş, şahlanış, uçuş hamasetini izlettirmek isteyen, kitlesel açlığın karşısında, iktidar yandaşlarının koltuğunu güvence altına almaya çalışan bir anlayış bu ülkede halktan da, sokaktan da, sokağın gerçekliğinden de çoktan kopmuştur. Tanzim kuyruklarından sonra halkın ekmek kuyruklarına girdiği, bebek mamalarının raflara kelepçelendiği, açlığın, sefaletin kol gezdiği, kasapların sadece camından bakıldığı bir ülke, iktidarınızın bir özetidir. Marketlerde ürünlere koyulan kotalar, saray sefanızı sürdürmek için temel gıdalara, elektriğe, suya, gaza, benzine varıncaya kadar her şeye yaptığınız yüksek zamlar iflasın, çöküşün bir sonucudur, bir fotoğrafıdır. İşsizlikten intihar eden insanlar, inşaatlarda can veren, ataması yapılmayan gençler, yurt bulamayan öğrenciler, borcu nedeniyle cezaevine atılan çiftçiler, geleceği çalınan gençler, her gün katledilen kadınlar, çocukları uyuduktan sonra evine gidebilen işsiz babalar, "Geçinemiyoruz." diye sokaklara dökülen yoksullar iktidarınızın özetidir. Halk yoksulluk içindeyken rantın bolluğu içindeki TÜGVA'larınız, torpilli yandaş atamalarınız, çifter maaşlarınız, bitmek tükenmek bilmeyen saray israfınız, 5'li çetenize vergi affınız iktidarınızın bir özetidir. Pandemi, yangında, selde, depremde kaderiyle baş başa bıraktığınız, destek yerine tepelerine çay attığınız halkın yaşadıkları iktidarınızın özetidir.

Sokaklarda kıtlığın konuşulduğu günlerden geçiyoruz. Ülkeyi bu hâle getiren sizin iktidarınızdır, dış güçler değildir; sizlersiniz. Herkese yetecek kaynaklara sahip olan bu ülkeyi, bereketli ülkeyi tarımda, hayvancılıkta, gıdada dışa bağımlı hâle getirdiniz. Eli nasırlı üreticilerin yerine yandaş ithalat vurguncularınızı, verimli toprakların yerine ithalat limanlarınızı koydunuz. Bir taraftan "Bu ülke bolluk içinde." yalanına sarılırken diğer taraftan, tahıl ambarı olan bir ülkeyi ithalat ambarına çevirdiniz. Daha geçenlerde 285 milyon dolarlık buğday, arpa, yağ ihalesi yaptınız. Açlığı ihaleye çevirip üzerinden ithalat zenginleri yaratan bir iktidar olarak tarihe geçtiniz. Aynı zihniyet ikide bir çıkıp "Halkı faizle ezdirtmeyeceğiz." diyor, 2022 bütçesinde yurttaşın sırtına yüklediğiniz faiz borcu 240 milyardır. Diliniz faiz indirmekte, eliniz ise durmadan faiz borcunu artırmaktadır. Nas ortadaysa

buyurun, ilk devletten başlayan; öğrenciden, çiftçiden, borçlu vatandaştan aldığınız yüksek borç faizlerini hemen şimdi silin. Nas yurttaş için geçerli midir, geçerli değil midir? Kendinize gelince nas, yurttaş gelince acı reçete sunmaktan artık vazgeçin. (HDP sıralarından alkışlar)

4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 10.396 liraya ulaştı, sarayınızın zenginlik sınırı ise 128 milyar dolardır. Açlık sınırı asgari ücreti geçti, bugün açlık sınırı 3.192 liradır, iktidarınızın tokluk sınırı ise çiftler, hatta üçer, beşer maaşlarıdır. Yaratığınız ülke tablosu işte budur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminiz yüksek kâr, yüksek enflasyon, yüksek faiz borcu, yüksek işsizlik, yüksek yoksulluk sistemidir. Kitabını yazamıyorsunuz ama faizi, rantı, yolsuzluğu kitabına gayet iyi uyduruyorsunuz; işte, sizin bütçeniz budur.

"Kriz yok, en kötüsünü geride bıraktık, Türkiye şaha kalkıyor." dediniz, sonuç ortadadır; tam anlamıyla yerli ve millî bir çöküştür. Katar'ı, Birleşik Arap Emirlikleri'ni kayyum yaptığınız ekonomi hızla çökmektedir. Haksız ve emeksiz zenginleşen iktidar düzeniniz sebeptir, emeksiz bırakılan halk ise sonuçtur. Saraylarınızın sınırlı israfı sebeptir, ülkenin topyekûn iflası ise sonuçtur. Suriye savaşına, çetelere, S-400'e harcadığınız paralar, 2022 bütçesinde güvenlikçi politikalara ayırdığınız 246 milyar sebeptir, ekmek kuyrukları, işsizlikten intiharlar, kararan hayatlar sonuçtur. Bir de kalkmış "ekonomik kurtuluş savaşı" diyorsunuz. Evet, sizinki ekonomiyi değil, tek adamı kurtarma savaşıdır. (HDP sıralarından alkışlar) Buradan söylüyorum: Sizin savaşınızın finali "Er Ryan'ı Kurtarmak" filminin finali gibi asla ve asla olmayacaktır. Çünkü sizin derdiniz vatandaşın geçimi değildir, "Seçimi nasıl kazanırız?" derdidir. Derdiniz enflasyonu, işsizliği, hayat pahalılığını düşürmek değildir, 50+1'i düşürmek derdidir. Amacınız yurttaşın huzuru değildir, yandaşlarınızın huzur hakkıdır. Amacınız milletin aşını çoğaltmak değildir, çiftler maaşlarınızı çoğaltmaktır. Amacınız vatandaşın borcunu silmek değildir, 5'li çetenizin vergi borçlarını sıfırlandırmaktır. Hedefiniz gençlere istihdam yaratmak değildir, eş, dost, akrabalarınızı kamuya doldurmaktır. Amacınız hukuka uymak değildir, hukuku kendinize uydurmaktır. Artık şapkadandan tavşan çıkarma döneminiz çoktan bitmiştir, tavşanı da yürüttüğünüz için şapka artık boştur sevgili arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar)

Zihniyetinizi değiştirmeden sık sık Hazine Bakanı, Merkez Bankası Başkanı değiştirerek farklı sonuç beklemeniz beyhudedir. Einstein'ın dediği gibi "Bir sorunu ortaya çıkaran zihniyet o sorunu asla çözemez."

TÜİK'in yalan rakamları bir yana, halkın mutfağındaki gerçek enflasyon bugün yüzde 60'a dayanmış durumdadır. AKP Genel Başkanı ise "Göreceksiniz, seçim öncesi enflasyon düşecek." diyor. Evet, iki düşüşü birden göreceğiz; önce iktidarınızın sandıkta düşeceğini göreceğiz, sonra enflasyonun mutfakta düştüğünü göreceğiz sevgili halkımız. (HDP sıralarından alkışlar) TÜİK'iniz de yalanlarınız da sizi kurtarmaya asla yetmeyecektir. Bunu biz başaracağız, enflasyon altında inim inim inlettığınız emekçi, yoksul halklarımız başaracak.

Evet, sevgili milletvekili arkadaşlarım, eğer bir ülkede kalıcı barış ortamı yoksa, demokrasi her gün siyasi darbe uygulamalarıyla karşı karşıyaysa, denge denetleme, demokratik tartışma zemini, adalet, hukuk yoksa, kayyum rejimi devredeyse o ülkede güven ve ekonomik istikrar olmaz, olamaz. Her şeyden önce sistem demokrasiye kapalıysa, halk iradesini dışlıyorsa, çoğulculuğu reddediyorsa o ülke düzlüğe çıkamaz. Bugün yaşamakta olduğumuz çöküş büyük bir demokrasi krizidir, iktidar ortaklarının yarattığı çoklu siyaset krizidir. Toplumsal alanı olabildiğince daraltan, demokratik sivil siyaseti yok etmeye çalışan, bunun karşısında ise otoriter iktidarı devasa büyüterek derinleştiren bir siyasal anlayış krizin en temel nedenidir. Mutlak güç ve otoriteyle bu ceberut düzeni ayakta tutmak için kaynakları askerî, güvenlikçi politikalara ayıran anlayış krizin tam da sebebidir.

Bir asırlık tekçi, inkârcı, otoriter sistemin, vesayetin ve statükonun yeni sahipleri olarak bir yüzyıl daha bu sistemi ayakta tutma çabası içerisinde olduğunuzu elbette ki biliyoruz. Sisteminiz, bu ülkenin tüm kurucu halklarının, ötekileştirilen, tekleştirilerek istenen kimliklerin, inançların, yoksulların, emekçilerin ülke yönetiminde söz sahibi olmaması, eşit ortaklığa dayalı yeni bir yaşam ve demokratik bir gelecek oluşturmaması için örülen bir duvardır. Kürt'ün de Alevi'nin de Arap'ın da Ermeni'nin de Süryani'nin de Ezidi'nin de Rum'un da Roman'ın da Çerkez'in de Laz'ın da Pomak'ın da Yahudi'nin de Hristiyan'ın da haklar ve kimlikler temelinde güvende olmadığı, eşit olmadığı bir düzendir bu. "Hızlı karar alma mekanizması" vesaire diyerek bu sistemi allayıp pullayamazsınız. Hızlı kararlarınızın ne olduğunu halk gayet iyi biliyor. Hızlı işleyen kararınız, halkı sopayla ve korkuyla hizaya getirme kararıdır; yurttaşların hak taleplerini bastırma ve ezme, kapısına kolluk gücünü dayama kararıdır; kadınların eşitlik talebini engelleme kararıdır; adalet arayan insanlara adaletin kapısını kapatma kararıdır; Roboski'de, Soma'da, Çorlu'da, Suruç'ta, Ankara Gar'da gerçek adaleti işletmeye kararlıdır.

Urfa'da iki oğlu ve eşi gözlerinin önünde katledilen bir anne, Emine Şenyaşar, adaleti aylardır sokaklarda, vicdanlarda aramaktadır. Siz, kadim, peygamberler şehri olan Urfa'yı adaletin yerin dibine gömüldüğü, çorak bir toprağa dönüştürdünüz, Mısra Öz'ün üç yıldır yollara düşerek aradığı adaleti Çorlu'da rayların altına gömdünüz. Cumartesi Annelerinin adalet ve hakikat mücadelesini engelleyerek 1990'ların Susurluk karanlığına sahip çıktınız. İşte, Türkiye'nin ortak vicdanı olan annelerin yaşadıkları, iktidarınızın ve düzeninizin bir özetidir.

Ayrımcı, ötekileştirici, hedef gösterici, tehdit edici dille toplumu kutuplaştırdınız, ülkeyi kamplaştırdınız. "Biz ve onlar" diyerek birbirine sırtını dönen "bizler ve onlar" yaratmaya çalıştınız, "onlar" duygusuyla ortak değerleri hedef aldınız. Evet, erdemli olmayan bir siyaset anlayışı toplumu da ülkeyi de yıkıma uğrattı, siyaset kurumunu da çöktürdü. İşte, bugün yürüttüğünüz siyaset, tam anlamıyla sistemin tüketen, toplumu yıkıma uğratan bir anlayışa dayanmaktadır. "Siyaset" denilince, bugün Türkiye toplumunun tanıklıklarıyla tecrübe ettiği yalan siyasetidir, dolandırıcılık ve talan düzenidir; evet, kayırmacılıktır, iktidar yandaşlığıdır, partizanlıktır, başkasının hak ve hukukunu çiğnemektir, kibirdir, güç zenginliğidir.

Kurumsallaştırmaya çalıştığınız partizanlık sistemiyle parti devleti, parti yargısı, parti kurumları, parti bürokrasisi, parti medyası projesini adım adım hayata geçirmeye çalıştığınızı görüyor ve biliyoruz. Her gün düşman üreten, düşmansız ayakta kalamayan, güvenlikçi sistemin ömrünü uzatabilmek için iç politikada, dış politikada, her yerde çatışma politikasından besleniniz. Yayılımcı, emperyal hayallere kapıldınız. "Oyun bozacağız." derken izlediğiniz yanlış politikalarla kendi ülkenizin içini bozdunuz. Oraya buraya parmak sallarken ülke parasını pula çevirdiniz. Uluslararası alanda kriz fırsatçılığına çıktınız, krizi kendi ülkenizde büyüttünüz. "Kürtler, hiçbir yerde rahat nefes almasın." diye her yerde Kürt düşmanlığı yürüttünüz. Çatışma politikasıyla Türkiye'yi nefes alamaz hâle getirdiniz. Kürt'e kaybettirme politikasıyla Türkiye'ye kaybettirdiniz hem de çok büyük kaybettirdiniz. Rotası barış olmayanlar kriz ve istikrarsızlıktan asla kurtulamazlar.

Ekonomi politikasını polisiye yöntemlerle yürütmek için yeniden Millî Güvenlik Kurulunu devreye koydunuz. Oysa, ekonomideki yıkımın sebeplerinden birini görmek istiyorsanız, çözüm sürecini bitirerek savaş kararı aldığınız Aralık 2014'teki Millî Güvenlik Kurulu toplantısına bakmanız yeterlidir; işte, siz, çöküşün temellerinden birini tam da o gün attınız.

Bugünkü yıkımın sebebi ürün stokçuluğu değildir; iktidarınızın savaş ve kriz stokçuluğudur; kin, nefret ve düşman stokçuluğudur. Çözüm sürecinde 12 bin dolar olan millî gelir, bugün 8 bin dolara inmiştir sevgili arkadaşlarım; kişi başı 4 bin doları savaşa harcadınız. Oysa, çözüm sürecinde ekonomi de büyüyordu demokrasi de geliyordu. Barış çabaları büyürse ekonomi de büyür, istikrar da gelişir; savaşı büyüttüğünüzde ise ekonomiyi yerlerde süründürürsünüz.

"İzin verilirse bu sorunu bir haftada çözerim." diyerek cesur bir irade ortaya koyan Sayın Öcalan'ın çözüm çağrısına tecritle karşılık verdiniz. Hukuka aykırı görüşle, engellemelerle çözümsüzlüğü büyüttünüz. Sonuç, her yönüyle çözülen Türkiye'dir.

İçeride, barışa kapattığınız kapı sebeptir; dışarıda, uluslararası alanda medet umduğunuz, saatlerce bekletildiğiniz kapılar ise birer sonuçtur. 2013'teki çözüm iradesinin reddi sebeptir, 2021 Türkiye'sinin çöküşü ise sonuçtur sevgili arkadaşlar.

"Ne Dolmabahçe'si ne çözüm mü?" diyen akıl, bugün Kürt sorununun çözüldüğünü savunmaktadır. Dik duramayanlar, cesareti olamayanlar, inkâra sarılanlar sorunu elbette ki çözemez. Dolmabahçe masasının yerine savaş koalisyonuyla çözümsüzlük masası kuranlar sorunun karşısında çözülmür, nitekim de çözülmüyor.

Evet, çözülenlerle sorun çözülemez. Bu mesele, samimiyetle yaklaşan, geçmişten ders alan, demokratik müzakereye, diyaloga inanan bir irade ve siyasi akılla çözülmür ve çözülecektir de. Bu irade, Türkiye halklarının ve demokrasi güçlerinin bugünkü ortak barış iradesidir ve demokratik, parlamenter zemindir.

HDP, demokratik müzakere ve ortak çözümün siyasi bir aktörü ve öznesidir. Çözümsüzlüğü büyütmek için HDP'ye ve demokratik siyasete karşı her gün siyasi darbe politikası yürütüyorsunuz. Ülkede o kadar çürümüşlük, yolsuzluk, dolandırıcılık, çetecilik varken partimiz hakkında açılan Kobani kumpas ve siyasi intikam amaçlı kapatma davası siyasi bir darbe girişimidir. Türkiye'nin üçte 1'inde halk iradesini hiçe sayarak belediyelerimize kayyum atamanız siyasi bir darbedir. Eş başkanlık sistemimizi hedef alan tüm saldırılarınız, kadına karşı bir erkek darbesidir. Sevgili Demirtaş ve sevgili Yüksekdağ başta olmak üzere, tutuklu binlerce seçilmiş siyasetçi arkadaşımız darbe hukukuyla cezaevlerinde tutulmaktadır. Kobani kumpas davası, iktidarınızın bir seçim kampanyasıdır. Merkez Bankası Başkanı değiştirir gibi sık sık değiştirdiğiniz mahkeme üyeleri sarayınızın birer partizanıdır. (HDP sıralarından alkışlar) İŞİD'in Kobani'de kendi karanlığına gömülmesi politikalarınızı çökertti, siz de HDP'yi ve demokratik siyaseti tasfiye ederek intikam almak istiyorsunuz, biz bunun gayet iyi farkındayız. 7 Haziranın, 31 Martın siyasi intikamını almaya çalıştığınızı çok iyi biliyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Ortada bir hukuk yoktur, bağımsız bir yargı hiç yoktur; engizisyon mahkemeleriniz vardır sevgili AKP'li üyeler. Ama unutmayın, darbe mahkemelerinizle siyaseti de geleceği de şekillendiremeyeceksiniz; sandıkta, meydanlarda yenemediğiniz HDP'yi mahkeme salonlarında da asla yenemeyeceksiniz. (HDP sıralarından alkışlar) Kumpas ve komplo siyaseti yenilecektir bu ülkede.

Şunu da hatırlatırım: HDP'nin mücadele geleneği bugüne değin sayısız yargı darbesi, siyasi kumpas ve komplo gördü. 1990'larda Mehmet Sincarları, Vedat Aydınları katleden zihniyetin bugünkü sahipleri İzmir'de, parti binamızda Sevgili Deniz Poyraz'ı katletti. HDP'yi suikast, linç, siyasi soykırım operasyonları ve yargı kumpasları kısılcına alarak siyaset yapamaz hâle getirmek isteyenler şunu iyi bilsinler: Biz diz çökmeyiz, boyun eğmeyiz, demokratik siyasetten ve barış mücadelesinden asla vazgeçmeyiz. (HDP sıralarından alkışlar) Siz yasalaştıkça biz demokratik siyaseti yaşamın her alanında daha fazla büyümeye devam edeceğiz. Tutuklu ama özgür siyasetimiz mutlaka kazanacaktır; iradeye kelepçe vuran erdemsiz, yozlaşmış, korkak siyaset ise büyük kaybedecektir. (HDP sıralarından alkışlar)

Sevgili Musa Anter'in dediği gibi

"Ve cellat uyandı yatağında bir gece,

'Tanrım' dedi. 'Ne zor bir bilmece!

Öldükçe çoğalıyorlar,

Ben tükenmekteyim öldürdükçe."

İşte, HDP budur sevgili arkadaşlarım. (HDP sıralarından alkışlar) Bir gidip bin gelen, milyonlarca yoluna devam eden, cezaevlerine de meydanlara da sığmayan köklü bir mücadele deryasıdır. Halkları hak, adalet, eşitlik ve barış temelinde birleştiren ve Türkiye'nin özgür geleceğinin teminatı olan bir fikriyattır. Bir ucu Anadolu'da, diğer ucu Mezopotamya'da olan bu fikriyatı durduramayacaksınız, engelleyemeyeceksiniz.

Evet, değerli halkımız, ülke olarak yaşadığımız büyük çöküş aynı zamanda çıkış için de önemli fırsatlar yaratmaktadır. İktidarın her ne kadar uykuları kaçsa da ülke artık bir seçim sürecine girmiştir.

Buradan bir çağrı yapmak istiyorum: Politikanıza güveniyorsanız, cesaretiniz varsa buyurun, sandığı hemen getirin, halk kararını versin. Seçim koşulları çoktan oluşmuştur, halk sabırsızlıkla sandığı beklemektedir. Oyalamayla zaman kazanmaya çalışmayın, ne yaparsanız yapın o büyük yüzleşme günü mutlaka ama mutlaka gelecektir. (HDP sıralarından alkışlar) Eninde sonunda o sandık kurulacak ve gerçeklerle, yarattığınız tabloyla mutlaka yüzleşeceksiniz.

Yurttaşlarımız şunu bilmelidir: Bu bir Cumhurbaşkanlığı seçimi değildir; bu bir rejim seçimidir, gelecek yüzyılı belirleme seçimidir. Bu seçim, halkın huzur ve refah içinde eşitçe yaşayacağı güçlü bir demokrasi ve herkes için adalet düzeni ile hukuksuzluk, talan ve soygun düzeni arasındaki bir seçim olacaktır. Haksız zenginleşme ve yolsuzluk düzeni ile ekmeği, aşu büyütme arasındaki bir seçim olacaktır. Bu seçim, halklarımıza tekçiliği dayatan düzen ile, kimliği, dili, inancı ve kültürü reddedilmeden herkesin eşit ve özgürce birlikte yaşayacağı ortak gelecek arasındaki bir seçimdir. Bu seçim, eşitsizlikle en büyük şiddet ve ayrımcılığa uğrayan, kazanımları her gün saldırı altında olan kadınların özgürlük ısrarı ile erkek düzen arasındaki bir seçim olacaktır. Bu seçim, özgür bir gelecek kuracak olan gençler ile bu geleceği karartmak isteyen kötülük düzeni arasındaki bir seçim olacaktır. Bu seçim, en büyük barış ittifakı ile ülkeyi yıkıma götüren savaş koalisyonu arasındaki bir seçim olacaktır. Bu seçim, rant için talan edilen ormanlar, dereler ile rantçı iktidar arasındaki bir seçim olacaktır.

Evet, Türkiye halkları asla karamsarlığa ve kaygıya kapılmamalıdır; büyük demokratik dönüşümü mutlaka ama mutlaka başaracağız. İşçisiyle, emekçisiyle, esnafıyla, çiftçisiyle, kadınıyla, genciyle omuz omuza vererek, ortak mücadeleyi büyüterek bu düzeni birlikte değiştireceğiz; mücadelemize güveniyor ve inanıyoruz.

Bu mücadele ekmeğimizi de aşımızı da büyütme mücadelesidir; herkes için ekmek, herkes için barış, herkes için adalet, herkes için demokrasi mücadelesidir; ortak, eşit gelecek mücadelesidir; bu mücadele, bizim olan kazanımlarımızı söke söke bu düzenden geri alma mücadelesidir. (HDP sıralarından alkışlar) Halktan gasbettiğiniz hakları, özgürlükleri, alın terinin hakkını söke söke, misliyle geri alacağız; sevgili halkımız, bunu asla unutmayın ve asla kaygıya kapılmayın.

Sevgili kadınlar, İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, gasbedilen tüm haklarınızı erkek düzeninden söke söke geri alacak ve bu erkek düzenine son vereceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Gasbettiğiniz belediyelerimizi yolsuzluk ve yüzsüzlük yarışına giren o kayyumlardan bir bir geri alacağımızın bir kez daha sözünü veriyoruz halklarımıza. (HDP sıralarından alkışlar) Halkın ekmeğiyle, geleceğiyle oynamanın siyasi bedelini sandıkta çok ağır ödeyeceğinizi ifade etmek istiyorum.

Demokrasiden, barıştan, adaleten, emekten, birlikte yaşamdan yana olan; bu düzenin zulmü altında her gün bedel ödeyen tüm yurttaşlarımıza, toplumsal muhalefete, tüm demokratik muhalefete buradan mücadele ortaklığı çağrısı yapıyorum: Gelin, yeni bir dönemi hep birlikte başlatalım. Korkuları, siyasi kaygıları, hesapları bir kenara bırakalım; siyasetüstü bakalım meseleye. Bu ülke halklarının enkazdan kurtulması için en güçlü birlikteliği kuralım sevgili arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Buldan, buyurun.

PERVİN BULDAN (Devamla) - Türkiye toplumunu yoksulluk, işsizlik, açlık, adaletsizlik sarmalıyla kuşatan bu zulüm düzeninin karşısında demokrasi, adalet, barış, özgürlük ve ekmek mücadelesini büyütelim. En güçlü demokrasi ittifakıyla, büyük barış ittifakıyla 100'üncü yılında Cumhuriyeti büyük demokrasiyle, büyük barışla buluşturalım. HDP buna vardır, bu cesarete ve

kararlılığa her zamankinden fazla sahiptir ve bunu başaracaktır. Herkes umutlu olmalıdır, değişim gücü halklarımızın elindedir. Karunlaşan iktidar düzenini değiştirecek olan halklarımızın Harunlaşan mücadelesi kazanacaktır sevgili halkımız. Unutulmamalıdır, karanlığın en koyu olduğu an aydınlığın en yakın olduğu andır ve o an hızla yaklaşmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERVİN BULDAN (Devamla) - Büyük değişime az bir süre kalmıştır ve bu büyük değişimin kapısını HDP şimdiden açmıştır. Milyonların iradesi ve umudu yeni bir dönemi başlatacaktır. Güneşi gülüşüne, direnişi yaşamına sığdıran kadınlar ve cesaretini gelecekte buluşturan gençler bu yüzyılı demokrasi ve özgürlük yüzyılına çevirmeyi mutlaka ama mutlaka başaracaktır diyorum.

Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi de Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı, Eş Genel Başkan ve Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen muhterem halkımız; 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'ni konuşuyoruz. Hükümetin sunuşunu dinlediniz, rakamlar var, büyümeden söz ediliyor, çeşitli veriler sunuluyor ama halkın gerçeğini karartacak hiçbir bilgi burada önümüze gelmiyor, gelmez de gelemez de çünkü hakikat, halkın bizzat yaşadığı yerdedir, sokaktadır, pazardadır, manavdadır, markettedir. TÜİK'in rakamlarıyla bu hakikati gizleyebileceğini sananlar çok büyük yanılıyorlar, yanıldıklarını da çok gecikmeden, çok büyük darbelerle öğreneceklerdir. Halkın kendilerine vereceği büyük dersle bu hakikatin farkına varacaklardır.

Şimdi, bize endeksler sunuyorlar, diyorlar ki: "Türkiye'de, işte, büyüme şu kadar." ama bu büyümenin nasıl pay edildiğini, paylaşımın nasıl gerçekleştiğini anlatmıyorlar. Evet, bir büyüme var görünüyor. "İhracata dayalı büyüme" deniliyor; bu büyümede esas olan, bir grup sermayedarın daha da zenginleşmesidir, yoksulun daha yoksul hâle gelmesidir. Yeni bir ekonomi modelinden söz ediyorlar oysa bu ekonomi modeli yeni değil, daha önce de denendi. Asıl yapılmak istenen, bu ülkeyi ucuz emek cennetine çevirmektir; daha doğrusu, küresel sermaye için ucuz emek cenneti, bu ülkenin halkları içinse bir cehenneme dönüştürmektir.

Şimdi, bakın, endeksler var önümüzde ve bu küresel endeksler de hakikati, bizim anlattığımız hakikati perçinliyor. Mesela, Türkiye'de -Küresel Organize Suç Endeksi'ne bakıyoruz- bir suç imparatorluğu yaratıldığını söylüyoruz sürekli. Küresel Organize Suç Endeksi'ne göre Türkiye toplamda dünyada 12'nci sırada, "insan kaçakçılığı" ve "silah ticareti" kategorilerinde 1'inci, "devlete ilişik suç aktörleri" kategorisinde 2'nci sırada. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne bakıyorsanız, 139 ülke arasında 117'nci sırada; bu, 2021'in rakamları. Daha vahim endeksler de var. Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü tarafından hazırlanan bir liste var ve bu "eylem gücü" denen kuruluş, OECD'nin ortaya çıkardığı, oluşturduğu bir kuruluştur. Türkiye gri listeye alınıyor, sebep: Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanının engellenmesinde başarısız olmanız. Her önüne geleni teröristlikle suçlayan bu iktidar, uluslararası endekslere terörizmin finansmanını engellemeyen bir iktidar olarak giriyor, ülkeyi bu açıdan gri listeye sokabiliyor.

Öte yandan, Sefalet Endeksi'ne baktığımızda, Türkiye bugün 1'inci sıradadır, daha doğrusu "en sefil ülke" kategorisinde yer almaktadır. Bütün bunları yaratan bu düzendir, bu düzenden beslenen mevcut iktidardır. Bu iktidarın siyasal, sosyal, ekonomik programları bu ülkeyi çoklu krize sokmuştur ve bu çoklu kriz her geçen gün derinleşmekte, bedeli de ağırlaşmaktadır. Ekonomik kriz bunun bir göstergesi, bir boyutudur, önemli bir boyutudur ama bunun temelinde siyasi çöküş ve düzenin bozukluğu yatmaktadır. (HDP sıralarından alkışlar)

Evet, eğer hukukun üstünlüğünde dünyada en gerilerde yer alıyorsanız, bu ülkede hukuk diye bir şey bırakmamışsanız zaten bu ülkede istikrar da olmaz, güvenlik de olmaz, kimse de kendisini güvende hissetmez. Denetimin olmadığı, hukuk devletinin işlemediği yerde yolsuzluk da organize suç da alır başını gider. İşte o nedenle "Bu ülke bir suç imparatorluğu hâline getirilmiştir." diyoruz. Bakanların çetelerle, mafyalarla ilişkisine dair sayısız veri, bilgi, ifşaat, itiraf ortadayken bir tek savcı kılını kıpırdatmamakta, Hükümet harekete geçmemekte, Meclis üzerine düşeni yapmamaktadır. (HDP sıralarından alkışlar)

Sürekli iç düşman yaratan, yaratmak için elinden gelen bütün çabayı harcayan bu sistem, esas savaşı içeride, halkına karşı yürütmektedir. Oysa, bu ülkeyi çökerten tam da bu anlayıştır; halkı birbirine karşı düşmanlaştıran, kutuplaştıran, ayrıştıran, suçlara, organize suçlara, büyük uyuşturucu kaçakçılığına her türlü kapıyı aralayan ve bunları engellemek için hiçbir girişimde bulunmayan bu anlayıştır değerli arkadaşlar. İçişleri Bakanlığı bütçesi konuşulurken görüldü; evet, bir İçişleri Bakanlığımız var ve Bakanımız var, bugün hakkında sayısız iddia ve bunlarla ilgili bir sürü veri varken çıkıp halkı, muhalefeti, muhalifleri tehdit etmekte hiçbir beis görmüyor, hiç utanmıyor çünkü cesaretini bu sistemden, bu iktidarın korumasından alıyor. Bu sistemin, bu zihniyetin işleyişinin bir ürünü olduğunu, kendisinin de bunu yürütmekte başarılı sayıldığını varsayıyor; o nedenle de tehditlerine, şantajlarına devam edebiliyor.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede en büyük sorun cumhuriyetin demokrasiyle buluşamamış olmasıdır. Bu sorunun yarattığı tahribatları yüzyıldır yaşamaktayız, önümüzdeki büyük hedef artık cumhuriyeti demokrasiyle buluşturma hedefi olmalıdır ve bunun için de Kürt sorununun mutlaka demokratik yollarla çözülmesini sağlamak gerekiyor.

Ekonomide büyük eşitsizlik yaşıyoruz; sınıflar arası uçurum, gelir dağılımındaki uçurum derinleştikçe derinleşiyor ama öte yandan, Kürt sorununun çözümsüzlüğünün yarattığı yaralar da derinleşiyor.

Şimdi, sizlere bazı haritalar göstereceğim, böylece ekonomi ile iyasetin, Kürt sorunu ile demokrasinin nasıl iç içe geçtiğini daha iyi görebileceğiz diye düşünüyorum.

Bugün iktidarın Kürt sorununda izlediği politika, 1925 tarihli Şark Islahat Planı'ndan farklı değildir; aynı ruhu taşımaktadır, aynı ruhla yürütülmektedir. Şark Islahat Planı'nın kapsadığı bölgeyi görüyorsunuz. Peki, daha sonra, bununla birlikte kurulan umumi müfettişlik düzenine bakalım, aşağı yukarı aynı bölge. Olağanüstü hâl bölgesi haritasını görelim; evet, hukukun, demokrasinin askıya alındığı yer de OHAL bölgesi. Peki, 2019 seçimleri sonrasında kayyum atanan belediyelerin haritasına bakalım: Aynı bölge değerli arkadaşlar. Devam ediyor haritalarımız: Kişi başına millî gelirin en düşük olduğu iller; aşağı yukarı aynı harita değerli arkadaşlar. Devam ediyoruz: İşsizliğin en yüksek olduğu iller; evet, aynı harita. Bunlar bize neyi anlatıyor? Kürt sorununun demokratik çözüm, ülkede eşitsizliklerin giderilmesi, barış içinde eşit, ortak yaşamın kurulması için her alanda gereklidir. Evet, siyasal alanda gereklidir, toplumsal alanda gereklidir, ekonomide de gereklidir. Eğer bütçe rakamlarını tek tek incelersek göreceğiz ki bu bütçede yine en büyük paylardan biri güvenlik harcamalarına ayrılmıştır. Yani bu bütçe bir savaş bütçesi olarak da karşımızda durmaktadır. (HDP sıralarından alkışlar) Peki, güvenlik harcamalarına bu kadar payın ayrılmasının bedeli nedir, karşılığı nedir? Her gün sofradan ekmeğin biraz daha alınması, aşın biraz daha azalmasıdır değerli arkadaşlar. Eğer, bu savaş anlayışı içeride Kürt sorununda güvenlikçi politikalar, bölgede her çatışma alanını bir savaş politikası fırsatına çevirmeye çalışan yaklaşım olmasa, 2015'teki gibi, bütçede güvenliğe ayrılan pay bugünün belki de çok daha altında olacaktır; daha doğrusu, oran çok daha küçük olacaktır. Biraz önce sevgili Başkanım, Eş Başkanım Pervin Buldan da rakamları söyledi. Evet,

2013'te kişi başına düşen millî gelir 12 bin dolardan bugün 8 bin dolara düşmüşse bunun temeli, Kürt sorununda güvenlikçi politikalar, bölgede izlenen savaş politikaları ve toplumsal barışı yok eden bu genel antidemokratik anlayıştır. Ülkeyi kutuplaştıran, çoğulculuğu yok sayan, farklılıkları tekleştirmeyi amaçlayan bu anlayışın ülkeye huzur getirmesi mümkün değildir, huzur olmayan bir ülkede ekonomik refahın sağlanmasına da imkân yoktur değerli kardeşlerim. Eğer denetimden uzak bir sistem kurarsanız, evet, bilin ki yolsuzluk da hırsızlık da alıp başını gidecektir bugünkü gibi ve gelir dağılımındaki adaletsizlik uçurumlarla anlatılacaktır, tıpkı şimdi yaşadığımız durum gibi.

"Kamu-özel iş birliği projeleri" adı altında yandaşlara peşkeş çekilen kamu kaynaklarının, halkın mallarının haddi hesabı yoktur. Faize sadece 2022 yılı bütçesinde ayrılan pay 240 milyar liradır. Sadece bu yandaşlara "garanti ödemeleri" adı altında ayrılan pay, dövizle endeksli olduğu için kurlardaki son gelişmelerle 2-3 katına çıkmıştır. Bütün bunlar; yandaşla daha fazla kaynak, halka daha fazla açlık, daha fazla yoksulluk, daha fazla baskı demektir. Eğer bir sistem yoksulluk üretiyorsa ondan yoksullukla mücadele etmesini bekleyemeyiz. Bir sistem yoksulluğun bizzat kaynağı olan politikaları uyguluyorsa yapacağı şey, yoksullarla mücadele etmektir. Yoksulların derdini, hakkını, talebini dile getirenlerle mücadele eder; yoksullukla değil, yoksulluğa karşı çıkanlara saldırır; şimdi yaptığı gibi. Evet, emek çevrelerine saldırır, işçiye saldırır, sendikalara, bütün diğer meslek örgütlerine saldırır ama bütün bunları durdurmanın da yolu var, imkânı var ve bunun örnekleri de var.

Bir örneği 2019 yerel seçimleri ise, son örneği Türkiye Barolar Birliğinin dün sona eren 36'ncı Olağan Genel Kuruludur. Bakın, bu yönetimin, eski yönetimin devam etmesi için kanun değiştirdiler, her türlü manevrayı yaptılar ama demokratik mücadelede ortaklığın karşısında yenildiler. (HDP sıralarından alkışlar) O yenilgiyi sağlayan bütün bu desteğe, kanun değişikliğine ve her türlü medya imkânına, propaganda imkânına rağmen eski Başkana kaybettiren şey, hukukun üstünlüğü, demokrasi ve insan hakları için yürütülen ortak mücadeleydi. Bu alanda ortaklaşmanın başka alanlarda da önemli sonuçlar doğuracağını hepimizin görmesi gerekiyor değerli milletvekilleri, sevgili halkımız.

Evet, Kürt sorununda savaşçı politikalardan vazgeçerseniz o zaman yeni bir başlangıç için Mecliste, burada demokratik siyasetin işleyişiyle yeni yollar bulmamız elbette mümkündür. Biz Kürt sorununun çözümünü, Türkiye'de sömüründen, kadına karşı her türlü ayrımcılık ve şiddetten, gençliğin yok sayılmasından, çocuklara karşı uygulanan her türlü zulüm politikasından ve yoksullaştırıcı politikadan ayrı görmüyoruz. Bütün bunları birleştirecek olan şey de demokrasi ve barış mücadelesidir. "Büyük demokrasi ittifakı" çağrımızın temelinde de tam bu yatıyor değerli milletvekilleri. Biz, bu sistemden canı yanan bütün mağdurların, bütün mazlumların, yok sayılanların, sömürülenlerin, açların bir araya gelebileceği bir büyük birlikteliği hedefliyoruz. Çağrımızı da bu büyük birlikteliği sağlamak için her vesileyle tekrarlıyoruz. Bu birlikteliği sağlarsak yeni bir başlangıç da mümkündür, bu ülkeyi gelecek yüzyıla ya da cumhuriyetin ikinci yüzyılına büyük bir barış ve demokrasi hareketiyle taşımak da mümkündür. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Bertolt Brecht'in dediği gibi "İhtiyacımız olan şey kahramanlar değil, kahramanlara ihtiyaç duymayan bir toplum yaratmaktır." Bu toplum da ancak dayanışmayla, ancak hak, adalet, demokrasi temelinde buluşmayla sağlanabilir. "Biz'i ortadan kaldıran, "biz" kavramını yok eden ayrıştırıcı, adaletsiz anlayışa karşı temel değerlerde buluşacak büyük bir toplumsal hareket. İşte, geleceğimizin güvencesi budur. Bizim, bu ülkenin gençlerine borcumuz da budur. Bugün ülkesinden umudunu kesmiş, geleceğini burada görmeyen milyonlarca genç var. Bu gençlere büyük borcumuz var, bu gençlere ayrıca sözümüz de olmalı.

Biz diyoruz ki: Değerli gençler, gelecek sizin ellerinizdedir. Bu geleceği sizler kuracaksınız. Sizler bu ülkenin bütün farklılıklarının eşitçe yaşayabileceği bir ülkede yaşamayı hak ediyorsunuz. Bunu fazlasıyla hak ettiğinizden hiçbir şüphemiz yok. Eğer bugüne kadar biz bunu kuracak çabayı yeterince göstermemişsek size karşı mahcubuz, borçluyuz. Ama bundan sonrası için bütün gençlere sesleniyorum: Barış, demokrasi, kaliteli yaşam, eğitim, eşitlik, adalet için ne gerekiyorsa biz sizlere tabi olmaya hazırız, sizlerin bu ülkeyi dönüştürme gücünüzün önünde her daim boynumuzu eğeceğiz, sizlerin büyük gücüne, iradesine güvenimiz tamdır. (HDP sıralarından alkışlar) Umutsuzluğa lütfen kapılmayın, karamsarlığa asla kapılmayın; siyaseti şimdi, sunulduğu kirli şekliyle reddetmekte ısrar edin. Temiz, demokratik siyaset, kamu yararını, toplum faydasını esas alan siyaset mümkündür. Bizler bunun için elimizden geleni yapıyoruz ama bunun gerçek güvencesi, gençlerin buna sahip çıkmasıdır, bu ideallere sahip çıkmasıdır.

Değerli milletvekilleri, bakın, size bir iki örnek daha aktaracağım, aslında iktidarın bu propagandalarının temelsizliğini anlatmak için çok şeye gerek yok. Yeni bir ekonomik model olarak sunuyorlar, dövizdeki son dalgalanmayı da bilinçli yaptıklarını ima ediyorlar. Şimdi, dış güçler hikâyesi anlatmaya başladılar ama Cumhurbaşkanı ne demişti? "Biz ne yaptığımızı biliyoruz, biz nereye gitmek istediğimizi biliyoruz." O hâlde bütün bunları bilerek yapıyorsunuz. Bilerek yaptığınıza göre ortaya çıkan sonucu da istiyorsunuz. Şimdi "dış güçler" diye "dış güçlerin oyunu, müdahalesi" diye propaganda yürüten Hükûmet temsilcilerine, iktidar ortaklarına soralım: Birleşik Arap Emirlikleri Veliht Prensi buraya niye geldi, ne için geldi? Hani büyük şeytandı bu, 15 Temmuzun arkasındaki finansördü bu. Biz size söyleyelim, biliyoruz neden geldiğini: Ülkeyi içine soktuğunuz bu durumdan fırsatlar devşirmek için geldi. Çağırdınız; Gel, Türkiye halklarının biriktirdiği kamu kaynaklarını sana ucuza, hatta bedavaya verelim." demek için çağırdınız. İşte, eğer dış aktör arıyorsanız bunlara bakın.

Bugün, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Katar'da. Basına yansıyan başlığa bakıyoruz: "Türkiye'nin ekonomik gidişi nedeniyle ortaya çıkacak fırsatları değerlendiriyoruz." Bu, Katar Dışişleri Bakanının sözü. Nedir bu fırsatlar? Bu fırsatlar, bu ülkenin emekçi halklarının biriktirdiği kaynakların yok pahasına peşkeş çekilmesidir. İşte, "Ülkeyi satmak." diyorsanız budur. (HDP sıralarından alkışlar) Daha açık nasıl satılır bir ülke? Buna "Durl" diyeceğiz. Buna "Durl" diyecek gücümüz var değerli arkadaşlar.

Bu ülkenin bütün farklılıklar içinde eşitçe bir yaşam düzeni kurması mümkündür, gereklidir. Bunun için de samimi yüzleşmeye elbette ihtiyacımız vardır. Herhangi bir kaygıya kapılmadan geçmişe bakabilme cesaretini göstermeye ihtiyacımız vardır. Ben bu yüzleşmenin ne anlama gelebileceğini uzun uzun anlatabilirim ama Malcolm X'ten çok çarpıcı bulduğum bir alıntı aktaracağım: "Sırtıma 9 santim bıçak saplayıp bıçağı 6 santim geri çekersen bu, eşitlik noktasında ilerleme sayılmaz, bıçağı tamamen çıkarsan bu da ilerleme olmaz; ilerleme, yaranın tedavisiyle olur." Evet, eğer biz eşit bir yaşam kuracak o eşitliği bugüne kadar temelden bozan bütün o yaraları iyileştirecek anlayışı, iradeyi, cesareti göstermek zorundayız. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP, bunun için vardır, halklar arası eşitliği esas aldığı için bu sorunun çözümünün adresidir. HDP, çoğulcu yaşamı, çoğulcu yaşam içinde farklılıkların birlikteliğini esas aldığı için çözümün adresidir. Bu konuda üzerimize düşen bütün sorumlulukları, demokratik siyasette bütün imkânları kullanarak yerine getireceğimizi bir kez daha tekrar edelim. Davalarla yürütülen bütün kuşatmalara, devlet aygıtının kullanılmasıyla sindirme çabalarına bugüne kadar aldırış etmedik, boyun eğmedik, bundan sonra da aldırış etmeyeceğiz, boyun eğmeyeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar) Doğru bulduğumuz yolda, doğru bildiğimiz yolda yürümeye devam edeceğiz. Bu yolun, bu ülkeyi büyük barışa götüreceğine inancımız tamdır. Büyük barışı ancak büyük düşünenler ve büyük hedefler, idealler oluşturanlar yaratabilir. Bunun riskini alanlar, ancak bu yürüyüşü sonuna kadar tamamlar.

İşte, biz de diyoruz ki: HDP, üzerine düşeni yapmaya hazırdır, bütün toplum kesimleriyle müzakere ve diyalog içinde olmak için elinden gelen her çabayı harcayacaktır. Bize mesafeli olsun olmasın, bizi sevsin sevmesin her kesimle, toplumsal

kesimle müzakere ve diyalog yürütmek bizim hedefimizdir, vazgeçmeyeceğimiz bir düsturdur. Daha fazlasını söyleyeyim: Evet, bizden nefret edenler de vardır, bizi hain görenler de vardır. Biz onlarla da konuşmak için, müzakere etmek için, onlarla da diyalogu yürütmek, kaygılarını, korkularını anlamak ve hepsini birlikte gidermek için elimizden geleni yapmaya hazırız, yapacağız da. Büyük barış bunu gerektirir. (HDP sıralarından alkışlar) Büyük barış için de HDP, üzerine düşen sorumluluğu sonuna kadar yerine getirmeye hazırdır.

Şimdi, bu krizden acil çıkışa ihtiyaç var. Bu çoklu krize karşı çoklu bir demokratik ittifaka ihtiyaç var ve bu demokratik ittifakın seçime de bir yansımaları yaratmak şarttır. Biz buna "geniş demokrasi ittifakı" adını verdik; ülkenin "üçüncü yolu", "üçüncü seçeneği" olarak tanımladık ve orada yürüyoruz.

Şimdi, bu kadar büyük krizleri yaratan bir iktidarın görevde kalmaya devam etmesi kabul edilebilir bir şey değil. O nedenle, kendilerini istifaya davet ediyoruz ama istifa etmeyeceklerini biliyoruz.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – İşine bak, işine; işine bak.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – O nedenle, şimdi, Meclise görev düştüğüne inanıyoruz. Meclis, bu konuda inisiyatif almalıdır; erken seçim kararı, bir an önce bu Meclisten çıkarılmalıdır.

Bütün muhalefet partilerine çağrımızı yineliyoruz: Erken seçim önergesini gecikmeden buraya hep birlikte getirelim. (HDP sıralarından alkışlar)

Ben biliyorum, laf atanlar dâhil AKP sıralarında şimdi burada bulunan ve bulunmayan milletvekilleri arasında bu gidişattan vicdanları sızlayanların sayısı az değildir; buna inanıyorum.

ZAFER İŞİK (Bursa) – Bizim adımıza konuşma.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Kendi adına konuş, kendi adına konuş.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Ben diyorum ki: Bugün şimdi bana laf atanlar dâhil, içlerinde bu gidişattan vicdan azabı duyanlar az değildir. En azından erken seçim kararına "evet" oyu verebilecek sayıda vicdanlı AKP'li milletvekili vardır. (HDP sıralarından alkışlar)

O nedenle, biz buraya erken seçim önergesini getirelim, kendilerini o zaman vicdanlarıyla baş başa bırakalım. Bu ülkeye sandığı getirelim; eğer eminseniz, yeni bir dönemi başlattığınız konusunda kendinize güveniniz tamsa buyurun, bu yeni dönemi halka oylattıralım, sandığı getirelim, halkın önüne koyalım ve o zaman, eğer buradan onay alırsanız, bu yeni modeliniz buradan onay alırsa devam edersiniz ama eğer onay alamazsa -ki alamayacağını biliyoruz- demokrasi güçlerinin bu mücadeleden kazançlı, başarılı çıkacağını biliyoruz, yüz akıyla çıkacağını biliyoruz. Bu ülkeye demokrasiyi ve barışı getirecek büyük bir toplumsal birikim ve vicdan olduğuna inanıyoruz, bu inancımızla yolumuza devam ediyoruz.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.17

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.36

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kılıçdaroğlu. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

Süreniz altmış dakikadır.

CHP GRUBU ADINA KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bizleri televizyonları başında izleyen, radyolarından dinleyen, sosyal medya hesaplarından dinleyen saygıdeğer vatandaşlarım; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak hepinize en içten sevgilerimizi, saygılarımızı gönderiyoruz.

Bütçe konusunda konuşacağız. Değerli milletvekilleri, "bütçe" dediğiniz -benden önceki arkadaşlar da anlattılar- Türkiye'nin temel yasalarından bir tanesidir ve Anayasa'da bütçenin kabulüyle ilgili, görüşülmesiyle ilgili özel düzenlemeler vardır. Dolayısıyla, bütçe yasaları Parlamentoda görüşülürken bütün milletvekillerinin -hangi partiden olursa olsun- sağlıklı ve tutarlı bilgiler edinmeleri gerekiyor. Sağlıklı ve tutarlı bilgiler Parlamentoya gelmiyorsa o bütçe görüşmeleri doğru görüşme değildir.

Bakın, değerli arkadaşlar, Sayıştay raporları, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan Sayıştay... Sayıştay raporları değiştiriliyorsa ve değişen Sayıştay raporları Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyorsa o zaman yürütme organının korktuğu bir şey vardır, gerçeklerin görülmesini istemiyor. Burada görev kime düşüyor? Eğer Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına görev yapıyorsa o zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının değiştirilen Sayıştay raporlarıyla ilgili süratle bilgi alması lazım ve Parlamentoyu bilgilendirmesi lazım.

Ben size bir örnek vereceğim: Rapor 100 kusur sayfalık bir rapor, Meclise gelen rapor 11 sayfa, aynı şey ama burada dünyanın yolsuzluğu var; burada hiçbir şey yok. Plan ve Bütçe Komisyonunda soruldu Bakana "Neden siz Sayıştaya istediği bilgileri vermediniz?" diye. "Biz bütün bilgileri verdik." dedi Sayın Bakan. Onun üzerine Sayıştay söz istedi, Sayıştayın Plan ve Bütçe Komisyonundaki temsilcisi söz istedi ama söz vermediler. Niçin? Yazıyı gösterecekti, diyecekti ki: "Şu şu şu yazılarla biz bilgi istedik ama maalesef kurum bize bilgi vermedi." Eğer kurum yani denetlenen kurum eğer Sayıştay denetçisine bilgi vermiyorsa, belge vermiyorsa, doküman vermiyorsa yürütme organı Türkiye Büyük Millet Meclisine hesap vermiyor demektir. (CHP sıralarından alkışlar) Şuradakilere sesleniyorum, şuradakilere sesleniyorum ve sizlere sesleniyorum: Sayıştaya müdahale eden kim?

Değerli arkadaşlarım, başka önemli bir konu, elbette ki bakanlar Plan ve Bütçe Komisyonuna gelecekler, elbette ki milletvekillerinin sorularına cevap verecekler. Cevaplanmayan sorular var, cevap vermiyorlar. Peki, bunlar nasıl bakan? Nasıl bakan? Geçen yıl bütçe görüşmeleri sırasında demiştim ki "Bunların günahı yok, zaten bunlar devlet memuru." alınmışlardı. Devlet memurları ile şimdi sayın bakanların görevleri arasında hiçbir fark yok, kamu görevi, ikisinin de aşağı yukarı dokunulmazlığı aynı dokunulmazlık. Beni üzen nokta nedir? Türkiye Büyük Millet Meclisine seçimle gelen birisinin yani kendi imzasıyla bütçeyi Meclise gönderen birisinin gelip burada bütçeyi anlatmaması, yerine atadığı bir kişiyi görevlendirmesidir. Bu, doğru değildir; bu, Parlatonun saygınlığına gölge düşürür. Eğer bu Anayasa'da bütçenin yapımıyla ilgili özel bir düzenleme yapılmışsa, Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçeler ayrıca görüşülüyorsa ve özel bir süreç içinde görüşülüyorsa o zaman bir kişi

gelecek diyecek ki: "Benim bütçem bu." ve bütçesinin arkasında kapı gibi duracak. (CHP sıralarından alkışlar) Durmuyor, göndermiş memurlarını buraya, "Efendim, siz bütçeyi anlatın..." Allah aşkına, gelip anlattılar, ne anladınız siz? Pembe bir tablo, Türkiye'de hiçbir sorun yok çünkü öyle talimat almışlar. Neden "Sorumluluk bunlarda değil." diyorum? Çünkü yangında bile "Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla yangını söndürmeye başladık." diye cümle kuruyorlar. Ya, yangın için talimat mı beklenir Allah aşkına? O nedenle, bunların hiçbir suçu günahı yok. Sayın Mehmet Uçum ne diyordu? "Tek kişilik Hükümet." diyordu. Tek kişilik Hükümette bütçeyi gelip Parlamente'ye sunacak olan o tek kişi, gelip burada sunmalı, bütçesinin arkasında durmalı, hangi gerekçeyle yaptığını bilmeli -biz de bilmeliyiz- artı, bizim sorularımıza da açık ve net cevaplar vermeli; kaçarak bu iş olmaz, Meclise gelmeyecek de bu iş olmaz. Bu, Meclisin saygınlığına gölge düşürmek demektir.

Değerli arkadaşlarım, her bütçe görüşmesinde ifade ederim: Milletvekillerinin soruları var. Ya, zaten bir şey bırakmadınız Mecliste, bir şey bırakmadınız. Meclisin itibarı, itibarı, itibarı... Ne itibarı var Allah aşkına ya, ne itibarı var? Bir tek şey var: Soru soracaklar, yazılı soru. Bakın, 27'nci Dönem bitmeden 27.323 soruya bakanlar cevap vermiyor. Yani bunlar, bu beyefendiler cevap vermiyorlar, "Gerek yok." diyorlar. Bu ne demektir? Her biriniz tek tek milletvekilisiniz. Eğer bir bakan veya bakanlar milletvekillerinin sorularına cevap vermiyorlarsa, kimse kusura bakmasın, Meclis bizim için sıradan bir kurum demektir bu. Sayın Başkana da söylüyorum, sizin sahip çıkmanız lazım. Sayın Başkan, arada şunu yapar: Milletvekilleri soru önergesi verirler, bakar, "Şu cümleyi değiştir, şunu şöyle yap, bunu böyle yap." diye geri gönderir. Hadi anlamadım, haklı haksız geri gönderdi, peki, verilen cevap? Soru başka bir şey, cevap başka bir şey. Milletvekili soruyor "A nerede?" diye; o, z'den bahsediyor. O zaman, Sayın Başkan, sen o cevabı da göndereceksin oraya. Trafik polisinin bile bir yetkisi var, sizin şu anda soru önergeleri konusunda hiçbir yetkiniz yok. Cevap bile verilmiyor. "E, Anayasa'ya yazmışlar, on beş gün içinde cevap verilir." Verilmiyor. Bu ne demektir? "Ne demek Anayasa ya, ne demek Anayasa? Anayasa'yı mı uygulayacağız? Bir kişi karar verir, Türkiye'de her şey olur." Türkiye'de geldiğimiz nokta budur. Bu konuda bütün milletvekillerinin samimi olması lazım; bu Meclis sadece benim Meclisim değil, 600 kişinin Meclisi, 600 kişi toplumun nezdinde itibarsız kişi olarak algılanıyor şu anda. Sorularına bile cevap verilmeyen bir Meclis, bir milletvekili. Evet, sorularına bile cevap verilmiyor.

Değerli arkadaşlarım, başka bir şey daha... Eğer bunlar olmazsa yani dediklerimiz olmazsa, bu süreç böyle devam ederse bunun bilinen tek cümlesi vardır: Türkiye Büyük Millet Meclisi bir vesayet altındadır. Bir daha ifade edeyim: Milletvekilinin sorularına dahi cevap verilmezse, Sayıştayın raporlarına müdahale edilirse ve o raporlardaki bazı bilgiler çıkarılıp tozpembe raporlar bu Meclise gelirse ve bunları yürütme organı yaparsa o zaman o Parlamento yürütmenin vesayeti altındadır. Gerçek mi? Evet, gerçek. Bu Parlamente'ye, Millî Kurtuluş Savaşı'nı veren Gazi Meclis diyoruz, hangi gaziliği kaldı Allah aşkına? Hangi gaziliği kaldı? Hangi yetkiniz var? Meclisi el kaldıran el indiren milletvekilleri grubuna döndürdüler. Bir kişi kalkıp cesaretle "Benim görüşüm şudur." diymiyor, dediği andan itibaren "Seni bir daha milletvekili listelerinde göstermeyeceğiz..." Ne demektir bu? "Milletvekilliğini de vesayet altına alıyorum." demektir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Siz öyle mi yapıyorsunuz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hiç meraklanmayın, ben gerçekleri söylüyorum, gerçekler acıdır, katlanacaksınız gerçeklere. (CHP sıralarından alkışlar) Siz kalkıp da bir konuda, herhangi bir konuda çıkıp da enflasyonu eleştirdiniz mi, Hükümeti eleştirdiniz mi? Eleştiremezsiniz, cesaretiniz yoktur sizin. Kimse kusura bakmasın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Muharrem İnce'ye ne yaptın?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Mehmet Sevigen ne oldu, Mehmet Sevigen? Mehmet Sevigen nerede?

METİN YAVUZ (Aydın) – Cevap yok.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, bu, Meclisle ilgili bölüm, gelelim ekonomiye... Ekonominin ne olduğunu biliyorsunuz. Şu sunulan bütçede ne var Allah aşkına ya! Bakın, bu ülke... Ben şahsen ve grubum ülkesini seven milletvekilleri olarak, 2018'in Ağustosundan beri "Yanlış gidiyor, ekonomik kriz gelecek." diyorduk. "Kriz geldi, önlem alın." dedik "Ekonomik buhran olacak." dedik ve her bir eleştiriye öneri getirdik "Şunu yapın, şunu yapın, şunu yapın, şunu yapın." diye. Yaparsınız yapmazsınız ama sorumlu bir muhalefet anlayışıyla bunu yaptık.

Bakın, değerli arkadaşlar, bir sorunu samimi olarak çözmek istiyorsanız önce sorunun muhataplarıyla oturup konuşmanız lazım, "Ya, arkadaş, senin derdin nedir?" diye soru sormanız lazım. Bunun yolu nedir, yöntemi nedir? Anayasa'da yazıyor, Ekonomik ve Sosyal Konsey. Toplandı mı? Toplanmadı.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Ekonomik ve Sosyal Konsey toplansaydı ne olurdu? Öyle ya, bu da bir soru: Toplasak ne olur, toplamasak ne olur? En azından çiftçinin temsilcisinden çiftçinin derdini, esnafın temsilcisinden esnafın derdini, sanayicinin derdini, işçinin derdini, emeklinin derdini; hangi derterle karşılaştılar, en azından bunları öğrenirdin; artı, bakanları da karşına dizedin, Sosyal Konseyin karşısına bakanlarını da dizedin, "Beyler dinleyin, bakın, çiftçinin derdi var, emeklinin derdi var, işçinin derdi var, sendikalar var, kuruluşlar var, işverenler var; dinleyin bunları. Oturup istişare yapalım ve Türkiye'nin içinde bulunduğu bu sorunu birlikte çözelim." derdin. Ya, dilimizde tüy bitti. Yok. "Her şeyi ben bilirim." Ya, arkadaş, tamam, güzel de kimse kusura bakmasın ama bir kişi "Her şeyi ben bilirim." diyorsa dünyanın en cahil adamıdır, Türkçesi budur. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir anayasal kurum aynı zamanda Ekonomik ve Sosyal Konsey. Az önce söyledim, zaten Anayasa askıda olduğu için, kimse de uymadığı için Anayasa'ya "Ne gerek var?" diyor. Anayasal kurumu çalıştırmıyorsunuz siz.

Bakınız, bir soru: Ekonomik ve Sosyal Konsey en son ne zaman toplandı -bir dönem üç ayda bir toplanıyordu- 5 Şubat 2009. Hiç sordunuz mu Allah aşkına şu beylere "Ya, bu Ekonomik ve Sosyal Konseyi niye toplamıyorsunuz?" diye? Sordunuz mu? Soramazsınız! Soramazsınız! Zaten sıkıntımız da o. Hadi biz soruyoruz ama sizin sormanız lazım, "Arkadaş, bu Ekonomik ve Sosyal Konseyi niye toplamıyorsun?" diye sormanız gerekiyor. Örgütler konuşamıyorlar, işçi örgütleri, işveren örgütleri, baskı var üstlerinde, cesaret edip bir şey söyleyemiyor. Açıyorlar telefonu "Allah aşkına şunu da söyle, Allah aşkına bunu da söyle..." Ee, siz konuşun. "Ee, siz biliyorsunuz Sayın Genel Başkan, biz konuşursak mahvederler bizi." Özel olarak, arzu ederseniz, arzu eden AK PARTİ'li milletvekili arkadaşım varsa ben o kişiyle de görüşürüm onları. Böyle bir rezalet Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanmamıştı.

Bir soru daha: Bu bütçe kimin sorununu çözüyor? Bana bir Allah'ın kulu çıksın desin ki: "Ya, şu sorununu çözüyorsunuz biz." Çiftçinin sorununu çözüyor mu mesela? Ya, sorun bunları Allah aşkına ya. Gübre fiyatlarından bunların haberi var mı ya? Kendilerini kapatmışlar saraya, sarayın içinde oturuyorlar, saraya bakıyorlar, herkesin durumu çok iyi, 1 maaş alan var, 3 maaş, 5 maaş alan var. Orası sanki Bizans sarayı, herkes birbirinin kuyusunu kazıyor aynı zamanda. Ya, arkadaş, sen çiftçinin mazotu, çiftçinin gübresi, çiftçinin ilacı... Ya, devlet kendi çiftçisiyle rekabet eder mi ya? Dışarıdan buğday getiriyorsun daha pahalıya, daha pahalı ödüyorsun oraya, kendi çiftçine ödemiyorsun.

Bakın, değerli arkadaşlar, diyorlar ya "Doğrudan gelir desteğini arttırdık." diye. Ziraat odalarından, ziraattan, çiftçilerden gelen bilgi: 2016 yılında bir düzenleme yaptılar "5 dönüme kadar olan küçük aile işletmelerine dönüm başına 100 lira doğrudan gelir desteği vereceğiz." dediler. 2016, hangi yıldayız? 2021. 5 dönüm için verdikleri doğrudan gelir desteği kaç lira? Hâlâ 100 lira, hâlâ. Bana gelmişler bütçeyi anlatıyorlar. Ya, ben çiftçiyi dinliyorum arkadaş, esnafı dinliyorum, sanayiciyi dinliyorum, turizmciyi dinliyorum. Siz kimi dinliyorsunuz? Siz birbirinizi dinliyorsunuz –saray için söylüyorum– birbirinizi dinliyorsunuz. Güllük gülistanlık

orada, hiçbir şey yok. Allah bilir, efulleri içip keyiflerine bakıyorlar. Böyle bir düzen olmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

Efendim "Faizi sıfırlayacağız, faizi şöyle yapacağız." Hangi faiz ya, hangi faiz? Çiftçinin faizini sıfırladınız mı siz? Sözüm var, ahdim var; Allah'ın izniyle iktidar olacağız, birinci haftada çiftçilerin bankalardan, Tarım Kredi Kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacağız. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Faiz sıfırlamak budur işte. Yüreğiniz yetiyor mu? Bunlara sorun. "Yüreğiniz yetiyor mu?" diye sorun bakalım. Yetmez, talimat gelmesi lazım faizi sıfırlamaları için.

Aylık enflasyon neymiş? 3,5'muş aylık enflasyon. Yıllık enflasyon, 21,31. Niçin? Saraydan talimat geldi. Bilmiyor muyuz biz talimat gittiğini? Rakamı düşük gösterdiğini bilmiyor muyuz? Ya, şu bile bizim açımızdan, Parlamento açısından yürütme organını sorgulamadığımız için ciddi bir ayıptır ya. "ENAG" diye bir grup; Enflasyonu Araştırma Grubu, akademisyenlerden. Bu işin uzmanları oturmuşlar "Aylık enflasyon 3,5 değil, 9,91; yıllık enflasyon yüzde 21 değil, yüzde 58,63." diyorlar. Hangisi doğru? TÜİK'in verdiği mi doğru? Gidin, Allah aşkına, herhangi bir bakkala gidin -vallahı billahi- bakkal desin ki "TÜİK'in söylediği doğrudur, yıllık enflasyon yüzde 21'dir." vallahı siyaseti bırakacağım.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Kaçınıcı bırakış!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, bu kadar net ve açık konuşuyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Dünyadan haberiniz yok ya, vallahı dünyadan... Ya, ekmeğe gelen zam bile bundan fazla; ya, ekmeğe gelen zam... Siz gübreye yüzde 200 zam geldiğini biliyor musunuz? İlaça zam geldiğini biliyor musunuz? Sanayicinin, yatırımcının derdini biliyorlar mı bu beyefendiler? Bilmezler, bilmezler.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Orada hanımlar da var, hanımlar; hanımefendiler de var orada.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Efendim, bütçede istikrar, ekonomide istikrar olacaktı! Ben size soru soruyorum, AK PARTİ'nin saygıdeğer milletvekilleri olarak size bir soru soruyorum: Piyasada istikrarı sağlamak üzere görevlendirilen kurumun adı nedir? Kanunu siz çıkardınız, biz çıkardık; Merkez Bankası, Merkez Bankası. Fiyat istikrarını sağlamakla görevli olan kurumun adı Merkez Bankası; açın, 4'üncü maddesini okuyun. Merkez Bankasını ne yaptılar? İğdiş ettiler, iğdiş ettiler.

Erdoğan, çıktı, bir kararname çıkardı, dedi ki: "Fiyat İstikrar Komitesi kuruyorum." Evet, "Fiyat İstikrar Komitesi kuruyorum."

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Millet Erdoğan'a görev verdi.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, Parlamentonun vermiş olduğu yetkiyi Parlamentonun elinden alıp, Merkez Bankasından bu yetkiyi alıp kendi kurduğu kuruma verdi. Güzel, hadi, diyelim ki bunu yaptın; Fiyat İstikrar Komitesi kaç sefer toplandı bilen var mı? Hiç toplanmadı. (AK PARTİ sıralarından "Her gün toplantı hâlindeler." sesi) Peki, nasıl oluyor bu, bu devlet nasıl yönetiliyor Allah aşkına? Bir devleti, bir kişinin iki dudağına teslim edebilir misiniz ya? O zaman bu Meclisin görevi ne? Bunu söylüyoruz, üzülüyorsunuz; üzülmeyin, gerçekler böyledir, acıdır gerçekler. (CHP sıralarından alkışlar) Biz gerçekleri ifade etmek zorundayız.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday mısın? Onu söyle.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir daha sorayım: Esnafın derdini çözüyor mu? Esnafın hangi derdini çözüyor? Esnafın derdini çözüyorsa gel şurada "Esnafın derdini şöyle çözdüm." diye anlat bakalım Allah aşkına. Anlatamazlar.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Sen gelmiyorsun ki Genel Kurula.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Esnaf, sattığı malın yerine yenisini alamıyor; 1 liraya sattığını -gittiği zaman- 2 lira olmuş, 2 liraya sattığını 4 lira olmuş, 4 liraya sattığını 8 lira olmuş diye görüyor. Bana inanmıyorsanız, 3 harfli bir sürü mağaza var değil mi -A101 var, BİM var- gidin oralara sorun, etiketlere bakın. Arkadaşlar, saygıdeğer milletvekilleri, AK PARTİ'nin saygıdeğer milletvekilleri; şu beyefendiler ülkeyi öyle bir hâle getirdiler ki artık marketlerde, etiket değiştiren elemanlar istihdam ediliyor, etiket değiştiren. (CHP sıralarından alkışlar) Saat başı etiket değiştiren elemanlar istihdam ediliyor. Ha, diyebilirsiniz ki: "Ey Kılıçdaroğlu, bu doğru değil." Dünya gazetesini açıp okudunuz mu? Türkiye'nin en önemli ekonomi gazetesi. Gidin, okuyun bakalım.

Değerli arkadaşlarım, Merkez Bankasını o hâle getirdiler ki 128 milyar dolar buharlaştı, 128 milyar dolar. Allah aşkına ya, döviz satma konusunda yetkili olan banka Merkez Bankası. Alıyorsunuz 128 milyar doları, bir protokol yapıyorsunuz; bu beyler yapıyorlar, bir protokol yapıyorlar, damada teslim ediyorlar. Nereye gitti 128 milyar doları? Damat ile kayınpeder ne yaptılar 128 milyar doları? (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İlhan Kesici'ye sor, İlhan Kesici'ye.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Tüyü bitmemiş yetimin hakkını sormak benim de görevim, sizin de göreviniz. 6-6,5 liradan sattılar, şimdi oldu 14 lira. Kime sattılar biliyor musunuz? Bilemezsiniz, söylemezler.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İlhan Kesici'ye sorun, İlhan Kesici'ye. İlhan Kesici'ye sorun, size açıklar.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bilemezsiniz, sizin sormanız lazım değerli arkadaşlarım, sormanız lazım. Nereye gitti, kime sattın 128 milyar doları arka kapıdan?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tarihinde 128 milyar dolar olmamış zaten.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, birisi de ne diyor? "Tarihte 128 milyar dolar hiç olmadı." diyor. Dünyadan bu kadar habersiz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Dünyadan bu kadar habersiz ve sizin sıralarınızda milletvekili olarak oturuyor. Bundan ne beklenir Allah aşkına! Vatandaşın hakkından, hukukundan bu mu sorumlu olacak? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Güven; güven, güven, güven.

Bu iktidar, tek kişilik Hükûmet, tek kişilik Hükûmet. Bu Hükûmet, vatandaşın nezdinde de partiler nezdinde de Parlamento nezdinde de uluslararası arenada da saygınlığı olmayan bir Hükûmettir, bir kişilik Hükûmettir, saygınlığı olmayan bir kişilik Hükûmettir, hiç kimsenin itibar etmediği bir kişilik Hükûmettir. İkili var...

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Siirt meydanını görmedin mi?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Vatandaşın da güveni kalmamıştır.

Şu soruyu sordunuz mu acaba kendinize, şu soruyu sordunuz mu Allah aşkına kendinize, şu soruyu sordunuz mu: "Ya arkadaş, ben kendi vatandaşımın niye dolarla borçlanıyorum? Ben kendi vatandaşımın niye avroyla borçlanıyorum? Ben kendi vatandaşımın niye altınla borçlanıyorum? Ya, bu memleketin Türk lirası yok mu? Ya, hani, siz millîydiniz. Nasıl millî? Bunlar millî değil. Bir daha söylüyorum: Bunların hiçbirisi millî değil, oturan bakanların da hiçbirisi millî değil. (CHP sıralarından alkışlar) Kendi parasına değil de yabancı paraya güvenen birisi. Kendi parası için değer kazansın diye mücadele etmeyip de Türk lirasını pul hâline getiren birisi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Biden'den medet uman...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Memleketini yabancılara şikâyet eden...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Efendim, "Bunun kitabını yazdık." diyor. Kitabını yazmışlar... Evet, kitabını

yazdılar; Türk lirası nasıl pul edilir, kitap o. Evet, Türk lirası nasıl pul hâline dönüşür. (CHP sıralarından alkışlar)

Başka bir şey daha -sadece söylediğim kişiyle- vatandaşın da güveni yok. Bankalardaki tasarruf mevduatının kaç dolar, bilen var mı? Yüzde 63. Ne demektir bu ya, bana söyler misiniz ya? Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, kendi ülkesinde, Türkiye Cumhuriyeti devletinde vatandaş güvenmiyor, topladığı parayı dolar olarak, avro olarak bankalarda tutuyor, mevduatın yüzde 63'ü. Kaçınızın haberi var? Kaçınızın haberi var?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hepsi değişecek.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Değişecekmiş, öyle diyor. Daha da artacak, göreceksiniz daha da artacak. Kredi açıyorsunuz değil mi; gidiyor, krediyi alıyor, doğru gidip, dolarını alıp bankaya yatırıyor, çünkü hiç önünü görmüyor. Ne olacak, nereye gidecek dolar; bunu görmüyor.

Başka bir şey daha söyleyeyim size değerli arkadaşlarım: Altınla, dolarla, avroyla -kaç lira- kendi vatandaşınıza... Hani, yerliler ya bunlar, sözde millîler bunlar değil mi? Kendi vatandaşına... Tarih vereyim, 10 Aralık 2020'de dönemin bakanı dedi ki: "2021 yılında döviz cinsi iç borcu azaltacağız." Azalmadı, rakam vereyim, ocak ile temmuz arası 2 milyar 900 milyon avroluk borçlandılar. Kendi vatandaşımızdan 2,5 milyar dolar borçlandılar, kendi vatandaşımızdan. 130.200 kilo altın borçlandılar, kendi vatandaşımızdan. Türk lirasıyla borçlansalar kimse para vermeyecek. Bu ne demektir, güvensizlik değil mi? Türk lirasını yerlerde kim süründürüyor? Bunlar kaç yıldır iktidardalar ya Allah aşkına, kaç yıldır iktidardalar? Türk lirasını bu hâle nasıl getiriyorlar? Ben soruyorum, ben rahat soruyorum ama en azından siz, rahat soramıyorsanız bari kapalı kapılar ardında sorun ya "Böyle bir rezalet yaşanmaz." deyin ya.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlarım, tek kişilik hükûmet, bir devlet bir kişinin iki dudağına teslim edilmez. Mete Han'ı alın, bugüne kadar gelin; hiçbir zaman bu ülkenin insanlarının töresinde, hukukunda devlet bir kişiye teslim edilmemiştir. İlk kez 2018'den sonra devleti bir kişiye teslim ettik. Onu da sağ olsun, sizin Erdoğan'ın danışmanı vardı Sayın Mehmet Uçum "Biz buna 'tek kişilik hükûmet' diyoruz." dedi. Dolayısıyla buradakiler hükûmet zaten değil, "hükûmet" demiyor zaten, "kabine" diyor. Ne kabinesi kardeşim? Bir araya geliyorsunuz, birisi talimat veriyor, siz de gereğini yapıyorsunuz; işin özeti budur.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Yüzde 52, yüzde 52.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Erdoğan diyor ki: "Ben hiçbir zaman faizci olmadım, hiçbir zaman faizci olmadım." Ya, şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Bütün faizcilerin, bütün tefecilerin tek umudu Erdoğan'dır. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Yapma ya!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir daha söylüyorum: Bütün faizcilerin güvencesi de umudu da Erdoğan'dır. İnanmıyorsunuz değil mi buna? Peki, ispat edeceğim, ispat edeceğim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu yıl 180 milyar lira olan faiz ödemesi bu bütçede kaç lira oluyor? Siz el kaldıracaksınız, onaylayacaksınız; 240 milyar lira oluyor. Hani siz faize karşıydınız? 180 milyar, 240 milyar; nasıl oluyor bu? Ya, hiç sormuyor musunuz? Ya, arkadaş, sen "Faiz incek." diyorsun, bütçeyi getiriyorsun; 180 milyar liralık faiz 240 milyara çıkıyor, 240 milyar 400 milyona çıkıyor. Peki, nasıl olacak bu?

SALİH CORA (Trabzon) – Bütçeye oranı ne? Bütçeye oranı nedir?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Cevap vermesene... Terbiyesiz adam!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, bırak bütçeye oranını, ben sana rakamı söylüyorum. Bütçeye oranına da bak, bütçe mi kaldı ortada Allah aşkına ya? "Bütçe" diyorsun, bu bütçe imzalanıp Meclise geldiği günden itibaren bütün rakamları değişti, bütün rakamları. Dolar kuru kaç liraydı? Enflasyon yüzde kaçtı? Orta vadeli planda neydi biliyor musunuz; bilmezsiniz. Bu kardeşiniz hepsini bilir, hepsini bilir. (CHP sıralarından alkışlar) Yine söyleyeyim: AK PARTİ döneminde yani iktidar olduğu dönemde Londra'daki bir grup tefeciye...

METİN YAVUZ (Aydın) – Aday olacak mısınız? Aday olun bence.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Benim adaylığım niye seni bu kadar ilgilendiriyor, ha? Gel, gel, gel; geliyor gelmekte olan, unutma! Geliyor gelmekte olan, unutma sen! (CHP sıralarından alkışlar) 193 milyar dolar, bir daha söyleyeyim, not alın, 193 milyar dolar Londra'daki tefecilere faiz ödediler. Neden diyorum tefecilerin Erdoğan en büyük umutlarıdır, en büyük güvenceleridir? Bana söyler misiniz, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde 193 milyar dolar Londra'daki tefecilere faiz ödeyen başka bir iktidar var mı? (CHP sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yaparsa AK PARTİ yapar(!)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bunlar ve sizin destek verdiğiniz bunlar.

Allah'ın her gün 74 milyon 571 bin 369 dolar faiz ödeniyor, her gün.

SALİH CORA (Trabzon) – Londra'daki altınlar kimin?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Her gün, her saat başı 3 milyon 107 bin 140 dolar faiz ödeniyor. Faizi düşürecekmiş... Hangi faiz düştü? Çiftçinin faizi mi düştü, emeklinin faizi mi düştü, bankalardan kredi kartı alıp da alışveriş yapan vatandaşın faizi mi düştü?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Evet.

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Karşı çıktınız.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Efendim, Merkez Bankasının bankalara açacağı kredinin faizi 1 puan düşmüş, çiftçiye ne gerek?

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Niye karşı çıktınız?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Çiftçi bundan yararlanmıyor, emekli bundan faydalanmıyor, sanayici bundan faydalanmıyor. Faiz düştü diye gaz veriyorlar. Hiçbir faiz düşmedi; tam tersine, dolar olarak aldığımız senetler vardı, onların tamamının faizi yükseldi, tamamının. Arkadaşlar, açıp ekonomiye bir bakmıyorsunuz ya, nereye gidiyor diye bir bakmıyorsunuz ya. Çiftçinin faizi, esnafın faizi, sanayicinin faizi, kredi kartı kullananların faizleri hiçbir zaman düşmedi. Nasıl çiftçinin faizini sıfırlayacaksa Allah'ın izniyle iktidar olduğumuzda esnafın da Esnaf Kefalet Kooperatifleri ve bankalardan aldıkları bütün kredilerin faizlerini sıfırlayacağız. O zaman bu faiz nasıl sıfırlanmış, göreceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Şimdi geleyim; bu bütçe ne bütçesi? Öyle ya, ne bütçesi? Çiftçi sorununu çözmiyor, esnaf çözmiyor, sanayici çözmiyor, turizmci çözmiyor, serbest meslek erbabı çözmiyor... Vatandaş güvenmiyor, birikimlerini almış, tamamını dolar olarak yatırmış, mevduatın yüzde 63'ü dolar. E, dışarıya dünyanın faizini ödüyorsun ve şimdi kapı kapı geziyorsun. Düne kadar sizin havuz medyasının -tanımıyoruz öyle- "şerefsiz" diye tanımladığı -çok özür dilerim bu deyimini kullandığım için- gazetenin manşeti idi, Yeni Şafak'ın manşeti. Koşa koşa, Prens Velihaht geldi, acaba bize bir derman olabilir mi, yaramıza bir merhem sürebilir mi... Ya, düne kadar "15 Temmuz darbe girişimini destekleyen" dediğiniz "Paralar verdi."

dediğiniz kişilerle kucaklaştınız. Ya, merak ediyorum yani nasıl bir mide var arkadaşlar, nasıl bir anlayış var ya? Nasıl olur böyle şey? (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, beyefendi Katar'a gitmiş -Mithat Hocam da söyledi- Katar Dışişleri Bakanı "Ekonomik gidişat nedeniyle Türkiye'de ortaya çıkacak fırsatları değerlendiriyoruz." Kimin ekonomik gidişatı? Bizim ekonomik gidişatımız. Kim fırsatı değerlendirecek? Katarlılar değerlendirecek. Niye gidiyoruz oraya? "Ya, bizde mallar çok ucuz, tapon malları, gel! Yağma Hasan'ın böreği, neyi varsa sana vereceğim, yeter ki beni kurtar!" Ya Türkiye? Ya Türkiye? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu bütçe, milletin alın terini sömüren bir bütçedir. Bu bütçe, fakirden alıp zengine veren bir bütçedir. Bu bütçe, çiftçinin alın terini sömüren bir bütçedir. Bu bütçe, Türkiye Cumhuriyeti devletini fakirleştiren bütçedir. Bu bütçe, cumhuriyet tarihinin en büyük kaynak transferiyle fakirden alıp zengine veren bir bütçedir. O nedenle bu bütçe, açık ve net söylüyorum, Türkiye Cumhuriyeti devletine yapılmış bir kumpas bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu bütçeden kim faydalanacak, kim faydalanacak? Çiftçi faydalanmıyor, emekli faydalanmıyor, esnaf faydalanmıyor, hiçbirisi faydalanmıyor; faizleri aynen duruyor. Ya, çiftçinin traktörünü haczettiler. Çiftçinin traktörünü haczediyorlar beyler ama Ziraat Bankasından 750 milyon dolar alıp "Gazeteleri satın al, televizyonları satın al." dedikleri adam parayı ödemeyince önünde esas duruşta duruyorlar ya. Ya, nasıl bir anlayıştır bu? (CHP sıralarından alkışlar) Parayı aldınız mı kardeşim? Güçleri çiftçiye yetiyor, esnafa yetiyor, efendim, apartman görevlisine yetiyor, garibanlara yetiyor, fukaralara yetiyor, tehditler yapıyorlar ama sırtı kalınlara kimse dokunamıyor, kimse dokunamıyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Siz de tehdit ediyorsunuz, tehdit ediyorsunuz Sayın Genel Başkan.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Kimseyi tehdit etmem, hiç meraklanmayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ha, şunu söylüyorum... Bir dakika... Bir dakika... Kim yasa dışı bir yazının altına imza atarsa, kim yolsuzluklara ortak olursa onların hiçbirisini devlette tutmayacağım. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar) Bir daha söylüyorum: Hırsızlık yapanın, yolsuzluk yapanın, 10 bin dolar...

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın, aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Tutmayacağım, tutmayacağım emin olun.

Hırsızların bu devlette işi yoktur. Sadece orayı değil, Türkiye Büyük Millet Meclisini de kirlilikten arındıracağım. Siyasi ahlak kanunu çıkaracağız, siyasi ahlak kanunu. İş takipçisinin Mecliste ne işi var? (CHP sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – İstanbul Belediyesi 3 bin kişiyi işten çıkardı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sonra söyleyecektim, şimdi söyleyeyim: Bu ülkenin İçişleri Bakanı yani sizin İçişleri Bakanınız yani gelip burada oturacak olan Bakan çıktı devletin televizyonuna ne dedin? "Bir siyasetçi her ay 10 bin dolar alıyor." dedi. Ya, hiç birinin merak etmediniz mi, kim bu arkadaş? Hadi siz merak etmediniz... (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Aslında biliyorsunuz kim olduğunu, biliyorsunuz, ben de biliyorum kim olduğunu. Peki, arkadaş...

SALİH CORA (Trabzon) – Külliye'den para alan siyasetçiyi niye açıklamıyorsun?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – ...yukarıdaki arkadaş niye çağırıp...

SALİH CORA (Trabzon) – Külliye'den para alan siyasetçiyi niye açıklamıyorsun?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – ..."Ya, bu 10 bin doları ne yaptın?" diye sormuyor? (CHP sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Külliye'den para alan siyasetçi vardı, onu niye açıklamıyorsun?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Niye yapmıyor? Çünkü haksızlık karşısında susan, dilsiz şeytandır. (CHP sıralarından alkışlar) Bir daha söylüyorum: Haksızlık karşısında, yolsuzluklar karşısında susan, dilsiz şeytandır. Bu kadar açık ve net. Gelecek buraya, soracağız, soracağız, her ay gidip, 10 bin dolar para alan o kişi kim?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Söyle, biliyorsun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hepsini biliyoruz, meraklanmayın. Ha, kim bundan faydalaniyor, kim malı götürüyor onu da söyleyeyim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bu bütçe, bu beylerin yaptığı ekonomik programlar, çalışmalar, kim götürüyor? Dolarla ihale alanlar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – 10 bin doları kim aldı, hadi söyle?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya arkadaş, ya arkadaşlar, bana sormuyorsanız, vallahi billahi, eve gittiğinizde ilkokula giden çocuğunuza sorun; ya arkadaş "Türkiye Cumhuriyeti devletinde bir ihale dolarla verilir mi?" diye sorun ya. Ya, Türk lirası kardeşim. Niye dolarla ihale yapıyorsun? Şimdi dolar 7 liradan 14 liraya çıkıyor...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İstanbul Belediyesi dolarla borçlandı, ne olacak şimdi?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Kim kazandı; çiftçi mi kazandı, emekli mi kazandı, esnaf mı kazandı, kim kazandı? Dolarla ihale alan kazandı. Parayı kim ödeyecek? 84 milyon ödeyecek?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ekrem İmamoğlu da...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Para nereden nereye gidiyor? Fakir fukaradan 5'li çeteye gidiyor. Fakir fukaradan, oradan alacaksınız, buraya ödeyeceksiniz. Allah aşkına, bunu sizin vicdanınız kabul ediyor mu ya, vicdanınız kabul ediyor mu?

SALİH CORA (Trabzon) – İmamoğlu da dolarla borç aldı. (CHP sıralarından gürültüler)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Şimdi, bu dolarla ihale aldın, hadi diyelim dolarla ihale aldın, eyvallah.

SALİH CORA (Trabzon) – Ya kendi belediye...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya arkadaş, ya insaf, güvenceyi de dolarla veriyorsun.

SALİH CORA (Trabzon) – İmamoğlu da dolarla borç aldı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Köprüyü yap, yolu yap, şunu yap, bunu yap; nasıl olsa bu kadar yolcu olmaz, üstüne ben sana para vereceğim. Türk lirası yok, kabul etmem. Neyle? Bana dolarla vereceksin.

SALİH CORA (Trabzon) – Belediyeleriniz de aynısını yapıyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bırak arkadaş, sen belediyeleri bilmezsin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İstanbul Belediyesi...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Belediyeleri öğrenmek istiyorsan, git, İçişleri Bakanının el koyduğu 30'a yakın yolsuzluk dosyasını aç oku. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bir daha söyleyeyim: Senin İçişleri Bakanın, Büyükşehirin ortaya çıkardığı 25'e yakın yolsuzluk dosyasına el koydu "Araştırmayın, ben araştıracam." dedi. Vicdan varsa, ahlak varsa, bu Parlamente'ye saygılıysan, gidip diyeceksin ki: "Ne oldu bu dosyalara arkadaş? Ne oldu bu dosyalara?" (CHP sıralarından alkışlar) Diyemezsin, diyemezsin. Parlamente'nin da kirlilikten arınması lazım. Siyasi ahlak kanunu gelecek, herkes oturacak, doğru iş yapacak; bu işin kuralı budur. Efendim, ihaleyi alanlar, söyledik dolarla; garanti verdiniz, o da dolarla. Ya, benim torunumu, sizin torununuzu niye borçlandırıyorlar?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İstanbul Belediyesi borçlandı...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Vergi veriyorsun, tamam, eyvallah; vergiyle yap, eyvallah, itirazımız yok. Ya, beni borçlandırıyor, torunları da borçlandırıyor. Üstelik dolar bazında borçlandırıyor. Ya, bunun ahlakla -laf aramızda- bunun

milliyetçilikle ne ilgisi var, milliyetçilikle ne ilgisi var? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakın, neden söyledim? Bu bütçe, fakirden fukaradan alıp, garibanlardan alıp, bir avuç zengine, bir avuç tefeciye, bir avuç dolar baronuna para aktaran bütçedir dedim. Kanıt mı? İşte kanıtı bu, daha neyi anlatayım ben size?

Başka bir şey daha: Bakınız...(AK PARTİ sıralarından "Aday mısın?" sesi)

İshal sorunu var galiba, öyle mi, ishal sorunu var galiba? (CHP sıralarından gülüşmeler)

SALİH CORA (Trabzon) – Kendi tarafına...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Merkez Bankasının verilerini söylüyorum, Merkez Bankasının verilerini. 31 Aralık 2020-24 Kasım 2021, dolardaki artış 5 lira 20 kuruş. 5 lira 20 kuruş arttı. Bu ne demek? Türkiye'nin dış borçları 2 trilyon lira arttı. Bana inanmıyorsanız sizin inandığınız bir iktisatçı var ona sorun.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Ona kimse inanmıyor ki.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – 2 trilyon lira arttı. Peki, bu bütçede 2022'de toplayacağımız vergiler ne kadar? 1 trilyon 258 milyar lira. Bakınız, 2 trilyon lira dış borçlarda artış var, toplayacağımız vergilerden çok daha fazla. Bu 2 trilyonluk artışı kime vereceğiz? Londra'daki tefecilere, burada dolarla ihale alanlara. Garantili yollardan, köprülerden dolarla garanti verdiğimiz, ödeyeceğimiz paraları kim ödeyecek? 83 milyon ödeyecek. Ne demektir bu?

SALİH CORA (Trabzon) – Maastricht Kriterlerine bak.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Az kaldı Londra'daki...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Cumhuriyet tarihinin, fakir fukara, garip gurebasından alınan paraların bir avuç tefeciye, bir avuç dolar baronuna gitmesi demektir. Bunların yatacak yeri yoktur, bir daha söylüyorum, bunların yatacak yeri yoktur. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar) Ha, sizin sorumluluğunuz el kaldırmaktır.

Bakın, değerli arkadaşlar, dolarla ihaleyi anladık, dolarla gelir garantisini de anladık; bir şey daha yaptılar, belki onu hiç bilmiyorsunuzdur çünkü araştırmıyorsunuz, göreviniz el kaldırmak ve indirmek. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sizinkiler ne yapıyor? Onlar ne yaptı?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, aynı zamanda ne yaptılar biliyor musunuz, ne yaptılar biliyor musunuz aynı zamanda? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Dolarla borçlandılarsa Amerika'daki enflasyonu, avroyla borçlandılarsa Avrupa Birliği'ndeki enflasyonu da sırtımıza yıkıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Bu ne biçim bir hareket ya! Şu hareket nedir ya?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çok ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Evet, evet, dolarla borçlandıysanız Amerika'daki enflasyon, avroyla borçlandıysanız Avrupa Birliği'ndeki enflasyonu sırtımıza yıkıyorlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Bayanlar burada.

SALİH CORA (Trabzon) – Bayanlar var burada, bayanlar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bayanlar var.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Şimdi size bir soru... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Temiz bir dil kullanın.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Şimdi size bir soru...

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Tamam.

SALİH CORA (Trabzon) – ...Başkanım, böyle yaptı. Burada bayanlar var, özür dilesin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, özür dilesin. Özür dile!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Şimdi size bir soru: Bu millet Amerika'daki enflasyonu niye çeksin? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp! Ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu millet Avrupa Birliği'ndeki enflasyonu niye çeksin? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Dolar...

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

Sayın Kılıçdaroğlu...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp! Ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Dolar kimlere yarıyor?

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Dolar kime yarıyor?

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp! Ayıp!

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika sessiz olur musunuz... Bir dakika... Arkadaşlar...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ya! Böyle bir konuşma olabilir mi?

BAŞKAN – Ee, siz konuşun o zaman, ben gideyim. Lütfen, bir dakika...

SALİH CORA (Trabzon) – CHP Genel Başkanına bu lisan yakışmıyor. CHP Genel Başkanının böyle hareketlerle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben buradan bir şey göremiyorum. Fakat İç Tüzük'e göre...

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle konuşması doğru değil, lütfen özür dileyin. Lütfen özür dileyin yani, bu doğru değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareketten dolayı özür dileyin!

BAŞKAN – Nezih bir dille konuşulması öngörülüyor İç Tüzük'te.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kadınlardan özür dileyin!

SALİH CORA (Trabzon) – "Yanlışlıkla yaptım." deyin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ya! Böyle bir şey olabilir mi ya? Çok ayıp, çok!

BAŞKAN – Ben hatipleri buna davet ediyorum.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Görüntüleri izleyin! Ara verin, görüntüleri izleyin!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp! Ayıp! Ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu doların yükselmesi kime yarıyor? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp! Ayıp!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket iğrenç bir hareket.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yaradıkları birisi daha var, bir grup daha var; dolarla rüşvet alanlar, 10 bin dolar

rüşvet alanlar onlar da.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, böyle devam edemeyiz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Rüşvet aldığı, yolsuzluk yaptığı kanıtlanan kişiler büyükelçi olarak atandı. Şunlara soruyorum, siz de sorun: Rüşvet alandan büyükelçi olur mu? Haksızlık yapanlardan, rüşvet alanlardan büyükelçi olur mu?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ayıp!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Genel Başkan konuşuyor, Genel Başkan.

(Manisa Milletvekili Özgür Özel'in AK PARTİ sıralarına doğru yürümesi)

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Nereye geliyorsun?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, durun, bir şey olmaz, bir şey olmaz arkadaşlar. Rahatsız oldular, biliyoruz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, özür dileyecek.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, ara verin, ara verin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İğrenç bir hareket...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Öyle bir noktaya getirdiler ki Türkiye'yi; yolsuzluk yapanları affettiler, uyuşturucu baronlarının mahkemelerden kurtardılar, uyuşturucu baronlarını hapishanelerden kurtardılar, bunları da gayet iyi biliyoruz.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Ara verin!

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, ara verin, görüntüleri izleyin.

BAŞKAN – Bir dakika, arkadaşlar...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hiçbir cumhuriyet savcısı...

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Böyle devam edilmez!

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika, bir dakika...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Edilir, edilir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, konuşmadan sonra izleyeceğim, değerlendireceğiz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket iğrenç bir hareket, kadınlar olarak rahatsız olduk.

BAŞKAN – Sakin olun, tamamlansın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir Genel Başkan olarak yakışıyor mu?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Özür dilemesi lazım.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Amerika'daki enflasyonun, Avrupa Birliği'ndeki enflasyonun Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sırtına yıkılmasından rahatsız olmanızdan da memnun oldum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Evet, memnun oldum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Eğer siz bunun hesabını sorarsanız teşekkür ederim. Bana değil, oraya kızacaksınız; diyeceksiniz ki: "Ya, Amerika'daki enflasyon, efendim, Avrupa Birliği'ndeki enflasyon nasıl olur da bu milletin sırtına yıkılır?" (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Şeytanın aklına bile gelmez ama bunların aklına geliyor. Evet, şeytanın aklına gelmez, bunların aklına gelir. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, özür dilemesi lazım.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bürokraside de güveni sıfırladılar, bürokraside de. Devlette liyakati bitirdiler. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) "Devlet" dediğiniz adaletle yönetilir, "devlet" dediğiniz liyakatle yönetilir, "devlet" dediğiniz kurumda, devlette insanlar belli görevleri, belli saygınlığı olan görevleri yaparlar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ya, ayıp, ayıp!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Devletin en önemli kurumlarını kapattılar, en önemli kurumlarını ve devlette paralel bir yapı oluşturdular. Siz paralel yapıdan şikâyet ediyordunuz, değil mi?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çok ayıp, çok.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir Dışişleri Bakanı var, bir de sarayda dışişleri bakanı var; bir Merkez Bankasının görevi var, bir de sarayda bir başka kurumun görevi var; bir YÖK Başkanı var, bir de sarayda YÖK başkanı var. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Özür dile, özür dile!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir Dışişleri Bakanının Sözcüsü var, bir de sarayda Dışişleri Bakanlığının sözcüsü var. Dolayısıyla, bu paralel yapı Türkiye'yi aydınlığa çıkarmaz; bu paralel yapının değişmesi lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Özür dilesin!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Uyuşturucu baronlarına destek çıktılar. Bir daha söylüyorum, ona da kızacaksınız: Uyuşturucu baronlarına arka çıktılar. (AK PARTİ sıralarından "Hadi oradan bel!" sesleri)

SALİH CORA (Trabzon) – Uyuşturucuyla en büyük mücadeleyi AK PARTİ yaptı.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – O hareket ne olacak, o hareket?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakınız, hangi mücadele yapılıyor? Okuyorum, Avrupa Uyuşturucu Raporu'ndan okuyorum...

SALİH CORA (Trabzon) – Avrupa kendi hatalarına baksın.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – "Türkiye, aşırı doz uyuşturucu nedeniyle 30 yaş altı ölümlerin en yüksek olduğu ülkedir."

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Geç onları!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir daha okuyayım memleketin ne hâle geldiğinizi bilmeniz açısından. Siz acaba...

SALİH CORA (Trabzon) – Yalan yalan, sen yalan söylüyorsun!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, dünyadan haberiniz yok zaten. (CHP sıralarından alkışlar)

Erdoğan ne diyordu? Tebdilikiyafet yapıp gezecekler, değil mi? Ya, Allah aşkına, tebdilikiyafet yapın, gidin şu İstanbul'u bir gezin, Anadolu'yu bir gezin ya. Uyuşturucu belasının hangi noktalara geldiğini gidin görün ya. Ben sizi buluşturayım onlarla, annelerle buluşturayım ben sizi; siz gitmediniz, görmediniz, oturmadınız, konuşmadınız.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bir Genel Başkan öyle yapar mı, ayıp ya.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bir annenin en büyük korkusu ne biliyor musunuz? Bir annenin en büyük korkusu, akşam evladı geldiğinde cep telefonu yanında mı, değil mi; sattı mı, satmadı mı...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – O nasıl hareket ya!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Evet, bunların hepsini araştırıyoruz. Siz yapamazsınız, bunlar hele hiç yapamazlar, sırtlarını baronlara dayamışlar ama biz yaparız; Allah'ın izniyle yapacağız, göreceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Yapacağız, tutacağız; Türkiye'yi bu badireden çekip çıkaracağız tereyağından kıl çeker gibi. Kavgaya etmeyeceğiz ve bunu dostlarımızla beraber yapacağız. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Dostların kim?
RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aynı hareketi yaparsın sen.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Zindaştı'yi kim çıkardı? Kim çıkardı hapisten Zindaştı'yi? Söyler misiniz bana, kim çıkardı? Ya, tonlarca, kilolarca kokain yakalanıyor, savcı cesaret edip soruşturma açamıyor ya, soruşturma açamıyor.
SALİH CORA (Trabzon) – Nerede yakalandı?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Haberiniz yok mu? Allah aşkına, öğretmediniz mi, söylemediniz mi? (CHP sıralarından alkışlar) Ya arkadaş, sen şeyi bilmiyor musun; Kocaeli'yi bilmiyor musun, Dilovası'nı?
SALİH CORA (Trabzon) – Nerede yakalandı?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Mersin Limanı'nı bilmiyor musun sen?
SALİH CORA (Trabzon) – Söyle, kim yakaladı, nerede yakaladı?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ne yakalanması kardeşim ya, zaten yakalanmadı, sorunumuz orada!
SALİH CORA (Trabzon) – Gelmedi ki nerede yakalanacak?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – “Uyuşturucu gelmedi.” diyor. Ya, arkadaş, konteyner numaraları bile yayınlandı, dünyadan bu kadar habersiz misin sen? (CHP sıralarından alkışlar)
SALİH CORA (Trabzon) – Kolombiya yetkilisi açıklama yaptı.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Buz sandıkları içinde geldi arkadaş ya, bu kadar mı habersizsin sen?
SALİH CORA (Trabzon) – Onun arkasından CHP çıkacak, bakarsınız. CHP çıkacak o işin arkasından, o işin arkasından CHP çıkacak.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ve dolayısıyla, asla ve asla... Bu desteği verdiğiniz sürece Türkiye'yi uyuşturucu bataklığına sürüklersiniz.
RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Harekete ne olacak? O hareket ne olacak?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, bir şey daha söyleyeyim.
NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket doğru mu, size yakıştı mı?
RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayıp ya! Öyle bir hareket olur mu ya!
NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket size yakıştı mı?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, saygıdeğer milletvekilleri; uyuşturucu konusu hepimizin ortak sorunu olmak zorundadır.
RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – O hareket ne olacak, o hareket?
NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir kadın Vekil olarak sizi kınıyorum, yaptığınızı kabul etmiyorum.
SALİH CORA (Trabzon) – En büyük mücadeleyi biz veriyoruz.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Uyuşturucu baronlarının milyar dolarlarını Türkiye'ye getirmeleri için, kara parayı aklamak için özel yasalar çıkarırsanız Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarına ciddi bir darbe vurursunuz. Bunu defalarca yaptılar, buradan geçti yasalar. (CHP sıralarından alkışlar)
Diyorlar ki: “Sen uyuşturucu kaçakçılığı yap, zaten yol şimdi Türkiye üzerinden...” Güney Amerika, buradaki limanlar... Neden bu limanlar için büyük kavgalar var biliyor musunuz, hiç sordunuz mu? Neden birbirlerini yiyorlar? Neden “Bu limana ben çökeceğim, bu limana ben çökeceğim.” diyorlar? Çünkü bu uyuşturucu nereye gelecek? Limana gelecek arkadaşlar. Hiç bu konuda bir araştırma... Ya, hadi biz yapmıyoruz da bari siz bir araştırma yapın.
SALİH CORA (Trabzon) – Geldi de yakalanmadı mı?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yok efendim, ne yakalanması Allah aşkına ya! Ne yakalanması ya!
SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Kılıçdaroğlu...
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Gidin, fakir fukaranın evlatlarına bakın ya, hepsine bakın. O fakir ailelerin çocuklarını önce alıştırıyorlar, ondan sonra torbacı yapıyorlar. Siz bu konuda Emniyetle konuştunuz mu hiç? Biz konuştuk, konuştuk.
SALİH CORA (Trabzon) – Cezayı on yıla çıkardık.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ne on yılı arkadaş ya, verdiğin ceza... Üç gün sonra adamı dışarı çıkarıyorsun ya.
SALİH CORA (Trabzon) – Hiç alakası yok.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Zindaştı'yi çıkardılar, vicdanınız hiç sızlamadı mı ya? Bu bölgenin en büyük uyuşturucu baronuydu.
SALİH CORA (Trabzon) – İnfaz Yasası'nda...
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ne İnfaz Yasası kardeşim ya, ne İnfaz Yasası? Dünyadan haberin yok ya. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bu adama telefon ettiler, hâkim bıraktı. Hâkimin ifadesini de mi okumadın ya? Hayret ediyorum ya, gerçekten hayret ediyorum ya. Dünyadan bu kadar bihaber bir insan nasıl olur da bir de uyuşturucu konusunda konuşur? Ya, sana uzman vereyim, uzman vereyim. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)
Bakın, o kadar büyük dejenerasyona yol açtılar ki adaleti de bitirdiler, adaleti de bitirdiler. Ya, düşünebiliyor musunuz...
NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket için özür dileyecek misiniz?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – ...bir adamın önce mal varlığına el koyuyorsunuz.
NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket için özür dilemediniz.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Önce el koyuyorsunuz, arkasından adamı serbest bırakıyorsunuz, arkasından mal varlığındaki bütün hacizleri kaldırılıyorsunuz, arkasından yurt dışına çıkma yasağını kaldırılıyorsunuz, adam kaçıp gidiyor. Amerika, Avusturya'ya “Bu adamı bana ver.” diyor ve biz de diyoruz ki: “Ona değil, bana ver.”
SALİH CORA (Trabzon) – Hangi CHP'lilerle görüşmüş?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ve değerli arkadaşlarım...
NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareket size yakıştı mı?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, burada önemli olan nokta şu...
SALİH CORA (Trabzon) – Hangi CHP'li olduğunu...
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu kişinin uçağına İçişleri Bakanı da bindi. Bu kişinin uçağına bunlardan çok adam bindi.

SALİH CORA (Trabzon) – Hangi CHP'lilerin...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bunlardan çok adam bindi, bunları koruyorlar. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bunları koruyorlar, ben gayet iyi biliyorum bunları koruduklarını, ne yaptıklarını da gayet iyi biliyorum. Siz sanıyor musunuz ki biz hiçbir şeyi araştırıyoruz?

SALİH CORA (Trabzon) – Hangi CHP'lilerle görüştü?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sizin ulaşamadığınız yerlere bu kardeşiniz ulaşıyor. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bu devlette namuslu insanlar var, bu devlette dürüst insanlar var, bu devlette vatansever insanlar var, bu devlette bayrağını ve vatanını seven bürokratlar var. Bir köşeye atsanız da onlar düşüncelerini açıklıyorlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakın, değerli arkadaşlar, yargıyı da berbat ettiniz; bunlar ettiler. Ya, evinize gidin, vallahi billahi ya, üniversiteye giden oğlunuza bir sorun ya. Kişiyi alıyorsunuz, getiriyorsunuz, efendim, diyorsunuz ki...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareketin...

SALİH CORA (Trabzon) – Devam edin, devam edin.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Yolda kalan öğrenciler...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, "Yeliz" konuşuyor. (CHP sıralarından gülüşmeler, alkışlar)

Alıp getiriyorsunuz kişiyi, arkasından diyorsunuz ki bu kişiye: "Sen mademki verdiğim bütün talimatları yerine getirdin, seni önce Yargıtay üyesi yapacağım, sonra Anayasa Mahkemesine üye yapacağım." Bir tek Yargıtay kararının altında bile, bir tek Yargıtay kararının altında bile imzası olmayan birisi jet hızıyla Anayasa Mahkemesine üye oluyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareketten utandınız mı?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Anayasa Mahkemesi kararlarını uygulamayanlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını uygulamayanlar, hepsi terfi etti.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Özür, özür...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sözüm söz, tamamını temizleyeceğim; sözüm söz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu memlekete adalet ya gelecek ya gelecek. Tüyü bitmemiş yetimin hakkını sonuna kadar savunacağız. Sizler savunamazsınız, sizler savunamazsınız, sizler milletin arasına giremezsiniz, sizler vatandaşla konuşamazsınız; o nedenle size diyorlar ki: "Tebdilikıyafet yapın." Ne tebdilikıyafeti ya, ne tebdilikıyafeti ya. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bir tek Yargıtay kararının altında imzası olmayan sözde Yargıtay üyesinin Anayasa Mahkemesine üye olarak atanmasını Türkiye Cumhuriyeti devletinin şanıyla, şerefiyle, vakarıyla bağdaştırmıyorum; bu kadar açık, bu kadar net. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – CHP Genel Merkezinin avukatı olsaydı...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yargıtaydaki üyelere de söylüyorum, buna oy veren üyelere de buna oy veren üyelere de sesleniyorum: Yargıtayın tarihine kara bir leke bıraktınız. "Ya arkadaş, bu adam daha yeni geldi ya, yıllardır burada; Yargıtayda çalışan insanlar var, düzgün insanlar var, bunlardan birisinin Anayasa Mahkemesine üye olması lazım." demediler, diyemediler büyük bir kısmı. Talimat aldılar saraydan, gereğini yaptılar. Yargı talimatla çalışırsa orada adalet olmaz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

METİN YAVUZ (Aydın) – Özür dile, özür!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Milletten özür dile.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Siz bekliyorsunuz, Katarlılar buraya gelecek, veliaht prens buraya gelecek. ASELSAN'ı mı satacaksınız? ROKETSAN'ı mı satacaksınız? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Sattırmayacağız, sattırmayacağız. Hiç endişe etmeyin, sattırmayacağız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Tank Paleti sattınız değil mi Katarlılara?

SALİH CORA (Trabzon) – Savunma sanayisi...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nerede bu tank? "2018'de tank üretiliyor, hayırlı olsun." diye "tweet" atıldılar. Hangi yıldayız? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – İHA, SİHA satacağız.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Nerede bu tank? Ethem Sancak'a mı güvendiniz? Ethem Sancak mı tank yapacaktı?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Milletten özür dile!

SALİH CORA (Trabzon) – Yüzde 80...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Biz bu bütçeye "hayır" diyeceğiz, bu bütçeye "hayır" diyeceğiz. Kumpas bütçesine, bu millete, 83 milyona kumpas kuran bu bütçeye "hayır" diyeceğiz çünkü bu bütçe fakirden fukaradan, garipten gurebadan parayı toplayıp bir avuç tefeciye, Londra'daki tefecilere, dolar baronlarına ve uyuşturucu baronlarına hizmet eden bir bütçedir, asla kabul etmiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Ya, sen her şeye "hayır" diyorsun ya, tezkereye de "hayır" dedin.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, bir şey daha söyleyeyim size...

SALİH CORA (Trabzon) – Tezkereye niye "hayır" dedin?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Tezkereyi de konuşuruz, tezkereyi de konuşuruz. Yahu, senin Genel Başkanın 33 askerimiz şehit olduğu zaman hesabını sordu mu? Soramaz. Nereye gitti? Putin'in kapısına gitti, yalvardı yakardı Putin'e. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Milletten özür dileyeceksin.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Yahu, Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı kapının önünde bekletiliyor, kronometre çalışıyor, kaç dakika beklettiklerini gösteriyor, bütün dünya seyrediyor. Yahu, sizin vicdanınız sızlamadı mı ya? Ya, ben rahatsız oldum ya. Siz rahatsız olmadınız mı? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Tezkereye niye "hayır" dediniz?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Bu uygunsuz hareket için milletten özür dileyeceksin!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptığınız hareketten rahatsız olmadınız mı?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu bütçeye "hayır" diyeceğiz ve Allah'ın izniyle bunları göndereceğiz. (CHP sıralarından ayakta alkışlar) Beraber göndereceğiz; esnafla beraber, çiftçiyle beraber, emekliyle beraber, sanayiciyle beraber, kadınıyla, kızıyla, yaşlısıyla, genciyle, garip gurebasıyla göndereceğiz bunları, göreceksiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sandığı getirmiyorlar, getiremezler efendim, getiremezler.

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Patlama, patlama!

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Patlama!
Bir şey daha söyleyeyim: Bakın, gideceklerini bunlar da çok iyi biliyor.
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline koluna dikkat et!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Niye bağırıyorsunuz? Niye bağırıyorsunuz? Söylediklerimde yanlış mı var? Yok, hepsi doğru, hepsi doğru.
FATİH ŞAHİN (Ankara) – El hareketi yapma! Eline koluna sahip çık!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bakın, bir şey söyleyeyim: Eve gidince akli baliğ olmuş çocuğunuza sorun.
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – İlkokuldan da vazgeçtim, akli baliğ olmuş çocuğunuza sorun. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
METİN YAVUZ (Aydın) – Çocuklardan utan sen!
SALİH CORA (Trabzon) – Çocuklar seni izleyemez, izleyemez seni. O hareketi çocuklar nasıl izlesin? Ben izletmem.
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, Allah aşkına, bakın...
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline koluna sahip çık! O eline sahip çık!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Başkan, güzel konuşuyorlar.
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline sahip çık!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Geleceksin, burada konuşacaksın, burada, burada, burada konuşacaksın! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline koluna sahip çık, eline koluna!
ATİLA SERTEL (İzmir) – Yerine otur terbiyesiz!
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Demirtaş izin vermeden aday olamazsın sen!
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline koluna sahip çık!
BAŞKAN – Sakin olun.
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bunlar gideceklerini gayet iyi biliyorlar. “Neden?” diyeceksiniz, siz de sorun, “Neden?” diyeceksiniz.
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Demirtaş izin vermeden aday olamazsın!
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline koluna sahip çık!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Ya, Antalya Dış Hatlar Terminali’nin ihalesi beş yıl sonra yapılacak, şimdi yapıyorsunuz.
FATİH ŞAHİN (Ankara) – Eline koluna sahip çık, eline koluna! (CHP sıralarından gürültüler)
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Niye şimdi yapıyorsunuz, neden şimdi yapıyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – O terminal ihalesini alanın burnundan fitil fitil getireceğim, o terminal binasını alanın. Beş yılın sonunda ihale yaparsın, neden şimdi ihale yapıyorsun? Hangi gerekçeyle şimdi ihale yapılıyor?
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Siz, tüyü bitmemiş yetimin hakkını koruyamazsınız, siz dolar baronlarının yanındasınız, siz tefecilerin yanındasınız.
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu kardeşiniz fakirin fukaranın, garibanın...
RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Hadi oradan be!
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – ...apartman görevlisinin, işsiz, memurun...
SALİH CORA (Trabzon) – Hadi oradan be!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – ...emeklinin, herkesin dostudur.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
(CHP sıralarından ayakta alkışlar, İYİ Parti sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Aday mısın?
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Bu bütçenin size vereceği bir şey yok. Bu bütçe kabul edilsin, göreceksiniz; ne olacağını göreceksiniz.
FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Demirtaş izin vermeden aday olamazsın!
KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.
Arkadaşlar konuşmaya devam edebilirler. (CHP sıralarından ayakta alkışlar, İYİ Parti sıralarından alkışlar)
AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkan...
(CHP sıralarından “Yeliz... Yeliz... Yeliz...” sesleri)
MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan...
BAŞKAN – Sayın Ünal, buyurun.
IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)
6.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal’ın, görüşmelere ara verilerek CHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu’nun 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde CHP Grubu adına konuşması sırasında yaptığı hareketin kınama cezasıyla cezalandırılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması
MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Sayın Genel Başkan her ne kadar “Bu Meclisin bir itibarı kalmamıştır.” ifadesini kullandıysa da bu Meclisin, Gazi Meclisin itibarı da mehabeti de yerindedir. Bir Genel Başkanın kürsüde, genel ahlak kurallarına aykırı bir şekilde, İç Tüzük 160’a göre... (CHP sıralarından gürültüler)
BAŞKAN – Arkadaşlar...
MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) - Bakın, İç Tüzük 160 “Kaba ve yaralayıcı sözler sarf etmek ve hareketler yapmak yasaktır.” diyor ve bu, kınama cezasını gerektiriyor. Burada, Sayın Genel Başkan çocuklardan bahsediyor. (CHP sıralarından gürültüler) Bizi izleyen hanımefendiler, çocuklar, kendi çocuklarımız... Ben, kendi adıma, yaptığı hareketten utandım. Ara vermenizi, bunu değerlendirmenizi ve kınama cezasıyla cezalandırılmasını talep ediyorum. (CHP sıralarından gürültüler)
ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gerçeklerden utanmadın da ondan mı utaniyorsun?
BAŞKAN – Sayın Ünal, ben buradan göremedim.

Beş dakika birleşime ara veriyorum, görüntüyü izleyeceğim, değerlendireceğiz; Grup Başkan Vekillerini de davet ediyorum .

Kapanma Saati: 18.39

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.06

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Değerli arkadaşlar, az önce Sayın Kılıçdaroğlu'nun yapmış olduğu konuşmayla ilgili olarak Grup Başkan Vekili Sayın Özel bir izahatta bulunacak.

Buyurunuz.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Sırtımıza bu yükü yüklediniz." cümlesinde göstermiş olduğu vücut dilinin hiçbir gruba ve Meclise yönelik bir davranış olmadığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bütçe görüşmelerinin Meclisimize, milletimize hayırlı olmasını bir kez daha temenni ediyoruz.

Biraz önce, Sayın Genel Başkanımızın, kürsüde yapmış olduğu bütçe konuşması sırasında, bir anda çok sayıda iktidar partisi milletvekilinin bir rahatsızlığı dile getirdiğini duyduk, siz de şahit oldunuz. Daha sonra içeriye gittik; içeride görüntüleri birlikte izledik. Bir, yaşanan olayda... Tabii, o anda arkadaşlarımız belki kulaktan kulağa duyarak da daha da çok etkilenmiş olabilirler. Ancak cümle "Dışarıdan dünya kadar dolar borç alındı ve sırtımıza yüklendi." şeklinde; eliyle, elinin sırtına vurmak suretiyle anlamı kuvvetlendirici bir... [AK PARTİ sıralarından gülüşmeler, alkışlar (!)]

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunu... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar, lütfen... Söz verdim.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunu, görüntüyü sesle birlikte değerlendirdiğimizde gördük.

Bu konuda, Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu ifade etmek isteriz: Genel Başkanın orada "Sırtımıza bu yükü yüklediniz." cümlesinde göstermiş olduğu vücut dilinin hiçbir gruba ve Meclise yönelik bir davranış olmadığını, doğrudan hepimizin kürsü konuşmalarında kullandığı vücut dilinden bağımsız olmadığını ifade ederiz. Bu tip davranış ve hareketlerde durum değerlendirilirken kişinin karakteriyle mütenasip olup olmadığına bakıldığında... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Sayın Genel Başkanımızın hiçbir gruba ya da Meclise yönelik böyle bir davranışta bulunmayacağı her türlü tartışmadan varestedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Özel, tamam, hadi öyle olsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Durumu tüm grupların ve Riyaset makamının bilgilerine sunarız.

Teşekkür ederim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Tamam, tamam.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar...

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, CHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini zikrettiği hususlarla ilgili olarak, Meclise gelen Sayıştay raporlarında herhangi bir iade ve değiştirilmenin söz konusu olmadığına, soru önergelerinin bakanlar tarafından cevaplandırılma oranının yeni hükümet sisteminin olduğu dönemde, önceki dönemlere göre daha yüksek olduğuna, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının Anayasa'nın ve İç Tüzük'ün belirlediği kriterlere göre soru önergelerini değerlendirmek zorunda olduğuna, Anayasa ve İç Tüzük'ün Meclis Başkanına soruların cevaplarıyla ilgili bir inceleme, değerlendirme görevi ve yetkisi vermediğine ve İç Tüzük'e ve Anayasa'ya uygun davranmanın kendilerinin vazifesi olduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Kılıçdaroğlu'nun konuşmasında beni zikrederek söylediği 3 husus var, onlarla ilgili ben de açıklamada bulunacağım.

Bunlardan birincisi, Sayıştay raporunun değiştirildiğine dair iddiaydı. Bu konuda beni göreve davet etti. Ben şunu ifade edeyim: Sayıştay raporları Meclise Sayıştay Başkanlığının imzasıyla geliyor. Buraya gelen raporlarda herhangi bir değişme, bir iade, değiştirilme söz konusu değil. Sayıştayın söz konusu olduğu raporların oluşmasıyla ilgili süreçlerde eğer bir şey kastediliyorsa o Türkiye Büyük Millet Meclisini ve Başkanlığı ilgilendiren, alakadar eden bir husus değil.

İkincisi şu: Konuşmada "27'nci Dönem bitmeden 27.323 soruya bakanlar cevap vermiyor." deniyor. Şu anda, benim Plan ve Bütçe Komisyonuna 30 Kasım'da sunmuş olduğum belgelerde de açıklamalarda da var, 30 Kasım itibarıyla bunu veriyorum, yeni bir bilgi çıkarmadım -günceli de var ama herkeste olacak bir bilgi olduğu için bunu kullanıyorum- cevaplanmayan soru sayısı 18.791. (CHP sıralarından gürültüler)

Devamını bir bekleyin isterseniz.

Şüphesiz, soru önergelerinin hepsinin cevaplanması arzu edilir ancak 27'nci Dönemde, yine 30 Kasım itibarıyla

soruların cevaplandırılma oranı yüzde 64,44'tür. 26'ncı Dönemde yani farklı hükümet sisteminin olduğu dönemde yüzde 45,4. Yine, 24'üncü Dönemde yani yeni hükümet sisteminin olmadığı dönemde yüzde 60,3. Dolayısıyla 27'nci Dönem, yeni hükümet sisteminin olduğu dönem gerek 26 gerek 24'üncü Döneme göre cevaplandırılma oranı bakımından daha yüksek. Buna bir bilgi daha ilave etmek istiyorum. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, bilgi; bilgiye göre konuşalım, bilgiye göre.

Daha önceki dönemde, 27'nci Dönemden önce İç Tüzük'te soruların cevaplandırılma süresi otuz gün civarında idi, on beş gün cevaplandırılmadığı zaman tekit yazısı yazılıyordu; yazıdan sonra, ulaşmasından sonra on gün ilave süre veriliyordu; toplam otuz günlük süre. Bu 26'ncı ve 24'üncü Dönemlerle ilgili verdiğim oranlar, otuz günlük süre içerisindeki oranlar. Dolayısıyla, burada 27'nci Dönemde ise on beş güne indirildi bu süre, on beş günü aşanlar süresinde cevaplandırılmayan soru oluyor.

Son olarak, bir üçüncü husus da şuydu: Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanına Anayasa'nın ve İç Tüzük'ün vermiş olduğu bir görev var, verilen soru önergelerini değerlendireceği bazı kriterler konulmuş. Meclis Başkanı bu kriterlere göre soru önergesini değerlendirmek zorunda, İç Tüzük ve Anayasa'nın verdiği bir görev ama Anayasa ve İç Tüzük Meclis Başkanına soruların cevaplarıyla ilgili bir inceleme, değerlendirme görevi vermiyor, yetki vermiyor. Ben kendi kendime bir görev, bir yetki ihdas ederek cevapları da inceleme imkânını kendimde bulamıyorum. İç Tüzük'e ve Anayasa'ya uygun davranmak bizim vazifemiz, hepimizin vazifesi.

Teşekkür ediyorum.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Çamlı...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı biraz önce konuşması esnasında şahsıma dönerek... (CHP sıralarından "Maskesi yok, maske taksın." sesleri)

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika... Dinleyelim. Bir dakika... Bir dakika...

Maske...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Şahsıma dönük bir sataşma yapmıştır, onun için söz hakkı...

BAŞKAN – Bir değerlendirelim, metne bakalım, olur mu?

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Ben kürsüden buna cevap vermek istiyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kürsüden zaten olmaz, oturum değişti.

BAŞKAN – Bir dakika... Bir bakayım ben, şeyi çıkarttıracağım şimdi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, müsaadenizle...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, ilk husustaki Sayıştay raporlarını -karşılıklı yazışarak- bizim size yazıyla sormanın ve sizin de yazıyla cevaplamanızın doğru olacağı kanaati bizde de oluştu.

İkinci husus, Sayın Genel Başkanın bahsettiği rakam süresi içinde yanıtlanmayan önerge üzerinedir, sizin bahsettiğiniz rakam tüm zamanlarda yanıtlanan önerge üzerinedir. Ancak takdir edersiniz ki güncel bir tartışmayla ilgili sorulan soru -Anayasa boşu boşuna 99'uncu maddesinde gün koymamış- on beş gün içinde cevaplanırsa anlamlı. Güncel bir soruyu soruyoruz, sekiz ay sonra gelen cevabı biz cevaptan saymıyoruz.

Ayrıca, biraz önce yaptığınız açıklamada 27'nci Dönemle ilgili verdiğiniz rakam, tüm zamanlar içinde cevaplanma açısından yüzde 64-65'lik oran. Bir, doğru yerden yaklaşalım, süresi içinde yüzde 12,64.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu oran, beğenmediğiniz ve devamlı eleştirdiğiniz, sizden önceki üçlü koalisyon döneminde yüzde 87'yd, süresinde cevaplanma oranı hem de anayasal bir yükümlülük yokken. Devamında, sizin iktidarlarınızda önce yüzde 62'ye, sonra yüzde 49'a, 24'üncü Dönemde yüzde 22'ye, 26'nci Dönemde de yüzde 10,99'a kadar düştü. Bizim iddiamız da Meclisi gün geçtikçe işlevsiz hâle getirdiğiniz, önemsemediğinizdir. Kriter ortadadır, yüzde 90'dan yüzde 10'a kadar gerilenen bir noktada Meclise saygı söz konusu değildir.

Son husus Sayın Başkanım, bizim dediğimiz de tam şu: Milletvekilimiz 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 ve 2021 için ayrı ayrı rakam soruyor, cevap gelmiş, siz de yollamışsınız: "Yıllık faaliyet raporlarında yayınlanacaktır." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Yine, milletvekilimiz defalarca soruyor, diyor ki: "Suriyeli sığınmacılarla ilgili nakdî yardım..." Cevap geliyor: "Bu fon Avrupa Birliği tarafından belirlenen projeler kapsamında belirlenen kurallara göre yatmaktadır." Yani cevabın soruyu tatmin etmediği ve sizin sorunun içeriğine karışıp müdahale ettiğiniz ama yanıtlar konusunda müdahale etmediğiniz eleştirisidir. Bunun gibi onlarca çarpıcı örnek makamınıza da defalarca iletilmiştir Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hayır, sonuncusunu anlayamadım yani Anayasa ve İç Tüzük bana bir görev veriyor da onu mu yapıyorum cevaplara bakmayarak, onu mu kastettiniz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, Anayasa kimseye kendine karşı muvazaa yapma, kimseye kendine karşı bir kötüye kullanıma göz yumma hakkı ve görevi vermez. Soru sorulacak cevap gelecektse, sorunun içeriğine bakıyorsanız, gelen cevaba da "Kardeşim, adam sana ne sormuş, sen ne cevap veriyorsun? Bu, cevap değil." deyip bir kez geri yollasanız öyle cevaplar gelmeyecek. Sayın Fuat Oktay kendine sorulan 100 sorunun 24'ünü yanıtlamış; 24'ün 23'ünde Anayasa'dan alıntı, ilgili mevzuattan kopyalama...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – 24'ü değil, 75'i cevaplanmış.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bakın, Sayın Başkan, siz bu işin... Aslında benim elimdeki listede şu var: Süresi içinde soruların cevaplanmadaki oranına baktığınızda en iyi durumda olan kim biliyor musunuz? En iyi durumda olan sizsiniz Sayın Başkan, yüzde 84'le cevaplamışsınız, demek ki olabiliyormuş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bu Meclise saygı duyuluyorsa bu milletvekilinin sorusu süresi içinde cevaplanıyormuş. Meclis Başkanı yüzde 84'le cevaplayacak, Cumhurbaşkanı Yardımcısı yüzde 24'le, Millî Savunma Bakanı yüzde 1,6; İçişleri Bakanı

yüzde 2,4. Yanlışa “yanlış” demeyi öğrenmezsek bu bakanların -bu atanmış bakanların- bu seçilmişlere yaptığı saygısızlığa sessiz kalırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özel, başka bir şey anlatıyorsunuz siz; ben diyorum ki: Gelen cevapları inceleme yetkisi var mıdır? Diyorsunuz ki: “Anayasa buna izin vermez.” Anayasa başka bir şey söylüyor, diyor ki: “Hiç kimse veya organ Anayasa’da yetki verilmedikçe bir devlet yetkisi kullanamaz.” Bu Anayasa özel olarak sorular için yetki vermiş, görev vermiş; İç Tüzük de vermiş, bir sürü maddesinde kriterler saymış ama cevaplarla ilgili hiçbir hüküm yok; ben kendi kendime yetki ihdas edemem; bu, Anayasa’ya aykırı.

Öbür taraftan, bakınız...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zamanki Anayasa Komisyonu Başkanına sormak lazım, o zamanki.

BAŞKAN – Bakınız, bir dakika... Yani tevile gerek yok. Sayın Kılıçdaroğlu “Bakın, 27’nci Dönem bitmeden 27.323 soruya bakanlar cevap vermiyor.” diyor, “süresi içerisinde” diye bir şey burada ben göremiyorum; siz çıkarabiliyorsanız ayrı mesele ama burada yok.

Dolayısıyla, bir şeyi daha burada söyleyeyim: Süreyle ilgili açıklama yaptım, 27’nci Dönemde on beş gün süre; on beş günü geçince on altıncı gün süresi geçmiş sayılıyor fakat sizin örnek verdiğiniz dönemlerde bu süre otuz gün, bazen otuz günü de aşılıyor.

Bir şey daha: Sizin örnek verdiğiniz 19’uncu Dönemde toplam soru önergesi sayısı 7.550, 27’nci Dönemde 56.738 soru var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O, o dönemki muhalefetin acziyetini, bu dönemki muhalefetin çalışkanlığını gösterir efendim. (AK PARTİ sıralarından “Vay bel!” sesleri)

BAŞKAN – Evet, herkes istediği sonucu çıkarabilir.

Teşekkür ederim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş.

Buyurun Sayın Kurtulmuş. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, siyasi partilerimizin Değerli Genel Başkanları, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sözlerime “Bismillâh, her hayrın başıdır.” diyerek başlıyorum.

Bu bütçe görüşmelerinin hayırlı uğurlu ve bereketli olmasını temenni ediyorum. Bütçenin buraya kadar getirilmesinde emeği olan, başından bugüne kadar bu müzakerelere katkıda bulunan bütün kardeşlerimize, bütün milletvekili arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Değerli kardeşlerim, hepinizin bildiği gibi, bütçeler, hükümetlerden hesap sorma yeridir; doğru. Bütçeler, milletin eldeki imkânları ile kaynakların nasıl kullanıldığının bir şekilde hesaba çekildiği yerdir; doğru ama aynı zamanda, bütçeler, Türkiye’nin içinde bulunduğu şartlar, bölgemizin içinde bulunduğu şartlar ve dünyanın ekonomi politik genel şartları mahiyetle Türkiye’nin yarınının değerlendirildiği, bugününde almamız gereken derslerin çıkarıldığı ve Türkiye’nin yarınlara doğru kuvvetli adımlarla ilerlememizin müzakere edildiği ortamlardır; onun için, bu ölçekte bu bütçe müzakerelerini yapıyoruz. Ben de müsaade ederseniz, öncelikle, bütçe görüşmelerinin başlangıcı olması bakımından, içinden geçtiğimiz dönemde yaşadığımız küresel ekonomi politik gelişmelerin bölgeye ve Türkiye’ye etkilerinin ne olduğu üzerinde çoğumuzun bildiği gerçekleri bir kere daha hatırlatmak isterim. Bunu şunun için söylüyorum: Herhangi bir şekilde 2020 yılında pandemi krizi başlamamış olsaydı bile dünyamız ve bölgemiz, içinden geçtiğimiz bu dönemin olağanüstü gerilimler, çatışmalar ve bunların ortaya çıkarttığı fevkalade önemli sonuçlarla karşılaşmıştı. Bunların en başında Sovyetler Birliği’nin çözülmesinden sonra Amerika Birleşik Devletleri’nin tek kutuplu bir şekilde yönetme iddiasıyla dünya ekonomisi politisine liderlik yapmaya çalıştığı dönemin, özellikle Afganistan’dan palas pandiras çekilmesiyle birlikte sona erdiğinin dünyaya ilan edilmesi ve bu anlamda küresel ve bölgesel ölçekte ortaya çıkan fevkalade ciddi boşlukların dünya ekonomisini de dünya siyasetini de etkiliyor olmasıdır.

Ayrıca, eski kutuplu dünya sisteminde iki taraflı bir dengeden bugün geldiğimiz noktada çoklu bir denkleme dönüşmüş ve dünyanın hemen her bölgesinde birden fazla gücün müdahale ettiği gelişmeler ortaya çıkmıştır. Bunun çok doğal bir sonucu olarak Asya’nın gelişen ekonomilerinin de güçlü bir şekilde dünya ekonomi politisini forse etmeye başlamasıyla birlikte, özellikle Çin’in yükselişiyle birlikte Rusya, Avrupa Birliği, Çin ve Amerika Birleşik Devletleri arasında zaman zaman ikili, zaman zaman çok taraflı gerilimlerin, çatışmaların ortaya çıktığını hepimiz görüyoruz. Hatta öyle ki daha geçen hafta Avrupa Birliği, Çin’in yol ve kuşak projesine karşı yeni bir küresel lojistik projesi geliştirme ve bunu Avrupa Birliği’nin ortak bir projesi hâline getirmek için kararlılığını ortaya koymuş oldu.

Bendeniz yıllar evvel Hükümet Sözcüsüyken yaptığım bir konuşmada “Zaten üçüncü dünya savaşı ekonomik olarak çoktan başlamıştı.” demiştim. O günden bugüne yaşadığımız gelişmeler bu gerilimlerin, bu çatışmaların fevkalade güçlü bir şekilde sürdüğünü ortaya koyuyor. Özellikle yıllardır söylediğimiz üç alandaki küresel ve bölgesel çatışmaların önümüzdeki dönemin ekonomi politisini şekillendireceğinden de hiç şüphemiz yoktur. Su savaşlarının, gıda krizlerinin ve enerji savaşlarının, bir de bunlara son zamanda eklenen siber güvenlik meselesinin dünyayı fevkalade ciddi bir şekilde etkileyeceği ortadadır. Bu çerçevede, bütün bu gelişmelerin, tabiri caizse, odak noktası Kafkaslar, Balkanlar, Mezopotamya, Akdeniz, Karadeniz, velhasıl bizim içinde bulunduğumuz coğrafyadır ve bu coğrafyanın amiral gemisi olan Türkiye’nin de bu gelişmelerin hiçbirine bigâne kalma imkân ve ihtimali yoktur. Onun için, bu küresel ve bölgesel gelişmeler Türkiye’ye çok daha fazla uyanık olma mecburiyetini veriyor, yeniden “güçlü ve büyük Türkiye” idealine çok daha güçlü bir şekilde sarılma mecburiyetini ortaya koyuyor. Türkiye’nin her alanda güçlü olması sadece politik bir seçenek değil, içinde bulunduğumuz şartların ve coğrafyanın bizi mecbur bıraktığı bir zorunluluktur. İçeride birliğimizi dirliğimizi artırarak, demokrasimizin standartlarını yükselterek, ekonomik sistemimizi güçlü ve rekabet edebilir bir hâle getirerek ve belki hepsinden daha önemlisi millî güvenliğimizi her şeyin önüne koyarak, millî

savunmamızda daha da ileri adımlar atarak yolumuza devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli kardeşlerim, sadece bu konunun önemine istinaden –az evvel ifade edildi- millî sanayide elde ettiğimiz gelişmelerin yüzde 80’ler civarında millî ve yerli bir noktaya geldiğini, Türkiye’nin sadece kara ve hava alanında değil, mavi vatani korumak için deniz kuvvetlerinde de önemli millî savaş gereçlerini elde etmek zorunda olduğu gün gibi aşîkârdır. Şunu açıkça görmemiz lazım: Türkiye’yi ilgilendiren bu tartışmaların hiçbirisi sadece Türkiye’yi, elinde bulundurduğu imkânları eleştirmek için değildir. Örneğin, hemen burnumuzun dibindeki adaların silahlandırılması ya da S-400 tartışmalarının sürekli gündemde tutulması ya da F-35 tartışmaları üzerinden Türkiye’nin hıyaya sokulma çabalarının arkasındaki gerçek şudur: Çünkü bu emperyalist güçler biliyorlar ki Türkiye bu yürüyüşünü devam ettirirse birkaç sene içerisinde millî savunma sistemini kuracak, hava savunma sistemini kuracak, kendi yerli, millî motorunu da üretecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onun için bu zorunluluğu partilerüstü bir hedef olarak ortaya koymak zorundayız. Türkiye, her alanda güçlü ve büyük bir Türkiye olmak mecburiyetindedir. Ayrıca -yine az evvel ifade edildi- dünyanın birçok yerindeki mazlum ve mağdur milletler Türkiye’nin gözünün içine bakıyor ve Türkiye’nin bu coğrafyada güçlü bir şekilde varlığının kendi bekaları için de zarurî olduğuna inanıyor.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bu girişten sonra, ne yazık ki bu küresel ve bölgesel gelişmeler devam ederken aynı zamanda 2020’nin Ocak ayından bu yana çok ciddi bir şekilde, asırlar içerisinde zor görülecek küresel bir krizle karşılaştık. Bu kriz, dünyanın her ülkesini etkiledi, dünyadaki bütün ekonomileri derinden sarstı, Türkiye’yi de etkilediği aşîkârdır, ortadadır. Ancak hepimizin bildiği birkaç konuyu hatırlatmakta yarar görüyorum. Sağlık sistemlerinin çökmesi ve aşıya erişimde, hatta bırakın aşığı, Covid’i önlemek için temel ilaç ve malzemeye ulaşmada dünyanın büyük ülkelerinin bile çöktüğünü hepimiz iyi biliyoruz. Aynı şekilde, aşıda yaşanan eşitsizliklerin küresel ölçekte gelir dağılımı adaletsizliğini artıracak yeni bir unsur olduğunun da altını çizmek isterim. Buna paralel olarak emtia fiyatlarındaki olağanüstü artışın, özellikle endüstriyel metallerde dolar bazında yaklaşık 2 katına çıkan artışların, değerli madenlerde yüzde 20-30’lar seviyesindeki dolar bazındaki artışların, Brent petrolde yüzde 35 ve doğal gazda yüzde 345’lik artışların da dünya ekonomisini derinden sarstığı ortadadır. Gıda fiyatlarındaki artışların, tedarik zincirlerinin kırılmasının ve özellikle hizmet sektörlerinin çok ciddi zararlar görmesinin de dünya ekonomisine olumsuz etkileri oldu. İşte, bu pandemi şartları içerisinde Türkiye, üzerine düşeni maksimum gayretle yerine getirmeye çalıştı ve bu anlamda da Türkiye, hepimizin görmesi gereken -bu, siyasetin tartışma konusu değil- bir başarıya imza attı. Türkiye, pandemi sırasındaki ortaya koyduğu performansla pozitif anlamda dünya ekonomilerinden ayrıştı, dünyanın gelişmiş ülkelerinden daha iyi bir performans ortaya koydu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu anlamda, rakamlara boğarak sizi meşgul etmeyeceğim ama sağlık sektöründe yaşanan yüksek gelişmenin, ortaya konulan performansın ve aşılama da Türkiye nüfusunun çok üstünde aşıya ulaşabilmiş olmamızın yönetim kabiliyetiyle herhâlde yakından ilişkisi vardır.

Ayrıca, bir tarafta sağlık meselesi, diğer tarafta da Türkiye’nin ekonomik gerçekleri arasında maksimum dengeyi başından beri korumaya dikkat ederek politikalarımızı uygulamaya gayret ettik. Bunun sonucu olarak tezgâhı dağıttırmamayı esas alan bir anlayışla yani üretimin durmasına, üretimin duraksamasına asla müsaade etmeyecek bir şekilde yolumuza devam ettik. Bu anlamda verilen destekler yine burada ifade edildi -rakamlara girmeyeceğim- ama sadece Türkiye’de pandemi sırasında verilen desteklerin gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 13,1 dolayında olduğunu da hatırlatmak isterim. Ayrıca ihtiyaç sahiplerine verilen sosyal yardımların, sosyal yardımlar vasıtasıyla vatandaşımızın zor durumda kalmasının önlendiğini de hepimiz biliyoruz. Bu çerçevede Türkiye’nin aldığı tedbirler sonucu ortaya konulan önemli başarılarından biri bütçe dengesinin ortaya konulmuş olmasıdır. Bu bütçe, yaklaşık yüzde 1,7 bir bütçe açığına tekabül ediyor ki dünya ortalamasının yüzde 4,5-5 olduğunu düşünürsek fevkalade önemli bir başarı ve bütçe açığını yerli yerine oturtmuş bir Hükümet programıyla karşı karşıyayız.

Değerli kardeşlerim, yine, alınan bu tedbirler çerçevesinde Türkiye ekonomisinde fevkalade önemli, olumlu gelişmelerin olduğu da herhâlde inkâr edilemez. Bunlardan en başta geleni güçlü büyüme performansdır. Efendim, Türkiye’nin büyüme performansını inkâr ederek ekonomiyi değerlendirmek mümkün değildir. Türkiye, dünya ekonomisi ortalaması, OECD ortalaması yüzde 4-5 seviyesindeyken -ben de 9’un biraz üstü zannediyordum ama- öyle görünüyör ki 2021’de -Allah’ın izniyle- Türkiye ekonomisi yüzde 10 büyüyecek ve dünyanın en büyük büyümesine sahip ülkelerinden biri olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Güçlü büyümeyi sağlayan güçlü üretim. Bu anlamda, kapasite kullanım oranlarının fevkalade yüksek seyrettiğini -objektif bir gösterge olarak- sizlerin nazarıdikkatinize arz ederim.

Sanayi Üretim Endeksi’nin dokuz ay boyunca yüzde 24 seviyesinde seyrettiği hepimizin bildiği bir gerçektir. Kapasite kullanım oranları ise yüzde 78,1 seviyelerine gelerek fevkalade önemli bir rekor seviyesine gelmiştir.

Şunu söylemek istiyorum: Demin bir cümleyle geçtiğim “tezgâhı dağıttırmamak” meselesi, dünyanın yaşadığı bütün büyük ekonomik krizlerin bize öğrettiği bir şeydir. Geçmiş dönemde Avrupa’daki finansal krizlerde, ondan önceki dönemde de Asya ekonomilerinin karşılaştığı krizlerde en temel derslerden biri budur. Tezgâhı dağıtanların bir daha tezgâhı toparlamaları mümkün değildir. Ne yapacaksınız, ne edeceksiniz tezgâhı dağıttırmayacaksınız. Bu ana fikirle ekonomiye güç vermeye devam etlik.

Değerli kardeşlerim, yine bu yıl alınan tedbirlerle istihdamda, tarım dışı istihdam -bu rakam da objektif bir rakamdır- 24 milyona ulaşmıştır. Tarım dışı istihdam, istihdam seviyesini ölçen objektif bir rakamdır ve pandemi öncesindeki seviyeye çıkmış vaziyettedir. Velhasıl, güçlü büyüme, güçlü istihdam, güçlü üretim ve güçlü bir bütçe dengesiyle, Türkiye bunlara ilave olarak cari açık problemini de ortadan kaldıracak adımları atmaya devam ediyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’nin bu istikamette yürümesinin önünde artık bundan sonra bir şekilde değiştirip revize etmeyeceği bir istikamet söz konusudur. Bu da 2013 yılının Mayıs ayından beri yönelmiş olduğumuz ekonomi politik bir yoldur, sadece bugünün değil... 2013’te ne oldu? 2013’te Türkiye ekonomisi tarihî dip noktası olan yüzde 4,5’lik bir faiz oranına ulaştı. Faiz oranlarının bu kadar düşmesine paralel olarak, Türkiye sırtında yaklaşık elli yıldır duran IMF yükünü mayısta kenara koyarak yoluna devam etti. O tarihlerden bu yana reel ekonomiye önem veren, üretimi önceleyen, ihracatta ve küresel rekabette ürünleri ve markalarıyla yer almak isteyen “güçlü, büyük Türkiye” idealini ekonomi politik alanda da güçlendirmeye başladık. Geçmiş dönemlerde uygulanan ve neoliberal tezlerin acımasızca dikte ettirdiği zenginlik rekabeti, fakirin sefaleti üzerine oturan neoliberal tezler 2013’ün Mayıs ayından itibaren terk edilmeye başlandı. Bu çerçevede, yüksek faiz, bu anlamda düşük kur politikalarıyla Türkiye maalesef bir ithalat cenneti hâline getirildi. Karadenizli kardeşlerim bilir, Karadeniz’in bütün şehirlerinde Rus pazarları vardı üç kuruşa, beş kuruşa ucuz mallar, Türkiye’de üretilen mallar satılırdı. Türkiye’nin ticaretinin merkezi olan Mahmutpaşa’da Yeşildirek’te birtakım yabancı ülkelerin malları, Türkiye’de üretilenden daha kalitesiz mallar ne yazık ki oralarda satılırdı. O tarihten itibaren şunu gördük... Ha, şunu da söyleyeyim: Bazıları şimdi bizim Karadeniz’de doğal gaz bulmamızdan rahatsız olmuş, şunu söylüyorlar: “Ya, Karadeniz’de niye doğal gazla uğraşıyorsunuz? Daha ucuzuna, yarı fiyatına gidin, dünya piyasalarından bulursunuz.” diyorlar.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kim onlar, kim?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Be, kardeşim, hâlâ mı akıllanmadın? Türkçe’de güzel bir laf var: “Elden gelen öğün olmaz, o da her vakit bulunmaz.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hele hele adamlar “Doğu Akdeniz’de şunu yapmayacaksınız.”

diyecekler...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Tarımı ithalata mahkûm ettiniz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – “Siz kim oluyorsunuz? Biz yaparız.” diyen bir Türkiye olacak. “Ayasofya’yı açmayın.” diyecekler, “Siz kim oluyorsunuz? Ayasofya’yı açarız.” diyeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Siz kim oluyorsunuz?” diyecekler, “Kapalı Maraş’ı açmayın.” diyecekler, siz onu açacaksınız, “Akdeniz’den burnunuzu çıkarmayın.” diyecekler, siz Kıbrıs’ın ve Türkiye’nin haklarını koruyarak Akdeniz’de münhasır ekonomik bölgelerinizi ilan edeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Öyle mi? Bu Türkiye’nin mutlaka bu atmosferde, bu coğrafyada güçlü ve büyük bir ülke hâline gelmesi lazım. Türkiye, küresel pazarların satış merkezi olan bir ülke asla olmayacak. Millî alanlardaki bütün üretimimizi gerçekleştireceğiz. Bakın, demin bir söz söyledim, ağzımdan kaçmadı, ne dediğimin farkındayım; dünya ekonomisinde en büyük rekabetin nerede olduğunu da bilen birisiyim. Dünyada 7 ülkede nükleer silah var, sadece 5 ülke uçak motoru yapabiliyor. Eğer Türkiye böyle giderse bu salonda bulunanların kahir ekseriyetinin göreceği bir tarihte, çok yakın bir tarihte Türkiye kendi millî uçak motorunu yapacak ve dünyayla rekabet edecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu söyleyince F-35 dayatmasını yapanların rahatsız olduğunu biliyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Tank motoru ne oldu?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bunu söyleyince S-400’ler meselesinden tartışma çıkaranların da rahatsız olduğunu biliyorum. Güçlü, büyük Türkiye istikametinde yolumuza devam edeceğiz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – S-400’ler nerede?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu istikamette yürürken üç şeyi asla yapmayacağız...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – S-400’ler depoda, depoda S-400’ler.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir daha neoliberal tezlerin yüksek faiz, düşük kurlu sarmalının içine düşmeyeceğiz, bu şekilde yürümeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz yaptınız bunu.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Not düşüyorum, söylediğimin ne manaya geldiğini biliyorum.

İkincisi, asla ve asla IMF başta olmak üzere uluslararası ekonomik vesayet merkezlerinin, kuruluşlarının gölgesine girmeyeceğiz, onların siyasal emir komutaları altına girmeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Beş buçuk yıl girdiniz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, bugün yapılan bu işleri eleştirenlerin bir kısmının, geçmiş dönemlerde 19’uncu IMF Protokolü’nü dayatarak nasıl Türkiye’nin Düyun-ı Umumiye’ye doğru sürüklenmesinin zeminini hazırladıklarını çok iyi bilen birisiyim. Allah razı olsun, Sayın Cumhurbaşkanımız o zaman Başbakanı ve Tayyip Erdoğan, 19’uncu Protokol’ün imzalanmasının önüne geçti.

Değerli arkadaşlarım, bir daha IMF’ye ve uluslararası ekonomik vesayet kurumlarının çizgisine asla ve asla düşmeyeceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Düşürdünüz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Üçüncü olarak da söyleyeceğim, cumhuriyet tarihimiz boyunca, hele hele çok partili siyasi hayatımız boyunca ekonomideki en önemli açıklarımızdan biri olan ve “ikiz açıklar” diyerek yıllardır eleştirdiğimiz bütçe açığı ve cari açığı meselesine, buradaki tuzağa düşmeyeceğiz. Bu üç tane temel parametreyle üretim, yatırım, istihdam, ihracat ve küresel rekabet alanında yıldız gibi parlayan Türkiye’nin geleceğini hep beraber inşa edeceğiz ve büyük Türkiye’yi, güçlü, büyük Türkiye’yi hep beraber kuracağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yirmi yılda niye kurmadınız?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bütün bunları söylerken...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yirmi yıl beklediler.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Geleceğim, sabredin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne zaman?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yirmi yıl daha mı?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Geleceğim, biraz sabır; sabrın sonu selamettir.

Değerli kardeşlerim, “Her şey güllük gülistanlık, ortada her şey istediğimiz gibi gidiyor, Türkiye’de vatandaşlarımızın yaşadığı bazı zorluklar yoktur.” demiyorum. Nelerin yaşandığını, vatandaşlarımızın bu zorlu süreçlerde nelerden etkilendiğini çok iyi biliyoruz ama önceliğimiz enflasyonu düşürmek, bütçe açığını ve cari açığı düşürmek olarak yolumuza devam ederken vatandaşımızın artan fiyatlar karşısında ezilmemesini sağlamak için elimizden geleni yapmaya gayret ediyoruz. Sadece şunu söyleyeyim: Biz bugün burada bu tartışmaları yaparken, hatta biraz da maksadını aşan sözlerle Genel Kurulun gerilmesine vesile olurken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız toplumumuzun bütün kesimlerinin beklediği ve vatandaşlarımızın tamamının, gittiğimizde bize “Ne olur bunları halledin.” dediği konularda önemli kararlarını kamuoyuyla paylaştı; tüm memur ve emeklilerin maaşlarını yüzde 30-35 seviyelerinde artırma kararını aldı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü geçen hafta doktorlara alınmıştı, bunu da genişleterek yolumuza devam ediyoruz.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Geri aldınız, geri.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, sadece doktorlara değil, sağlık çalışanlarımıza da bunu teşmil ederek yolumuza devam ediyoruz. Sadece çalışanlara değil, emeklilere de bunları vererek yolumuza devam ediyoruz. Nihayetinde bütçe konuşuyoruz, babamızın malını vermiyoruz, cebimizdeki şahsi paramızı vermiyoruz; bu milletin imkânlarını bu milletin insanlarına, bu helal bütçede oluşan payların bir kısmından ayırarak milletimize bunları veriyoruz. Hayırlı uğurlu olsun, bereketli olsun, milletimize mübarek olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Millet aç, millet aç.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, devam eden asgari ücret görüşmelerinin sonunda da herkesin... (AK PARTİ sıralarından “Üzüldüler.” sesi)

Yok, niye üzülsünler ya, vatandaşa verildi işte, onların da alkışlayacağını zannediyorum.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bir dinleyelim de ondan sonra...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sokağa çıkamıyorsunuz, sokağa çıkamıyorsunuz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, ayrıca, memurlara verilen bu zamlara ilave olarak, Türkiye’de şu anda devam eden asgari ücret görüşmelerinin sonunda...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Millet aç, aç. Sokağa çık, sokağa.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bütün milletimiz dinliyor, yine, ne söylediğimi biliyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sarayın sözcülüğünü yapma, yakışmıyor. Sarayın sözcülüğü sana yakışmıyor.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu anlamda, milletimizin asgari ücretlerini de hakkaniyet seviyesinde bir asgari ücret olarak belirleyecek ve bunu kamuoyuyla paylaşacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sarayın sözcülüğü Numan Kurtulmuş'a yakışmaz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, oluşturulacak öğretmenlik yasası... Bu bütçe görüşmelerinden sonra, inşallah sizlerin de desteğiyle öğretmenlik yasasını da çıkaracağız ve vatandaşımızı, güçlü bir şekilde öğretmenlerimizi destekleyeceğiz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sarayın sözcüsü olma.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – 50'den az insan istihdam eden KOBİ'lerimize kişi başına 100 bin liraya yaklaşan bir destek vererek KOBİ'lerimizi faizsiz krediyle daha güçlü bir hâle getireceğiz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çıkar için görüş satılmaz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Yine aynı şekilde, Hamle Programı çerçevesinde imalata destek programımızı sürdüreceğiz. Bunları daha fazla açıklamayayım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çıkarın için görüşlerini sattın.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, sadece bir şeyin daha altını çizerek ondan sonraki bölümde demin konuşulan konularla ilgili görüşlerimizi paylaşacağım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kişisel çıkarın için toplumu sattın.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, demin ifade ettim...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Numan Kurtulmuş, toplumu sattın, sattın.

BAŞKAN – Sayın Sertel... Sayın Sertel...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Müsaade eder misin... Sana sonra anlatırım Sayın Sertel, sonra anlatırız sana.

BAŞKAN – Lütfen... Karşılıklı konuşursunuz daha sonra.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kişisel çıkarın için toplumu sattın, kendi arkandakileri sattın, partini sattın.

BAŞKAN – Sayın Sertel, sonra dışarıda konuşursunuz beraber.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Arkadaşlar, şimdi, doğal gaz ve akaryakıttaki artışları söyledim.

Bu süre içerisinde Brent petroldeki ve doğal gazdaki bu artışlara rağmen Türkiye doğal gazı vatandaşımıza maliyetinin dörtte 1 fiyatına vererek destek oldu ve destek olmaya devam ediyor. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sana inananları sattın.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Aynı şekilde, akaryakıttan ÖTV'yi alarak yolumuza devam ediyoruz, vatandaşımızın enflasyon yükü altında ezilmesinin önüne geçmeye gayret ediyoruz.

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – 10 lira, 10 lira!

ATİLA SERTEL (İzmir) – Arkanda yürüyenleri sattın.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – İnşallah çok daha güçlü bir şekilde bu destekleri yerine getireceğiz.

Sayın Başkan, kalan son beş dakikamda da burada konuşulan bazı konular hakkındaki fikirlerimi ifade etmek isterim. Her şeyden önce, insanların konuştuğu dil kimliğini, kişiliğini ortaya koyar. Biz, bu Meclisteki bütün milletvekili arkadaşlarımızın, eğer temiz siyaset istiyorlarsa temiz bir dille konuşmasının kendi şahsiyetlerinin de göstergesi olduğuna inanıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesi, alkışlar)

Ayrıca "halkın arasına karışmayan" "sadece kendi arasında konuşan ve özgür iradesi olmayan" "halkın iradesinin ne olduğunu bilmeyen" hatta haysiyet ve onur meselesi de gündeme gelerek tartışılan AK PARTİ Grubu için şunu söylemek isterim: Bu grupta oturan bütün arkadaşlarımız, her birisi şahsiyetli, onurlu, vatansever, milletini seven, milletin içinde olan ve millet için mücadele eden insanlardır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ayıp! Geçmişte tam tersini söylüyordun, geçmişte bunun tam tersini söylüyordun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sadece milletvekillerimizi değil, burada bulunmayan teşkilat mensuplarımızın, Kadın ve Gençlik Kollarımızın değerli mensuplarını da saygıyla selamlıyorum ve millete yaptıkları hizmetler dolayısıyla hepsini tebrik ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – HAS Partideyken neler söylüyordun Sayın Başkan, HAS Partideyken neler söylüyordun?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ayrıca, bendeniz bu fakir de Anadolu'nun her bir yerini dolaşmaya çalışan birisiyim. Evet, gittiğimiz yerde insanların eleştirileri oluyor "Şu şöyle olmasaydı, bu böyle olmasaydı." diyorlar ama arkasından...

ATİLA SERTEL (İzmir) – "Karun kadar zengin oldular." diyordun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Dur bir dakika, orada dur.

ATİLA SERTEL (İzmir) – "Karun kadar..."

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sayın Sertel, sözümü söylüyorum, bir dakika; sus bir dakika, bir dakika sus.

ATİLA SERTEL (İzmir) – "Karun kadar zengin oldular." diyordun, itiraf ettin, ben kulaklarımla duydum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kulaklarımla duydum, kulaklarımla duydum, söylediniz.

BAŞKAN – Sayın Sertel, arkadaş, söz vermiyorum ya, böyle şey olmaz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Tekrar söylüyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – 2008 yılında Saadet Partisinin Genel Başkanı seçtiğim kongrede "Harun gibi gelip Karun gibi gitmeyeceğim." diyerek Türk siyasi tarihine motto olacak bir sözü söyledim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Söylediniz tabii, söylediniz.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Kötü bir söz mü söyledim, yanlış bir söz mü söyledim? Hayatım boyunca da bu sözün arkasında kaldım ve çocuklarıma bırakacağım en büyük miras da bu mirastır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kimin için söyledin?

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Şimdi, söyleyeceği bir şey olmayanlar böyle laflar söylemesin.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kimin için söyledin, onu söyle.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, değerli kardeşlerim...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bakın, yürek ister, yürek ister; söyle, yürek ister, söyle. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Sertel; böyle bir usul yok ya. Karşılıklı konuşmak...

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Cevabını aldın arkadaş, cevabını geldin aldın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bana söylediniz, bana; bana söylediniz, Tayyip Erdoğan için söylediniz, Tayyip Erdoğan için.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Cevabını aldın. Kötü bir şey mi söylemişim?

BAŞKAN – Artık çalışma düzenini bozmaya geliyor bu iş.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – O zaman kalkarsın "Burada kötü bir şey söyledi." dersin.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Sözünde durmadın, sözünde; göz yumdun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

ATİLA SERTEL (İzmir) – "Karun kadar zengin oldu." dediniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, söyleyecek sözü olmayanlar böyle davranır.

Ayrıca, rakamlar vermek istemiyorum ama bir tek rakam vereyim. Faiz meselesiyle ilgili çok şey söylendi. 2001 yılında bütçeden faize ayrılan pay yüzde 47,2; 2002 yılında bütçeden faize ayrılan pay yüzde 43,2; 2021 yılında bütçeden faize ayrılan pay yüzde 11,9'dur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) En az...

ERHAN USTA (Samsun) – 516 milyar dolar, 516 milyar dolar.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bütçe büyüklüğüne göre bak Sayın Usta, bütçe büyüklüğüne göre bak.

ERHAN USTA (Samsun) – Öyle oldu, öyle oldu; 516 milyar dolar.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – 300 milyarlık bütçede konuşmak başka; 1,7 trilyonluk bütçede konuşmak başka bir şeydir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hesaba bak, hesaba.

ERHAN USTA (Samsun) – Devlet aynı devlet, devlet aynı devlet.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sen matematikçisin, bilirsin bu işleri.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Hocam, siz iktisatçısınız, daha düşük.

ERHAN USTA (Samsun) – 240 milyar dolarla bu devletin çarkları çevrildi, siz 516 milyar dolar harcadınız.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, şimdi, bir şeyi daha söylemek zorundayım. "AFAD'la ne yaptınız afetler sırasında?" Bir acziyetten bahseden arkadaşımız oldu. Bütün grubumuzla afet sırasında, hem yangın yerlerini hem de Kastamonu ve Sinop'taki o sel felaketinin, küçük felaketin yaşandığı yerleri dolaştık. Allah bir daha milletimize böyle bir felaket yaşatmasın. Sinop'un Ayancık ilçesinde –arkadaşlarımız burada– bir arkadaşımız, hem de depremin ertesi günü... O gece içerisinde bütün her şey, jeneratörler helikopterlerle köylere indirilmiş vaziyette, her şey yerli yerince yapılmış, kaymakamların idare etmesi gereken şehirlere valiler tayin edilmiş, daha iyi yapılsın diye. Öyle mi? (AK PARTİ sıralarından "Evet." sesleri) Bir arkadaşımız bizim valilerimizin, arkadaşların önüne çıkmış –sonra televizyonlara da bunu söyledi– "Sayın Cumhurbaşkanından özür diliyorum. Ben, Cumhurbaşkanına hakaretten ceza almış ve on beş gün hapis cezası yatmış birisiyim ama Allah razı olsun, böylesine güzel hizmetleri yapıyorlar, bu milleti hiçbir şekilde açta açıkta bırakmadılar. Cumhurbaşkanına tebriklerimi, teşekkürlerimi söyleyin. Özür diliyorum." diyerek televizyonların önünde de bunu söyledi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, Türkiye'nin afette mücadelesinde, özellikle yaz aylarında yaşadığımız büyük felaketlerde çok ciddi şekilde büyük bir imtihan verdik, Allah'a çok şükür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir dakika müsaade var mıdır?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

Buyurun Sayın Kurtulmuş.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, Meclisin itibarıyla ilgili de konuşulan konularda bir mantık hatası görüyorum. Meclisimizi hep beraber daha itibarlı hâle getirelim. Meclisin itibarlı hâle gelmesi, Meclisin müzakereleri nasıl yaptığıyla da bire bir ilintilidir. Vatandaşlarımız bu görüşmeleri izliyor ama "Bu Meclis itibarsız, bu Mecliste bir şey yoktur." dersiniz, önce her birimiz tek tek kendimize hakaret etmiş oluruz, kendimizi itibarsız ve önemsiz insanlar görmüş oluruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Adama sormazlar mı "Açılış konuşmasında Hükûmet adına konuşulurken iki yüz seksen yedi saat..." Yazıktır, günahtır ya! Madem itibarsız, her birimiz itibarsız, bu Meclisin itibarı yoksa niçin iki yüz seksen yedi saat Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşuk? On iki gün sabahtan akşama burada konuşacağız, hiçbirimiz yarım saatlik bir konuşmayla, bir saatlik konuşmayla başkasının fikrini değiştirmeyecek ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – 1 lira bile değiştiremedik, 1 lira; Sayın Kurtulmuş, 1 lira değiştiremedik. AK PARTİ Grubu da değiştiremedi. 1 lira... Hiç mi hata yoktu? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Erhan Bey, bak, 1990 yılına gelene kadar Türkiye Cumhuriyeti'nin bütçe yapmasında -biz bunları araştırdık- gelen bütçenin değişme oranı, toplam, yıllar itibarıyla sadece yüzde 2'dir.

ERHAN USTA (Samsun) – İrade var demek ki.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Plan ve Bütçe Komisyonuna hükûmet getirir, orada bir iki ufak tefek, düzeltmeler yapılır.

Değerli kardeşlerim, eğer Meclisin itibarı yoksa Sayın Başkan bu toplantıyı tatil etsin gidelim, hepimiz evimize gidelim. Meclisin itibarı var ve bu itibarı inşallah, sonuna kadar kullanacağız.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bak, burada yazıyor, imzalayan Bakan yok!

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, şimdi, Sayın Kılıçdaroğlu gitti, keşke burada bizi dinleseydi; Özgür Bey burada, Grup Başkan Vekili arkadaşlarımız burada. Ben hayatımda kimseye hakaret etmedim, kimseye kastettiğimin dışında bir söz söylemedim, Allah söylettirmesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Hayatım boyunca söylediğim her sözün de arkasındayım.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Kurtulmuş.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Son bir dakika.

BAŞKAN – Son bir dakika.

Buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Sayın Kılıçdaroğlu geçen sefer burada konuşurken -yine böyle çok hararetli bir konuşma yapmıştı- dedik ki: "Acaba Sayın Kılıçdaroğlu Cumhurbaşkanlığı adaylığını ilan eder mi?" Ben açıkçası, Kılıçdaroğlu'nun bu seneki konuşmasında Cumhurbaşkanlığı adaylığına biraz daha fazla yakın olduğunu gördüm ama burada bu isimlendirmeyi yapmak haddimize değildir, bize düşmez.

Değerli muhalefet partilerinin temsilcilerinin sözleri ortadadır, hepsini takdirle, saygıyla dinledik; hiçbir şekilde bir şey söylemem ama "Hemen seçim" diyenimiz oldu, Sayın Sancar Hocam da "istifa" dedi. Değerli arkadaşlar, istifa ve erken seçim meselesi tamam da önce karşımızdaki ittifakın ya da Hükûmeti istifaya ve erken seçime sürükleyenlerin, öyle olmasını isteyenlerin -hakkınızdır, hemen erken seçim istersiniz- nasıl bir sistem öngördüğünü ve bu sistemi hangi Cumhurbaşkanı adayıyla yerine getireceklerini de herhâlde topluma söylemek gibi bir hakları ve sorumlulukları var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, son söz: Konuşmalarımızın hepsi burada kayıtların içerisinde. Suyun üstüne yazılan yazılar gibi değil, yaptığımız her eylemi, söylediğimiz her sözü yeniden güçlü, büyük Türkiye'yi kurmak için yapacağız.

ATILA SERTEL (İzmir) – Saray sözcülüğünüz eğreti durdu, eğreti. Saray sözcülüğünüz yakışmadı.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Attığımız her adımı, mazlum ve mağdur milletlerle birlikte yeni ve hakkaniyetli bir

dünya kurmak için atacağız. Yolunuz açık olsun, milletimize selam ve sevgilerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Sayın Başkanım, efendim, talebimi aldınız herhâlde.

BAŞKAN – Grup adına konuşmalar tamamlandıktan sonra söz vereceğim demiştim, daha önce de onu uyguladım.

Bitsin, ondan sonra inşallah.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Tamam efendim, tamam; teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Canikli.

Buyurun Sayın Canikli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkese ben de teşekkür ediyorum. Gerçekten çok zahmetli bir süreç bütçe hazırlanması ve bu aşamaya getirilmesi.

Değerli arkadaşlar, tabii, bütçe, toplumun bütün kesimlerini etkileyen, ilgilendiren bir metin. Aslında, her yıl bütçe kanunuyla millî gelirin yüzde 30'u toplanır ve yeniden dağıtılır. Dolayısıyla hükûmetler bütçeleriyle konuşur yani nerede durduğunu... Sözlerin çok fazla bir anlamı yok, herkes her şeyi söyler doğal olarak ama önemli olan, gerçek niyetlerini iktidarlar, hükûmetler bütçeyle yansıtır, bütçeyle ortaya koyar ve bütçeyle konuşur.

Şimdi, bütçe, aynı zamanda gelirlerin toplanmasına, harcamaların yapılmasına da yetki veren bir metindir; yüce Meclis bu yetkiyi vermezse eğer bu harcamalar yapılamaz, gelirler toplanamaz. Bütçelerin önemli bir kalemi de mahalli idarelere, belediyelere aktarılıyor biliyorsunuz. 2021 rakamları itibarıyla söylüyorum: Her yıl 100 milyar liradan fazla bir kaynak, bir bütçe kaynağı belediyelere aktarılır ve belediyelerin de esas itibarıyla gelirlerinin büyük oranda bütçeden kaynaklandığını belirtmemiz gerekiyor, biliyoruz. Yani eğer Türkiye Büyük Millet Meclisi bu yetkiyi vermezse belediyelere bu kaynaklar aktarılamaz. Dolayısıyla bizlerin, hepimizin, Meclis olarak milletvekillerinin verdiği bu onayla bu gelirler, vergi gelirlerinden bütçede belirtilen rakamlar belediyelere aktarılır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Daha fazla.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Dolayısıyla belediyelere aktarılan bu kaynakların da yerinde kullanılıp kullanılmadığı son derece önem arz ediyor. Yani her yıl 100 milyar liranın üzerinde bir rakam -çok ciddi bir rakam- belediyelere gönderiliyor ve belediyelerin bunları gerçekten halkın, milletin menfaatine, lehine, onların çıkarlarını öncelleyen bir yaklaşımla harcıyıp harcamadığını sorgulayamaz, denetlememiz gerekiyor. Bu aynı zamanda milletvekillerinin, bütçeye o onayı veren milletvekillerinin, hepimizin görevi.

Bu çerçevede aktarılan en büyük kaynak İstanbul Büyükşehir Belediyesine aktarılıyor; tabii, bütün belediyelere aktarılıyor ama kaynağın en büyüğü doğal olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesine aktarılıyor. Dolayısıyla Meclis olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesine aktardığımız bu kaynaklar nasıl kullanılıyor, mal ve hizmetler nasıl satın alınıyor; bunun biraz detayına girmek istedik. Önce şunu belirteyim: Tabii, kamu kurumları harcamalarını, kamu ihale mevzuatının belirlediği usul çerçevesinde, oradaki kurallara göre yaparlar. Doğal olarak muhalefet de özellikle kamu ihale mevzuatının, açık ihale yönteminin çok fazla uygulanmadığı, fiilen kapalı yöntemlerin daha fazla uygulandığı şeklinde sık sık eleştiriler gündeme getirdi; Sayın Kılıçdaroğlu ve diğer muhalefete mensup değerli arkadaşlar bunları hep gündeme getirdiler. Bu açıdan değerlendirdiğimizde İstanbul Büyükşehir Belediyesi 1 Temmuz 2019 tarihi ile 12 Kasım 2021 tarihi arasında toplam 11.415 tane ihale yapmış. Sözleşme, ihale yani harcamanın kaynağı bu, harcamanın yöntemi bu olduğu için bunun üzerine detaylı olarak giriyoruz. Bu ihalelerin 1.624 tanesini açık ihale yöntemiyle gerçekleştirmiş. 11.415 ihalenin 1.624 tanesi açık ihale yöntemiyle yani rekabetin sağlandığı, yarışmanın sağlandığı yöntemle gerçekleştirilmiş, 9.791 ihale ise kapalı yöntemle yapılmış yani pazarlık yöntemi ya da buna benzer, davetiye usulü vesaire gibi yöntemlerle yapılmış. Yani doğrudan, yönetim, mal ve hizmet satın alacağı kişiye davetiye gönderiyor ya da onları pazarlığa çağırıyor, onu kendisi belirliyor. Yani yarışma yöntemiyle değil de... 11.415 ihalenin 1.624 tanesi açık ihale yöntemiyle, 9.791 tanesi kapalı ihale yöntemiyle yapılmış. Ancak açık ihale yöntemiyle, yapılan bu 1.624 ihalenin 804 tanesini de belediyenin şirketleri almış ve belediyenin şirketleri bunları açık olmayan ihale yöntemiyle vermiş. Bu ne anlama geliyor? Bu, şu anlama geliyor: Sonuç itibarıyla açık ihale gibi görülen 1.624 ihalenin aslında 804 tanesi de fiilen açık ihale değil; 1.624, 804.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İstanbul Büyükşehirdeki grup başkan vekillerini yetersiz görmüş. Büyükşehirdeki grup başkan vekillerini yetersiz görmüş, orada yapılacak işi burada yapıyor.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, o paraların oraya gönderilmesine bu Meclis karar verdi, bütçe çerçevesinde gönderildi. Bütçeyi konuşuyoruz, o paraları konuşuyoruz ve gönderdiğimiz, yetki verdiğimiz o paraların nereye harcandığını sormamız gerekiyor. Hepinizin hakkı, bizim hakkımız, İstanbul Milletvekili olarak benim de hakkım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tefik Göksu'ya söyle istifa etsin, beceremiyor.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Dolayısıyla, hiç kaçacak yeriniz yok değerli arkadaşlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aman sen kovala, ben kaçayım! Kovalayana bak!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beceremiyor ki.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, yalnız geriye kalan 1.624 ihaleden 804 tanesinin de kapalı ihale yöntemiyle dolaylı olarak yapıldığını söyledim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki, Ankara'ya gel, Ankara'ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Fatma Şahin'e bakalım. Fatma Şahin'e baksana bir.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Diğer, kalanlara baktığımız zaman, aslında, değerli arkadaşlar -şimdi tek tek rakamları paylaşacağım- fiilen onların hepsi de kapalı ihale yöntemiyle gerçekleştirilmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kayseri'ye bir bakacak mıyız? Sıra Kayseri'ye gelebilecek mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konya'ya gelecek misin?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sıra Kayseri'ye gelecek mi? Konya'yı konuşabilecek miyiz? Madem konuşacağız, neden bir tek İstanbul'u konuşuyoruz?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Orada belediye meclisi niye var?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ne dersiniz deyin. Bir de şunu söyleyeyim: Bu ihalelerden sadece 5 tanesi televizyonda canlı yayınlanmış, sadece 5 tanesi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tefik Göksu bu kadar kifayetsiz mi?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Millet Meclisi mi belediye meclisi mi burası?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Rahmetli Kadir Topbaş'a da gelelim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tevfik Göksu bu kadar mı başarısız?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – ...onların 3 tanesi de iptal edilmiş, diğerlerinin hiçbiri yayınlanmamış.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Trabzon'u konuşacak mıyız?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, açık gibi görülen bu ihalelerden 7 tanesini ben seçtim, aldım, ayrıntılı olarak inceledim. Hangi ihaleler bunlar? Otobüslerin bakım ve onarım ihaleleri; büyük rakamlar, tek tek paylaşacağım. 26/11/2019 tarihli ihale; 23.427 kilometre otobüs bakım ve onarım hizmet ihalesinin rakamları; değerli arkadaşlar, ihaleye 4 firma katılıyor, yaklaşık...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi değil yalnız burası Sayın Canikli.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Rahatsız olmakta da haklısınız, biraz sonra...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Keşke biraz Melih Gökçek'i de anlatsanız.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Rahatsız olmakta da haklısınız.

4 firma katılıyor, yaklaşık maliyet 41 milyon 934 bin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Keşke biraz Melih Gökçek'i de anlatsan. Keşke biraz ANKAPARK'ı da anlatsan.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yaklaşık maliyet nedir? Biliyorsunuz, idare tarafından belirlenen en üst rakam yani ihalede ortaya çıkan rakam o tutarı aşamaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 750 milyon doları da anlatsan biraz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ve bu gizli, ne zamana kadar gizli? İhale yapıldı kadar gizli. Tekliflerin bu yaklaşık maliyetin altında kalması gerekiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul hakikaten kimyanızı bozmuş ha.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yaklaşık maliyet ne kadar? 41 milyon 934 bin. İhale bedeli ne kadar değerli arkadaşlar? 41 milyon 231 bin yani neredeyse yaklaşık maliyet rakamıyla aynı. 4 firma teklif verdi demiştin ya, bunlardan Akelsan firması boş teklif vermiş. Ağaoğlu Danışmanlık diye bir firma var, teminat mektubu vermemiş, ihale dışı kalmış. 2 tane geçerli teklif var; bir tanesi 41 milyon 231 bin, Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ -bu ismin altını lütfen çizin, unutmayın, çok karşılaşacağız- diğeri de Otokar, o da 60 milyon yani yaklaşık maliyetin çok üzerinde, rasyonel olmayan bir fiyat vermiş. Dolayısıyla, 4 firma katılmış, 2 tanesi yarış dışı bırakılmış, 2 teklif verilmiş, ihale 41 milyon yani yaklaşık maliyetin neredeyse aynısı olan teklifi veren Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ firmasına verilmiş, kalmış.

Şimdi, ikinci ihale...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yandaşa mı verilmiş Başkanım?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – İhaleleri bir tamamlayayım, ondan sonra değerlendirmelerimizi hep birlikte yapacağız, hep beraber.

9 Şubat 2021 tarihli ihale; 51 bin kilometre otobüs bakım ve onarım ihalesi, yaklaşık maliyeti 271 milyon -küsurları geçiyorum- ihale bedeli 262 milyon. İhaleye 6 firma katılıyor; 2 firma teminat vermediği için ihale dışı kalıyor, bunlar yine aynı firmalar: Ağaoğlu Danışmanlık ve Taksim Taahhüt. Zara Araç Kiralama teşekkür teklifi veriyor. Diğer 2 firmadan Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ yani yaklaşık maliyete çok yakın teklifi veren bu firma, aynı firma ihaleyi alıyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bütçesini niye konuşuyorsunuz? Türkiye'nin bütçesini konuşmamız lazım. Belediye meclisiyle karıştırdın herhâlde, burası Türkiye Meclisi.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Üç: 11/3/2021 tarihinde 137 bin kilometre 638 otobüsün bakım onarım ihalesi değerli arkadaşlar, yaklaşık maliyet 547 milyon lira.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Meclisi karıştırdın galiba. Yanlış yere gelmişsin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aday mısın İBB'ye, aday mısın? Binali Bey'e bari sor aday olacaksan. Belki yine niyeti vardır Binali Bey'in.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – İhale bedeli 544 milyon lira; yaklaşık maliyet 547 milyon lira, ihale bedeli 544 milyon lira. İhaleye 5 firma katılıyor, 3 firma teklif vermiyor; Ağaoğlu Danışmanlık, Taksim Taahhüt ve Fetih 1453 firmaları teminat mektubu vermiyorlar -şu hâle bakın- ve ihale dışı kalıyorlar. Mercedes firması da gerekli belgeleri, yeterli belgeleri vermediği için devre dışı kalıyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Firmanın adı ne? Fetih 1453.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Geçerli teklifi veren tek bir firma, kim? Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ -bu özel bir firma, onu da söyleyeyim, özel bir firma- veriyor ve ihaleyi alıyor. Yarışma yok, rekabet yok ve yaklaşık maliyete çok yakın bir fiyat veriyor.

Dört: 9 Mart 2021 tarihli ihale, 40.689 kilometre bakım onarım ihalesi. Arkadaşlar, herkesin vebali var bunda bakın, bizden önce sizin sormanız gerekiyor bunları.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Belediye meclisi değil burası, Türkiye Büyük Millet Meclisi.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yaklaşık maliyet 126 milyon lira. İhale tutarı 125 milyon lira. İhaleye 5 firma katılıyor. 3 firma -aynı firmalar Ağaoğlu Danışmanlık, Taksim Taahhüt, Fetih 1453- teminat mektubu vermediği için ihale dışında kalıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İBB'nin bütçesini İBB Meclisi yapıyor, çoğunluk da sizde.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – İhaleyi tek başına yine aynı firma, şu işe bakın...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İBB'nin bütçesini İBB Meclisi yapıyor. Çoğunluk sizde.

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibin sözünü kesmeyelim lütfen. Lütfen, çalışma düzenimizi bozmayalım.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Aynı firma, Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ kazanıyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şaka mısınız!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çoğunluk AK PARTİ'de. Çoğunluk sizde değil mi?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Evet, devam edelim, devam edelim. 11/3/2021 tarihli ihale -ayrıntıları geçiyorum- yaklaşık maliyet 157 milyon.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çoğunluk sizde, çoğunluk.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – İhale tutarı 156 milyon, firmaya bakın, öyle bir isabet kaydediyor ki! Tekrar söylüyorum, yaklaşık maliyet gizlidir, sadece idare bilir onu, müteahhitler bilmez.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sanırsın Melih Gökçek'in ihalesi.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yaklaşık maliyet 157 milyon, on ikiden vuruyor, öyle bir firma.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tank Paleti ihale yapmadan verdiniz, ihale yapmadan.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – İhale tutarı 156 milyon. 6 firma katılıyor, 4 firma teklif vermiyor, teklifleri geçersiz sayılıyor; Ağaoğlu Danışmanlık, Taksim Taahhüt, Fetih 1453, Öz Hicret Otomotiv geçici teminat vermedikleri için devre dışı kalıyorlar ve yine aynı firma -Mercedes firması da teşekkür mektubu atıyor- Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ geçerli olan tek teklifi veriyor, rekabet yok, yarışma yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Göksu(!) zor on yedi dakikanız. Sayın Göksu (!) on yedi dakikanız kaldı.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Altı, 21/11/2019 tarihli ihale...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İBB Meclisinde çoğunluk sizde, çoğunluk.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Yaklaşık maliyet 41 milyon 934 bin, ihale tutarı -tahmin edin- 41 milyon 231 bin arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çoğunluk sizde.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 128 milyar dolar nerede? Onun hesabını verin siz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - 3 firma katılmış; 1 firma geçersiz...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Canikli, 128 milyar dolar nerede?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - ...diğerininki de devre dışı, tek firma yine kalmış, aynı firma, aynı firma.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Onun cevabını bir verin. 128 milyar doları nasıl yok ettiniz?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Ulaşım İç ve Dış Ticaret AŞ yarışmasız, tek başına teklifi veriyor, ihaleyi alıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yine...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Evet, aynen öyle, yine.

Şimdi, arkadaşlar, bu 7 ihalede ortalama yaklaşık maliyete göre indirim oranı ne kadar biliyor musunuz? Yüzde 1.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bütçesi İBB Meclisinde oylanır, İBB Meclisinde çoğunluk sizde.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – AK PARTİ döneminde bu ihalelerin ortalama kırım oranı, indirim oranı kaç? Yüzde 22. Yüzde 1; hepsi, hepsi, bakın, hepsi için söylüyorum. Ha, 1 tane olur, olabilir, denk gelir; 2 tane olur, denk gelir. Yarışmanın olduğu hiçbir normal ihalede, ihale rakamı kesinlikle yaklaşık maliyet rakamına yaklaşmaz... (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kanunları siz değiştirdiniz, siz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – ...onun çok altındadır. Örneğini söylüyorum...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 185 defa değiştirdiniz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, soruyorum: Bakın, ortalama olarak indirimin yüzde 1 olduğu ihaleler...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 192 defa değiştirdiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Canikli İBB Belediye Başkanlığına aday galiba, Tevfik Göksu'nun yerine aday galiba(!)

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – ...indirimin yüzde 22 olduğu ihalelere göre nasıl ihalelerdir? Soruyorum, bunun cevabını siz verin değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından gürültüler)

Şimdi -daha bitmedi işimiz- bu yöntemle... Bakın, tam bir tezgâh, bir organizasyon, sistematik bir organizasyon.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Organizasyon sarayda, sarayda.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, Sayıştay elinizde, savcı elinizde, Büyükşehir Meclisi elinizde.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Firmalar giriyor, sadece belli firmalar giriyor, o firmalara diyorlar ki: "Siz, eksik belge verin, ihale dışı kalın."

AYDIN ÖZER (Antalya) – Kamu İhale Kurumu denetlemiyor mu?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Organizasyon sarayda, sarayda!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Tek başına, tek başına ihaleyi alan o firmaya da yaklaşık maliyet rakamı idare tarafından bildiriliyor, söyleniyor.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Siz ne yapıyordunuz o zaman?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yoksa o rakamı yakalaması mümkün değil, eşyanın tabiatına aykırı, milyonda 1 ihtimal. Hepsinde, bakın, hepsinde tam bir tezgâh kurulmuş, saadet zinciri, müthiş bir organizasyon.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Kamu İhale Kurumu yok mu bu memlekette?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bu yöntemle belediye, devlet ne kadar zarara uğratılıyor, şimdi ona bakalım değerli arkadaşlar, bakalım ona...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İstanbul'da Meclis çoğunluğu sende, artı burası İstanbul Büyükşehir Meclisi değil!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın, AK PARTİ döneminde buna benzer bir ihale yapılıyor, en son 16/7/2018... Lütfen, dinleyin, bakın, sizin de işinize... Çünkü bunları yarın soracaklar size, soracaklar neden bunun hesabını sormadınız? Ben de vurayım belki...

AYDIN ÖZER (Antalya) – Büyükşehir Meclisi... Ya, burası yeri mi?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yarın değil, şimdi sorsunlar. Gönder...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – AK PARTİ döneminde, 16/7/2018'de benzer bir ihale yapılıyor, 36.309 kilometre ve 532 otobüs bakım onarım ihalesi. Kilometre başına birim fiyat ne kadar? Yaklaşık 0,93 lira. Bakın, bu ihalenin yaklaşık maliyeti 42 milyon arkadaşlar. İhale rakamı ne kadar? 33 milyon. Yaklaşık maliyetle -AK PARTİ döneminde yapılan ihaleden bahsediyorum- arada yüzde 20 fark var. Yani ihale rakamı, yaklaşık maliyetten yüzde 20 daha düşük ve kilometre başına birim maliyet ne kadar? 0,93. Şimdi, bunu baz alacağız, CHP'li Belediye Başkanı döneminde yapılan o ihalelerle karşılaştıracakız, aradaki farklılığı yani soygunu, rakam olarak, miktar olarak ortaya koyacağız. Değerli arkadaşlar, hepsi belgeli burada, hepsinin sonuna kadar belgesi var, o yüzden içiniz rahat olsun, belgesiz hiçbir şeyi burada söylemiyoruz.

İlk ihale, bakın, bir yıl sonra yapılıyor, 20/11/2019. Bir yıl sonra yaklaşık maliyet ne olur? Enflasyon oranı kadar artar en fazla, fiilen de öyledir zaten. Enflasyon oranı 2018'de 20,5; biz 25 yapıyoruz, 25 yapıyoruz, artırıyoruz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Canikli, sizin iktidarınızda ihaleleri kim aldı, onu açıklayın siz. Konumuz İstanbul mu, konumuz işsizlik mi?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bunun yaklaşık birim fiyatının, değerli arkadaşlar, ne olması gerekir? 1,16 olması gerekir. Bu ihalede ne kadar? 2,39.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Dolar neden yükseliyor, onu söyleyin. Onu söyleyin, onu. İşsizlik kaç oldu, onu söyleyin. Ekonomi pert oldu, onu söyleyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, olmaz ki böyle! Yani nasıl bir şey bu! Söz alırsın, konuşursun eğer uygunsa. Olmaz ki, lütfen...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Peki, zarar ne kadar? Soygun ne kadar? 29 milyon 837 bin. (CHP ve AK PARTİ sıralarından gürültüler) Tekrar ediyorum: Değerli arkadaşlar, bu ihalede, sadece o 1'inci ihaledeki soygun, fark 29 milyon 837 bin; not edin.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Soygun, soygun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, konumuz İstanbul değil, onu başka bir gün konuşuruz, konuşuruz İstanbul'u.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – 2'nci ihaleye geçiyorum... Ve bu ihalede de -biraz önce söylediğim gibi- o firma tek

başına teklif veriyor.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bugüne kadar hangi çetelere ihaleler verildi, onları söyleyin.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – 2'nci ihalede birim fiyat 1,76; olması gereken 1,16; aradaki fark ne kadar? Burada 14 milyon fazla ödeme söz konusu. 2'nci ihalede 14 milyon soygun, 14 milyon zarar; bunu da not edin lütfen. 3'üncü ihale, orada da birim fiyat 1,79; olması gereken 1,16; simüle ettiğimiz zaman buradaki kayıp da 14 milyon 759 bin. Devam edelim, 4'üncü ihalede olması gereken... Bakın, 4'üncü ihalede, 2001'de yapıldığı için üç yıllık enflasyon oranını alıyoruz, 54, hatta yüzde 75 alıyoruz, ilave olarak yüzde 50 daha fazla alıyoruz; bakın, hani, bir hata yapmayalım diye ve sonunda, bunun sonunda 4'üncü ihaledeki zarar 179 milyon lira, 179 milyon. (AK PARTİ sıralarından "Ooo" sesleri) "Yetimin hakkı" dediğiniz rakam bu işte. Geliyorum 5'inci ihaleye; 86,3 milyon lira orada da fazla ödeme yapılmış ve 6'ncı ihalede...

ZAFER IŞIK (Bursa) – Fazla ödeme yapılmış.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – 6'ncı ihale, esas ödeme, ne kadar biliyor musunuz değerli arkadaşlar fazla ödeme? 355 milyon lira.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Yolsuzluk...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Allah korusun, ya iktidar olursa bunlar ne olacak bizim hâlimiz?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Toplamı ne kadar hepsinin, hepsinin toplamı ne kadar? Toplayalım, bakın, toplayalım arkadaşlar, hepsinin toplamını. 1'inci ihale 24,3 milyon, 2'nci ihale 14 milyon, 3'üncü ihale 14,7 milyon, 4'üncü ihale 179 milyon, 5'inci ihale 86 milyon, 6'ncı ihale 355 milyon, 7'nci ihale 59 milyon; toplam 732,7 milyon.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Bir daha söyle Başkanım.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – 732 milyon, 732 milyon; soyguna bakın, soyguna! (CHP sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bir de iktidara gelseniz...

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Göz göre göre, herkesin gözü önünde, fütursuzca soygun yapıyor.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bir de bunlar iktidara gelse ne olur acaba?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vay be, nasıl yakalamışsınız(!)

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Görevim gereği değerli arkadaşlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Acayip bir yolsuzluk var(!)

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Maliye müfettişliğim dönemimde bu tür soruşturmaları çok yaptım. (CHP sıralarından gürültüler)

AYDIN ÖZER (Antalya) – 128 milyar doları sorma, gel burada alakasız şeyleri konuş.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ya, konunun muhatabı burada değil, konunun muhatabı burada değil.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Belediyelerde, kamu ihale kurumlarında, KİT'lerde çok yaptım.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi bütçeyi mi konuşmaya çıktı yoksa İstanbul'u mu konuşmaya çıktı? Ben vallahi anlamadım.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Kanuna, mevzuata aykırılıklarla karşılaştık; gereği yapıldı. Ama bu şekilde, sistematik olarak, düzenli bir şekilde ve istisnasız bir yolsuzlukla hiç karşılaşmadım bugüne kadar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hepsi sarayda oluyor, hepsi sarayda oluyor, hepsi sarayda!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Tarihin en büyük yolsuzluğu.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bütün yolsuzluklar sarayda...

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Bu sadece 7 ihale değerli arkadaşlar. 1993'teki İSKİ skandalı bunun yanında devede kulak kalır, göreceksiniz önümüzdeki günlerde, devede kulak kalır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadi! Hadi!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Evet, yani onun için sizin de sorumluluğunuz var; duymadık, bilmedik demeyin, onun için söylüyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) ÖZEL (Manisa) – Biz duyuyoruz, siz duyuyor musunuz?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Yarın "Biz bunları bilmiyorduk, biz bunları duymadık..." Şimdi, yapılması gereken şu: Gideceksiniz, hesap soracaksınız.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, siz önce bir hesap sorsanıza ya! Şu Tank Paleti kaç liraya verdiniz, kaç lira oldu?

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Tamam, Sayın Kılıçdaroğlu, TÜİK'e gidin ama oradan önce baskını buraya yapın, baskını. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Şu ara, hâlen, biz bu görüşmelere devam ederken orada ihale yapılıyor ve belediye soyuluyor, devlet soyuluyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yolsuzluğa bak(!)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Belediye Meclis çoğunluğu sizde.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Kelimeleri de bilerek seçiyorum değerli arkadaşlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Elinizi kolunuzu bağlayan mı var? Sorun hesabını şimdi!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Tam bir organizasyon.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Neyi soruyorsun? Sağınız solunuz yolsuzluk ya!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Ve bugüne kadar bu şirkete 1,8 milyar liralık ihale verilmiş, 1 milyarı fazla; 1 milyar 50 milyon lirası soygun, hırsızlık. (CHP sıralarından gürültüler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yazık! Yazık!

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Hırsızlık! Hırsızlık!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tüü bitmemiş yetimin hakkı ya, yazıklar olsun!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hırsızlık...

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Evet, hırsızlık. Çok net olarak kullandığım kelimenin ne anlama geldiğini biliyorum. Hepsi, belgeler elimizde. Şimdi, bir arkadaş buradan "Nereden geldi o belgeler? Bu belgeler nereden geldi, nereden aldınız, gizli değil mi?" falan diyor. Nereden geldi biliyor musunuz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kim diyor? Öyle bir şey diyen olmadı.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Hayır, öyle söylendi, söylediler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kim dedi?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İhalelerin hepsi açık, şeffaf; sizinki gibi gizli kapaklı değil. Gözler önünde yapılıyor ihaleler.

NURETTİN CANIKLİ (Devamla) – Ben söyleyeyim, hani Sayın Kılıçdaroğlu bürokratlara bir çağrı yapmıştı, biliyorsunuz "Yolsuzluk varsa gönderin onları bize." diye; sanıyorum o çağrıya cevap olarak geldi bunlar ama beklediğiniz yerden değil de buradan geldi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İBB İçişleri Bakanlığına gönderdi, ne yaptınız? Gizlilik kararı koydunuz dosyalara.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Devletin kurumları elinizde; konuşma, gereğini yap varsa.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, bir bilgiyi daha vereyim bakın. Bu herkesi ilgilendiriyor ama daha çok sizi ilgilendiriyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İBB gönderdi İçişleri Bakanlığına, ne yaptınız? Rafa gönderdiniz, sümen altı ettiniz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın, ben gayet rakamlarla, belgelerle burada anlatıyorum arkadaşlar, rahatsız olmanıza gerek yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, bu firmanın mali müşaviriyle alakalı bir bilgi var. Yani, sadece bilgilermeniz için söylüyorum, yorum yapmıyorum, bir suçlamada bulunmuyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yayınlanıyor bütün ihaleler.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ben de size birtakım bilgiler vereyim, siz onları kullanın, hadi.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Açık, şeffaf hepsi...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bir suçlamada bulunmuyorum çünkü milletvekilleri aktif milletvekilliği yaptıkları dönemlerde mali müşavirlik görevini yapabilirler, kanunen bir engel yok ama sadece bilgi olarak sizinle paylaşmak istiyorum. Bu şirketin serbest muhasebeci mali müşavirliğini yapan CHP İstanbul Milletvekili Özgür Karabat. 2 tane Ticaret Sicili Gazetesi'nden aldım, aynen, bir tanesi şu: 5 Şubat 2020 tarihli Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan sermaye artırım sirkülerini Sayın Karabat serbest muhasebeci mali müşavir olarak imzalamış, bunda hiçbir şey yok. Bakın, tekrar söylüyorum: Yasaya uygundur yani sadece bilgi; evet sadece bilgi. Yine, aynı şekilde, 25 Eylül 2020 tarihli Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan şirketin bir sermaye artırım sirkülerinde o rapora yine İstanbul Milletvekili Sayın Karabat serbest muhasebeci mali müşavir olarak imza atmış. Bunu sadece bilgi olarak paylaşıyorum, başka hiçbir şey değil.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bütçede bunu mu paylaşacaksınız? Bütçede savunacağın bu, öyle mi, hadi bakalım!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Tekrar söylüyorum değerli arkadaşlar, onun takdirini size bırakıyorum yani bu bilgiyi de paylaşmamız gerekiyor çünkü bu çalışmayı yaparken böyle bir bilgiyle karşı karşıya kaldığımızda onu yapacağız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Düşüğünüz yere bak! Düşüğünüz yere bak, düşüğünüz yere!

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Senin kaç tane firman var ihale alan?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, arkadaşlar, diğer ihalelere bakamadım, onlara zamanım olmadı, bakacağım hepsine.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sen ticaret yapmıyorsun galiba Sayın Canikli?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Diğer belediyelerle ilgili olanlar da geldi.

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – Hiç AKP'yle ilgili gelmemiş(!)

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Onların hepsine bakacağız ama şöyle bir göz attım, diğer ihalelere de göz attım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Gemi filolarına da bakıyor musun?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ayrıntılı inceleyemediğim için burada analiz edemiyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Gümrüklerde kimin çalıştığına bakıyor musun? Sigorta poliçelerini kim yapıyor, bakıyor musun?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Orada da özellikle yine İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yaptığı toplu taşıma ihalelerinde dikkatimi çeken ilk husus şu: Yine, yaklaşık maliyete göre indirim oranı, iskonto oranı yüzde 1'in altında, yüzde 1 diyelim, yüzde 1 değerli arkadaşlar ama dediğim gibi, bunun ayrıntılarını daha sonra söyleyeceğim.

Şimdi, buradan Sayın Kılıçdaroğlu'na -kendisi yok ama- seslenmek istiyorum: Hani Sayın Kılıçdaroğlu bir kara kış fonundan bahsetti ya yani "İktidara gelirsek, kara kış fonu olarak ben size ödeyeceğim bunu; zam yapmayın bazı ürünlere, ben size ödeyeceğim." dedi. Şimdi, bakın, bunu beklemenize gerek yok Sayın Kılıçdaroğlu, kara kış fonu arıyorsanız, bakın, şurada 7 kalemde 700 milyon lira fazla ödeme var; gidin alın, belediye sizin belediye; hırsızlık var, haksız kazanç var; belediye, devlet zarara uğratılıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Canikli, siz adalete müdahale ettiniz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Gidin alın, kara kış fonu olarak kullanın Sayın Kılıçdaroğlu, uzağa gitmenize gerek yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz Giresun'da adalete müdahale ettiniz, adalete.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bir de şunu merak ediyorum, Sayın Kılıçdaroğlu her zaman şunu söylüyor, diyor ki: "Biz iktidara geldiğimizde ülkeyi CHP'li belediyelerin yönettiği gibi yöneteceğiz."

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Giresun'da adalete müdahale ettiniz mi, etmediniz mi? Adalete müdahale ettiniz mi, etmediniz mi?

ERHAN USTA (Samsun) – 10 milyar dolar haksız kazanç var!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bilmiyorum, bu açıklamalardan sonra Sayın Kılıçdaroğlu yine "Ülkeyi CHP'li belediyelerin yönettiği gibi yöneteceğiz." diyecek mi bilemiyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Küçük bir çocuk öldü Giresun'da, ailesi perişan oldu; onları anlat.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın arkadaşlar, tabii, zaman çok daraldı. Sadece bu kadar değil, o kadar çok suistimal, yanlışlık ve kötü yönetim söz konusu ki belediye zaten bu gidişle... Yani çok fazla borç batağına sürüklenmiş; şimdi onların rakamlarını da vereceğim.

Oraya geçmeden, bakın, İstanbul Büyükşehir Belediyesi süt alıyor, 44 milyon 656 bin lira ödeme yapıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Adaletsizlikten daha büyük suç yok, siz adalete müdahale ettiniz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Biraz da Diyarbakır'dan bahsetseydiniz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – 6 milyon 505 bin litre süt alıyor, 44 milyon 656 bin lira ödeme yapıyor. Litresi ne kadar, ödediği rakam? 6,9 TL. Bu tarihte arkadaşlar marketten gidin, alın; sütün kilosu ne kadar biliyor musunuz? 4 lira.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ekrem İmamoğlu yönetecek, sen izleyeceksin; bu iş böyle.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Markette sütün litresi 4 lira; 6,9 liraya satın alıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İçişleri Bakanlığındaki dosyaları çıkar, sümen altı edilen dosyaları çıkar.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Belgelerin hepsi burada arkadaşlar, bana kızmayın, ben sadece aracıyım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bırak o işleri!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bana kızmayın, kızacaksanız gidin Belediye Başkanınıza kızın.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, muhatap olmayın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sümen altı edilen dosyaları çıkar, bırak o işleri!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Sütü ben almadım, ihaleyi ben yapmadım, biz yapmadık, Belediye Başkanınız yaptı, gidin ona hesap sorun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Sorsana İçişleri Bakanına, sorsana İstanbul'daki savcıya, hadi sorsana. Yarım saatte gizlilik kararı veren savcıya sor.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Değerli arkadaşlar, gidin hesap sorun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Ekrem İmamoğlu sizi geçmiş, bırakın o işleri!

BAŞKAN – Arkadaşlar, öyle karşılıklı konuşma usulü yok.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Bakın, israftan... 2019'da 152 milyon liraya kiralanan araçları 2022'de tam 222 milyon liraya kiralyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Bırakın o işleri, İstanbul sizin işiniz değil bundan sonra, hortum kesildi.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Bu paralar buradan bizim yetki verip gönderdiğimiz paralar, hesabını soracağız, hesabını soracağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Hortum kesildi, kesildi; anla, kesildi, bitti.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Çok merak ettiğim bir harcama var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Kesildi hortum, sana hortum yok. Boş boş konuşmayacaksınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, lütfen, söz kesmek de çalışma düzenini bozmak da disiplin cezası gerektiriyor, zorlamayın beni lütfen. Bakın, uyarma cezasını okuyun, 157'yi okuyun, zorlamayın beni lütfen.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - İçişleri Bakanlığındaki dosyaları çıkarsın, onları sorsun.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Gerçekler acıdır arkadaşlar, gerçekler acıdır ama katlanacaksınız, başka çaresi yok çünkü Belediye Başkanı sizin Belediye Başkanınız, sorumluluk sizde.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dosyaları çıkarsınlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Esnafın bütçesini anlatın bize.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Altın rozet alıyor, 13 tane altın rozet alıyor yani düğünlerde çeyrek falan alınır da 13 tane altın rozet ne yapılır? Bir belediye başkanı belediyeye 13 tane altın rozeti niye alır? Ödediği rakam da 32.155 lira. 50 kişilik organizasyon yapıyor, kişi başı 6.395 lira; 25 kişiye yemek veriyor, kişi başı 1.200 lira.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, şu sarayın masrafından bahset azıcık.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Saraya bak, saraya!

MURAT SARISAÇ (Van) – Altınlar işine girme!

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Oradan çıkamazsınız, çıkamazsınız.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, biraz bakın, ilgilenin, belediyelerinizle ilgilenin lütfen; böyle şey olmaz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Türkiye bütçesinde anlatacak bir şeyiniz kalmadı, İstanbul'u konuşuyorsun orada; olmaz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, Büyükşehir Belediyesinin 2022 bütçesinde temel atma, açılış organizasyonları için ayrılan ödenek ne kadar biliyor musunuz? 340 milyon lira; açılış yapılacak, temeli atılacak tesislerin değerinden daha fazla. Şu hâle bakın!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Allah'tan korkun!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Türkiye bütçesine geç.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Temel atma organizasyonu yapılacak, temeli atılacak, açılış yapılacak olan binanın, herhangi bir tesisin, onların değerinden daha fazla açılış ve organizasyon bedeli konuluyor arkadaşlar, 340 milyon lira. İciniz rahat mı? Soruyorum size, iciniz rahat mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İcimiz rahat.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Biz rahat değiliz, hesabını da soracağız, hiç kimsenin şeyi olmasın değerli arkadaşlar.

Bakın, faizden bahsediliyor. 2018 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi bütçesinin yüzde 2'si faize aktarılırken 2019'da yüzde 3,8; 2020 bütçesinde yüzde 4,5; 2022'de de yüzde 6; katlanarak gidiyor, katlanarak katlanarak. Zaten, devraldığında Belediyenin 23 milyar borcu vardı, 2020 sonu itibarıyla 45 milyara çıktı. 2020 sonu, bakın, 45 milyara çıktı; şu anda ne kadar biliyor musunuz? 100 milyarı geçti değerli arkadaşlar, 100 milyarı geçti; hesap edemiyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Canikli, 800 bin fark az gelmiş size belli, belli; biraz canınız sıkılmış bu işe.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Diyarbakır'daki kayyumun yolsuzluklarından da bahseder misiniz?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Biliyorsunuz, çok ciddi bir de borçlanma yaptı avro bazında, 600 milyon avro borç aldı, borcu katladı. Şu anda borç batağına batmış vaziyette; yatırıma falan para gitmiyor, sosyal harcamaları azaltıyor, yatırımları azaltıyor, hepsini azaltıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yoksullukla uğraşıyor, yarattığınız yoksullukla.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Aah aah, işte paraların buradan hesabını soracağız, doğru yerlere kanallize edeceğiz değerli arkadaşlar, onun çalışmasını yapıyoruz, onun hesabını yapıyoruz. Hiç boşuna...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geldiğimizde hesabını, yoksulluğu soracağız; yoksulluğun hesabını soracağız. Yarattığınız yoksullukla uğraşıyorlar.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bir şey daha söyleyeyim değerli arkadaşlar, İstanbul Büyükşehir Belediyesi şu anda koalisyonla yönetiliyor, koalisyonla. Yani parlamenter sistemin bir pilot uygulaması gibi düşünün. (AK PARTİ sıralarından "HDP'yle" sesleri) Evet, şu anda koalisyonla yönetiliyor, ayrıntıya... Speküle etmemek için isim vermeyeceğim, hepsinin isimleri var yani hangi partinin temsilcisi hangi görevde, hepsi var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Koalisyon kötü bir şey mi?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ama bir koalisyonun denemesi yapılıyor şu anda ve batmış vaziyette değerli arkadaşlar. Yani yolsuzluk...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Canikli.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Rakamlarla ifade ettim, yolsuzluk almış başını gitmiş, borç batağına saplanmış Belediye, bütün sosyal harcamalar inanılmaz şekilde azalmış ve bu şekilde, birkaç yıl sonra bütün bunlar artık Belediyeyi, İstanbul Büyükşehir Belediyesini iş yapamaz hâle getirir, önünü tıkar değerli arkadaşlar. Onun için, bu parlamenter sistem olayını bir kez daha düşünün. Bakın, belki o açıdan, "Hayırlı oldu." demek çok doğru olmayabilir ama görmemiz açısından iyi oldu aslında. (CHP sıralarından gürültüler) Yani bir koalisyon söz konusu olduğunda nasıl bir yönetim tarzı ortaya çıkıyor, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde bunu somut olarak, canlı olarak gördük, yaşıyoruz değerli arkadaşlar.

O yüzden, Türkiye geriye gitmeyecek, Türkiye geriye gitmeyecek; bundan yana hiç kimsenin kuşkusu olmasın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye büyümeye devam edecek, Türkiye güçlenmeye devam edecek. Türkiye bölgesinde ve

küresel ölçekte oyun kurucu bir ülke olmaya devam edecek.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Türkiye edecek de siz olmayacaksınız.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Kim ne derse desin, Türkiye'nin bu yürüyüşünü hiç kimse durduramayacak, hiç kimse durduramayacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Koalisyon olduğunu gösteren... Bakın, çok uzağa gitmeye gerek yok, CHP İstanbul İl Başkan Yardımcısı Özgür Nas 18 Ekim 2020 tarihinde bir açıklama yapıyor, diyor ki: "İstanbul Büyükşehir Belediyesinde işe alınan her 100 kişiden 35'i CHP'den, 15'i İYİ Parti'den, 15'i diğer partilerden..."

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – HDP'den.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – "...20-25'i Kariyerden gelecek."

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – TÜGVA'dan mı gelseydi? İsterseniz TÜGVA'dan gelsin.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yani koalisyonu resmen ilan ediyor; kendi konuşması, kendi sözü, biz söylemiyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İsterseniz TÜGVA'dan gelsin, olur mu?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, dolayısıyla bu, aslında parlamenter sistemdeki koalisyonların da çöktüğünün anlamıdır, çöktüğünün resmidir, somut bir göstergesidir. Onun için, Türkiye tekrar bu eski, sıkıntılı, Türkiye'nin bütün sorunlarını inanılmaz şekilde büyüten, yükselten o döneme inşallah bir daha dönmeyecek ve yolunda yürümeye devam edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Canikli, tamamlayalım lütfen, sürenizi 3'üncü uzatışım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – 3 kere uzatma var mı ya? Herkese 3 kere uzatılıyor mu?

BAŞKAN – Duruma göre... Bitirenleri uzatmıyoruz, ne yapayım uzatınca, bitmiş konuşma, o zaman uzatmıyoruz.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

Yatırım sıfır; İstanbul Büyükşehir Belediyesi şu ana kadar 1 metrelik bir metronun temelini atmadı, projesini hazırlamadı, ihalesini yapmadı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yalan, yalan!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Sadece 2022 yılı için...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Elinden tutup gösterelim, gel.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın, bakın, 2022 yılı için 2,2 kilometrelik bir planı, projeyi Meclise gönderdi; hepsi bu kadar, yok, başka yok, yeni temeli atılan 1 metre yok. Evet, algıyı çok iyi yapıyor, inanılmaz... Zamanımız olsaydı o alandaki intihallerini de siyasi intihallerini de tek tek, o alginın nasıl oluştuğunu tek tek anlatırdım ama zamanımız yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Biz sizi İstanbul'da gezdiririz, gel.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Hepinize çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir dahaki dönem siz aday olun İstanbul'a Sayın Canikli. Sayın Canikli, bir dahaki dönem sizi bekliyorum İstanbul'a aday olarak.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Beştaş'ın söz talebi vardı.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki ve İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doğrusu, iktidar grubundan önce söz almıştım, iki konuda kısaca beyanım olacak.

Birincisi: Sizin Meclis Başkanı olarak bu önergelerin iadesine dair bir açıklamamız oldu. Şimdi, şöyle bir rakam vereyim, bizim elimizde: 27'nci Yasama Döneminde 46 bini aşkın soru önergesi var ve 16 bini yanıtızsız kalmış ve maalesef en az yanıt verilen siyasi parti biziz, yüzde 65 oranında sorularımız yanıtızsız kalıyor. Siz haklı olarak dediniz ki: "Bakanların ve Cumhurbaşkanı Yardımcısının cevap vermesi benim görevimde değil." Doğru yani siz onu zorlayamıyorsunuz ama başka bir yönden de bizce farklı bir yetkiniz var, şöyle ki: Bir kere, soru önergelerini iade ederek siz bizim bakanlara soru sormamızı ve yasama organını denetlememizi, denetim görevimizi engellemiş oluyorsunuz. Neye göre?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Elimde iade ettiğiniz önergeler var. Çokça örnek verebilirim ve tabii ki soru sormanın milletvekilinin doğrudan görevi olduğunu, yasama sorumluluğu olduğunu... Ve denge denetleme gereği bizim iktidarı denetleme görevimizi ortadan kaldırmış oluyorsunuz. İç Tüzük 67'yi bize gösteriyorsunuz, diyorsunuz ki: "Kaba ve yaralayıcı." Bir de yeni bir formül geliştirdiniz; eskiden kelimeyi yazıyordu bürokratlar, şimdi kelimeyi yazmıyor, böyle matbu bir iade kararı geliyor ve bu matbu iadede de İç Tüzük hükmü çerçevesinde iade ettiği söyleniyor.

Bütün grubumuzun ayrı ayrı verdiği, iade ettiğiniz bir soru var Sayın Başkan: "Türkiye Cumhuriyeti AİHM kararına uymak zorunda değil midir?" Bu soruyu Adalet Bakanına, Dışişleri Bakanına ve Cumhurbaşkanı Yardımcısına sorduk. İlgili maddeyi bulayım, 96'ya göre...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İç Tüzük 96'ya göre hiçbir iade sebebi yok. Biz istişare yapmıyoruz, biz danışmıyoruz. Milyonlarca insan bugün, Demirtaş AİHM kararıyla ilgili yada İmralı Adası'nda tutulan Öcalan'la ilgili, umut hakkıyla ilgili "Neden cevap verilmiyor? Neden karar uygulanmıyor?" diye soruyor. Biz bunu kime soracağız milletvekili olarak? Tabii ki ilgili bakana, Cumhurbaşkanlığı kurumuna soracağız ama siz buna diyorsunuz ki: "İç Tüzük'ün gereğini yerine getiriyorum." İç Tüzük yorumlamanız maalesef -hani, bugün siz yönettiğiniz için özellikle söylüyoruz- tamamen hukuki kriterleri ve yasama sorumluluğunu ortadan kaldıran bir yoruma dönüşmüştür. Bu konuda düzeltmenizi önemsiyoruz çünkü milletvekili olarak görevimizi yapmıyoruz.

Sayın Canikli'yi dinledim ve hakikaten dehşete düştüm, keşke kayyumunu anlatsaydı ya. Niye kayyumunu anlatmadınız?

Yani size...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamam da hani, böyle, bir konuşmacının, hatibin konuşmasını değerlendirme usulümüz yok yani lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Var Sayın Başkan, 60'a göre var.

BAŞKAN – Benimle ilgili söylediniz, ben onlara, size cevap vereyim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tabii ki cevap vereceksiniz.

Kısa bir şey daha söyleyeceğim.

BAŞKAN – Ama onun önünü açarsak daha sabaha kadar buradayız o zaman.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan ama önemli bir konu.

BAŞKAN – Ya, konuşma süreniz var, sizin hatiplerinizi konuştu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, hayır yani zımnen bizi de şey yaptı; kısaca...

BAŞKAN – Hayır “Şunu dinledim, şöyle yorum yapacağım.” diye bir usul yok ki.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Var Başkanım.

BAŞKAN – Ya 60'a göre ya 69'a göre söz talep edilebiliyor burada.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, siz burayı çok az yönettiğiniz için... 60'a göre bu usul var.

BAŞKAN – 60'a göre üç dakika kullandınız; bir dakika veriyoruz. Lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani “Pek kısa bir söz...” diyerek görüşümüzü açıklıyoruz.

BAŞKAN – Peki, son olarak mikrofonu açalım ve tamamlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Canikli'den şunu istiyoruz: Sayıştay raporlarında hırsızlıkları tespit edilen başta Mardin kayyumu Yaman hırsız, Diyarbakır kayyumu ve bütün kayyumların Sayıştay raporlarındaki hırsızlıklarını açıklamaya davet ediyoruz. Böyle, muhalefete yüklenmek için, sırf propaganda amacıyla yaptığı açıklamaları çok vahim buluyoruz. Cizre kent meydanını satan kayyumu açıklayın ya, Cizre kent meydanını; Jandarma berberhanesi kuran kayyumu açıklayın; 1,5 ton kadayıf alan -zehir zıkkım olsun- kayyumu açıklayın ya. (HDP sıralarından alkışlar) Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Selçuk Mızraklı bunları açıkladığı için şu anda Kayseri Cezaevinde tutuluyor. Siz hem kayyum atayıp hem belediyeleri gasbedip hem hırsızlık yapanları koruyacaksınız, sonra gelip burada “Hırsızlıklarla mücadele ediyoruz.” görüntüsü vereceksiniz. Türkiye halkını daha fazla yanıltmayın. (HDP sıralarından alkışlar)

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Canikli...

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, İç Tüzük ve Anayasa'nın soru önergelerinin iade edilmesi için ortaya koyduğu kriterlere ve kendisinin soru önergelerini mümkün olduğu kadar işleme alma yönünde bir irade kullandığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Önce, ben şunu ifade edeyim: Arkadaşlar, İç Tüzük'ün 96'ncı maddesi “Yazılı soru” başlıklı madde. “Yazılı soru, kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin...”

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Doğru, doğru.

BAŞKAN – Yani uzun uzun, sayfalarca kendi görüşünü anlatıyor arkadaşımız, altında “Buna katılıyor musunuz?” diyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Burada, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, iade ettiklerimin hepsiyle ilgili tek tek açıklama yapamam burada, herhâlde takdir edersiniz, şu anda, elimde bir sürü var, tuhaf sorular var burada bir sürü.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu dediklerinize uygun.

BAŞKAN – Ama onların örneklerini burada anlatamam şimdi, konumuz, bugünkü gündemimiz o değil. Komisyon da bu konuya dair açıklamalar yaptım.

“Kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile...” diyor. Madde 97: “Aşağıdaki sorular Başkanlıkça kabul edilmez.” diyor yani “Başkan bunu reddeder.” diyor. İç Tüzük'ü siz nasıl yorumluyorsunuz bilmiyorum. “Kabul edilemez Başkanlıkça.” “İade edilir.” demek ben öyle anlıyorum yoksa başka bir anlam çıkıyorsa merak ederim. “a) Başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular...” Mesela, bir hesap yapılacaksa hesabın sonucunu soruyor “Şunu şununla bölersek ne çıkar?” diye. “b) Tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konular...” Konuyu biliyorsunuz ve soruyorsunuz, teyit ettirmek için sormuş olduğunuz soru, istişare sağlamak amacıyla sorulmuş sorular.

Bu arada, ben, şunu da ifade edeyim: Yaklaşık yüzde 8'ler oranındaki toplam iade oranını, sanıyorum yüzde 2'nin altına düşürdük bu dönemde. Mümkün olduğu kadar arkadaşlarımızın sorularını işleme alıyorum ama çok bariz bir şekilde koyduğumuz, İç Tüzük 96'daki ve 97'deki hükümlerden, Anayasa 138'deki hükümlerden hareketle net olarak koymuş olduğumuz kriterler var. Önceki dönemlerdeki iadeleri de araştırdık. Mümkün olduğu kadar işleme alma yönünde bir irade kullanıyorum ama iade ettiklerim de var çünkü İç Tüzük 96, 97 bana bu görevi veriyor “Kabul edilemez.” diyor yani “Etmeyeceksin.” diyor burada; öyle anlıyorum ben.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, kayıtlara geçsin diye söylüyorum, sizin dediğiniz hiçbir ölçünün aksi burada yok.

BAŞKAN – Hangisinde?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hiçbir yorum yok. AİHM kararları... Soru tam olarak şu: “Türkiye, AİHM kararına uymak zorunda değil midir?” Bizce zorunda.

BAŞKAN – E, tamam.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama Adalet Bakanından -iç hukuka uygun ve- sözleşmenin altına imza attığı için bu cevabı almak istiyoruz çünkü uygulanmıyor. Adalet Bakanından bir hukuk yorumu istiyoruz.

Ayrıca, biz milletvekili olarak basınç olarak da siyasi olarak da bu soruları sorma hakkına sahibiz. Sayın Başkan, siz anayasa hukukçusunuz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, şüphesiz, aynı konuda sorulmuş ve işleme alınmış sorular da var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, 54 soru önergemiz reddedildi Başkan, 150 tane önergemiz reddedildi.

BAŞKAN – Sorunun şekline göre değerlendirme yapıyoruz. Ben, iade sorularının hepsini tek tek okuyorum; ben, onları izah edebilirim.

Sayın Dervişoğlu buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 2022 yılı bütçesinin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisinin hiçbir şerefli üyesinin haysiyetine ve onuruna dil uzatmadığına, Meclisin itibarına laf etmediğine, Meclisin fonksiyonları yönüyle eleştirilmesinin doğal olduğuna ve sistem tasarımıyla ilgili önerilerinin İYİ Parti Grup Başkanı tarafından kendisine iletildiğine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kimseye herhangi bir cevap verecek değilim ama bir yanlış anlamayı, yanlışlamayı düzeltmek istiyorum. Ben, yaptığım

konusmada Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının on dokuz yıl boyunca neleri kaybettiğini tarif etmeye çalıştım. Tutanaklar da elimde; hiç kimsenin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hiçbir şerefli üyesinin haysiyetine ve onuruna dil uzatmadım. Bu, benim ne aile terbiyemle ne de almış olduğum siyasi terbiyeyle asla bağdaşmaz. Sadece şunu söyledim: "Sizlere 'hürriyet' ve 'şahsiyet' kavramlarının faziletini hatırlatıyor, lafın daha fazlasını, ferasetle tahayyül kabiliyetinize bırakıyorum." Ferasetinizin ve tahayyül kabiliyetinizin sınırından beni mesul tutmamanız gerektiğine inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DÜRSÜN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ayrıca, ben muhalefet partisinin temsilcisiyim, iktidara kaside yazacak değilim yani bu kadar eleştiriye de tahammül gösterin. Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı burada bulunan her milletvekilini de ilgilendirir; Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına da laf etmedim.

Zatıalınız, Sayın Bakanım, dediniz ki: "İki yüz seksen yedi saat mesai yaptım." Ne fasıllar içinde bir değişiklik ne bir harf değişikliği ne de bir rakam değişikliği yapmaya muvaffak olamamıştır bu Meclis. Dolayısıyla bu Meclisin, fonksiyonları yönüyle eleştirilmesi kadar doğal bir şey de yoktur.

Sistemle alakalı hazırlığımızı sordunuz. Grup Başkanımız tarafından size sistem tasarımı önerimiz de geldi.

Genel Kurula bu hususları saygıyla arz ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

11.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, kısaca toparlamaya çalışayım.

Allah kimseyi 2 kişinin durumuna düşürmesin. Bir, ülkenin bütçesi hakkında grubu adına otuz dakika gibi bir süre alıp da orada söyleyecek hiçbir şeyi olmayıp içinde bulundukları tükenmişlikten meseleyi İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sayıştay raporuna getirecek duruma Allah kimseyi düşürmesin. Bir de İstanbul Büyükşehir Belediyesinde grubunuzun sözcüsü olan Tevfik Göksu'nun görevini yapmasındaki kifayetsizliğin kendi partisinin TBMM'deki konuşmacısı tarafından TBMM tutanaklarına dercedilmesi durumuna Allah kimseyi düşürmesin, önce bunu söyleyelim. (CHP sıralarından alkışlar) Allah, hiçbir konuşmacıdan önce, yine grubu adına konuşma yapan kişinin şu sözlerinin hatırlatılması durumuna getirmesin: "Harun gibi geldiler, Karun oldular, biz onlar gibi firavunlaşmayacağız. Elimize verilen ülkeyi yönetme imkânını halka karşı bir baskı ve zulüm aracına döndürmeyeceğiz. Kendi hevesimize, hevamıza uyup dini siyasete alet etmeyeceğiz." diyerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...partiye katılmadan iki yıl önce yapılan bu konuşmanın tam sekiz yıllık iktidarına Allah kimseyi muhatap etmesin.

Ayrıca, kamuoyu tarafından bilinen, 2012 Sayıştay raporlarının 2013'te Meclise gelmemesi durumu sorulduğunda: "Buna bir çözüm bulmak lazım Başkanım. Beyefendi talimat verdi. Şimdi, var ya, bu raporlar Meclise gelmiş olsaydı, Hasan Bey - özel kalem müdürü Hasan Bey'e söyleniyor- bizi Mecliste duman ederlerdi." "En son cezayı da Anayasa Mahkemesinin verdiği cezayı da Beyefendi içine sindiremedi."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hasan Bey sorunca size: "Ya, bunlar hiç direnmiyorlar mı orada?" diye, siz de Canikli olarak: "Yahu, aslında hepsi bizim adamımız. Bu meslek taassubiyeti var ya, bu bürokrasi, hepsi bizim adamımız bakarsan ama tepeden tırnağa bu kanunu değiştirmemiz lazım. Bu raporlar gelseydi mahvolurduk, zamanımız çok daralır." laflarını eden birinin tutup da burada bunları konuşması hakikaten enteresan ama çok rakam verdi.

Bakın, örnekler verdiği İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün... O verdiği bütün rakamların hılasası burada. Özel kalem temsil gideri -dediniz ya- 2016'da 604 bin TL, 2017'de 680 bin TL, 2018'de 565 bin TL; üçte 1'i sizde, bizde olan 2019'da 349 bin TL'ye düşmüş, 2020'de 81 bin TL. 2016'daki 600 bin TL'yi 81 bin TL'ye düşürmüşüz, bir de dönüp utanmadan sıkılmadan buna laf söylüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Özel, tamamlayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yapılan iş... Çok acemi milletvekilleri bazen şu hatayı yapar -mahcup olurlar, biz ilk başlarda uyarırız- Sayıştay raporunun idareden soruları vardır, orayı okuyup buraya atlarsan ondan sonra idarenin cevabından, Sayıştay denetçisinin "Tatmin oldum." cevabından utanırsın. Eğer Canikli'de şu kadarlık utanmayla ilgili bir duygu varsa açıkladığı o bütün raporların sonucunda ortaya çıkan cevapları Sayıştay raporlarından bir okur, yarın -geçmiş tutanak hakkında söz alamaz ama, kalktı o madde- çıkar, burada bir izahat yapar.

Senin dediğin gibi değil, kesinleşmiş bir şey söyleyeyim; sadece Topkapı Sarayı'nın restorasyonunda yaklaşık 63 bin 600 lira maliyetle yüklenici firmaya kabul, ardından ödenen para 2 milyon 805 bin lira...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir cümlem kaldı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 63 bin lira nerede, 2 milyon 805 bin lira nerede, Topkapı Sarayı'nın restorasyonu, kesinleşmiş ve ödenmiş bir para ortadayken?

Bu kadar geçmişi tutanaklarla, geçmiş yaşamışlarla bu konularda şaibeli birisi, elindeki kararı tertemiz bir siyasi partinin tertemiz yöneticilerinin yüzüne sürmeye sakın kalkmasın. (AK PARTİ sıralarından "Hadi be!" sesleri)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Tertemiz mi? Vah vah, vah, vah (!)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Oradan ifade ettiğiniz her "hırsızlık" kelimesinin yargı önünde hesabını soracağız. Geçmişte yaptığınız her türlü rezaletin hesabını siyaseten de soracağız, günü gelince Yüce Divan yargılamasını dikkatle takip edeceğiz sizin için. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Canikli...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Başkanım, ismini kullanarak...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir dakika, bitmedi Sayın Başkanım. Ayrıca, şahsına "Özgür Karabat" diyerek, "İmzası var." diyerek sataştığı için, şahsı adına 69'a göre sataşmadan söz istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karabat. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Baştan şunu söyleyeyim: Bir milletvekili olarak başım dik, onu net bir şekilde söyleyeyim. İkincisi, milletvekili mali müşavirler mesleklerini kanunen icra edebilirler. Benim 100'den fazla mükellefim var, belki zamanında Nurettin Canikli'nin de olmuştur, burada başka arkadaşlarımın da olmuştur ve ben şunu biliyorum ki: Benim mali müşavirlik yaptığım firma –yeni mali müşavirlik yapmadım- beş altı yıldan beri devam eden bir grup mali müşavirliğini yaptığım grup. Ben, burada, direkt İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ihalesini alan milletvekilleri biliyorum, mali müşavirliğini yapan milletvekilleri biliyorum değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, dolayısıyla, böyle ufaktan dokundurarak suçlamak doğru bir iş değil; Nurettin Canikli gibi mesleğinin erbabı bir isme de yakışmamıştır, onu da söyleyeyim. Bunu özellikle söylemek istedim.

Bir başka şey, değerli arkadaşlar, ilgili firmayla ilgili sadece bir şey söyleyeyim: 29/8/2021 tarihinde Duşanbe Büyükelçiliği mesaj atıyor, teşekkür ediyor bu firmaya “Bizimle çalışmalarınızdan dolayı...” diye. İlgili firma sadece İBB'yle çalışmıyor, başka bakanlıklarla da çalışıyor. Benim başka bakanlıklardan ihale alan mükelleflerim de var; ihale alıyor kanunen. Bunu kim düzenliyor arkadaşlar? Kamu İhale Kurumu düzenliyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Otobüsler niye yolda kalıyor o zaman?

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) - Devam edeyim.

Şimdi, kârlılık hikâyesi... Ben size İBB'nin önceki yöneticilerinin bu firmada çekilmiş fotoğraflarını gösterirsem ne diyeceksiniz? Hayri Baraçlı'yı gösterirsem ne diyeceksiniz? Niye bu firmadan metrobüs almışlar, uzun metrobüsleri? Çünkü aldığınız metrobüsler yürümedi, bu firmaya siz uzun metrobüs yaptırınız, şu andaki yönetim sizin sürecinizi tamamladı ve siz, 1 milyon 250 bin euroya yani 20 milyona aldınız yürümeyen metrobüsleri, şimdi alınan metrobüsler 15 milyon TL. Her metrobüste 5 milyon TL, 60 metrobüste 300 milyon TL kârda, İBB 300 milyon TL kârda değerli arkadaşlar bu işte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Sayın Başkan, tamamlıyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Neden kalıyor otobüsler yolda, neden kalıyor? Vatandaşlar neden itiyor?

BAŞKAN – Sayın Karabat, tamamlayalım lütfen.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Tamamlayacağım.

Şimdi, her ihaleyi bu firma almış, yok böyle bir şey; İBB'nin garajlarında 4'ten fazla firma var sadece bu işi yapan. Ayrıca, her girdiği ihaleyi almış, yok böyle bir şey, kaybettği ihaleler var değerli arkadaşlar. Ben, şimdi, mali müşavir diye, yakınlıkla... O zaman şöyle mi yapayım mesela: Hemşehrilik ilişkisinden yakınlık mı kurayım alan firmalara? Ya da soyadı tutuyor diye eski bir bakanla -bir ihaleyi almış şu anda- “O bakan aldı bu ihaleyi.” mi diyeyim? Hemşehrili diye, Rizeli diye “o firma” mı diyeyim? Böyle bir şey olur mu? Dolayısıyla, her şey ortada, savcılar ortada. Bir milletvekilinin ismini kullanırken hepimizin dikkatli ve özenli olması gerekir, hele meslektaşak daha da özenli olması gerekir.

Ben sonuç olarak şunu söylemek isterim ki otobüs ihalesini alan Genel Başkan Yardımcınız var. BMC, İstanbul Büyükşehir Belediyesine 54 milyon euroya otobüs satmadı mı değerli arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Sizin Genel Başkan Yardımcınız değil miydi?

Hepinize teşekkürler.

Benim başım dik. (CHP sıralarından alkışlar)

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Sataşmadan söz istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Canikli, 69'a göre söz veriyorum.

Buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklaması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Sayın Karabat'la ilgili, kanuna aykırı olmadığını, bu çalışma, inceleme sırasında böyle bir bilgiye ulaştığımı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, niye yapıyorsun, meslektaşına niye yapıyorsun? Ayıptır ya!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şunun için...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Niye yapıyorsun bunu yani?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bir dakika, bir söyleyeyim. Bir dakika...

Sayın Kılıçdaroğlu milletvekillerinin uymaları gereken etik kurallar çerçevesinde zaman zaman açıklamalar yapar, bu açıklamalar çerçevesinde yaptım bunu; o açıklamalara uygun mudur değil midir?

Bakın, arkadaşlar, kendi Genel Başkanınızın etik kurallarından -kusura bakmayın yani- haberiniz yok, beni suçluyorsunuz; böyle bir şey olur mu? O çerçevede söyledim yani.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Senin müşterilerin kim acaba?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen müşterilerini söyle, sen söyle müşterilerini.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Hem Sayın Kılıçdaroğlu'nun özellikle bu konuda yani milletvekillerinin bu tür işlerde olmaması gerektiği konusunda sayısız kere açıklaması vardır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Beş yıldır “vardır” diyor beş yıldır, ta ne zamandan.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ben de katılıyorum, ben de destekliyorum Sayın Kılıçdaroğlu'nun bu açıklamasını. Siz karşı mı çıkıyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır.

Benim sana anlatmaya çalıştığım suç olmadığını, yasal olduğunu bile bile niye meslektaşını karaladın.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım arkadaşlar, lütfen...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, bakın, ben, bir soygunu kamuoyuyla paylaştığım için utanacak değilim; utanması gereken birileri varsa o soygunu yapanlardır, o soygunu yapanları destekleyenlerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sizin bana teşekkür etmeniz gerekir “Zamanında uyardınız bizi.” diye yani. Dolayısıyla, onun dışında, ben gerçekten kızmanızı anlayamadım. Belgelerle, net olarak tartışmasız, olanları anlatıyorum, paylaşıyorum, yorum yapmıyorum, “miş, miş” demiyorum, olanı söylüyorum; dolayısıyla, orada bu kadar kızılmasının bir anlamı yok.

Şimdi, 600 bin liradan bahsediliyor, 81 bin liradan bahsediliyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ben milyarlardan bahsediyorum, 81 bin liradan bahsediliyor.

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Sayın Canikli, otobüs sattınız mı satmadınız mı ya?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Canikli, şu Ali Yarkin'a deniz kıyısında verdiği araziye gelsene ya! Sen direkt Ali Yarkin'a gel ya! Ali Yarkin'la bağlantını söylesene!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Ayrıca, bir şey daha var: Bu tanıtım-medya giderlerinin kendi bütçesinde gözükmemesi için Büyükşehir Belediyesi orada bir kurnazlık yapıyor, onu diğer kurumlara dağıtıyor yani şirketlere dağıtıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kardeşim, FETÖ'cü çorapçı Ali Yarkin'a gel!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Aslında rakam... Ben girmek istemedim oraya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 69'a göre açıklıyor musunuz?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Evet, biliyorum, rakamı biliyorum, rakam çok daha yüksek ama Belediyenin kendi merkez bütçesinden onları diğer kurumlara dağıtıyor, oradan kullanıyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sen önce deniz kıyısında verdiği araziye gel!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Kaç kat, biliyor musunuz? 15 milyona çıkmış.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Niye savcıya gitmiyorsun? Niye savcıya gitmiyorsun?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – O dediğiniz rakam 81 bin değil; gerçek rakam 15 milyon, 15 ama gizlemişler, saklamışlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, savcıya git, savcıya!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yani böyle birtakım ucuz yöntemlerle yapmaya çalışıyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bak, bak, bak! Ee?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, Sayıştayla ilgili konu... Çok tartıştık, bu Mecliste çok konuştuk bunları. Sayıştayın denetim yetkisi AK PARTİ döneminde 6085 sayılı Kanun'la genişletilmiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Pişmanım.” diyorsun! “Pişmanım.” diyorsun!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bizden önce, belediye şirketlerinin, kamu iktisadi kuruluşlarının ve daha sayısız binlerce kuruluşun denetimi Sayıştay denetimi kapsamındaydı, öyle değil mi? Öyleydi, evet.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bak, burada! “Mahvederlerdi bizi.” diyorsun!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – 6085 sayılı Kanun'la bunu Sayıştayın denetimi kapsamına alan kim? AK PARTİ, AK PARTİ Grubu. Bakın, elbette kararı Meclis verdi ama sonuç itibarıyla, Meclisin çalışmasından sorumlu olan AK PARTİ'dir. Dolayısıyla, Sayıştay...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, 69'a göre hadi bir kere uzattın...

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Canikli.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Olmadı, olmadı, olmadı!

Şu, tutanağa geçsin efendim...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçsin diye söylüyorum: İlgili firmanın, ben milletvekili olmadan önce ve milletvekili olduktan sonra bir süre mali müşavirliği yaptım ancak İBB'den ilk aldığı ihaleden sonra mali müşavirliğini bıraktım ilgili kuruluşun, bunu da söyleyeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bravo! Anladın mı? (CHP sıralarından alkışlar)

Zaten Sayın Canikli'nin kürsüden dönüşünün alkış almaması da bu vicdansızlığındandır.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hadi be!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vicdansız adam! Gördün mü?

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Arkadaşımızı her zaman alkışlarız yani.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Alkışlayamazsınız arkadaş, bu vicdansızlık alkışlanmaz.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Biz her zaman alkışlarız yani.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Zorla zorla, 5 kişi alkışlasın!

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Çamlı... (AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

Arkadaşlar, bir dakika...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım, biraz önce Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı şahsımla ilgili bir satışmada bulundu, onun için kürsüden söz almak istiyorum. (CHP sıralarından “maskeye gel!” sesleri)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aynı oturma, yerinden. Aynı oturma Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, İç Tüzük 69'a göre... (CHP sıralarından “Yeliz” sesleri)

3.- İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın, CHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biliyorsunuz, cahiliye dönemi Arapları kendileri elleriyle putlar yaparlardı, sonra canları sıkıldı mı, karınları acıktı mı o putları yerlerdi. Şimdi, bizim CHP'li arkadaşlar da bir put yaptılar, canları daraldı mı o puta sarılıyorlar.

Hâlbuki, ben, burada, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına bir soru sordum, çok önemli, kendisine bir fırsat verdim. Milyonlarca genci, milyonlarca aileyi çok yakından ilgilendiren bir soru sordum, dedim ki... “Araplar, Katarlılar üniversite sınavına girmeden üniversiteye girecek.” Bununla ilgili bir açıklaması var. On sekiz yıl adam çocuğunu yetiştiriyor, saçını süpürge yapıyor, getiriyor, ertesi gün üniversite imtihanına girecek. Hatta o günlerde psikologların, sosyologların -televizyonlarda boy gösteriyor- “Aman, yarın imtihan var. Çocuklarınıza ‘ders yapın’ diye baskı yapmayın, rahat tutun.” falan dediği “Bir kuyumcu hassasiyetini gösterin.” diye telkinlerde bulunduğu bir süreçte, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı çıkıyor ve diyor ki: “ÖSYM imtihanına, üniversite imtihanına... Katarlılar ve Araplar imtihanızsız girecek üniversiteye.” Milyonlarca... Bak, büyük bir yalan ya! Büyük bir fırsat CHP'li kardeşler, büyük bir fırsat... (CHP sıralarından gürültüler) Burada “Ben böyle bir şey söylemedim.” veya “Ben yalan söyledim, özür diliyorum milyonlarca gençten. O benim yalanımla psikolojisi bozulup, ertesi gün üniversite imtihanına girip, bir soru bilemeyip üniversiteye giremeyen çocuklardan özür diliyorum.” diyecekti, bu kadar basitti. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET HAMDİ ÇAMLI (Devamla) – E, kalkıyor...

Onunla ilgili yüzlerce açıklama yaptım, hatta size yakın televizyon kanallarında bile açıklama yaptım. Bunun bir tantana olduğunu, aslı astarı olmadığını...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadi canım, yapma ya!

AHMET HAMDİ ÇAMLI (Devamla) – Ama olmaz ki ya, yakışır mı yani!

Şimdi, Özgür de o ahlaksız hareketle ilgili bir tanımlama yaptı, efendim, sırt mırt... Herhâlde Sayın Genel Başkanın sırtı çok ağrıdı ki burada değil. Ben isterdim ki ona bunları söyleyeyim.

Sevgili arkadaşlar, bak, yalan yok... Politika için TÜİK'in önüne gidip öyle numaradan fakir fukara... (CHP sıralarından gürültüler) Al işte, milyonlarca fakir fukara halkın çocuklarının kanına girdin. Onunla ilgili yalanını çık, açıkla, adam gibi de ki: "Ben bu yalanı söyledim, özür diliyorum, af diliyorum ey gençler, ey üniversite öğrencileri." O yakışmaz mıydı? Nerede?

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından "Adın bile yalan!" sesleri)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok uzatma niyetinde değilim. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor, müsaade ederseniz konuşsun, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir kez şöyle bir şey var: Birbirinin gözünün içine bakarken, bir konudan bahsederken bu kadar açık gerçeklerden uzaklaşıp gözünü de gözünün içine koyamamak herhâlde bu kadar net anlaşılır. Hepimiz o gece buradaydık. Siz, bir kadın takma adıyla şuradan yayın yapıyordunuz.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Yok öyle bir şey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yanlışlıkla kamerayı kendinize çevirdiniz, ekranda gül cemaliniz vardı ve "Yeliz" yazıyordu. (CHP sıralarından gülüşmeler, alkışlar) Şimdi, siz, bunu, hepimizin yaşadığı bu vakayı o gecenin hoşluğu içinde bırakmayıp hâlâ inkârla ve yalanla savunuyorsanız...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Ben mi bırakmadım ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir vicdan sorgulaması yapacaksanız, yapacağınız sorgulama "Katarlılar sınava giriyor mu girmiyor mu?" üzerinden değil de "Acaba, bizim, FETÖ'ye soruları çaldırıp da hayatlarını kararttığımız gençler, aileleri, o çocukların psikolojileri ne oldu? Bizim, FETÖ'cüler kaç kişinin hakkına girdi, kaç kişinin yerine üniversiteye girdi? Şimdi, onun yerine on binlerce kişi hak etmediği hâlde sürünüyor." Üzerinden olmalı. Önce bunun hesabını verin, sonra gidin fantezi yapın.

Sağ olun Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – O suçu işleyenlerin hepsi hapse atıldı.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Takma ismi "Yeliz" ama yapılan hareket çok galiz.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Yerinizden verelim, bir oturun Sayın Çamlı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yerinden, yerinden...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Yerimden konuşsam anlaşılabilir.

BAŞKAN – Olsun.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Takma ismi "Yeliz" ama Kılıçdaroğlu'nun yaptığı hareket çok galiz. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Çamlı, yerinizden bir dakika veriyorum.

Buyurun.

13.- İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım, "FETÖ'cü" deyince zaten onlar belli, arkadaşlarımız daha köklerinde varlar. Buna rağmen terör örgütü olduğu belli olmadan önce biraz karşı gibi poz yapsalar da terör örgütü olduğu belli olduktan sonra canhıraş sahip çıktıklarını hepimiz biliyoruz.

Bu "Yeliz" mevzuuyla ilgili gerçekten açıklama yaptım. Bak, kaç sefer yaptım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vallahi, yapma ya! Hepimiz gördük ya!

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Vallahi billahi, sen ona bak.

Siz, şimdi, şu öğrencilerin kanına nasıl girdiniz? Milyonlarca öğrencinin, üniversite imtihanına giren milyonlarca öğrencinin psikolojisini nasıl bozdunuz? (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Çamlı, onu söylediniz.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Bir sorudan dolayı avukat olmadı, mühendis olmadı, doktor olmadı, belki de üniversiteye giremedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Ben o millete sesleniyorum: Bunun hesabını Cumhuriyet Halk Partisinden sorarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Arkadaşlar, gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk olarak, lehte olmak üzere, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici konuşacaktır.

Buyurun Sayın Destici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkan, Saygıdeğer Genel Başkan, Saygıdeğer Grup Başkanları ve değerli milletvekilleri; dünyamız genelinde yaşanan pandemi, gelişmiş ekonomiler dâhil olmak üzere bütün ülke ekonomilerini derinden etkilemiş, neredeyse unutilan ve unutilmuş olan bazı iktisadi hastalıklar maalesef yeniden nüksetmeye başlamıştır. Özellikle belli

bir yaşın altındakilerin hiç tanımadığı enflasyon ve öngöremeyen bütçe açıkları, bunlara bağılı olarak para emisyonundaki gelişmeler tüm dünyada ekonomileri zorlu bir sürece sokmuş bulunmaktadır. Geçmiş yıllarda uygulanan düşük kur, yüksek faiz, sıcak parayla borçlanma politikaları ve bu politikaya bağılı olarak yıllar boyunca devam eden cari açık ve borçlanma, açık pozisyonları kapatmak için döviz talebi artırmış, bu da ölkemizin sahip olduğu rezervlerin erimesine sebep olmuştur. Pandeminin olumsuz sonuçlarıyla ölkemizde yaşanan cari açık ve borç kaynaklı döviz tedarikindeki sıkıntılar aynı döneme denk gelerek hem enflasyon oranlarında hem de döviz kurlarında ciddi miktarda yukarı yönlü hareketlenmelere sebep olmuştur. Hükümetin geliştirmiş olduğu yatırım, üretim, ihracat ve istihdam hedefli politikaları olumlu buluyor, bununla birlikte yaşanan ekonomik gelişmeler doğayısıyla dar ve sabit gelirliğin her zamankinden daha fazla bir şekilde desteklenmesi gerektiğinin altını çiziyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, 2022 yılı merkezî yönetim bütçemizin giderleri 1 trilyon 750 milyar, bütçe gelirleri 1 trilyon 472 milyar lira, bütçe açığı 278,4 milyar lira olarak öngörölmüştür. Temennimiz, inşallah, en kısa zamanda denk bütçelerin yapılacağı bir ekonomik performansın yakalanmasıdır.

Bütçede yoksul ve düşük gelirli ailelere ve kesimlere geçen yıllara nazaran daha fazla kaynak aktarılmaya çalışılmıştır. Bütçede 104,2 milyar lira kaynak yoksul ve düşük gelirli ailelere ve kesimlere ayrılmıştır. Örneğın, geliri olmayan vatandaşlarımıza sağlanan sağık birimi desteğı 23,4; 65 yaş üstü kimselere yönelik bakım aylığı desteğı 15,6; engelli kimselere evde bakım desteğı 13,2; yoksul ve belli bir tutarın altında elektrik kullananlara destek 2,4 milyar liraya yükseltiştir.

Öte yandan, 2022 bütçesiyle tarım kesimi için de 57,6 milyar lira kaynak öngörölmüştür. Bu kaynaklar; tarımsal destekler, sübvansiyonlar ve yatırımlar olarak belirlenmiş, özellikle sulama için geçen yıla göre yaklaşık yüzde 39 artışla 12,5 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Bu arada, bütçede 494 milyar olarak öngörölen personel ödenekleri de hem geçen yıla göre hem de bütçe içerisindeki yüzde 28,5 payıyla önemli ölçüde artırılmıştır. Özellikle bugün Çalışma Bakanlığımızca yapılan tüm kamu çalışanları için sosyal refah düzenlemesi açıklaması da gerçekten çalışanlarımızın yüzünü güldürecek diye ümit ediyorum. Bunlar bizim memnuniyetle karşıladığımız rakamlardır.

Yine, bir başka memnuniyetimiz ise bütçenin 15,6'sına tekaböl eden en büyük payın eğitime ayrılmış olmasıdır. 2022 yılı merkezî yönetim bütçesinden sağık alanına ilişkin ayrılan toplam kaynak 304,6 milyar liraya ulaşmaktadır. Bu rakamlar dünyadaki gelişmiş ölkeleri bile kısındıran sağık altyapımızı ve hizmetlerimizi daha da güçlendirecektir diye ümit ediyoruz.

Merkezî yönetim bütçesinden savunma ve güvenlik birimlerinin ihtiyaçları için ayrılan kaynak 2022 yılında yüzde 29,6 oranında artışla 181 milyar liraya yükselmiştir. Ölkemizin muhtemel risklere karşı daha güçlü mukavemet gösterebilmesi, Libya'dan Suriye'nin kuzeyine, Irak'ın kuzeyine, Karabağ'a kadar her alanda güçlü bir şekilde var olabilmesi için ayrılan bu ödeneğı de yine memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmek istiyorum.

Kıymetli milletvekilleri, şunların da altını çizmek istiyorum: Devletimizin maktu olarak tahsil ettiğı vergi ve harç miktarları her yıl yeniden değerdendirme oranında artırılmaktadır. Bu sene bu artış oranı yüzde 36,20 olarak gerçekleşmiştir. En son açıklanan TÜFE ise yüzde 21,4'tür. Memur ve emekli maaşlarına uygulanacak artış, bildiğimiz üzere, TÜFE'ye göre yapılmaktadır. Ya devletin aldığı maktu vergilerin artış oranında ya da memur ve emeklilerin maaşlarının belirlenme oranında da daha adil bir yol bulunması gerektiğini düşünüyörüz yani maktu vergileri yüzde 36 artırıp memura yüzde 20 vermenin adil olmadığını düşünüyörüz, bunun düzeltilceğine inanıyoruz. Yine, benzer bir durum ise gelir vergisi dilimlerinin belirlenmesinde yaşanmaktadır. Devletin maktu olarak aldığı vergiler her yıl yeniden değerdendirme oranında artırılırken gelir vergisi dilimlerinde ya hiç artış olmuyor ya da daha küçük oranlarda artış yapılıyor. Bu durum özellikle düşük ücretlilerin yıl içerisinde düşük tutulan oranlar sayesinde bir üst dilime çıkarak fazla vergi kesintisiyle karşı karşıya kalmalarına sebep oluyor ve ellerine geçen net maaşı azalıyor.

İfade ettiğimiz üzere, hükümetin geliştirmiş olduğu yeni yatırım, üretim, ihracat ve istihdam hedefi politikasını benimsiyoruz, bu hedefe ulaşılabilmesi için ise partimizin ekonomi kurulunun hazırlamış olduğu ve konuşma sürem sebebiyle burada sadece başlıklarını verebileceğimiz önerilerimizi de sizlerle paylaşmak istiyorum:

Bir, orta vadeli bir programla cari açık kapatılabilir, ihracattaki artış ve öndümüzdeki sezondaki turizm gelirleriyle bunun sıfırlanabileceğini düşünüyörüz.

İki, büyük kaynak gerektiren ve zaruri olmayan yatırımlar 2023 sonuna ertelenmeli ve buralara aktarılabilecek kaynaklar sosyal transferler yoluyla özellikle dar gelirli kesimin rahatlatılması için kullanılmalıdır.

Üç, faizle mücadelede devam edilmelidir.

Dört, ekonomiyle ilgili kararlar daha şeffaf ve öngörülebilir olmalıdır.

Beş, algı yönetimine hâkim olunmalı, beklentiler yönetilmelidir. Binaenaleyh, ekonomik gelişmeleri olduğundan çok daha kötü göstererek, toplumda moral bozukluğuna veya huzursuzluk çıkmasına sebep olacak algı operasyonlarının önüne geçmek için bu alanın hâkimiyetini elde tutmak ve toplumu tatmin edici ve zamanlaması doğru bilgilerle sürekli olarak bilgilendirmek gerekmektedir.

Altı, güven artırıcı tedbirlere daha fazla ağırlık verilmelidir.

Yedi, orta ve alt gelir grupları ile dezavantajlı kesimler enflasyona kesinlikle ezdirilmemelidir.

Sekiz, maliyet enflasyonu ile talep enflasyonunun aynı anda gerçekleşmesi engellenmelidir.

Dokuz, ekonomi yönetiminde her türlü enstrüman dozunda kullanılmalıdır.

On, şu anda bankalarda yabancı para cinsinden mevduat tutarı yaklaşık 254 milyar dolar civarındadır; bu tasarruf başka yatırım alanlarına yönlendirilmelidir.

On bir, ekonomi dışı faktörlerle mücadele edilmeli ve bu sorunlar süratle ortadan kaldırılarak lehe çevrilmelidir.

Tabii ki vaktimizin sınırlı ve bu on dakikalık süre içerisinde bütçeyle ilgili kısa da olsa sizinle partimin bu görüşlerini paylaştım fakat milletimizin bizden Mecliste bugün paylaşmamızı istediğı bir husus daha var, o da şudur: Biliyorsunuz, Anayasa'nın 68'inci maddesi "Siyasi partilere, devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar." der. Şimdi, bakıyoruz, bu yeterli düzeyde ve hakça miktar nasıl oluyor? 2021 yılı 432 trilyon 811 milyon; 2022 yılı, bu yıl 645 trilyon 165 milyon 896.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Destici, buyurun.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) - 2023 yılı seçim yılı olduğun için 3 katı veriliyor, bu artışla devam ederse -eski parayla okuyorum ki azameti görölsün diye- 2 katrilyon 574 milyon 211 bin 903. Yani bu parayla 5 milyon kişiye yani 20 milyonluk bir aileye 500 liralık doğal gaz yardımı yapılabilir. Vatandaşımız da ben de diyorum ki: "El insaf! Yazıktr günahtr!" Anayasa'daki gibi yeterli miktarda ve hakça olmalı. Bir de işte, en çok gruplardan duyuyoruz, muhalefetten "Şuraya şu yapılsın." "Buraya bu yapılsın." "Bu bunu yapsın." "Öbürü alacağını almasın." "Bu vereceğini vermesin." Biz de diyoruz ki: "Gelin bu 5 grup bu alacağından bu pandemi sürecinde vazgeçsin, bu 3,5 katrilyon parayı vatandaşımıza verelim."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Bravo.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Son dakikamı kullanmak istiyorum müsaadenizle.

BAŞKAN – Tamamlayalım Başkanım.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Şimdi, birileri bana şunu söyleyebilir: “Siz almadığınız için böyle konuşuyorsunuz.” Hayır, 2001 yılında para hazineden çıktı, Genel Başkanımız merhum Muhsin Yazıcıoğlu dedi ki: “Ben bu parayı şehit ailelerine vereceğim.” “Kanun uygun değil.” dediler ama farklı yollardan o paranın önemli bir kısmı ailelere ve başka kesimlere ulaştırıldı. Biz aldığımızda da bu tavrı gösterdik bugün de bu tavrı gösteriyoruz çünkü bu adil değil, bu hakça değil.

Bir de son olarak: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını Türkiye uygulamak zorunda mıdır?” diye soranlar var ya, ben çıkınca da dışarı çıkanlar -yakında inşallah toptan gidecekler, onu da biliyorum, inşallah- onlara diyorum ki: Acaba bunu dostunuz Yunanistan’a soruyor musunuz? Yunanistan, mesela, Batı Trakya Türkleriyle ilgili AİHM kararlarını uyguluyor mu uyguluyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Dostlarınız ne diyor acaba sizin? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Tüm Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Hayırlı akşamlar, sağlıklı günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.13

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.31

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28’inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerde.

Şimdi yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay konuşacaktır.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz altmış dakikadır.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

2022 bütçesinin temel misyonu, dayanakları ve hedefleri hususunu Plan ve Bütçe Komisyonunda, bütçe görüşmelerinden bugüne dek gerek bizzat gerçekleştirdiğim konuşmalarda gerek Sayın Bakanlarımızın gerçekleştirdikleri sunumlarda detaylı ve kapsamlı şekilde ele aldık. Şahsıma ayrılan sürede bugün gün boyu Gazi Meclisimizin Genel Kurulunda yapılan konuşmalarda dile getirilen soru ve eleştirileri değerlendireceğim. Tüm gün ülkemizin kalkınma yolculuğu, başarı hikâyeleri ve ayakları yere basan gelecek perspektifi hiçe sayılarak pek çok taraflı, ağır eleştiriler yönetildi. Muhalefetin Türkiye’nin gerçeklerinden uzak olduğunu zaten biliyorduk.

MAHİR POLAT (İzmir) – Hadi canım!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ama bu kadar icraat körü olmak, millete faydalı ne varsa bu derece karşısında durmak, artık gerçeklerden uzaklaşmaktan da öte milletten kopuşunuzun bir göstergesi diye düşünüyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Kim gerçeklerden uzak? Vatandaş ekmek alamıyorum diye ağlıyor ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Uzunca bir süredir iktidar olma umudunuzu tümden yitirip...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Aç tavuksun, buğday ambarında görüyorsun kendini!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...iyiden iyiye tükenmişlik sendromu belirtileri gösterdiğinizi görebiliyorduk.

Cumhuriyetin 100’üncü yılına yaklaşırken CHP’nin tek parti dönemi nostaljisi yaşadığını, yarım asrı aşan başarısızlığın etkisiyle bir buhran içine sürüklendiğini de üzülerek izliyoruz.

MAHİR POLAT (İzmir) – Sen devlet memurusun, devlet memuruna yakışır bir şekilde konuş.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Histeri krizleriyle kaleme kâğıda sarılıp karşılıksız mektuplar yazıyor, Türkiye’nin geleceğine kastedenlerden medet umuyorsunuz. Güzel bir türkümüz var “Duyarım, yazmışsın iki satır mektup / Vermişsin trene, hâlini unutup.” diye başlayan güzel bir türkümüz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Türkü mü bıraktınız memlekette, türkü mü?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sizin o ülkemizi sağa sola şikâyet ettiğiniz ümitsiz mektuplarınıza abilerinizden, vesayet odaklarından beklediğiniz cevap gelmeyecektir, gelmez; çok beklersiniz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Samimiyetsizliğinizi tüm milletimiz biliyor. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İktidara kiminle geldiğinizi unuttunuz galiba, abinizle geldiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben sizi dinledim, sabahdan beri söylemediğiniz şey bırakmadınız, yapmadığınız hareket bırakmadınız.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kimin vesayetçi olduğunu...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dur bakalım, daha yeni başlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Abimiz yok ama halkımız var.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bekleyin, sabredin; elli yıldır sabrediyorsunuz, biraz daha sabredin. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Alışmışsınız abilerle gelmeye.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Samimiyetsizliğinizi tüm milletimiz biliyor.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Abilerle gelmeye alışmışsınız, bizim halkımız var.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Telefonu anlat, telefonu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yozgat’ta ayrı, benim memleketim Yozgat’ta ayrı...

MAHİR POLAT (İzmir) – Yozgat’ta çiftçiler tarlayı ekemiyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...Mecliste ayrı konuştuğunuzu, Anadolu’da Kandil’i yerle yeksan etmekten söz edip, gelip terörle mücadele tezkeresine “Sayın Öcalan...” diye söze başlayan HDP’nin güdümünde Mecliste “hayır” oyu verdiğinizi bu millet görüyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, yeter artık! Bu eskidi, eskidi. Meydanlarda kayırdığınız...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Helalleşme de neymiş...” (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ayıp oluyor ya! Kendi çamurunuzu bize bulaştıramazsınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ya, bekleyin, sabredin; daha yeni başlıyoruz. Ya, tüm gün konuşunuz.

“Helalleşme de neymiş? Sadece insanları avutmak, sömürmek...” deyip...(CHP sıralarından gürültüler)

MAHİR POLAT (İzmir) – Biraz memleketin gerçeklerinden bahset, siyaset yapma...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Siz çamurunuzu bize bulaştıramazsınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, burayı iyi dinleyin, burayı iyi dinleyin, burayı iyi dinleyin; size anlatıyorum: “Helalleşme de neymiş? Sadece insanları avutmak, sömürmek.” deyip beş ay sonra, sadece beş ay sonra sözde helalleşme yolculuğuna çıkan tutarsızlığınızı da yine hepimiz görüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Çadır mahkemesi, çadır mahkemesi, çadır mahkemesi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Seçil de öyle konuş, seçil de öyle konuş.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İş gücü bırakıp devlet kurumlarının kapısına dayanan zorba tavırlarınızı ise hepimiz hayretle izliyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Elinizde taş, sopa, molotof eksik. Onu da görsek şaşırmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından “Yuh!” sesleri, gürültüler) Ne de olsa farklı ittifaklar içerisindeyiz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yazıklar olsun!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bize yakışmaz onlar. Biz cumhuriyeti, kurtuluş mücadelesinde analarımız kazmayla kürekle bu ülkeyi kurtardılar. Merak etmeyin, kurtarmasını biliriz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Çiftçiye, esnafa, öğretmene, iş insanlarına, memura tehditler savurup devletin çalışanlarına hakaretler, tehditler savurup bir de demokratlıktan bahsetmiyor musunuz... (CHP sıralarından gürültüler)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Atanmış, seçilmişlere hakaret ediyor! Hakaret size mahsus.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Şehit yakınlarına küfredenler, Plan ve Bütçede -bakın burayı iyi dinleyin, ben buradan milletimize sesleniyorum- sonradan “Kastımı aştım.” diyerek...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Arkadaşlar, bunlar eskidi, eskidi, icraata gel, icraata gel! Vatandaş yağ alamıyor, un alamıyor. Buğdayın ana vatani Anadolu, vatandaş una ulaşamıyor, yağa ulaşamıyor, süt alamıyor! Siz buraya gelin, buraya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...devletin üst düzey yöneticilerine, bürokratlarına -affedersiniz, ben söylemekten adap ve edep duyuyorum- “Kucağımıza düşecekler.” diyecek kadar üslubunu bozanlar bize onurdan, şahsiyetten bahsedemezler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, “Bravo” sesleri; CHP sıralarından gürültüler)

Bizler onurumuzla çalışır, gerektiği yerde de gerekenleri konuşur, gerekenleri yaparız. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sizi gidi ormanı yakanlar sizi, ülkede orman bırakmadınız! Ormanlar yandı, nerede...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ormanı yakanları görmek istiyorsanız kendi içinize bakın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bizler onurumuzla çalışır, gerektiği yerde de gerekenleri konuşur, gerekenleri yaparız ama bir özelliğimiz vardır, ama bir özelliğimiz vardır, boş konuşmayız.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Çiftçi gübre kullanamıyor, gübre! Ülkeyi getirdiğiniz durum bu. Yetti artık!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Elinize bir kâğıt alıp çalakalem helalleşecek kesimler listesi yaparak bu karanlıktan sıyrılamazsınız.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İnekleri kesime gönderttiniz, inekleri.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sona geldiğinizi kabul ederek illaki helalleşip veda edecekseniz eğer önce samimi olacaksınız. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kesilecek inek kalmadı ülkede, inek.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Önce samimi olacaksınız. O listeye tüm zulmettiklerinizi, ötekileştirdiklerinizi, yok saydıklarınızı, hakir gördüklerinizi yazacaksınız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ötekileştirmek size mahsus. Millet İttifakı'na “aptal ittifakı” dediniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Buraya vurmakla olmuyor böyle veya elinizle yaptığınız hareketlerle olmuyor böyle. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Süleymanşah Türbesi'ni niye kaçırdınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Helalleşmek o şekilde olmuyor, bilinçaltı ortaya çıkıveriyor anında.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – YİMPAŞ'ı anlat, YİMPAŞ'ı!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bravo!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sona geldiğinizi... Tekrar ediyorum, bu listeye zulmettiklerinizi, ötekileştirdiklerinizi, yok saydıklarınızı, hakir gördüklerinizi yazacaksınız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sizden âlâ ötekileştiren mi var?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Darbelerle yok ettiğiniz nesillerle, üniversite kapısından çevirdiğiniz kızlarımızla, “Bidon kafalı!” diyerek aşağıladığınız vatandaşlarımızla helalleşebilecek misiniz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kim demiş “Biden kafalı” diye?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bizim kitabımızda ötekileştirmek yok, kucaklamak var, kucaklamak; sizsiniz ötekileştiren.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Diyarbakır Anneleriyle, aziz şehitlerimizin aileleriyle, gazilerimizle helalleşebilecek misiniz?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kamu-özel iş birliğiyle yapılan yatırımlardan vatandaşa para kalmıyor ülkede, onları açıklayın. Kaç lira veriyorsunuz? Kime ne kadar verdiniz? Bunu açıklayın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Onun için öyle bir A4'le değil deste deste kâğıtla helalleşme listesi hazırlığı yapmanız gerekiyor. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Şeker fabrikalarını sattınız. Pancarcılar gitti, pancarcılar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, söz atmayı geçiyor bu. Toplantının...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ayrıca, bakın, şunu da söyleyeyim ben size... (CHP sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Arkadaşlar, burası Gezi Parkı değil, Meclis.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben size şunu da söyleyeyim...

BAŞKAN – Ceza vermeden olmayacak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ayrıca, bu helalleşme işinde dille ikrar yetmez, bunu kalple tasdik, icraatla da pekiştirmek gerekir. Bunu da zaten yapabilecek samimiyet ve yürek sizde yok. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler) Sarf edilen... Sarf edilen... (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yüreğin varsa köylüye git! Yüreğin varsa esnafa git!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, Genel Başkanınızın bugünkü sarf ettiği cümleyi tekrarlayım ben size; sarf edilen “Devletin içinde sizin ulaşamadığınız yerlere biz ulaşıyoruz.” sözü. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Oktay, bir dakika...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yok, devam ederim ben, hiç önemli değil, duymak istemediklerine ben devam ederim. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben devam ederim Sayın Başkan, hiç önemli değil.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bu şeyle hangi sektöre refah getireceksiniz; işçiye ne vereceksiniz, memura ne vereceksiniz? Söyle, işçiye ne vereceksiniz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Burası Gezi Parkı değil!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Milletimiz duyuyor bizi, milletimiz duyuyor siz duymak istemeseniz de. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, 157’nci maddeyi okuyorum...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Milletimiz bizi duyuyor, siz duymak istemeyebilirsiniz, kulaklarınızı tıkayabilirsiniz; milletimiz bizi duyuyor.

BAŞKAN – ...Uyarma cezasını gerektiren haller...

Yani Mecliste laf atmayı anlıyoruz ama süreklilik arz ederse 157’ye göre uyarma cezası vereceğim.

Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Evet, Genel Başkanınızın bugün söylediği sözü bir kez daha tekrarlıyorum ve milletimize havale ediyorum. (CHP sıralarından “Genel Başkan konuşurken de aynısını yapsaydın.” sesi, gürültüler)

BAŞKAN – Oraya girmeyelim, oraya girmeyelim başka bir durum var. Oraya girmeyelim, cezalar farklıydı o zamanki konu...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Devletin içinde sizin -yani Hükûmet olarak sizin- ulaşamadığınız yerlere biz ulaşıyoruz.” sözü ne devlet adamlığına ne de demokratik siyaset anlayışına yakışmaz ve böyle bir şahıs devleti de yönetemez zaten. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Böyle bir anlayışla devleti de yönetemez zaten.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İnsanlar kömür alamıyorlar, kömür. Kömürün tonu 4 bin lirayı geçti. Hiç mi vicdan yok?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - FETÖ terör örgütü ve vesayet odaklarıyla iç içe olmanız size fayda vermeyecek, milletimiz size geçit vermez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Paçanızdan FETÖ akıyor Sayın Bakan.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Nasıl ki geçmişte geçit vermediyse bugün de gelecekte de geçit vermeyecektir, hayallerinizle baş başa kalacaksınız.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hadi o zaman gidelim, milletin sınavına girelim, hadi gelin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Milletin kürsüsünden hareket çekenlere -bu da bugün bakın- millet öyle bir hareket çeker ki ömür boyu kendinize gelemezsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Sadece...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Milletin karşısına çıkalım, hadi gelin. Hemen sandık, acil sandık!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Ne oldu, ağırınıza mı gitti arkadaşlar?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sandık getirin, sandık; milletin kime güvenip kime güvenmediğini göreceğiz, sandığı getirin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sizin yaptıklarınızı söylüyorum geri size, Genel Başkanınızın yaptıklarını söylüyorum, başka bir şey yaptığım yok.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hadi bakalım, getirin sandığı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) -Yani yaptıklarınızı tekrar söylemek niye bu kadar ağır geliyor? Busunuz, ayna tutuyorum. Sadece kendinizden değil milletin teveccühünden de umudunuzu kesmiş durumdasınız ki....

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Arslanlar gibi getirin sandığı bir an önce.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...Mehmetçik’imizi şehit eden dağdaki terörist ve yandaşlarıyla, firardaki satılmış hain FETÖ mensuplarıyla ve vesayet odaklarıyla ittifak arayışındasınız. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hazine ve Maliye Bakanınız kim?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Paçanızdan FETÖ akıyor Sayın Bakan.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Milletimiz için hayata geçirdiğimiz sayısız kamu hizmetini, yurt içinde ve yurt dışında verdiğimiz çetin mücadeleyi ve gelecek vizyonumuzu tümüyle yok saymanızı, görmezden gelmenizi işte bu içine düştüğünüz son çırpınış ve umutsuzluk sarmalına bağlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Eğitimi teslim ettiniz; Sağlığı, Adaleti, her yeri teslim ettiniz, ondan sonra da bu ülkeye darbe yaptırınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Gün boyu bu tükenmişlikle çarpıtmaya çalıştığınız konulara da açıklık getireceğim.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Belediyelerdeki yolsuzlukları, niye İçişleri Bakanı aldı dosyayı bünyesine? Niye araştırtılmıyor?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İstanbul’u anlat, İstanbul’u.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunları da... Bakın, bir şey daha söyleyeyim, bir şey

daha söyleyeyim isterseniz size...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Haydi, İçişleri Bakanı almasın, gelsin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, bunlara, çarpıtmaya çalıştığınız bu konulara da açıklık getireceğim. Bunları da mektuplarınıza değil belki ama ağılayarak günlüğünüze yazabilirsiniz.

MAHİR POLAT (İzmir) – Bir mektup varsa Trump'ın mektubu, Trump'ın. Bir mektup varsa Trump'ın mektubu. Ona cevap verebildin mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçemizin ne bütçesi olduğunu detaylıca izah etmiştim.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Arpayı 1.750 liraya aldınız, şu anda 4.500 liraya satıyorsunuz; ülkede hayvancılık nasıl gelişecek?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 bütçesi güçlenen, kalkınan, büyüyen Türkiye'nin bütçesidir. Bütçemiz yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve büyüme odaklı bir yapıdadır. 2022 bütçesi inovasyonun, teknolojinin, durmadan ilerleyen Türkiye'nin bütçesidir. Bu bütçe, işçinin, çiftçinin... (CHP sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Faiz bütçesi, faiz bütçesi!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Faiz bütçesi!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Faiz bütçesi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ona da cevap veririm, merak etmeyin.

Bu bütçe işçinin, çiftçinin, KOBİ'lerimizin, üreticimizin, sanayicimizin, memurun, emeklinin, genciyle, yaşlısıyla 84 milyon milletimizin bütçesidir. Toplumun tüm kesimlerine hitap eden, sahip çıkan programlar, destekler ve ödenekler barındırmaktadır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – “ÇAYKUR 4 liraya alacak.” dediler, özel sektöre teslim ettiler çayları.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Emeğin, barışın, refahın...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Faiz bütçesi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...istikrarın ve bölgesinde söz sahibi, oyun kurucu Türkiye'nin bütçesidir. Buna rağmen bütçemizin bir savaş bütçesi olduğunu söyleyenlere sesleniyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yalan mı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – PKK, DEAŞ ve hain FETÖ terörüyle, bu örgütlerle mücadelemiz sizi rahatsız mı ediyor? Sizi rahatsız etse de biz mücadelemize devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Asıl bizi rahatsız eden Hazine ve Maliye Bakanı yaptığınız adamın FETÖ'yle çekilmiş fotoğrafları.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye-Suriye sınır hattında oluşturulmak istenen terör devletini önlememiz...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sınır hattında kol kola gezdiniz DAESH'le.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...bu sizi rahatsız mı etti? Sizi rahatsız etse de sınırımızın yanı başında bir terör devletine asla izin vermeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ermenistan işgaline karşı Karabağ'da Azerbaycan'ın yanında olmamız, Akdeniz'de varlığımızın tescili Libya'yla yaptığımız anlaşmalar mı sizi rahatsız etti, bu mu sizi rahatsız etmekte? Rahatsız olsanız da devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Savunma sanayisindeki gelişmelerle elde ettiğimiz bağımsızlık mı sizi rahatsız etti? Rahatsız etse de devam edeceğiz. (CHP sıralarından gürültüler) Dışarıdan ve içeriden gelecek her türlü tehdide karşı mücadele etmekte kararlıyız siz isterseniz de istemeseniz de.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; döviz kuru ve fiyat artışı tartışmaları üzerinden şekillenen eleştiriler olmuştur. Öncelikle topyekûn bağımsız ekonomi politikasının temelini tekrarlamakta fayda görüyorum. Bu ekonomik tercihimizi Plan ve Bütçe Komisyonundaki sunuşlarımda ve yine bu sabah gerçekleştirdiğim konuşmamda anlattım ama belli ki anlamınız için, anlaşılması için sabah akşam tekrar etmemiz gerekiyor.

MAHİR POLAT (İzmir) – Tekrara gerek yok, döviz...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizin güçlü makroekonomik göstergeleriyle ekonomik aktivitedeki canlılık ortadayken döviz kurunda görülen son hareketlerin ekonomik temelini olmadığı açıktır. Bunu bütçe sunuşunda da detaylıca izah ettim.

MAHİR POLAT (İzmir) – 1 dolar 1 TL olacak mı?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Her gün artıyor dolar, her gün.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizde kurlarda yaşanan artışlar, dolar endeksinin dünyada artıyor olması, manipülatif hareketler ve döviz talebini artıran etmenlerle daha belirgin hâle gelmektedir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ancak siz inanırsınız bu anlattıklarınıza.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tüm bu etmenlerin üstesinden gelmek için önümüzdeki dönemde yatırım, istihdam ve üretim öncelikli, ihracat odaklı, daha dengeli ve sürdürülebilir bir büyümenin sağlanmasını amaçlıyoruz.

MAHİR POLAT (İzmir) – 1 kilo ihracat kaç dolar?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Döviz talebimizi artıran etmenleri ortadan kaldırmaya ve sektörler bazında cari işlemler dengesini orta ve uzun vadede kalıcı olarak iyileştirmeye güçlü şekilde odaklanmış durumdayız. Bu doğrultuda ara mali ithalatını ve enerji harcamalarını azaltıcı, ithal ikame yerli üretimi güçlendirecek ve ihracatı artıracak politikalarımızı birer birer hayata geçiriyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ham madde yok. Nereden ihracat yapacaksınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizde ilk defa üretilen elektrikli araç sistemleri ve lityum iyon teknolojilerine sahip batarya üretimi, tamamen dışa bağımlı olduğumuz çinko ihtiyacının neredeyse yarısını üretecek çinko izabe tesisi, ülkemizin polipropilen üretimi kapasitesini yaklaşık 4 katına çıkaracak yatırımlar ve büyük kalibre silahların üretimi gibi alanlarda yerli sanayimizi destekliyoruz, desteklemeye de devam edeceğiz. Çok eskiyi konuşmuyorum, bunlar daha bu haftaki açılışlardan, geçen ayki, bu ayki gelişmelerden bahsediyorum, geçmişten itibaren de.

Temel hedefimiz daha çok üreten, daha çok kazandıran, kazancın tüm milletimize fayda sağladığı, refahı kalıcı olarak yükselten bağımsız bir ekonomik yapı inşa etmektir. Sahip olduğumuz kaynakların yüksek faize heba edilmesinden önce doğrudan reel sektöre yönelmesini sağlamaya çalışıyoruz. Bu vesileyle, kaynaklar kurda ve fiyat artışlarında sağlanacak dengeyle birlikte tümüyle yatırıma, üretime, istihdama yönelecektir. Bu yaklaşım hem enflasyonun kalıcı olarak düşmesine hem de büyümede arzu edilen noktalara gelmesine imkân sağlayacaktır. Manipülatif hareketlerle kurun yeniden yükselmesine neden olan fırsatçıların da farkındayız. Ekonomimizi kısır döngüye sokmaya çalışan bu fırsatçılara kesinlikle izin vermeyeceğiz. Salt faizleri artırarak enflasyonla mücadele edilmesi politikasının soruna kalıcı çözüm getirmediği bundan önce defalarca görülmüştür. Yüksek faizle

sıcak para çekilmesini takiben yine burada yerli üretimi yok eden, üretim maliyetlerini artırarak yapısal enflasyonu yine kalıcı hâle getiren bir model, enflasyonla kalıcı mücadele aracı olarak nitelendirilemez.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bugüne kadar niye yapmadınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizin kaynaklarını küresel sermayeye aktaran, ekonomiyi bağımlı hâle getiren ve büyümeyi istikrarsızlaştıran manipülatif vesayetin yatırımı, üretimi ve istihdamı içten içe çürütmesine müsaade etmeyeceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bugüne kadar niye yapmadınız?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu sayede hâlihazırda her ay yeni bir tarihî rekor kıran ihracattaki artışın gelecek yıllara da taşınması sağlanacak, cari açık verip, bu açığı dış borçla finansa eden değil, cari fazla veren bir ekonomik yapı kurulacaktır. Bundan dolayı da artık ekonomide de “Dünya 5’ten büyüktür.” dedik ve demeye de devam edeceğiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – 200 dolar, 200 dolar, asgari ücret 200 dolar. Bu mu halka hayaliniz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, “Yüksek büyüme hızlarında yüksek cari açık verir.” tezini yalanlarcasına büyük bir başarıya imza atmaktadır. Dersine çalıştığını dolayısıyla iyi bir öğrenci olduğunu ima eden bir hatibimiz, cari fazla veriyor olmamızı cari fazla verdiğimiz 1994 yıllarındaki kriz dönemlerine benzetti, 2001’e de atıfta bulundu. 1994’te cari fazla verirken ekonomimiz yüzde 5,5 oranında küçülmüştür. Yine, 2001’de cari fazla verilirken ekonomimiz yüzde 6 küçülmüştü. Bugün cari fazla veriyoruz ve 2021 yılında yüzde 10 gibi rekor bir düzeyde büyüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Oktay, 2002’de de 5 ay cari fazla verildi ve 6,2 büyüme vardı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yani hem cari fazla veren hem de güçlü bir büyüme ivmesi yakalamış, 1994’le ilgisi olmayan başarılı bir Türkiye tablosu vardır.

ERHAN USTA (Samsun) – 6,2 büyüme vardı 2002’de, 5 ay cari fazla verildi.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Özellikle, bir kez daha vurgulamak isterim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 10 milyon işsizle büyüyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hiçbir politikamız akşamdan sabaha ani verilmiş kararlarla oluşturulmaz ve oluşturulmamaktadır. Bu tercihimizin arkasında on dokuz yıllık bir tecrübeyle Türkiye’yi ekonomik olarak kendi imkân ve kabiliyetleriyle ilerleyecek bir konuma çıkarma gayesi vardır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadi oradan, hadi oradan. Nasrettin Hoca gibi “Düşmeseydik inecektik.” diyor.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İnsanımızın işiyle, aşıyla, geleceğiyle dertleniyoruz. Topyekûn bağımsız bir ekonomi yönünde mücadelemizle faiz lobileri ya da para baronları değil; işçimiz, esnafımız, KOBİ’lerimiz, çiftçilerimiz, genciyle, yaşlısıyla tüm milletimiz kazanacaktır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hayret ya, bütün kurumlar elinde, açıklayın kimse, biz de bilelim.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Buradan milletimize, özellikle gençlerimize sesleniyorum: Vesayete, teröre, darbecilere karşı nasıl birlik, beraberlik içinde mücadele ettiysek faiz lobilerinin ekonomimize öngördüğü ve ördüğü ağlarla da birlikte mücadele edeceğiz, birlikte mücadele edelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Hep birlikte mücadele edelim, buyurun. Geleceğimizi kurtaracak bu dönüşümün sancılarını geçmişte olduğu gibi omuz omuza atlatacak, geride bırakacağız. Bunu da çözeceğimizi yine hep birlikte göreceğiz, göreceksiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, diğer taraftan orantısız ve haksız fiyat artışlarıyla milletimizi paniğe ve karamsarlığa sürüklemeye niyetinde olanların karşısındayız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bunlar da iç güçler değil mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Fiyatlar genel seviyesindeki artışın da kurlarda yaşanan dalgalanmaların da farkındayız. Öncelikle salgının oluşturduğu arz ve talep dengesizliği kaynaklı başlayan ve tedarik sorunlarıyla daha da artan küresel fiyat artışlarından ülkemizin olumsuz etkilendiği bir gerçektir. Küresel enerji, emtia ve navlun fiyatlarının etkisiyle tüm dünyada olduğu gibi bizde de fiyatlar genel seviyesi yükselmektedir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – DAP Gübreyi de Mehmet Cengiz üretiyor değil mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu süreçte işçimiz, memurumuz, emeklimiz, esnafımız dâhil enflasyondan etkilenen tüm kesimlere gereken desteği vereceğiz ve vatandaşımızı enflasyona asla ezdirmemeye kararlıyız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Ne zaman, yirmi yıl oldu?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Vatandaşın canı çıktı, canı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Reel ekonomimiz bu tehditleri boşa çıkaracak güç ve kabiliyettir. Artık, ülkemizin ulaştığı seviye, algı operasyonlarıyla, döviz manipülasyonlarıyla azaltılacak, zayıflatılacak ve engellenecek bir seviye değildir. Enflasyonla mücadeleyi kararlıkla sürdürmek, yurt içi tasarrufları artırmak, özel yatırım kaynaklı büyüme yapısını kurmak, alternatif finans yöntemleriyle yeni yatırım araçları oluşturarak para ikamesini azaltacak uygulamaları hayata geçirmek ve finansal istikrarı güçlendirmek temel makroekonomik önceliklerimiz olacaktır. Sabah gerçekleştirdiğim bütçe sunuşunda ifade ettiğim gibi...

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Gübrenin fiyatı düştü mü?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu amaçla hızla gerçekleştireceğimiz ilave istihdama destek paketi ve yerli ve millî üretimi özendirici destek paketleriyle üreten kesimin yanında olmaya her zaman olduğu gibi devam edeceğiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – 200 dolarla mı?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Dolar 14 oldu.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Pakette dolar kaç para diye geçiyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu kapsamda 2021 yılının ikinci yarısından itibaren ülkemizde de başlayan faiz indirim süreci...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Pakette dolar kaç para diye geçiyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...hane halkının ve firmaların krediye erişim imkânını ve finansal şartları rahatlatarak tüketim ve yatırım harcamaları üzerinde olumlu bir etki ortaya çıkaracaktır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – TEİAŞ’ı kime satıyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ekonomik temellere dayanmayan bu kur hareketleri en kısa sürede piyasa açısından rasyonel bir noktada dengeye ulaşacaktır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Artarak.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Daha önce dengede değil miydi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bununla birlikte, enflasyonla tek başına faiz kararlarıyla mücadele edilemeyeceğinin kabulü ile kamu maliyesindeki imkânlarımızı da kullanarak başta enerji olmak üzere küresel fiyatlardan kaynaklanan maliyet artışlarını vatandaşlarımıza yansıtmamak için gerekenleri yapıyoruz. Sabah da izah etmiştim zaten. Ayrıca, kur dalgalanmalarından faydalanmaya çalışan fırsatçılara da göz açtırmıyoruz, açtırmayacağız.

Temel gıda ve ihtiyaç maddelerindeki fiyat hareketleri Ticaret Bakanlığımız tarafından yakından takip edilmektedir. (CHP sıralarından gürültüler) Diğer taraftan bakliyat, yağ, sebze ve meyve, et ürünleri, süt ürünleri, temizlik malzemeleri gibi ürün gruplarında toplam 31 çeşit ürüne yönelik olmak üzere zincir marketlerin fahiş fiyat artışı yapıp yapmadıkları hususu Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu tarafından inceleniyor. Vatandaşımızın 1 kuruşunun bile haksız yere heba olmasına izin vermeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Millet inim inim iniyor ya! Anlattığına bak ya! Yazık, gerçekten yazık! Boş konuşuyorsun, boş, millet inim inim iniyor Sayın Bakan, millet inim inim iniyor. Ne anlatıyorsun? Masal anlatıyorsun ya! Dolar kaç lira olmuş, benzin kaç para olmuş, masal anlatıyorsun, masal! Yazık ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, diğer taraftan, milletimizin bütçesini korumak için gerek gıda arzında bir eksiklik yaşanmaması gerekse üretim maliyetlerindeki yükün azaltılması yönünde çalışmalarımız devam etmektedir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Şu düştüğümüz hâle bak ya! 50 kuruşa bahçede satıyoruz...

MAHİR POLAT (İzmir) – Un, süt, şeker, yağ ne oldu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Artan ham madde fiyatlarının et, süt ve yem üreticilerimizin maliyetleri üzerindeki olumsuz etkisini hafifletmek üzere yem regülasyon çalışması Tarım ve Orman Bakanlığımız tarafından başlatılmış, yine Toprak Mahsulleri Ofisi stoklarındaki hububat, hayvancılıkla uğraşan çiftçilerimize, kanatlı entegre tesislerine ve yem sanayimize uygun fiyatlarla satışa sunulmuştur. Gıda arzında stratejik öneme sahip tahıllar, baklagiller, yağlı tohumlu bitkiler ve tıbbi aromatik bitkiler gibi ürünlerin üretiminin artırılması, katma değeri yüksek olan sebzelerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması gibi projelerle tarımsal üretimimizi destekliyoruz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Millet domatesi yiyemiyor; çiftçi üretmiyor, millet yiyemiyor ya! Bir vekiliniz vardı “Yarım kilo alın.” diyordu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu doğrultuda 2017 yılında 12,9 milyar lira olan tarımsal destek miktarını 2 kat artırarak 2022 yılında 25,8 milyar liraya çıkarıyoruz. Hayvan varlığını, et, süt, yumurta ve bal başta olmak üzere yerli hayvansal üretimimizi de en güçlü şekilde desteklemeye devam edeceğiz. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Bunu da vereceğim, onu da vereceğim, şunu da sileceğim.” gibi vaatler veren Sayın Kılıçdaroğlu, “Siz ne veriyorsanız, ben 5 fazlasını vereceğim.” diyen...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bir tercih meselesi. Evet, biz halkı, çiftçiye, işçiye, memuru düşünüyoruz; biz 5’li çeteyi düşünmüyoruz Beyefendi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...geçmişteki siyasetçileri hatırlattı bugün bize. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bu bir siyasi tercih meselesi. Kaynakların kime, nasıl adil, etik dağıtılacağıyla alakalı bu.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – O kim, o kim? Sayın Bakan, o kim? Sayın Bakan, o kim, Sayın Bakan? Sayın Bakan, o kim? O kim Sayın Bakan, ismini söyle, ismini? Hadi, ismini söyle! “5 kat fazla vereceğim.” diyenin ismini söyle, hadi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizin dört bir yanında yükselen dev eserleri inşa etmekte kullandığımız kamu-özel iş birliği modelini hedef alarak aslı astarı olmayan yorumlar yapıldı.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Desene “Erbakan Hoca.” diye, desene hadi! O kim Sayın Bakan, o kim?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu zihniyetin Türkiye’de taş üstüne taş koymaya ne kadar karşı olduğu açıktır, aşîkârdır.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Erbakan’a laf ediyorsun, yazık ya, yazık! Erbakan’a laf eder hâle geldiniz, yazık be!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bütün kazanımları sattınız. 65 milyon dolar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir dikili ağacı olmayanlar, bu ülkede bir dikili ağacı olmayanlar milletimizin rahatça faydalandığı konforlu hastaneleri -sizlerin de hepimizin de faydalandığı- her gün geçtiğiniz güvenli ve modern yolları, ülkemize doğrudan yatırım sağlayan iş birliklerini fütursuzca eleştirmekten çekinmiyorlar. (CHP sıralarından gürültüler)

MAHİR POLAT (İzmir) – Hazine garantisi ile geçiş garantisi verdiniz özele.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – YİMPAŞ’ı ne yaptın, YİMPAŞ’ı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Şimdi şehir hastanelerine karşı çıkan zihniyetin geçmişte hastane kapısında, ilaç kuyruğunda bekleyen milletimiz için hiçbir şey yapmadığını bizler çok iyi biliyoruz, milletimiz de çok iyi biliyor. (CHP sıralarından gürültüler) KÖİ modeliyle inşa edilen modern köprü ve yollara karşı çıkanlar ile dün İstanbul’da inşa edilen tüm boğaz köprülerine, Marmaray’a, Avrasya Tüneli’ne karşı çıkanlar aynı kişiler, aynı zihniyet. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Garantilerden bahset, garantilerden. Kaça mal ettiniz, kaç?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Zafer Havalimanı, Zafer...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Utanmadan, çivi çakana köle oluyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - “Sattırmazık” “yaptırmazık” “etmezük” “istememezük” aynı zihniyet.

MAHİR POLAT (İzmir) - Zafer Havalimanı’ndan bahset.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Üslup da aynı.

Terörle mücadelede yanımızda olmayıp Kandil’den aferin almayı tercih edenler de yine bunlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHİR POLAT (İzmir) – Kandil’e siz gittiniz, Kandil’e siz gittiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - “AKM” diye, “Gezi Parkı” diye ortalığı ataşe verenler de bunlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Zafer Havalimanı, Zafer...

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) – Hadi oradan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Ne oldu? Atatürk Kültür Merkezi’ni eskisinden katbekat daha iyi şekilde inşa etmedik mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Gezi Parkı’nı ne yapacaktınız? Gezi Parkı’nı ne yapacaktınız? Betona boğacaktınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sizi de davet ediyoruz, sizleri de davet ediyoruz; buyurun

gelin, görün. Gurur duyun, milletimizin eseri, sizleri de davet ediyoruz.

Dilinize doladığınız şehir hastaneleri özellikle Covid döneminde kaç vatandaşımıza -hepimize- şifa oldu, kaç hayat kurtardı haberiniz var mı? Size kalsa, başka ülkelerde gördüğümüz, koridorlarda hastaların yerde yattığı o acı manzaralar salgın döneminde Türkiye'de de yaşanırdı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bize kalsa Zafer Havalimanı'nı yapmazdık.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Adana Sahra Hastanesi...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Evet, ben demedim, “Adana Sahra Hastanesi” dedi arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Domatesi nasıl tüketeceğimizi de biliyor, çok akıllı! Acından öldürecek milleti.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yarım kilo domates öneriyor millete. İki domates öneriyor millete o. Vatandaşa iki domates öneriyor, iki domates. Millete domatesi çok görüyorsunuz; siz var ya siz, ah ah! Bir de Erbakan'a laf ediyorsunuz be!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Defalarca anlattık; kamu-özel iş birlikleri inşa ve ihya projeleridir, en kaliteli altyapı hizmetlerini vatandaşlarımızla en iyi şekilde buluşturmak içindir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Devletin yapacağı işi yaptırdınız. Altyapıyı devlet yapar.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, bunu da söyleyeyim size, sadece Türkiye'de zannettiğiniz bu KÖİ modeli sadece Türkiye'de değil, dünyada 134 ülkede de yaygın olarak kullanılan bir model.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Köy mü kaldı ya Türkiye'de? Köylülüğümüzü de elimizden aldınız, mahalle yaptınız her yeri.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dünyadan haberiniz olsun biraz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İyi demişsin, ben gelişmedim daha! Ben gelişmedim daha!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Gelin, rakamsal karşılaştırmalara da bakalım. Örneğin, en son KÖİ projelerimizden birine bakalım: Malkara-Çanakkale Otoyolu ve 1915 Çanakkale Köprüsü. Projenin toplam maliyeti 3,84 milyar avro. Her türlü bakım onarım ve işletme maliyetlerinin yüklenici firmaya ait olacağı, on yıl sekiz aylık işletme süresince Bakanlığın net kârı 520 milyon avroya ulaşacaktır; hem yatırım vermiyorsunuz hem ilave 520 milyon avro net kâr.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Neden avro?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Garanti kaç para, onu da söyle?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ha, bu süre sonunda ne olacak, onu da söyleyeyim. Bu süre sonunda köprü ve otoyollar yenilenmiş olarak devlete devredilecektir.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Tamam da kaç para garanti vereceksiniz? Garantiyi de söyle.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ya, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra beş yılda servet yaptı Türkiye. Yirmi yıldır hâlâ aynı masalı anlatıyorsunuz. Aynı masalı anlatmaktan bıkmıyorsunuz, biz dinlemekten bıktık artık.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunu da çok iyi biliyorsunuz ama ısrarla milletimizden gizlemeye çalışıyorsunuz. Milletimiz bunu çok iyi bilir hatta sizin teşkilatlarınız bunu çok iyi bilir. Dün sosyal medyadan paylaştığınız otoyollara bakın -o arkadaşları da tebrik ediyorum- sizin ekibinizden çekmişler, gurur duyuyorlar, Türkiye'yi anlatıyorlar. En azından hakkaniyetli olanlar var içinde, teşekkür ediyorum onlara. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 10 milyon işsiz de onur duyuyor musunuz? 10 milyon işsiz, o da sizin onurunuz, değil mi?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bir megafon al konuş, megafon al.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Gerek yok, gerek yok.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ses iyi gelmiyor, bir megafon alın.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hiç gerek yok, değirmende büyüdü, merak etmeyin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, “Bu, devlete devredilecektir.” dedik. İstihdamla alakalı kısmı KÖİ'nin, bu projenin, toplam yıllık istihdama etkisi ise 52 bin kişiye ulaşacaktır. Ülkemizde, KÖİ modeliyle gerçekleştirilen ve yakın zamanda ihalesi yapılan Antalya Havalimanı Projesi.

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Zafer Havalimanı'na ne oldu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – KDV dâhil 8 milyar 555 milyon avroluk ihale bedeli son yıllarda ülkemiz hazinesine, ülkemize ve ekonomimize olan güvenin bir yansımasıdır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Ekonominize güven olsaydı TL olurdu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Rakamlar ve eserler somut bir şekilde ortadayken KÖİ projelerinin oluşturduğu katma değeri görmemek için idrak perdelerinizin kapalı olması gerekir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yağ kaç para oldu, yağ? Ayçiçeği yağı kaç para, ayçiçeği yağı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; birkaç figür daha var, birkaç şey daha var onları da paylaşırım yeri geldiği zaman Antalya'yla alakalı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Garantiden bahset, garantiden.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sordu ya Sayın Genel Başkan “Niye bu kadar acele ediyorsunuz?” diye, onu da söyleyeceğim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aynı ilerleme karşıtı mantaliteyle Kanal İstanbul Projesi'ne de karşı çıkılıyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ayçiçeği yağını da söylesene kaç para?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizin mega projelerinden biri olan Kanal İstanbul Projesi ülkemize her açıdan değer katacak hamlelerimizin yine başında gelen projelerimizden biridir. Proje, Karadeniz havzasında son yıllarda artan ticaret hareketliliği, liman ve gemi sayılarındaki artışa bağlı olarak oluşan İstanbul Boğazı'nın trafik yükünü ve trafiğe bağlı tüm riskleri azaltacaktır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ayçiçeği yağından bahset, ayçiçeği yağından.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, Kanal İstanbul yüzde 52'si yeşil alanlardan oluşan Türkiye'nin en stratejik ve çevreci şehircilik projelerinden birisidir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hadi oradan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tabii, Akdeniz'de denklemleri değiştiren Türkiye, Marmara ve Karadeniz'de böyle önemli adımları atınca rahatsız olurlar, rahatsızlık duyarlar. Bulduğumuz doğal gaz rezervlerini kendi imkânlarımızla çıkaracak ve milletimizin kullanımına sunacak olmamızdan rahatsız olurlar. Ya, Allah aşkına, duymuşsunuzdur belki, Plan ve Bütçe Komisyonundaki eleştirilerden ve sorulardan biri neydi biliyor musunuz? “Karadeniz'de bulduğunuz doğal gaz da hayal herhâlde, öyle bir şey yoktur.” Ya, gerçeklerden, bu kadar mı bilimsellikten uzak olursunuz, bu kadar mı Türkiye'yle ilgili olan güzel bir haberden mutlu olmaktan uzak olursunuz? Bu nasıl bir sorudur arkadaşlar?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bunlar böyle.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yani hiçbir şey bilmiyorsanız gidin, alttan çıkan -hani belki inanmayanlar için de olabilir- orada yanan, yanyor ya üstte, gidip baktığınızda onun doğal gaz olduğunu anlarsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ha, 2023'te bunu Filyos'a getirdiğimizde de işletmeye aldığımızda da zaten kullanmaya da başlayacaksınız. İlk kullananlar da siz olacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tankı ne zaman yapacaksınız, tankı? 2018'in üzerinden üç yıl geçti.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sınırlarımızın dibinde kurmaya çalıştıkları terör devletini yerle bir edince aynen diğer projelerde olduğu gibi burada da rahatsız olurlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yerle bir ettiğiniz sivil halk, sivil.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Savunma sanayisinde yakaladığımız yerlilik oranını kimya sanayisine, ilaç sanayisine, demir çeliğe, lityuma, çinkoya ve diğer alanlara yayacağımızı söyleyince ve yaymaya başlayınca rahatsız olurlar. Türkiye'nin kendi gerçeklerine göre attığı yeni ekonomik tercihlerimiz de dâhil her türlü bağımsız adımdan rahatsız olanlar Türkiye el açsın istiyor. Orman yangınlarıyla eş zamanlı başlattıkları "Help Turkey..." Bakın, onu da değiştirdik artık "Türkiye" yani aleyhte olduğunuz zaman bile "Türkiye" demeye mecbur olun diye. "Help Turkey" suni kampanyasında olduğu gibi ülkemizi muhtaç ve zayıf göstermek istiyorlar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya uçak bile yok yangın söndürmeye.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Öyle bir Türkiye yok. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde... (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Cumhur İttifakı gibi bir millî mutabakat zemini üzerinde yükselen, kendi kararını kendisi veren...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Öyle mi!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...en kritik ihtiyaçlarını kendisi üreten, bölgede söz sahibi ve kendi göbeğini kendisi kesen bir Türkiye var artık. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sizin mektup yazarak el açtıklarınıza muhtaç olmadık, olmayacağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Trump'ın mektubu, Trump'ın. Trump mektup yazdı ya, Trump'ın mektubunu söyle. Hey be! Trump'ın mektubunu söylesene haydi!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Arkadaş, mektup deme, mektup deme... Mektup deme, aklımıza başka şeyler geliyor. Hani uçak bekledi ya...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Neler yazdı Trump ya, yuttunuz, yuttunuz!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – ...havaalanında mahkeme daha olmadan, belki aklımıza o gelir.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 84 milyon vatandaşımız ve gözünü gönlünü Türkiye'ye çevirmiş gönül coğrafyamız için başka Türkiye yok, hepimiz için başka Türkiye yok. Ülkemizin gerçeklerine uyumlu şekilde yerli ve millî politikalarla millî duruşumuzu sürdürmeye, olmasının diye uğraştığınız mega eserleri birer birer hayata geçmeye ve geçirmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine ve bütçe görüşmelerine ilişkin eleştiriler yapıldı. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine Anayasa değişikliği referandumunun milletimizce onaylanmasından sonra geçilmiştir. Bunu bile hazmedemediniz hâlâ çünkü milletten gelen her şeye karşısınız. Yetkiyi belirleyen halkın iradesidir. Halkın iradesi sonucu geçilen bir sistemden bahsediyoruz. Bu sistem bir darbenin değil, halkın iradesinin ürünüdür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Darbe teşebbüsünün ürünü.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu sistem kuvvetler ayrılığının belirginleştiği, istikrarlı ve sonuç odaklı yürütme ihtiyacına cevap verecek nitelikte ve nitelikli, yine millî iradeyi daha da güçlü kılan bir yöntem, bir yönetim sistemidir.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Vallaha istikrar buysa Allah korusun, istikrarsızlığınızda insanlar ne hâle gelecek? Herhâlde ceketi, gömleği giyemeyecek insanlar, sokakta ceketsiz dolaşacak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Parlamenter sistemde hükûmet doğrudan halka değil, Meclise karşı sorumlu iken artık yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı doğrudan halka karşı sorumlu hâle gelmiştir. Bu da millî iradeyi tam anlamıyla etkin kılmıştır. Parlamenter sistemde kanunların yüzde 95'i -bakın, bunu tekrar ediyorum, kanunların yüzde 95'i- Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilirdi. Yeni sistemle, milletvekillerimiz daha önce hiç olmadığı kadar yasama sürecine katkı sağlama imkânına kavuşmuştur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bizi bize mi anlatıyorsunuz, anlamadım?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bütçe hakkına gelince...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Noktasına, virgölüne dokunmuyorsunuz komisyonlarda, hazırlanıp gelen kanunların.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu hususta önceki sistemden büyük bir fark söz konusu değildir. Bütçe hakkında konuşuyoruz.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Allah aşkına, Meclisle, bizimle dalga geçmeyin ya!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bizimle dalga geçmeyin! Aklımızla alay etmeyin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bütçe hakkı nasıl milletimizin elinden alınmıştır, bu durum, gerçek böyleken?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Noktaya, virgüle dokunulmuyor ya hazırlanmış kanun teklifinde.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Eğer milletin, Meclisin elinden alındıysa bütçe hakkı, peki o hâlde, haftalardır gece gündüz birlikte burada neyi konuşuyor, neyi tartışıyoruz?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Noktasını mı değiştirdik, virgölünü mü değiştirdik?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sizin oradan ne görünüyor?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz size burada neyin hesabını veriyor, neyin açıklamasını yapıyoruz, el insaf.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir tane önerge mi kabul ettiniz?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hesap vermediniz, hakaret ediyorsunuz sabahtan beri, ne hesabı?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sanki bir noktayı, virgölü değiştirdik.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TÜİK istatistikleriyle ilgili bazı sorular ve eleştiriler gelmişti.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Aa, palavracı kuruma geldik!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – TÜİK, mesleki bağımsızlık, şeffaflık, tarafsızlık ve doğruluk ilkeleriyle faaliyet gösteren Türkiye Cumhuriyeti'nin köklü bir kurumudur, köklü bir kurumumuzdur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Palavracı, palavracı!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Niye Merkez Bankasına aynı duyarlılığı göstermiyorsunuz?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – TÜİK'in ürettiği istatistiklere doğrudan ya da dolaylı olarak hiçbir makam veya merciden müdahale edilemez.
AHMET KAYA (Trabzon) – Matematiğe bile yalan söylediniz, matematiğe!
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayranız size, hayran!
MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Kimse inanmıyor, kimse inanmıyor.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İstatistikler Avrupa Birliği İstatistik Ofisi, ILO ve diğer uluslararası kuruluşlar tarafından belirlenen yöntemlerle hesaplanmaktadır.
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – TÜİK'e TÜİK'i sorduk, güvenilirliği yüzde 5 çıktı. TÜİK'e kendisini sorduk, yüzde 5 çıktı güvenilirliği.
MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Her şeye kör oldu, kör. Kör oldu artık TÜİK, kör.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Üretilen istatistikler yerli, yabancı kurum ve uzmanların değerlendirmelerine açık olup en ayrıntılı düzeyde de kamuoyuyla paylaşılmaktadır.
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kendinize anlatın onları, kendinize!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – TÜİK, TÜFE'yi uluslararası normlarda, Avrupa Birliği ve dünya genelinde geçerli olan, uluslararası kurumlar tarafından tavsiye edilen yöntem, tanım ve kavramları kullanarak hesaplamaktadır; bunu siz de biliyorsunuz aslında. Örneğin, ekim ayında elektrik ve doğal gaz fiyatları sanayi tarafında artış göstermiş, ÜFE değerlerine yansımıştır.
CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İnanalım mı?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, tüketici tarafında ise sigara, akaryakıt ve LPG gibi ürünlerde gözlenen tüm fiyat artışları endeks hesaplarına yansıtılmakta ve TÜFE hesaplamalarında da her ürün kendi ağırlığınca genel endekse etki etmektedir.
MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – Kükürt artmadı değil mi? Onlar belirliyor.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bekleyin arkadaşlar, açıklıyorum yahu, merak etmeyin.
Ayrıca, sunduğu tüm hizmetlere e-devlet üzerinden de ulaşılabilir. Biz, Sayın Kılıçdaroğlu, kurumların kapısına dayanmaya zahmet etmesin, evinde, oturduğu yerden bir tıkla tüm verilere erişebilsin diye... (CHP sıralarından gürültüler)
AHMET KAYA (Trabzon) – Devleti millete kapattınız, devleti. Tarihimizde görülmemiş bir rezaleti yaptınız.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...araştırma yöntemleri de dâhil her türlü bilgiyi e-devlete entegre ettik ama herhâlde kendisinin akıllı cihazlarla pek arası yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayıştay raporlarını gördük Beyefendi, nasıl inanacağız? Maçın sonucunu değil, sizin yazdığınız sonucu gösteriyor.
ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sokağa çıkın, bakalım inanıyorlar mı.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz, daha muhalefetteyken kurumların kapısına dayanıp isteklerinizi ve kendi rakamlarınızı kurumlara dikte etmeye çalışıyorsanız... (CHP sıralarından gürültüler)
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Gerçekleri, gerçekleri... Biz, yalan rakamları düzelttireceğiz.
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ayıp, ayıp!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, tekrarlıyorum bunu: Siz daha muhalefetteyken kurumların kapısına dayanıp isteklerinizi ve kendi rakamlarınızı kurumlara dikte etmeye çalışıyorsanız, hayal dünyanızda bile iktidar olsanız kim bilir kurumlara ne baskılar yaparsınız? Allah muhafaza... (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)
CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Varsa bir şey, elinizdeki devletin gücüyle çıkarın ortaya.
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sandığı getirsene, yüreğin varsa sandığı getir hadi! Var mı yüreğiniz? Korkuyorsunuz, korkuyorsunuz; sandığı getirin yüreğiniz varsa Sayın Bakan!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ne idiği belirsiz -bakın, söyleyeyim rakamları nereden aldığınızı da- bazı fiyat araştırmaları yapan oluşumlar üzerinden asırlık kurumlarımızı itibarsızlaştırma girişimiyle kimlerin çıkarına hizmet ediyorsunuz; bunu da açıklayın isterseniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sandığı getir, sandığı; yüreğin yetiyorsa sandığı getir!
ERHAN USTA (Samsun) – On beş günde TÜİK Başkanını değiştirdiniz; o kurumları itibarsızlaştıran sizsiniz, Allah'tan korkmuyorsunuz!
CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kurumları kim itibarsızlaştırdı? Merkez Bankasının başkanlarını durmadan değiştirip kim kurumları etkisiz hâle getirdi? Yargıyı kim etkisiz hâle getirdi?
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yalan konuşan kim varsa onu açıklayınız!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sırada hangi kurum var; bunu da söyleyin isterseniz. Abileriniz ve vesayet odaklarınız hangi kurumu yıpratma talimatını verdi sizlere? Sırada hangi kurum var; FETÖ'yle mücadele eden güvenlik güçlerimiz mi, Millî İstihbarat Teşkilatımız mı, terör örgütlerinin korkulu rüyası olan Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ya da savunma sanayi kurumlarımız mı?
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Paçanızdan FETÖ akıyor, hâlâ FETÖ'yle içli dışısınız be! Bakanınızın FETÖ'yle fotoğrafları var, bir bakanınızın kardeşi FETÖ'den hapiste.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dünya Bankası, 174 ekonomide ulusal istatistik sistemlerinin performansını ölçtü. Bakın, istatistiksel performans endeksinde göre diyorum, 174 ekonomi.
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu da TÜİK'in verisi olmasın?
ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – TÜİK'e göre mi?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – En yüksek performansın yer aldığı yüzde 20'lik dilimde yer alacak kadar göstergelerle çalışan bir kurumdur TÜİK.
TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Bakan, TÜİK'in verileri mi bunlar?
ALİ ŞEKER (İstanbul) – Neyi gizliyorsunuz? Niye millete göstermiyorsunuz?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bakın, bunu biz yapmıyoruz, bu sıralamayı biz yapmadık; sizin güvendiğiniz yurt dışından geldi.
Türkiye İstatistik Kurumu, toplumun her kesimine yönelik karar alma aşamalarında en güvenilir yol gösterici kurum olmaya devam edecektir.
Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; asgari ücretin dolar ve avro cinsinden gerilemesi mevzusu da yine çarpıtılmaya devam ediyor.
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yalan mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, Allah Allah!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ekonomide, böyle, günlük kuru alarak hesap yapmak gibi bir yöntem yoktur.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ne var?
NİHAT YEŞİL (Ankara) – Memurlara sor Sayın Başkan, ceplerinde ne var.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2002’den bugüne kadar asgari ücret 15 kat artmıştır ve göreceksiniz, bunu daha da yüksek seviyelere taşıyacağız.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Dolar, dolar... Dolar değerinde kaç oldu; dolar değerinde?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunu da biz yapacağız, hem de çok uzun bir gelecekte değil, çok kısa sürede; siz ondan da rahatsız olacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Dolar değerinde kaç oldu; dolar, dolar?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz ondan da rahatsız olacaksınız ama rahatsız olsanız da biz bunu yapacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Siz “Çin” diyorsunuz, Çin’i bile arar hâle geldik. Köle gibi çalışıyor insanlar, köle.
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Dolar değerinde kaç oldu, söylesene, dolar değerinde kaç oldu?
CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Endeksle dolara.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İhracatımıza yönelik de yine birtakım ifadeler kullanıldı, laflar edildi. Kasım itibarıyla 21 milyar dolar ihracata ulaştığımız nedense çok önemsiz sayılıyor.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İnşallah artar. Biz bu memleketi düşünüyoruz ama vatandaş da ezilmesin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemiz, tarihinde ilk defa 220 milyar dolar sınırını aşmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Nerede bu para, nerede?
ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Merkez Bankası rezervleri eksi 35 milyar dolar.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Son bir yıldır her ay ihracat rekorları kırıyoruz. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 85 seviyelerine dayandı.

MAHİR POLAT (İzmir) – Sayın Bakan, 1 kilo ihracat kaç dolar oldu? Çin’in altında ihracatımızın kilo fiyatı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İhracattaki 97 faslın neredeyse tamamında artış yaşanırken bu başarıları yok saymak maalesef çok üzücü.

MAHİR POLAT (İzmir) – Türkiye İhracatçılar Birliğinin verilerini açın Sayın Bakan, Çin’den daha aşağı ihracat yapıyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cari açığı iyileşme de önemsiz ve sürdürülemez sanılıyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Nedeni ne, nedeni?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ağustos ve eylül aylarında cari fazla verdik.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Nedeni, halkı açlığa mahkûm ettiniz; bir nedeni var onun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ve bunu turizm gelirlerimizin salgından etkilenmiş olmasına ve enerji fiyatları artıyor olmasına rağmen başardık. İnşallah, hem enerji faturamızın yerli ve millî kaynaklarla...
MAHİR POLAT (İzmir) – Ne oldu o doğal gaz?
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) –...azalmasıyla hem de artan turizm gelirlerimizle cari dengede iyileşmeyi -inşallah- asıl o zaman göreceksiniz ama ondan da rahatsız olursunuz; olmayın, olmayın.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Bekleyin, bekleyin, gelecekler.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Mutlu olun biraz da ya, güzel şeyleri görün ve mutlu olun biraz da.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Biz vatandaşın düştüğü durumdan rahatsızız Beyefendi. Haydi söyle; döviz, dolar ne zaman tekrar normal seyrine gelecek, 8 liraya gelecek?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Diğer taraftan “Bu bütçe geçerliliğini yitirdi.” gibi iddialar vardı, bunu da açıkladım ancak bir kez daha yineleyelim.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – İnsanların kullandığı akaryakıt ne zaman normal seviyesine gelecek, söyleyin.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Döviz kurlarında artış, bazı bütçe giderlerinde artışa neden olurken bazı gelir kalemlerinde de iyileşme sağlamaktadır. Toplam bütçe dengesi açısından bu etki sınırlı ve yönetilebilir bir düzeydedir.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Bütçe kanununa aykırı davranıyorsunuz, o zaman dolar 9 liraydı, şu anda 14 lira oldu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Uyuşturucu bağımlılığı konusunda da yine bazı ithamlar oldu. Bakın, öncelikle, ülkemizin bağımlılıkla mücadele konusunda göstermiş olduğu başarının hakkını teslim edelim. Türkiye, bağımlılıkla mücadelede Avrupa ülkeleri arasında lider konumdadır. Bakın, iyi konumda demiyorum, lider konumdadır bağımlılıkla mücadele konusunda. Bu, Avrupa Birliği verileriyle sabittir. Türkiye’de yaşam boyu madde kullanım yaygınlığı Avrupa’nın onda 1’idir. Ülkemiz, uyuşturucu arzının önlenmesiyle ilgili mücadelede dünyada çok ciddi başarılar sağlamış ülkelerin başında gelmektedir. Düzenlenen uyuşturucu operasyonu sayısı, yakalanan şüpheli ve ele geçirilen uyuşturucu madde miktarlarıyla 2020, cumhuriyet tarihi rekorlarının kırıldığı bir yıl oldu. Geçen yıl ülke genelinde 159.259 uyuşturucu operasyonu düzenlendi. Operasyonlarda 231.578 şüpheli yakalanırken 74.781 kişi çıkarıldıkları mahkemelerce de tutuklandı.

Birkaç soruya vaktim müsaade ettiği ölçüde cevap vermeye çalışacağım yine, ilave birkaç soruya.

Özellikle soru önergeleriyle ilgili çok tartışma oldu bugün, çok ilginç. Biraz önce Meclis Başkanımız da açıkladı aslında rakamları. Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İktisadî İşleri Komisyonu’nun 96’ncı maddesinden de bahsettiler, ben tekrar ona girmeyeceğim yani sorularla ilgili “gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen” diye başlayan maddeden bahsediyorum ama önce, ısrarla “Yüzde 24.” diye ifade edilen bir gerçeği ben bir defa daha açıklayayım.

Sayın Özel, benim cevap verme oranım -Meclis Başkanlığından “check” edebilirsiniz bunu, Plan Bütçede de tekrarladım- yüzde 24 değil, yüzde 75,56’dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Süresi içinde; süresi içinde, süresi...
ALİ ŞEKER (İstanbul) – Süresi içinde!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yüzde 24 nere, yüzde 75,56 nere?
ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yalan, yalan!
ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Halkı yanıltmaya utanmıyor musun!
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben millette havale ediyorum sizi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben seni millete havale ediyorum, yalancı!

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Sensin yalancı!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Cumhurbaşkanı Yardımcısıysın ya, yanıltmaya utanmıyor musun ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Süresi içinde diyorum.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – “Süresi içinde.” dedi, süresi içinde.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Meclis Başkanımız da açıkladı...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hiç mi utanmıyorsun ya, Cumhurbaşkanı Yardımcısıysın ya, hiç utanma yok mu sende ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...Hükümet olarak cevap verme ortalamamız yüzde 64.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yazıklar olsun sana be! Hiç utanma yok sende ya, hiç utanma yok!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Yapma, yapma, böyle ifadeler kullanma; böyle ifadeler kullanma lütfen. Genel Başkan Yardımcısıysın, sana yakışmıyor Ali.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Zerre kadar utanma yok sende be!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Ya, sen Genel Başkan Yardımcısıysın, böyle ifadeler kullanma.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yalan söylüyor.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kendi kendinizi tarif ediyorsunuz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu rakamlar -yine Meclis Başkanımız açıkladı- hatta Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, önceki hükümetlerin rakamlarının da istatistiklerinin de üzerindedir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Cevap” dediğiniz, cevap vermeyen bir yazı oluyor ama.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Peki, ben size vaktimiz az olduğu için sadece birkaç tane söyleyeyim ne tür sorular olduğuyla ilgili.

Sayın Özel, cevapları paylaştığınız için, müsaade ederseniz ben de birkaç soru paylaşayım genelde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, paylaşın, buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben bunu milletimle paylaşıyorum.

Soru, içerik olarak, kurumlarda toplam kaç tür evcil hayvan beslendiği...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, ne var?

MAHİR POLAT (İzmir) – Ne var bunda?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu hayvanların bakımını karşılamak için kaç kişi çalıştığı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – E, tamam.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hayvanların bakımı ve ihtiyaçları için ayrılan ödenek, kaç yem türü alındığı, Türkiye genelinde adı “Barış” veya “Savaş” olup hâlen hayatta olan kaç yurttaş sayısı olduğu...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Grupta çalışanları eve götürüp özel hizmetçisi gibi çalıştıranları sormayalım mı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hepsine girmeyeceğim. Türkiye’de toplam kaç kapıcı sayısı olduğu... Sorudaki ifadelerle tekrar ediyorum.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – “Apartman görevlisi”, kapıcı değil.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Millî İstihbarat Teşkilatı, Türk Silahlı Kuvvetleri, sınır ötesi operasyonlara dair birliklerimizin sayısı ve yeriyile ilgili çok özel bilgiler talep edilmekte. (AK PARTİ sıralarından “Ooo” sesleri) Bu bilgiler kimler adına talep edilmektedir? Bunu buradan ben de milletimizin huzurunda ve Millet Meclisinin ve siz milletvekillerimizin huzurunda sormak istiyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – O vekilleri açıklayın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Kozmik odanın kapısını terör örgütlerine...

ALİ ŞEKER (İstanbul) - Kozmik odacılar olarak, kozmik odacılar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kimler adına bu bilgiler talep edilmektedir? (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bunu sormanın hakkımız olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Kozmik odanın hesabını verin, kozmik odanın!

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, o vekilleri açıklayın, 600 vekili töhmet altında bırakamazsınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cevap vermediğimiz kısımlar var.

BAŞKAN - Sayın Oktay, ilave ediyorum bir dakika.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Cumhurbaşkanımızla ilgili, yine bütçe görüşmeleri için Meclise bizzat gelmemesi konusu. “Mecliste bütçeyi neden Cumhurbaşkanı savunmuyor, gelmiyor, sunmuyor?” vesaire.

ALİ ŞEKER (İstanbul) - Neden gelmiyor?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Savunacak hâli yok da ondan.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Ya, arkadaşlar, bunu bize sürekli sormanıza gerek yok. Şöyle dünyaya kaldırıp başınızı bir baksanız bize örnek olarak gösterdiğiniz o ülkelerin hiçbirinde...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Böyle bir sistem yok zaten.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dünyada böyle bir sistem yok.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ... Amerika buna örnektir, Fransa buna örnektir istiyorsanız...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bizi örnek alsınlar bizi, sizin gibi başkanları biz örnek almıyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...Cumhurbaşkanı Mecliste bütçe sunmaz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Doğruyu söylemiyorsunuz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Amerika’da, bakın, ben size söyleyeyim süreci: Bütçe Başkan tarafından yazılı olarak Kongreye sevk edilmektedir. Bizde de aynı. (CHP sıralarından gürültüler)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Siz Amerikancı olabilirsiniz, biz değiliz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Ardından, her bakan kendi bütçesi hakkında ilgili komisyon oturumuna katılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sen devlet memurusun ya!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bitti, bitti.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bütçe bu Meclisin varlık nedenidir, niye küçümsüyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bilahare Kongredeki oylama gününe bakanlar katılmamakta, her bakanlığın bütçeden sorumlu üst düzey bürokratları Kongre üyelerinin olabilecek soruları için hazır bulunmaktadır; Amerika Başkanı bütçe sürecinin hiçbir aşamasında Kongreye gitmemektedir. Fransa'da bütçe sürecinde Cumhurbaşkanı Parlamenta gitmemektedir, bütçe oturumlarına Başbakan ve konularına göre ilgili bakanlar katılmaktadır.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Önce seçileceksin, sonra geleceksin buraya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, şurada bir soru var, ona özellikle ben cevap vermek istiyorum, gelirimizin özellikle büyük çoğunluğunun faize gittiğiyle alakalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Yalan mı? Doğru.

BAŞKAN – Sayın Oktay, tamamlayalım lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Arkadaşlar, durum ne olursa olsun, gelirimizin büyük çoğunluğunun faize gittiği dönem geride kalmıştır. Faiz harcamalarının millî gelire oranı, bakın, 2002 yılında yüzde 14,4 olarak gerçekleşmişken 2021 yılında yüzde 2,7 ve 2022 yılında ise yüzde 3,1 olarak gerçekleşmesi beklenmekte. Bununla birlikte, faiz harcamalarının vergi gelirlerine oranı 2002 yılında yüzde 85,7 iken bu oranın 2021 yılında yüzde 17, 2022 yılında ise yüzde 19 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Rakamları söyler misiniz, rakamları? Rakamları niye söyleyemiyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sorular çok, vakit verirsiniz Sayın Başkan, hepsine cevap verebilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu düşüncelerle 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ülkemize ve milletimize bir kez daha hayırlı olmasını diliyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Veda bütçesi, veda!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Görüş ve eleştirileriyle 2022 yılı bütçemizin oluşmasına katkıda bulunan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Son cümlem Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2022 yılı bütçemizin oluşmasına görüş ve eleştirileriyle katkıda bulunan başta Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyeleri olmak üzere tüm milletvekillerimize, yine bütçenin hazırlanmasında yoğun emeği geçen tüm kurumlarımıza, bakanlıklarımıza, herkese yürekten teşekkür ediyorum.

Medis Başkanımız başta olmak üzere siz sayın milletvekillerimize tekrar teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Oktay.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, bir söz talebim var.

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı konuşmasında, bana cevaben değerlendirmesinde aslında benim sözlerimi bir miktar çarpıtmıştır. Şöyle ki: Ben “Şu anda, iki aydır Türkiye’de cari fazla veriyoruz; şimdi, bu cari fazlaya bakarak bundan sonra da mutlaka cari fazla vereceğimiz şeklinde bir değerlendirme yapmak yanlış olur çünkü bu, bir altyapı gerektirir; bu, sanayide bir dönüşüm gerektirir.” deyip geçmiş yıllardaki örnekleri verdim. Mesela, 1994 yılında Türkiye’nin yedi ay üst üste cari fazla verdiğini, 1998-1999 döneminde dokuz ay üst üste cari fazla verdiğini, 2001’de dokuz ay, 2002’de beş ay, 2019’da dört ay cari fazla verdiğini ifade ettim ve “Bunlar, bu cari fazla verdiğimiz dönemler -biz bunlarda cari fazla vermişiz ama sonra sürdürmemişiz- genel olarak kriz karakteristikleridir, kriz özelliğidir.” dedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bana cevaben sadece 1994 ve 2001 yıllarını örnek göstererek “Bu yıllarda eksi büyüme vardı ve cari fazla verildi; şu anda eksi büyüme yok, artı büyüme var.” dedi. O zaman burada bir eksiklik var, şunu da söylememiz gerekiyor: Bakın, evet, 1994 yılı... Tabii, “kriz”den ben sadece büyümenin eksi olmasını anlamıyorum. Şu anda Türkiye ekonomisinin krizde olmadığını iddia edebilecek bir kişi var mı içinde? Olamaz böyle bir şey.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Var, Fuat Oktay var.

ERHAN USTA (Samsun) - Kurun bir yılda yüzde 100 arttığı bir ülkede kriz yok da başka ne var? Şimdi, dolayısıyla 1994’te evet, negatif büyüme vardır, yedi ay verilmiştir. Peki, 1998’de? 1998’de Türkiye’de büyüme 3,1’dir arkadaşlar ve 1998 yılında da beş ay cari fazla verilmiştir. 1999’da, evet, negatiftir, cari fazla verilmiştir; 2001’de de öyle ama 2002 yılında büyüme pozitif hem de 6,4’tür ama buna rağmen Türkiye beş ay üst üste cari fazla vermiştir. 2019 yılında da aynı şekilde pozitif büyümemiz var ancak dört ay üst üste cari fazla vermişiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Yapmaya çalıştığımız şey şu arkadaşlar yani hakikaten bir şeye cevap veriyorsanız adamakıllı bir cevap vermek lazım, böyle için bir tarafını alıp öbür tarafını almamak olmaz. Bize bir taş atacaksanız cebinizde ikinci taşı saklı tutacaksınız. Öyle bürokratların verdiği yarım cevaplarla böyle cevap vermek, her şeyden önce bir defa teknisyen dürüstlüğüne aykırıdır, onu kabul etmek mümkün değil.

Diğer bir husus, yine bizim eleştirilerimiz bağlamında, muhalefetin İstatistik Kurumunu itibarsızlaştırdığına ilişkin genel bir şey söylenmiştir. Sayın Başkan, bakın, 2015 yılında AK PARTİ hükümetleri güzel bir şey yaptı. TÜİK Kanunu çıkardı ve TÜİK’i özerk bir kurum hâline getirdi. Özerklikten kastedilen birkaç tane madde vardır: 1) Başkanı, Bakanlar Kurulu tarafından atanır. 2) Beş yıl görevden alınamaz. 3) Diğer atamaları da Başkan kendisi yapar.

Şimdi, bakın, Allah rızası için, son 5 Başkana bakalım: Son beş yılda 5 Başkan değiştirilmiş, son Başkanının haricindeki

4 Başkanın hepsi vekâleten atanmış ve görev süreleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Hemen bitiriyorum Başkanım, çok teşekkür ederim müsamahanız için.

Bundan öncekiler, bakın, Mehmet Aktaş üç yıl çalışmış; Yinal Yağan on üç ay çalışmış, görevden alınmış; Cahit Şirin dokuz ay çalışmış, görevden alınmış; bu Başkandan önceki Kürşad Dosdoğru da on beş gün çalışmış, görevden alınmış. Şimdi, bu kurumu itibarsızlaştıran, Allah aşkına, kim? Yani, sadece Başkan değil, alttaki bütün yöneticileri vekâletle... Bakın, asaleten atanma bir güvencedir böyle özerk kurumlarda. Ben Devlet Planlama Teşkilatındayken biz o kanunu çok destekledik. Burada önemli olan husus, bu güvenceyi onlara vermektir. Vekâletle insanları yöneteceksiniz, bütün idarecileri vekâletle atayacaksınız, ondan sonra biz bunu eleştirdiğimiz zaman “Kurumu itibarsızlaştırıyorsunuz.” diyeceksiniz; böyle bir şey olmaz. Kurumu itibarsızlaştıranlar buradadır.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

15.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Sayın Oktay konuşmasında sık sık “rahatsız olma” meselesini gündeme getirdi. Ben de biraz nelerden rahatsız olduğumuzu söylemeye çalışacağım.

Bakın, mesela, Suriye’de bir iç savaş varken yüzlerce yıllık komşumuzla, komşumuz olan halklarla o iç savaşa vekâlet savaşları yoluyla katılmaktan ve boylu boyunca, o iç savaşın bir parçası hâline gelmekten rahatsız olmamanızdan rahatsızlık duyuyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Komşumuza yaptığınız bu düşmanlıktan rahatsızlık duyuyoruz.

Şimdi, bakın, IŞİD lideri Bağdadi’nin Türkiye’nin gözetimindeki bölgede öldürülmesinden rahatsızlık duymamanızdan rahatsızlık duyuyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – IŞİD’in mali işler sorumlusunun Türkiye’de gizli operasyonla yakalanmasından rahatsızlık duymamanızdan rahatsız oluyoruz.

Ahrar uş-Şam, El Nusra, IŞİD ve El Kaide türevi ve artıklarıyla, bütün terör örgütleriyle, Heyet Tahrir el-Şam’la girdiğiniz ilişkilerden rahatsız olmamanızdan rahatsızlık duyuyoruz.

OECD’nin bir parçası olan Türkiye, üyesi olan Türkiye, OECD’nin bir kurumu olan FATF tarafından gri listeye alındı; siz bundan rahatsızlık duymuyorsunuz, biz bundan rahatsızlık duyuyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü Türkiye’yi gri listeye alırken FATF dedi ki: “Siz IŞİD ve El Kaide’nin finansmanını engellemeyen bir iktidarsınız.” Biz bundan rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – IŞİD’lilerin bu ülke topraklarında cirit atmasından, ticaret yapmasından, iş kurmasından, çeşitli işlerde çalışıyor olmasından rahatsızlık duymamanızdan rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay.

Bir muzaffer komutan edasıyla hamasi konuşmalar yapılmasından rahatsızlık duyuyoruz biz Sayın Oktay.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Şu anda aynı konuşmayı yapan sizsiniz, biz değiliz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – ÖSO ve diğer çetelerin insanlık düşmanı faaliyetlerinin -ki Birleşmiş Milletler bu faaliyetleri raporlaştırdı- himayesini sizin üstlenmenizden rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay. Biz, bu yanlış dış politikalar nedeniyle Doğu Akdeniz’de fiyasko, Ege’de fiyasko, Libya’da fiyasko...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Tabii, kimin açısından baktığınıza bağlı fiyasko, kimin açısından baktığınıza bağlı biraz da. Mavi vatanın dolaylı “fiyasko” diyorsanız sizin için fiyasko olabilir, bizim için gurur kaynağıdır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir de “PKK’dan rahatsızlık duyuyorum.” de ya! Bir de “PKK’dan rahatsızlık duyuyorum.” de! “Ondan da rahatsızlık duyuyorum.” de bir defa!

BAŞKAN – Tamamlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu yanlış politikalarınız nedeniyle bu ülkeyi ekonomik krize sürüklemiş olmanızdan ve bunun için -sizin deyiminizle söylüyorum- Birleşik Arap Emirlikleri’ne ve Katar’a el açmanızdan rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay. (HDP sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Hiç kimseye el açmadık.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sizin deyiminizle söylüyorum.

Bu ülkeyi Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya arasında bir pinpon topu hâline getirmiş olmanızdan dolayı rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay, siz yaptınız bunları.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Siz yapıyorsunuz, biz değil.

ŞAHİN TİN (Denizli) – PKK’dan rahatsız mısınız?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni imzalamış olan bir ülkedir Türkiye. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni çiğniyor olmanızdan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını uygulamıyor olmanızdan, aynı zamanda Avrupa Konseyinin yaptırımlarıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Oluç, herkese verdiğim azami süreyi verdim, dört dakika.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son bir dakika efendim, bitiriyorum.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Bağlasın, Başkan.

BAŞKAN – Vermedim kimseye, lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son cümle efendim.

BAŞKAN – Dört dakika verdim azami.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ama Sayın Oktay’ın süresini kaç kere uzattınız?

BAŞKAN – Hiç, hiç... Lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Orada uzattınız ama.

BAŞKAN – Tamam ama burada sataşmadan olsa iki dakika vereceğim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Cümlem yarıda kaldı Sayın Başkan, bağlayacağım.

BAŞKAN – Tamamlama cümlesi için sadece, lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Evet, sadece bağlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Sözleşmesi'ni takmıyor olmanızdan dolayı rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay.

Ve en son, neden rahatsızlık duyuyoruz biliyor musunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elazığ) – Terörle mücadelede mi?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yoksullukla uğraşan, her gün geçinmek için mücadele eden halkımızın bu sıkıntılarıyla, acılarıyla dalga geçmenizden rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay. Biz bunları söylüyoruz ve yolsuzluğa karşı, hırsızlığa karşı mücadele etmiyor olmanızdan rahatsızlık duyuyoruz Sayın Oktay, anlatabildik mi? (HDP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

16.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, aslında Cumhurbaşkan Yardımcısının konuşması, genel olarak yarattığı hissiyatla da eleştirdiğimiz bu yeni rejimin, yeni sistemin bütün sıkıntılarını ortaya döker nitelikteydi. Elbette eleştiriler olur, cevaplar olur ama bu sistem Binali Bey'e, İsmet Bey'e, Mahir Ünal'a, Numan Kurtulmuş'a siyaset alanını daraltırken -ki her birisinin arkasında millettten aldığı oylar var- bir atanmışa, yetkisini bir dolma kalemdeki mürekkepten alan ve belki de bu akşam görevinden affedilebilecek bir atanmışa böylesine bir siyaset alanı açması sistemin başlıca sorunudur. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Özel, anayasal hakkını kullanıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bazı hudutları aşıp, öyle hadsizlikler noktasına gelmiştir ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...örneğin cumhuriyetin kurucu partisine tek parti nostaljisi göndermesi yaparken bu partinin bir tek adam rejiminin istilaya uğrattığı ülkeyi önce kurtarıp, sonra kurup, sonra da demokrasiyle tanıştırdığını ama kendi dönemlerinin bir demokrasiden tek adam rejimine geçiş olduğunu örtemez. (CHP sıralarından alkışlar) "Histeri krizleri geçiren..." deyince akla benim Genel Başkanım değil, bakanları tekmeleyen bir başkası gelir. (CHP sıralarından alkışlar) Tezkereye "hayır" oyu vermek, terörle mücadeleyi desteklememekse akla 2001 Kasım, Aralık ve 2002 Haziranda Kuzey Irak tezkerelerine verdiğiniz "hayır" oyu gelir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bizim mücadelemizi herkes çok iyi bilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Tüm zulmettiklerinize helalleşin!" diyorsunuz ya...

MAHİR POLAT (İzmir) – Kapatma, kapatma!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Parmak sallama lan, parmak sallama! Kime parmak sallıyorsun?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir dakika arkadaşlar.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Kime parmak sallıyorsun?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir helalleşme tartışması açmak istiyorsanız bizim helalleşeceklerimiz var, hesaplaşacaklarımız var. Size -sadece tek bir örnek için bile söylesem- TÜRK TELEKOM'un hırsız Hariri'ye peşkeş süreci için hesaplaşacaklarımızdansınız, bunu böyle bilin! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ha, Sayın Oktay, hiçbir CHP yöneticisi, siyasetçisi kimseye "bidon kafa" demedi ama sırtımıza o yükü vurmaya çalışıyorsanız size milletin, vatandaşın anasına söven müteahhide ödül maması gibi verdiğiniz ihaleleri hatırlatırım. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Pişkinliğin ve hadsizliğin bir sınırı var ama Genel Başkanımızın "Milletin sırtına yük vurdunuz!" diye, sırtına yük vurmanın vücut dilinden... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Burada bari söylediklerinizin arkasında, yaptıklarınızın arkasında duracak tasarrufu gösterin. Kameralara bakmanız yeterli, herkes gördü zaten!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Aman, şöyle çevirsem de ben buradan bir şey bulurum." diyorsan, bak, Sayın Oktay sana söylüyorum... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Kıvırma, kıvırma!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Millet hareket çekecek." diyorsun ya, eğer cesaretiniz varsa, eğer kendinize güveniniz varsa getirin milletin önüne sandığı, millet hareketi kime çekecekmış görün. (CHP sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Söylediklerimizin arkasındayız, yaptıklarımızın arkasındayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Son sözüm şu Sayın Başkan: Bakın, kolay kolay "FETÖ" diyor, kolay kolay "ağabey" diyor. Her yerde sordum, Komisyondaya sordum, bir kez de burada soruyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özel, son bir dakika.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, gazeteniz, sizin yerinize manşet atan, günü gelirse küfür eden, günü gelirse hedef gösteren gazeteniz 6 farklı zaman "Şerefsiz bunlar!" dedi, "Darbenin finansörü 15 milyarlık Birleşik Arap Emirlikleri." 3 milyar verdi diye...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elazığ) – Sözcü gazetesi mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu adam, aynı adam, geldi, vermedi ama vereceğini söyleyip 10 milyar gösterdi, sizi dolarla terbiye etti. Bu işin bir tarafı varsa sana soruyorum hadsiz atanmış...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Hadsiz sensin! Hadsiz sensin!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...FETÖ'nün Türkiye'ye gelmesinin tarafı nedir? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Özel...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, böyle bir ifade kullanamaz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Terbiyesiz herif! Hadsiz sensin!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hadsiz adam!

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) - Hadsiz sensin, terbiyesiz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – El kol hareketi yapıyorsun, sonra hadsizlikten bahsediyorsun. Hadsiz

sensin!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadsiz atanmış!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Hadsiz sensin!

BAŞKAN – Sayın Özel...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, böyle bir ifade kullanamaz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Hadsiz sensin!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadsiz atanmış!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Özel...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sensin!

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Ayıptır! Yeter ya!

BAŞKAN - Sayın Özel, kim olursa olsun burada kimseye hakaret hakkı yok.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Ünal, buyurun.

17.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin

açıklaması

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Sayın Grup Başkan Vekilinin kullandığı ifadeleri her şeyden önce kendisine iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Neyi iade ediyorsunuz?

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Çünkü burada Türkiye Büyük Millet Meclisinde sarf ettiğiniz ifadeler, her şeyden önce burada milletin iradesini temsil eden... (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O mu ediyor? O mu ediyor?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Milletin iradesini temsil etmiyor orası!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Meclisin mehabetine uygun olmayan, İç Tüzük'e aykırı, çirkin bir dildir.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Ayrıca sizin Genel Başkanınız oradan orada oturan saygın, bu milletin seçilmiş Cumhurbaşkanı atadığı bürokrata, Cumhurbaşkanı Yardımcısına "oradakiler" diyecek, hakaret edecek, onların cevap verme hakkı olmayacak, öyle mi? (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Size mübah olanlar, onlara günah olacak öyle mi? Öyle bir şey yok. Burada kullandığınız ifadeler, haddi aşan ifadelerdir her şeyden önce. Cumhurbaşkanı Yardımcısının cevap verme hakkı en doğal hakkıdır ve cevap verme esnasında da saygı sınırlarını aşmamıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Daha ne diyecek? Daha ne diyecek?

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Bakın, istediğini söyleyen istemediğini işitir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Aynen öyle!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aynen öyle oldu; istediğini söyledi istemediğini işitti.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – O yüzden burada söz hakkı olan Bakan veya milletvekiline neyi söyleyip neyi söylemeyeceğini dikte edemezsiniz. O Mecliste sizin hangi haklarınız varsa, o kürsüde sizin hangi haklarınız varsa orada yemin etmiş Cumhurbaşkanı Yardımcısının da aynı hakları vardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Atanmış, atanmış!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Demagoji yaparak değil, milletin yüzde 52 oyla seçtiği Cumhurbaşkanı'nın yetkilendirdiği, görevlendirdiği ve Meclis kürsüsünde yemin etmiş bir Cumhurbaşkanı Yardımcısıdır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sen neyle geldin? İmzayla geldin.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Lütfen, sizi saygılı olmaya davet ediyorum.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O buraya saygılı olacak önce Sayın Başkan, o buraya saygılı olacak!

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısının kendi şahsi talebiyle konuşmadığına, kendisine İç Tüzük ve Anayasa'ya göre konuşma hakkı tanındığına ve hiçbir milletvekilinin bir başkasına hakaret etmeye hakkının olmadığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakınız, burada İç Tüzük ve Anayasa gereği bulunuyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Cumhurbaşkanı vekili.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Cumhurbaşkanı vekiline hakaret ediyorsunuz.

BAŞKAN – Konuşması da kendi şahsi talebiyle ve kendi arzusuyla olmuş bir şey değil, İç Tüzük ve Anayasa'ya göre konuşma hakkı tanınmış, verilmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir kere vekilliği ayrı problem.

BAŞKAN – Dolayısıyla, burada hiçbir milletvekili arkadaşımızın bir başkasına hakaret etme hakkı yoktur. Lütfen...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hakaret nerede Sayın Başkanım? Ne var bunda?

BAŞKAN – Mukayese edin, sözleri mukayese edin birbiriyle.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, ne var bunda?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Önce şunu söyleyeyim: Siyasette "hadsiz" ifadesini hakaret alan siyaseti bırakacak. (CHP sıralarından alkışlar) "Hadsiz" bir eleştiridir. (AK PARTİ sıralarından "Hadsiz! Hadsiz!" sesleri)

İkincisi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı sıfatıyla muhalefetle bu kadar ağır polemik yapan insan da muhalefetin bu orta

dozdaki eleştirilerine tahammül edecek. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Üçüncüsü de siz Meclis Başkanı olarak atanmış Cumhurbaşkanı Yardımcısını savunmayacaksınız, savunacaksınız Meclisi savunacaksınız! Bu da üç. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Meclis İçtüzüğü'ne aykırı. "Temiz bir dil kullanılır." diyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Hadsiz." normal bir dil. Oraya söyle sen, oraya söyle!

BAŞKAN – Bununla ilgili ikaz ederken ben burada Meclisi savunuyorum, İç Tüzük'ü savunuyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sen oraya söyle, oraya söyle!

BAŞKAN – Sen mi tayin edeceksin benim ne söyleyeceğimi! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Sana mı soracağım ben ne konuşacağımı! Hadi oradan! (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şahsı adına 2'nci konuşmacı, aleyhte olmak üzere, Demokratik Bölgeler Partisi Eş Genel Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Sayın Salihe Aydeniz.

Buyurun Sayın Aydeniz. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

SALİHE AYDENİZ (Diyarbakır) – Halkımızı ve cezaevlerinde siyasi rehin olarak tutulan yoldaşlarımızı selamlayarak başlıyorum.

Türkiye açısından son derece önemli bir zaman aralığından geçerken burada bütçe üzerine konuşmak için toplandık ama elbet biliyoruz ki bu bütçe, halkların, halkın bütçesi değil; sarayın, savaşın, hukuksuzluğun bütçesiyle karşı karşıyayız. Bunun şüphesiz birçok sebebi var, ben özellikle, inkâr edilen yapısal, siyasal ve toplumsal bazı meseleler üzerinden konuşacağım. Öncelikle, açık ve net ifade etmek istiyorum ki Türkiye, pek çok şeyde olduğu gibi, ekonomisini de savaş bütçesine kurban eden bir ülkedir.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Ne savaş? Türkiye terörle mücadele ediyor, savaş yok.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Çünkü içinden geçtiğimiz bu çağ vekâlet ve hibrit savaşları çağıdır. Türkiye, tüm yatırımlarını hibrit savaşlarına harcayan ülkelerin başında gelmektedir. Savunma sanayisi ve bu alanda faaliyet gösteren 5 büyük şirketin bilançosu ve Savunma Sanayii Destekleme Fonu için ayrılan kaynaklara baktığımızda, 350 milyar TL'yi aşıyor; bu, genel bütçenin yüzde 20'sini oluşturmaktadır. Yani vatandaş olarak, her 5 TL'den 1 TL'si silahlanma ve güvenlik harcamalarına gitmektedir.

2022 bütçesi dağılımına baktığımızda, tarım üretimi, deprem düzenlemeleri, kentsel politikalar, aile, kadın, gençlik, sosyal politikalar, hukuk, sanayi teknolojisi gibi 7 bakanlığa ayrılan miktar 218,57 milyar TL'dir; güvenliğe, askerî alana ayrılan bütçenin 10 milyonlarca altındadır. Bu giderlerin nereye, hangi yollarla harcandığını toplum bilmiyor çünkü ilgili kurumlar hiçbir zaman şeffaf olmadılar. Ancak kamuoyu bu harcamaların nereye gittiğini elbette çok iyi biliyor; savaşa, silaha harcanan her 1 kuruşun sağlığımızdan, eğitimimizden, değerlerimizden ve geleceğimizden gittiğini çok iyi biliyor; bu iktidarın, çocuklarımızın elinde kalem değil, silah olmasını, sanayi yerine orduların, teknoloji yerine savaş sanayisinin, demokrasi yerine faşizmin gelişmesini istediğini çok iyi biliyor. Sadece halk mı biliyor? Tabii ki hayır, bütün dünya bunu biliyor.

Bakın, Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Mali Eylem Görev Gücü Örgütü Türkiye'yi, kara paranın aklanmasının ve terörizmin finansmanının engellenmesinin başarılı olmadığı ve daha sıkı takip edilmesi gerektiği gerekçesiyle gri listeye aldı. Bunun ne demek olduğu herkesin malumudur. Fakat durum sadece bundan ibaret değildir. Türkiye ayrıca Global'in Küresel Organize Suç İndeksi Raporu'nda Avrupa'da 1'inci, dünyada 12'nci sırada yerini almaktadır.

Her ulusal ve uluslararası raporda Türkiye'nin durumu içler acısı. Doların yükselme politikasında olduğu gibi, tüm bunlar bile isteye oluyor. Artık, hukuksuzluğu, gasbı, siyasetsizliği, liyakatsizliği, erdemsizliği biricik varlık sebebi yapan bir rejim aklıyla karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlar, hakikatleri eğip bükebilirsiniz ama koparamazsınız. Bu ülkede hangi sorunu konuşursak, üzerindeki tozu alırsak varacağımız yer Kürt sorunu oluyor. Kürt sorunu kayıtlara geçsin diye şunu ifade etmek istiyorum: Kısa süre önce Demokratik Gelişim Enstitüsü Kürt sorunu ve savaş realitesine dair bir rapor yayınladı. Raporda açık bir şekilde mevcut devlet aklının reddi var. Türkiye'nin, Kürt sorununun çözümünde güvenlikçi politikaları tercih etmesi nedeniyle son kırk yılda 3 trilyon dolar kaybettiği söyleniyor. İşte, bu iktidarın ve ortağının savaş uğruna her şeyi feda ettiği, gençlerin, kadınların, emekçilerin, işçilerin alın terini yediği ve tüm kaynaklarını peşkeş çektiği ve milyar dolarlar borca batmayı göze aldığı şey savaşın ta kendisidir. Peki, çözüm değil de çözümsüzlüğü için bu kadar çaba sarf edilen ve adına "Kürt sorunu" denilen şey nedir? Özcesi, Kürtlerin ana vatanlarının parçalanması ve inkârıdır, toplumsal gerçekliklerin derinden bölünerek kendilik olmasından çıkarılmasıdır, siyasi iradelerinin reddedilmesidir, inkâr, imhacı yöntemler karşısında boyun eğmeye zorlanmalarıdır, ekonomik ihtiyaçlarını gidermenin öz kimliklerinden vazgeçme aracına dönüştürülmesidir, kendi öz kimliklerine dayalı kültürel ve ideolojik bir varlık hâline gelmelerine fırsat ve yasal statü tanınmamasıdır, çağdaş eğitim araçları ve uygulamalarından mahrum bırakılmalarıdır. Tüm bu alanlar bütünleşerek uygulanınca öz varlık ve kimliklerinin yok sayılması, özgür yaşama sorununa dönüştürülmesidir. Diğer bir deyişle, Kürt sorunu ulusal bir sorun değil, ulus olmaktan çıkarılma sorunudur. İşte, yüzleşmekten korkulan şey tam da budur. (HDP sıralarından alkışlar) Kürt sorununun ne olduğunu, çok uzağa gitmeden 1 Ekimde bu Meclisin açılışında da görmek mümkündür. Meclis, Kürt sorununun inkâr ederek açıldı. Bu sorunun tüm boyutlarıyla çözüldüğü söylendi. Öyle iddia ettiğiniz gibi, Kürt sorunu ve çözümü 2 tane Kürtçe şarkı dinlemekle olmaz. Shakespeare, zamanında Roma yöneticilerine durum için "Ey çağ, utan!" demişti. Biz de iktidara "Utanın, utanın." diyoruz. Demokrasinin d'sini bırakmayanlar "Kürt sorunu kalmadı." diyorlar. Kürt sorununun inkâr eden iktidarlar kaybetmeye mahkûmdur. Bunu ben değil, tarih söylüyor. 1970'lerde Milliyetçi Cephe hükûmetleri, 1980'deki hükûmetler, 1990'daki Çiller Hükûmeti nasıl kaybettiye bugünkü mevcut iktidar ve ortağı da kaybedecektir.

Değerli Meclis üyeleri, Türkiye tarihi ulus devlet olarak inşa edildiğinden bugüne t'lerin tarihi olmaya devam ediyor; tedip, edeplendirme; tenkil, cezalandırma; taktik, katletme; tehcir, göçürtme; temsil, asimile etme; temdin, medenileştirme ve tasfiye, etkisizleştirmeye var olmaya çalıştı iktidarlar. Bu politikalara şimdi de T tipi cezaevleri ve tecrit eklenmiş durumdadır. Türkiye'de güncel kronik meselelerin esas nedeni, İmrâl'da derinleştirilmiş tecrit rejimi ve özel hukuk durumu uygulamalarıdır.

İmralı'da Sayın Öcalan ve yanındaki 3 siyasi tutsağa uygulanan mutlak tecridin dünyada benzeri ve İmralı yasalarının bir örneği yoktur. "Neden tecrit var?" diye sorduğumuzda "Çatışmalı süreç ve terörizm." yanıtı veriliyor. Oysa, bu tecridin, bu şekliyle uygulanmasının sebebi, İmralı'nın Kürt sorununun demokratik çözümündeki kararlı ısrarıdır; devletin bireysel haklar temelinde Kürt sorunundan kurtulma politikasını reddetmesinden kaynaklıdır. Hangi İmralı görüşmelerinde savaş çağrısı yapılmıştır? Gerek çözüm sürecinde gerek öncesi ve sonrasında avukatları, ailesi, milletvekilleri ve devlet görevlileri adaya gittiler, geldiler. Barışı kurmak için çabalamadığı tek bir görüşmesi var mıdır? Bu görüşmelerin her bir satırını Erdoğan da devlet görevlileri de okudular. Hangisinde savaşa, çatışmaya, kavgaya, çözümsüzlüğe çağrı vardır? Avukatlarıyla yaptığı son görüşmede "İmkân verilirse bir haftada çözerim." diyen, en küçük bir görüşmeyi bile barış zemini oluşsun diye çabalayan kimdir? Son sekiz aydır aile ve avukat görüşü neden yapılmıyor, niçin izin verilmiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Aydeniz...

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – İmralı tecridi, bu kadar kaygı ve endişe belirtilirken bu sürece yetkililerin sessiz kalmaları kabul edilecek bir durum değildir.

Zaman tükeniyor; krizler içinde debelenen ülkenin çatışmaya değil, barışa, sağduyuya ihtiyacı var ve bu sağduyu Öcalan'dır. Tecridin ahlaki, vicdani, hukuki ve insani hiçbir tarafı yoktur. Tecritte ısrar Öcalan'ın varlığını tehlikeye atmakta ısrardır, Kürt sorununu çözümsüz bırakmakta ısrardır, savaş siyasetinde ısrardır, diyalog kurmamakta ısrardır; ekonomiyi, aşımızı, işimizi mermilere feda etmekte ısrardır, halkların geleceğini çalmakta ısrardır. Tüm bu ısrarlar sonucunda, bugün derin devletin, paramiliter güçlerin ve darbe mekaniğinin yönetim şekli hâline gelmesi tesadüf değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Bitiriyorum Başkan.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – On dakikadır PKK propagandası dinliyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Ülkenin kurtuluşu, 2013 Nevruz manifestosuna ve Dolmabahçe mutabakatına dönmekten geçiyor, demokratik siyasette ısrar eden Sayın Abdullah Öcalan'a kulak vermekten geçiyor. (AK PARTİ sıralarından "Yuh!" sesleri, gürültüler)

Halklar arası nefret çarkından medet ummaktan, toplumsal kutuplaşmadan, hamasetten, ırkçılıktan, talan siyasetinden vazgeçin. Tekrar tekrar söylemekten asla vazgeçmeyeceğiz: İmralı kapılarını bir an önce açın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile...

Sayın Fuat Oktay'ın söz talebi var.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İşlem başlattınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başlayan işlemi tamamlayın, sonra verin. Başlayan işlem yarım kalmaz, Meclis burası.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İşlem başlattınız Sayın Başkan.

Ama biz burada maraba değiliz, böyle bir şey yok.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ama söz istedim ben.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Peki.

BAŞKAN – Bitti, tamam. "Görüşmeler tamamlanmıştır." dedik, başka bir işlem başlatmadık.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Peki, peki.

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben, özellikle Sayın Özel'in talihsiz ifadesiyle ilgili söz almak istedim. Ben, Sayın Özel'e bu talihsiz ifadesini, "hadsiz" ifadesini aynen iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hadsizlik hakaret değilse, hadsizlik eğer hakaret değilse demek ki hakaretin de haddi yok demektir sizin için. İstedığınızı söyleyeceksiniz, istediğiniz hareketleri yapacaksınız ama onunla ilgili herhangi bir şeyi, duymak istemediğiniz bir şeyi söylediğimizde hakarete kalkışacaksınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, sen ne söylediğini unuttun herhâlde Fuat Bey. Ne söylediğini unuttun galiba.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Biz "Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz." deriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Eğer siz "Sağduyu Öcalan." diyen ittifak ortağınızdan rahatsız değilseniz, bunu duymaktan rahatsız değilseniz, sizi millete havale ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Mahir Bey oradaydı.

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Mahir Bey oradaydı, Mahir Bey. Bak, Mahir Bey oradaydı.

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

20.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kerameti, birisinin dolma kaleminin ucundan dökülen mürekkep olan birinden, arkasında milyonların oyu ve arkasında şanlı bir... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAG (Elâzığ) – Kerameti kasette arayan, kerameti kasette bulan, kasetle gelen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kerameti dolma kalem mürekkebinden ibaret, cesareti kendine ait olmayıp bir saray vesayetine sığınmış olan bir atanmıştan alacak demokrasi dersimiz yoktur. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ayrıca, bizi ilişkilendirmeye ve itmeye çalıştığı alan, kendi partisinin girip çıkıp milletin önünde rezil olduğu bir alandır. Eğer birisi bir hesap verecekse ilk önce vekâleten burada temsil ettiği Cumhurbaşkanının şehitlerimizle "kelle" demesinin hesabını versin. (CHP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Şehitlerimize küfreden ortağına bak!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hadi oradan be!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Lütfü'ye bak, Lütfü'ye bak!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen kendine bak!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Lütfü'ye bak, Lütfü'ye bak! Lütfü yok orada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen kendine bak!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Oktay, buyurun.

21.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, bizim cesaretimizin nereden geldiğini öğrenmek istiyorsanız ben söyleyeyim: Biz Allah'a güveniriz, Allah'a inanırız; cesaretimiz de inancımızdan gelir, başka yerlere bakmayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Göreve nereden, nasıl geldiğimize bakarsanız onu da söyleyeyim: Anayasa'ya uygun olarak buradayız; kasetle gelmediğimiz doğrudur. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

22.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce bir şeyi söylemek istiyorum. Sayın Oktay imada bulunarak bizim bir ittifak ortağı olduğumuzu söyledi. Hiçbir ittifakın ortağı değiliz. (AK PARTİ sıralarından "Hadi bel!" sesleri, gürültüler)

Net, açık, hiçbir ittifakın ortağı değiliz. (AK PARTİ sıralarından gülüşmeler) Gülün siz, gülün, daha biz hep beraber güleceğiz siz ağlarken; birincisi bu.

İki: Bakın, "Abdullah Öcalan olayları okuma kabiliyetine ve tecrübesine sahip." Kim demiş? Yalçın Akdoğan. Kimin milletvekili? Adalet ve Kalkınma Partisinin. (HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Üç: "Abdullah Öcalan ölmeyi değil yaşatmayı seçti." Kim demiş? Hilal Kaplan. Nereye atadınız Hilal Kaplan'ı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Siz saraydan Hilal Kaplan'ı nereye atadınız Sayın Oktay? Sizin atadığınız birisi değil mi TRT'ye? Dört: "Abdullah Öcalan dünyanın geleceğini çok iyi okuyor." demiş. Kim demiş? Yasin Aktay. Kim Yasin Aktay? Sizin yöneticiniz, Adalet ve Kalkınma Partisinin. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bitmedi, bitmedi, bekle, bekle. "Öcalan olmasaydı şu an çoktan kan gövdeyi götürmüştü." Kim demiş? Cem Küçük. Cem Küçük kim? Sizin yandaşı yazarsınız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Dur, dur, daha geliyor, bak ne demiş: "Öcalan Orta Doğu'da Türkiye'nin önünü açıyor." Kim demiş? Yiğit Bulut demiş. Senin saraydaki çalışma arkadaşın Sayın Oktay. Siz ne anlatıyorsunuz bize? Önce etrafınızda kimin ne dediğine bakacaksınız, ondan sonra dönüp bize söz söyleyeceksiniz. (HDP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel...

23.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, uzatmayayım.

Sayın Oktay cesaretini Allah'tan aldığını söylüyor; bunun ispatı var mı bilmem.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – İmzası var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama bir şeyin ispatı var ki memlekette bu kadar açlık, yoksulluk ve işsizlik varken kürsüden yapılan bunca pişkinlik ve bize karşı gösterilen bunca hadsizliğin, Allah'tan korkmadığının ispatı olduğu çok açıktır. (CHP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kürsüden Kılıçdaroğlu'nun yaptığı hareket ne?

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi sırasıyla her iki teklifin 1'inci maddelerini okutuyorum:

2022 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Gider, Gelir, Finansman ve Denge

Gider

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.728.401.621.000 Türk Lirası,

- b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 155.249.695.000 Türk Lirası,
(c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 10.238.553.000 Türk Lirası,
ödenek verilmiştir.

2020 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TEKLİFİ

Gider bütçesi

MADDE 1- (1) 21/12/2019 tarihli ve 7197 sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

- a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.082.021.197.000 Türk Lirası,
b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 82.423.174.000 Türk Lirası,
c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 7.623.700.000 Türk Lirası,
ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2020 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

- a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 1.183.163.137.365,95 Türk Lirası,
b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 120.169.070.771,45 Türk Lirası,
c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 6.864.039.042,62 Türk Lirası,
olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2020 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 1.203.737.135.307,17 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 161'inci maddesi uyarınca bütçe kanunu teklifi ile kesin hesap kanunu teklifinin görüşmeleri birlikte yapılacağından, okunmuş bulunan 1'inci maddeler kapsamına giren kamu idarelerinin 2022 yılı merkezî yönetim bütçeleri ile 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesaplarının görüşülmesine yarınki birleşimde başlanacaktır.

Alınan karar gereğince programa göre kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını görüşmek için 7 Aralık 2021 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.21